

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

21'inci Toplantı
25 Kasım 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un Bakanlığın 2026 yılı bütçesiyle ilgili sunumuna başlarken yapılan eyleme ve bütçe görüşmelerinin başında aldıkları kararlara ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Başsavcı Akın Gürlek'in Yeni Şafak gazetesine verdiği röportaja, Tayfun Kahraman'a, AİHM'in Osman Kavala, Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'la ilgili kararlarına ve TİHEK Başkanının toplantıda bulunmamasına ilişkin açıklaması

2.- Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un, Şanlıurfa Adliyesinin Adli Emanet Bürosunda meydana gelen patlamaya ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri

a) Adalet Bakanlığı

b) Hâkimler ve Savcılar Kurulu

c) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu

ç) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

d) Türkiye Adalet Akademisi

e) Kişisel Verileri Koruma Kurumu

f) Anayasa Mahkemesi

g) Yargıtay

ğ) Danıştay

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

-----0-----

21'inci Toplantı
25 Kasım 2025 Salı

-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.06'da açılarak beş oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,
Komisyonun bugünkü gündemine,

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un Bakanlığın 2026 yılı bütçesiyle ilgili sunumuna başlarken yapılan eyleme ve bütçe görüşmelerinin başında aldıkları kararlara,
İlişkin açıklama yaptı.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Başsavcı Akın Gürlek'in Yeni Şafak gazetesine verdiği röportaja, Tayfun Kahraman'a, AİHM'in Osman Kavala, Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'la ilgili kararlarına ve TİHEK Başkanının toplantıda bulunmamasına,

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, Şanlıurfa Adliyesinin Adli Emanet Bürosunda meydana gelen patlamaya,
İlişkin açıklama yaptı.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Adalet Bakanlığının,
Hâkimler ve Savcılar Kurulunun,
Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunun,
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun,
Türkiye Adalet Akademisinin,
Kişisel Verileri Koruma Kurumunun,
Anayasa Mahkemesinin,
Yargıtayın,
Danıştayın,
2026 yılı bütçeleri ve 2024 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 2026 yılı bütçelerini görüşmeye devam etmek için 26 Kasım 2025 Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere saat 22.09'da toplantıya son verildi.

BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.06
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----0----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın kıymetli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 21'inci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde Adalet Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Türkiye Adalet Akademisi, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştayın bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakana söz vermeden önce Komisyonumuza katılan bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, yine erkeklerden kurulu bir düzen var. Kadın-erkek eşitliğini sağlayalım artık Sayın Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Tunç, hiç kadın yöneticiniz yok mu?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum, Sayın Bakana söz vereceğim.

Değerli arkadaşlar, lütfen...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, şu tartışma bir bitsin, öyle verin ya. "Kadın yönetici niye yok?" diye sordular, cevabını bir alalım, ondan sonra devam edelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, siz gelince ona göre yaparsınız. Lütfen, şu an durum bu.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Az kaldı, az kaldı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, tamam, problem yok. Siz gelince öyle yapın.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Biz gelince öyle yapacağız zaten, siz niye yapmıyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, hayırdır?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, usul üzerine bir söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, ne usulü Sayın Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Usulünüzü beğenmiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, usulümle alakalı ne var Sayın Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yani bugün daha usulsüz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bu usulle alakalı oylamayı yaptık. Bugün de her zamanki gibi ben toplantı yeter sayısı üzerine toplantıya açtım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, gittikçe, yavaş yavaş bütçeye doğru agresifleşiyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, bugün Adalet Bakanlığı bütçesi görüşülecek, Sayın Bakana bir hoş geldiniz demek istiyoruz.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Merak ediyoruz, bir şey söyleyecek Veli Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye yani şimdi ben meseleyi bir anlayayım, nedir? Yani, usulle alakalı aynı usulü uyguladım, usulde bir değişiklik yok. Sabahleyin size de merhaba dedim, Sayın Tezcan'a da günaydın dedim; burada da bir usulsüzlük yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Cavit Bey, burada, Divanı da oluşturdum, CHP de var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Usulle ilgili tartışmayı daha fazla bence uzatmayın çünkü zaman geçiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, zaman geçebilir, sizin Bakanla ne şeyiniz var?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakana bir hoş geldin diyeceğim usul üzerine Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usul üzerine diyemezsiniz. "Hoş geldin." diyebilirsiniz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Esas üzerine...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Dedi zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir daha kayıtlara girsin istiyor "Hoş geldin."i.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Başsavcı Akın Gürlek'in Yeni Şafak gazetesine verdiği röportaja, Tayfun Kahraman'a, AİHM'in Osman Kavala, Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'la ilgili kararlarına ve TİHEK Başkanının toplantıda bulunmamasına ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sağ olun Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bugün sabah uyandık, bir gazete manşetiyle uyandık. Bu Yeni Şafak gazetesi, biliyorsunuz, sizin Pravda'nız, resmî yayın organlarınızdan biri. Maalesef, son dönemde, 19 Marttan beri biz de her sabah Yeni Şafak'ı okuyarak uyanıyoruz.

Değerli arkadaşlar, buradaki manşete bakın. Kim vermiş bu röportajı Sayın Bakan? Bakın, Başsavcı Akın Gürlek Yeni Şafak'a konuştu; bu, herhâlde tarihimizde ilk kez oluyor. Sayın Bakan, hâlâ iddianame masanın üzerinde, kabul edilmemiş ama savcı hüküm kuruyor. Bakın, siz HSK Başkanlığı da yapıyorsunuz, bununla ilgili bir işlem yapacak mısınız, bilmiyorum. Bu hüküm kuruyor değerli arkadaşlar. Bakın, bu yarın hepinizin başına gelir. Bir savcı, iddianame kabul edilmemişken insanlara hüküm veriyorsa yargının çürümüşlüğü gösterir. Bu, sadece Cumhuriyet Halk Partisinin değil, AK PARTİ'nin de sorumluluğudur MHP'nin de sorumluluğudur, en çok da Sayın Adalet Bakanının sorumluluğudur.

Değerli arkadaşlar, bakın, ben hukukçu değilim ama böyle bir manşet, böyle bir röportaj verilemez. Savcılar ancak ne zaman röportaj verir? Basit röportajlar verir yani iddianame düzenledi, vesaire vesaire. Hukukçu olanların, herkesin vicdanına havale ediyorum bunu, başka bir şey söylemiyorum.

Bir başka mesele Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum, hoş geldiniz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bitiriyorum Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bir başka şey: Şimdi, bu resmi tanırırsınız siz, bu, Tayfun Kahraman ve Vera'nın resmi. Bakın, birazdan, müsaade ederseniz Sayın Bakana da o mektubu iletmek istiyorum. Bu, aynı mektubu Genel Başkanımız, Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ilettili. Tayfun Kahraman'ın hüküm giydiği... Bu mektubu müsaade ederseniz milletvekili arkadaşlarımıza, Sayın Bakana da dağıttıracağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakan konuşsun, dağıtırsınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Dört yıldan beri cezaevinde. Bakın, Anayasa Mahkemesi kararı var. Sayın Bakan, Anayasa Mahkemesi kararı var, Anayasa Mahkemesi kararını bir mahkeme tanımıyor. Bu, Anayasa Mahkemesine darbe olduğu gibi bizim adalet sistemimize de darbedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bayağı bir merhaba oldu, "Hoş geldin." dediniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bitiriyorum hemen Başkanım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Meramımızı anlatalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu, Anayasa Mahkemesine olduğu gibi hukuk sistemimize darbedir, demokrasimize darbedir; bunu da hukukçu olanların vicdanına havale ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Konuşmanızda değinirsiniz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir başka şey arkadaşlar, bakın, bir başka şey, bu, Osman Kavala; bu, Selahattin Demirtaş; bu, Figen Yüksekdağ. Bunların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı olmasına rağmen ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi çok az verir bu kararı, 18'inci madde yargılamanın siyasi amaçla yapıldığını ifade eden bir karardır. Türkiye tazminat ödedi, dava açıldı, bu bizim... Sayın Bakan, bakın, geçtiğimiz günlerde Dışişleri Bakanına söyledim, "Bunlar niye içeride?" dedim. Dedi ki: "Adalet Bakanına sorun." Ya, sen Dışişleri Bakanısın, yurt dışında sana sormuyorlar mı? Sayın Bakan, bakın, bu da sizin sorumluluğunuzda, burada bir cinayet var. Bakın, siyasi görüşüne katılırsınız katılmazsınız ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı uygulanmıyorsa burada bir sorun vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum, hayırlı olsun, sağ olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Son cümle, bitiriyorum, çok önemli bakın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepsi önemli. Hoş geldiniz, ben...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir şey söyleyeceğim, çok önemli.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bakın, şu milletvekili haricindeki arkadaşlarımızı, şu alanı bir boşaltalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, otuz saniyede bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sadece milletvekillerinin olduğu alanda milletvekilleri kalsın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, otuz saniyede bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Lütfen, milletvekillerinin o alanının ferah olması lazım, orayı boşaltalım arkadaşlar, milletvekilimizin haricinde kimseyi istemiyorum orada. Burada boş olan yerler varsa değerli arkadaşlar, sayın milletvekilleri, buraya geçebilirsiniz. Evet, arkadaşlar, milletvekili haricindeki arkadaşlarımıza yardımcı olalım, orayı açalım lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, otuz saniyede bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bitti Sayın Ağbaba, yeter, toplantıya geçeceğim ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vallaha, otuz saniyede bitiriyorum Sayın Başkan.

Bakın, çok değerli Sayın Bakan, buraya gelmişsiniz, hoş geldiniz. Sayın Bakan Yardımcılarınız var, Yargıtay Genel Sekreterimiz, Danıştay Genel Sekreterimiz, yargı mensupları var, bürokratlarımız var, bir kişi eksik, onun özelliği ne? Onun özelliği, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı burada yok. Yok, biz göremedik, biz göremedik. Niye yok acaba?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Vekâleten var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, bakın, siz geliyorsunuz, çok değerli yargı mensupları var, bürokratlarımız var.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah aşkına, Fahrettin Bey'in ne özelliği var da gelmedi? Bakın, siz sabahın erken saatlerinde çıktınız geldiniz; milletvekilleri, bizler geldik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Fahrettin Bey yok, niye acaba, özelliği ne?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kurum burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu, bize değil; Komisyona, size hakaret bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Fahrettin Altun gelmiyorsa, bu, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanına hakaret, Sayın Bakana hakaret.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bu hoş geldiniz şeyini bütün gruplara istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, hayır değerli arkadaşlar.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Niye tek gruba veriyorsunuz? Adalet mi bu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, bu hoş geldin işini kaldırıyorum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bu Mecliste başka şey yok mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Komisyon üyeleri, sözcüsü usul üzerine bir tartışma istedi. Siz hem Komisyon üyesi değilsiniz hem de partinizin buradaki sözcüsü değilsiniz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Partimizin Komisyon üyesi burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum. O bir şey söylerse onunla konuşurum ama sizlik değil konu.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri ¹

a) Adalet Bakanlığı

b) Hâkimler ve Savcılar Kurulu

c) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu

ç) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

d) Türkiye Adalet Akademisi

e) Kişisel Verileri Koruma Kurumu

f) Anayasa Mahkemesi

g) Yargıtay

ğ) Danıştay

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakan, buyurun.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, bir de bir mektubumuz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba, başlattım, sonra dağıtın.

Sayın Bakanım, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, bir mektubumuz var. Asu Hanım sizin konuşmanızdan sonra kadın cinayetleriyle ilgili mektubu size takdim edecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bir mektubumuz var, mektubumuzu versin.

ASU KAYA (Osmaniye) - Bugün, Dünya Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu olmaz, böyle bir şey yok.

ASU KAYA (Osmaniye) - Türkiye'nin dört bir yanındaki kadınların çılgınlığını, gerçekliklerini duymuyorsunuz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - ...Bakanlığımız ile yargı teşkilatımızın 2026 yılı bütçesi ve 2024 yılı kesin hesabına ilişkin görüşmeler vesilesiyle huzurlarınızdayız.

ASU KAYA (Osmaniye) - Bunlar da Türkiye'nin dört bir yanından gelen kadınların gerçekleri.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, böyle bir usul yok ya.

Sayın Ağbaba, böyle bir şey yok ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hanımefendi bir mektup veriyor ya.

ASU KAYA (Osmaniye) - Türkiye'ye bir hukuk devleti diyorsunuz...

1. (1/280) ve (1/279) esas numaralı Kanun Teklifleri 23/10/2025 tarihli 4'üncü Toplantı Tutanağı'na eklidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böyle bir şey olur mu ya!

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Değerli Milletvekili, kadına şiddet bizim kırmızı çizgimizdir.

ASU KAYA (Osmaniye) - ...ama 6284...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, böyle bir şey yok.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Kadına şiddetle mücadelede kararlıyız.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Belli, her gün kadın cinayeti var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüşmelere ara vereceğim Sayın Ağbaba, böyle bir şey olur mu ya!

ASU KAYA (Osmaniye) - Rojin'in adli tıp raporu...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Rojin'in hakkının, hukukunun takipçisiyiz. Rojin'in davasını sonuna kadar takip ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüşmelere on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 10.19

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.33

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

-----0-----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 21'inci Birleşim İkinci Oturumu açıyorum.

Değerli milletvekilleri, toplantımıza devam edeceğiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un Bakanlığın 2026 yılı bütçesiyle ilgili sunumuna başlarken yapılan eyleme ve bütçe görüşmelerinin başında aldıkları kararlara ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Sayın Bakana söz vereceğim ancak öncesinde bir şeyi hatırlatmak istiyorum: Toplantının bir ahenk ve düzen içerisinde yapılmasını sağlamak benim en temel görevim. Dolayısıyla, Sayın Bakana söz verdikten sonra fiilî bir şekilde Sayın Bakanın önünü kesmek suretiyle yapılan bir eylemi kesinlikle tasvip etmediğimi buradan ifade etmek isterim. Bizler milletvekiliyiz, biz sözle konuşuruz, fikirlerimizi ifade ederiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, müsaade istedim ama ben sizden yoksa Sayın Bakana...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, siz "Sayın Bakanın oraya bir mektup dağıtacağız." dediniz, Sayın Bakanın önüne geçip...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, şöyle dedim: Asu Hanım kadın cinayetlerinden dolayı bir mektup bırakmak istiyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, mektuplarınızı masalara dağıtacaksınız diye anlıyoruz, öyle Bakanın önüne gidip Bakanın konuşmasını...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tutanaklara bakın Sayın Başkanım, konuşmasına başlamadan söyledim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Demek ki biz yanlış yapmışız, bir daha mektup da dağıttırmayacağız, anlaşıldı; biz yanlış yapmışız, siz haklısınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, milletvekillerinin iradesine şey yapamazsınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, bir şeyi daha hatırlatmak isterim: Toplantının başında, bütçenin başında almış olduğumuz kararları harfiyen uygulayacağım. Bunun dışında hiç kimse benden bir talepte bulunmasın çünkü bunun sonu yok, dolayısıyla toplantının ahengi ve işleyişi bozuluyor. Milletvekillerinin hiçbirinin görüşlerini ifade etmesine engel, mâni hiçbir uygulama yoktur; millet iradesi buraya yansıyacaktır; yansıdı ve millet iradesinin temsilcileri de sözlerini, fikirlerini kayıtlara geçireceklerdir.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Adalet Bakanlığı (Devam)

b) Hâkimler ve Savcılar Kurulu (Devam)

c) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu (Devam)

ç) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (Devam)

d) Türkiye Adalet Akademisi (Devam)

e) Kişisel Verileri Koruma Kurumu (Devam)

f) Anayasa Mahkemesi (Devam)

g) Yargıtay (Devam)

ğ) Danıştay (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, buyurun.

Otuz dakika süreniz var.

ADALET BAKANİ YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımız ile yargı teşkilatımızın 2026 yılı bütçesi ve 2024 yılı kesin hesabına ilişkin görüşmeler vesilesiyle huzurlarınızdayız. Milletimizin bütçe hakkının tecelli ettiği Gazi Meclisimizin Plan ve Bütçe Komisyonunun Kıymetli Başkanı ve üyelerini, görüşmelere katılan tüm milletvekillerimizi ve basın mensuplarımızı en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Adalet hizmetlerinin mevcut durumunu, yürütmekte olduğumuz çalışmaları ve önümüzdeki döneme ilişkin hedeflerimizi sizlere arz edeceğiz. Bu görüşmeleri, bütçenin yanı sıra adalet sistemimizin geleceğine dair ortak bir vizyon oluşturmak açısından son derece kıymetli bir istişare zemini olarak görüyoruz.

Malumlarınız olduğu üzere, dün Öğretmenler Günü'ydü. Bir öğretmen evladı olarak öğretmenliğin ne kadar büyük bir emek, sabır ve adanmışlık olduğunu çok iyi biliyorum. Ülkemizin dört bir yanında geleceğimizi inşa eden tüm öğretmenlerimize sağlık ve başarılarla dolu meslek hayatı diliyor, her birini saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adalet, insan onurunu koruyan, devleti ve milleti ayakta tutan yegâne değerdir. Adalet, insan hak ve özgürlüklerinin teminatı, toplumsal huzur ve barışın güvencesidir. Devletin varlık sebebi en başta adaleti sağlamaktır. Mülkün temeli olan adaletin hakkıyla tecellisi için son yirmi üç yılda hukuk devleti ilkesini tahkim eden, temel hak ve özgürlükleri güçlendiren, hak arama yollarını genişleten, yargının ihtiyaç duyduğu fiziki ve teknolojik imkânları geliştiren, insan kaynağı

kapasitesini artıran, mevzuatı çağın gereklerine ve milletimizin ihtiyaçlarına uyarlayan köklü reformlara imza attık. Adaletin olmazsa olmaz şartı olan hukuk devletinin bir gereği olarak sistemi vesayetçi anlayıştan arındırmak, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını güçlendirmek, hukukun üstünlüğünü hâkim kılmak için Anayasa'mızda önemli reformları milletimizin desteğiyle hayata geçirmeyi başardık. Millî Güvenlik Kurulundan Yüksek Askerî Şûraya, Hâkimler ve Savcılar Kurulundan Anayasa Mahkemesine kadar birçok kurumu yeniden yapılandırarak ülkemizin yüksek standartlı bir demokrasiye kavuşmasının mücadelesini verdik. Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi, Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve özel yetkili mahkemeleri kaldırarak sivillerin dahi askerî mahkemelerde yargılandığı dönemleri geride bıraktık. Sıkıyönetim ilanına izin veren hükümler başta olmak üzere, darbecilerin yargılanamayacağına dair demokrasimize gölge düşüren hükümleri kaldırdık, böylece yıllar sonra da olsa darbecilerin adalet önünde hesap vermelerinin önünü açtık. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçerek parlamenter sistemin neden olduğu yönetim zafiyetlerini, kısa ömürlü koalisyonları ve bunların doğurduğu siyasi istikrarsızlıkları geride bıraktık. Böylece demokrasimizi derinleştirdik, cumhuriyetimizi güçlendirdik.

Adaletin her alanda hissedilmesi için hak arama yollarını genişlettik ve yeni mekanizmalar oluşturduk. Bu kapsamda, Kamu Denetçiliği Kurumunu kurarak vatandaşlarımızın idareye karşı sesini duyurabileceği bir mekanizma getirdik. Bilgi edinme hakkını anayasal güvenceye kavuşturarak kamu yönetiminde şeffaflık kültürünü yerleştirdik. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkını teminat altına alarak vatandaşlarımızın mahremiyetini ve özel hayatın dokunulmazlığını koruduk. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru imkânıyla insan hakları alanında etkili bir iç hukuk yolu oluşturduk. İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda faaliyet göstermek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu kurduk. Kadınlara, çocuklara, engellilere, yaşlılara, şehit yakınlarına ve gazilerimize pozitif ayrımcılık sağlayarak toplumsal adaleti pekiştirdik. Son yirmi üç yılda Anayasa'mızda gerçekleştirdiğimiz köklü değişikliklerin yanı sıra, mevzuatımızı çağın gereklerine uygun olarak yeniledik ve hukuk güvenliğini artıran düzenlemeleri hayata geçirdik.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; adalet anlayışımız durağan değildir, daha hızlı ve daha güvenilir bir adalet sistemi sunma arayışıyla sürekli yenilenmektedir. Son çeyrek asırda ülkemiz her alanda olduğu gibi hukuk alanında da büyük bir dönüşüm ve ilerleme sağlamıştır. 2005 yılında ceza mevzuatını ve 2010 yılı sonrasında da hukuk mevzuatını oluşturan temel kanunların tümünü yeniledik. Yargıda planlı döneme geçişle birlikte 2009 yılında ilkini, 2015 yılında ikincisini ve 2019 yılında üçüncüsünü açıkladığımız yargı reformu stratejileriyle reform adımlarımızı kararlılıkla attık.

23 Ocak 2025 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuyla paylaşılan Türkiye Yüzyılı Yargı Reformu Stratejisi'yle de reform irademizi devam ettirdik. Hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemi vizyonu ile hazırlanan belgeyle 5 temel amaç, 45 hedef ve 264 faaliyetle geleceğe yönelik bir yol haritası belirledik. Bu reform belgesi, özgürlüğün, güvenin ve hakkın adaletle buluştuğu bir Türkiye vizyonunun ifadesidir. Türkiye Yüzyılı'nda hedefimiz adaleti daha erişilebilir kılmak, yargılamaların makul sürede sonuçlanmasını sağlamak ve vatandaşlarımızın yargı hizmetlerinden memnuniyetini daha da artırmaktır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde milletimize taahhüt ettiğimiz hedefleri hayata geçiriyoruz. Haziran ayında kabul edilen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la yürürlüğe giren onuncu yargı paketiyle ceza adaleti sisteminin etkinliğine yönelik önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. İnfaz sürecinde adalet ve orantılılık ilkelerini güçlendirdik. Tüm hükümlülerin denetimli serbestlik uygulamasından yararlanabilmeleri için aldıkları ceza ile orantılı bir süreyi ceza infaz kurumunda geçirmelerini sağladık. Hafta sonu veya geceleyin infaz uygulamasının kapsamını genişleterek hükümlülerin topluma uyum sürecini destekledik. Kadınlar, çocuklar ve yaşlı hükümlüler için konutta infaz uygulamasının kapsamını genişlettik. Ağır hasta ve engelli hükümlüler ile doğum yapmış kadın hükümlüler için cezaların infazında esneklik sağlayan özel infaz usulünün kapsamını yeniden belirledik. Uyuşturucu veya alkol etkisiyle trafik güvenliğini tehlikeye atma, kasten yaralama, basit ve nitelikli tehdit suçlarında yaptığımız düzenlemelerle caydırıcılığı sağladık. Ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezası gerektiren suçlarda suçun teşebbüs aşamasında kalması hâlinde verilecek cezanın alt ve üst sınırlarını artırdık. Noterlik Kanunu'nda disiplin hükümlerini hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik esaslarına göre yeniden tanımladık.

Hazırlık çalışmalarını tamamladığımız on birinci ve on ikinci yargı paketleriyle adalet sistemimizin etkinliğini daha da artırmayı ve yargı süreçlerini hızlandırmayı hedefliyoruz. On birinci yargı paketiyle ceza adaleti sistemini güçlendirmeye, yaptırım sisteminin caydırıcılığını artırmaya ve bilişim suçlarıyla daha etkin mücadeleye yönelik bazı önemli değişiklik önerilerini Meclisimizin takdirlerine arz etmeyi planlıyoruz. On ikinci yargı paketiyle de hukuk yargılamalarının makul sürede tamamlanması, mülkiyet hakkının daha etkin korunması, avukatların bilgi ve belge temin etmelerinin kolaylaştırılması ve noter yardımcılığı kurumunun ihdas edilmesi gibi konularda düzenlemeler yapılmasını amaçlıyoruz.

Bunların yanında, Bakanlığımızca oluşturulan Bilim Kurulu tarafından cibrî icra kanunu taslağı hazırlanmış ve kamuoyunun görüşüne arz edilmiştir. Ayrıca, tebligat işlemlerinde yargılamaların uzamasına neden olan hataların azaltılmasına ve tebligatların hızlı yapılabilmesine yönelik önerilerimize ilişkin çalışmalarımızı da tamamlamış bulunmaktayız. Kanunlaşan yargı paketleri kapsamında emeği geçen Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkan ve üyeleri ile değerli milletvekillerimize, çalışmalarımıza katkı sağlayan akademisyenlerimize teşekkür ediyorum.

Adaletin tecellisi yalnızca kanunlarla değil, kanunları doğru yorumlayıp eksiksiz uygulayacak güçlü bir yargı teşkilatının varlığıyla mümkündür. Zira, bir ülkenin yasaları ne kadar iyi olursa olsun onları lafzından adaletin ruhuna taşıyacak olan hukukçlarımızdır; hâkim, savcı ve avukatlarımızdır. Onlar metne hayat, hükme vicdan katarak hakkı soyut bir kavram olmaktan çıkarıp milletin adalet duygusuna dönüştürmektedir. Yargı teşkilatımız ülkemizin dört bir yanında hakkın yerini bulması için büyük bir özveriyle görev yapmaktadır. 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla cumhuriyet başsavcılıklarında 6 milyon 68 bin 751, ilk derece mahkemelerinde 3 milyon 935 bin, istinaf mahkemelerinde 1 milyon 536 bin 865, temyiz mahkemelerinde ise 469.466 olmak üzere toplam 12 milyon 10 bin 82 derdest dosya bulunmaktadır. 2024 yılının Kasım ayı itibarıyla yargı teşkilatımız ilk derece, istinaf ve temyiz aşamalarında 10 milyon 960 bin 177 karar vermiştir. 2025 yılının aynı döneminde ise yargı teşkilatımız yüzde 4 artışla toplam

11 milyon 397 bin 74 dosyada karar vermiştir. Bu rakam, her sene yargı teşkilatımızca bir önceki yıldan daha fazla karar verildiğini göstermektedir. Öte yandan, yıl sonu itibarıyla yaklaşık 14 milyonun üzerinde karar verileceğini değerlendirdiğimizde derdest dosya sayısından daha fazla yıl içinde karar verileceğini öngörüyoruz. Bu başarının sağlanmasında 2002 yılında 9.349 olan hâkim ve savcı sayımızın 25.452'ye yükseltilmesi etkili olmuştur. 2002 yılında 1.847 olan kadın hâkim, savcı sayımızı yüzde 431 artırarak 9.813'e yükselttik; şu anda yargı teşkilatımızda kadın hâkim, savcı oranı yüzde 40'lara ulaşmış durumda. Tabii, adaylar bazında baktığımız zaman adayların da hâkim, savcı yardımcılarının da yüzde 60'a yakını kadınlardan oluşuyor. OECD raporunda ülkemizin 2014 yılından bu yana kadın hâkim oranını en çok artıran ülke olduğu da ifade edilmektedir.

2025 yılı içerisinde 1.075 hâkim ve savcının mesleğe başlamasını sağladık. Adaylık dönemini tamamlayan 1.545 hâkim ve savcı adayı ise önümüzdeki günlerde görevlerine başlayacak. Ayrıca 2002 yılında 51.681 olan personel sayısını 179.440'a yükselttik, önümüzdeki dönem için alımını planladığımız 20 bin yeni personelin ilk 5 binlik kısmının sınav süreci devam etmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; yargının insan kaynağı hukuk fakültelerimizden yetişmektedir. Fakültelerimizdeki eğitim kalitesinin artırılmasına yönelik son zamanlarda önemli adımlar attık. Yükseköğretim Kurulumuzca ikinci öğretimlerin kaldırılması, adalet meslek yüksek okullarından dikey geçiş uygulamasına son verilmesi, hukuk fakültelerine girişte ilk 100 bine girme şartı getirilmesi ve hukuk fakültesi kontenjanlarının 14.164'ten 10.300'e düşürülmesi bu alanda hukuk eğitimindeki kaliteyi artıracak adımlarımızdır. Geçen yıl uygulamasına başladığımız, şu ana kadar 3 kez yaptığımız Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'yla birlikte artık hukuk mesleklerinin kapısı yalnızca bir diploma ile değil bilgiye, yetkinliğe ve liyakate açılmaktadır. Amacımız, vatandaşlarımızın özgürlüğü, onuru ve mülkiyeti hakkında kararlar veren hâkim ve cumhuriyet savcıları ile avukatlarımızın yalnızca teorik değil vicdani, ahlaki ve entelektüel derinlikle donatılmış hukukçular olarak yetişmesini sağlamaktır.

Yine, hâkim ve savcıların mesleklerine daha iyi hazırlanabilmeleri için 2023 yılında hâkim ve savcı yardımcılığı uygulamasını başlattık. Yeni sistemle iki yıl süren hâkim ve savcı adaylığı yerine yaklaşık bir yılı Adalet Akademisinde, iki yılı da adliyelerde tecrübeli hâkim ve savcılarımızın yanında usta-çırak ilişkisi içerisinde geçirilecek bir mesleğe hazırlık dönemi uygulamasını başlattık. Hâkim ve Savcı Yardımcılığı Sınavı'nda mülakata çağrılan kişi sayısını 2 katı fazlasından 1 katı fazlasına indirerek mülakatlar konusundaki objektif yaklaşımımızı da ortaya koyduk. Bu kapsamda hâlihazırda 2.072 hâkim ve savcı yardımcısı görev yapmaktadır. 20 ve 21 Aralık tarihlerinde gerçekleştireceğimiz sınavda 1.000 hâkim ve savcı yardımcısı alımını daha yaparak hâkim ve savcı yardımcısı sayısını 3.072'ye yükselteceğiz.

Diğer yandan bu yıl, adalet teşkilatımızın insan kaynağı yapısını daha adil, daha şeffaf ve çağın gereklerine uygun hâle getirmek amacıyla Adalet Bakanlığı Memur Sınav, Atama ve Nakil Yönetmeliği'nde kapsamlı değişiklikler yaptık. Bir yandan insan kaynağımızın nitelik ve niceliğini artırırken diğer yandan mahkemeler teşkilatımızı daha da güçlendirmeye devam ediyoruz. 2002 yılında adli yargıda 3.581 mahkeme faaliyet gösterirken bugün itibarıyla bu sayıyı 8.681'e yükselttik. İdari yargıda da faal mahkeme sayısını 146'dan 239'a yükselttik. Ayrıca, adli ve idari yargıda son iki buçuk yılda 3.470 mahkeme ve istinaf dairesi kurduk. Ayrıca, 2025 yılında yeni ağır ceza merkezleri oluşturduk; bunlar Beyşehir, Biga, Bismil, Erbaa, Gemlik, Kâhta, Lüleburgaz, Menemen, Merzifon ve Mustafakemalpaşa ağır ceza merkezleridir.

Yine, mahkeme teşkilatı bulunmayan ve başka bir ilin yargı çevresine bağlı bulunan yerlere yeni adliyeler kurduk. Bunlar Yalova Armutlu, Kırşehir Çiçekdağı, Bursa Harmancık ve Eskişehir İnönü ilçelerimizdedir.

Değerli milletvekilleri, yargının adil ve etkin işleyebilmesinin en önemli unsurlarından biri de ihtisaslaşmadır. Bu kapsamda 2002 yılında 986 olan ihtisas mahkemesi sayısını yeni kurduğumuz 1.827 ihtisas mahkemesiyle 2.813'e yükselttik. 2025 yılında da 142 yeni ihtisas mahkemesi kurduk. Tekirdağ ve Denizli Bölge Adliye Mahkemelerini faaliyete geçirerek istinaf mahkemelerinin sayısını 17'ye yükselttik. Malatya Bölge Adliye Mahkemesini de inşallah yakında faaliyete geçireceğiz. Temel atma törenini de yaptık, şu anda hızlı bir şekilde inşaat devam ediyor. 2025 yılında Antalya, Diyarbakır ve Kayseri'de kurduğumuzla birlikte bölge idare mahkemelerinin sayısını 12'ye yükselttik.

İstinafta bazı dava türlerinde artan iş yüküne uygun olarak ve ihtisaslaşmayı sağlayacak şekilde daire ve hâkim sayılarını artırmaya devam ediyoruz. Son iki buçuk yılda adli ve idari yargı istinafta 143 yeni daire kurarak toplam kurulu daire sayısını 829'a yükselttik. Aynı şekilde 3.007 olan hâkim ve savcı sayısını da 3.835'e çıkardık. İlk derecede birinci sınıfa ayrılma oranı arttıkça istinaftaki üye sayısını da artırarak istinaftaki yoğunlaşmayı önlemenin gayreti içerisindeyiz.

Kadastro uyuşmazlıklarının çözümü amacıyla başlattığımız Sıfır Kadastro Dosyası Projesi adalet hizmetlerinde önemli bir adım olmuştur. Bu kapsamda yurt dışı tebligatlar, taraf teşkili ve keşif süreçlerindeki teknik eksiklikler giderilmiş, mahkemelerimize teknik ve idari destek sağlanmıştır. Bu sayede yetmiş yılı aşkın süredir devam eden kadastro davaları sonuçlandırılmıştır.

Adli Tıp Kurumunu da geliştirmeye devam ediyoruz. Bu hizmet 2002 yılında 25 ilde 6 grup başkanlığı ve 18 şube müdürlüğünde verilebiliyordu. Bugün itibarıyla 81 ilimizin tamamında 16 grup başkanlığı ve 147 şube müdürlüğüyle ilçelere kadar uzanan ve teknolojinin en üst düzeyde kullanılabildiği bir hizmet ağı oluşturduk.

Adalet hizmetlerinin nitelikli sunulmasında önemli unsurlardan biri de bilirkişiliktir. Bu kurumun daha etkin işlemesi için geçtiğimiz süreçte gerekli kanuni ve kurumsal altyapıyı oluşturduk. Yargı süreçlerinin etkinliğini artırmak amacıyla bilirkişilik kurumunu geliştirmeye yönelik çalışmalarımıza da devam ediyoruz. Bu kapsamda 2025 yılında yaptığımız yönetmelik değişikliğiyle bilirkişilik temel eğitimlerinin Adalet Bakanlığının izniyle, üniversiteler, Türkiye Adalet Akademisi ve kamu kurumu niteliğindeki meslek üst kuruluşları tarafından verilebilmesini sağladık.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; mahkemeler teşkilatı, adli tıp, bilirkişilik ve insan kaynakları kapasitemizin artırılması başta olmak üzere tüm bu çalışmalarımızla makul sürede yargılanma hakkının daha etkin korunmasını amaçlıyoruz. Bu konudaki bazı uluslararası verileri de sizlerle paylaşmak isterim. Avrupa Konseyi Adalet Etkinliği Komisyonuna göre, CEPEJ'e göre, idari yargı ilk derece mahkemelerinde ortalama görülme süresi ülkemizde 168 gündür. Bu süre Fransa'da 314, Almanya'da 408, İtalya'da 574 gündür. İstinafta ortalama görülme süremiz -idari istinafta- 136 gün iken İspanya'da 325, Fransa'da 329, Almanya'da 460 gündür. Hukuk mahkemelerinde -bunlar tabii çekişmeli davalar- ortalama görülme süresi ülkemizde 397 gündür. Bu süre Fransa'da 333, İspanya'da 359, İtalya'da 540 gündür. Adli istinafta ortalama görülme süremiz 373 gün iken İspanya'da 343,

Almanya'da 391, Fransa'da 489, İtalya'da 753 gündür. Ceza mahkemelerinde ortalama görülme süresi ülkemizde 228 gündür; bu süre İspanya'da 203, İtalya'da 355 gündür. İstinafta ortalama görülme süresi 226 günken Hollanda'da 295, Fransa'da 366, İtalya'da 750 gündür. Görüldüğü üzere, nüfus veya iş yükü dikkate alındığında, bize yakın Avrupa ülkelerinden daha olumlu bir tabloya sahip olduğumuzu söyleyebiliriz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; ceza adaleti sistemi; soruşturma, kovuşturma ve infaz aşamalarından oluşmaktadır. Sistemin işleyişi toplumun vicdanını, hakkaniyet ve anlayışını ve hukuk devletine olan inancını doğrudan etkilemektedir. 2005 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'yla ceza adaletini çağın gereklerine uygun şekilde yeniden yapılandırdık; süreç içerisinde ayrıca ceza adaleti sisteminin etkinliğini artırmaya yönelik önemli düzenlemeler yaptık ve sistemimize yeni müesseseler kazandırdık.

Lekelenmeme hakkı kapsamında haksız, temelsiz ve yersiz suçlamaları engellemek için soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilebilmesinin yolunu açtık. 2017'den itibaren 1 milyon 413 bin 397 soruşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir, sadece 2025 yılında verilen karar sayısı 193.903'tür. Eğer bu imkân getirilmemiş olsaydı bugün 193.903 kişi sadece bu yıl için soruşturmaya tabi tutulmuş olacaktı. Ayrıca, sırf ifade almaya yönelik yakalama kararlarından kaynaklı mağduriyetleri gidermek amacıyla taahhülle serbest kalma uygulamasını hayata geçirdik. Bu uygulamadan bugüne kadar 549.216 vatandaşımız faydalandı, bu sayı 2025 yılında 143.147 olarak gerçekleşti.

Mağdur odaklı adalet anlayışımızla 81 il ve 166 adliyede kurduğumuz 175 adli görüşme odasında 155.918, 2025 yılında ise 22.869 çocuk ve kadına hizmet sunuldu. Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin sayısını ise 178'e yükselttik. Bu müdürlüklerde bugüne kadar 1 milyon 888 bin 99, 2025'te ise 362.372 kişiye hizmet sunuldu. Yani adliyenin kapısına gelen vatandaşlarımız bir danışmanın ötesinde, özellikle hukuki yardım anlamında, özellikle kadınlar, çocuklar ve dezavantajlı kesimler adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerine başvurarak orada gerekli bilgilendirmeleri alıyorlar.

Çocuk tesliminin icra daireleri tarafından yerine getirilmesine yönelik uygulamayı kaldırarak hepimizi rahatsız eden görüntülere son verdik. Artık bu işlemler çocuk görüşme merkezlerinde uzmanlar tarafından ücretsiz yerine getiriliyor. 2025 yılında 16 yerde daha çocuk görüşme merkezi kurarak toplam sayıyı 822'ye yükselttik.

Ceza adaleti sisteminin önemli bir parçası olan ceza infaz sisteminde amaç yalnızca suçluları cezalandırmak olmayıp onları yeniden topluma kazandırmaktır. Bu anlayışla yaptığımız reformlarla uluslararası standartlara ve insan hakları alanındaki gelişmelere uygun, toplumsal ihtiyaçlara cevap veren bir ceza infaz sistemi oluşturulmuştur. Fiziki koşulları yetersiz 409 ceza infaz kurumunu kapatarak insan hakları standartlarına uygun, modern ve rehabilitasyon odaklı kurumlar inşa ettik.

Hükümlülerin yeniden topluma kazandırılmasına yönelik önemli uygulamaları hayata geçirdik. Bu anlayışla hükümlülerin eğitime, meslek edinmelerine ve sağlık hizmetlerine erişimine özel önem veriyoruz. Ceza infaz kurumlarında ve denetimli serbestlik müdürlüklerinde sosyal ve kültürel alanlar ile mesleki eğitim alanlarında kurslar düzenliyoruz. 2025 yılı içerisinde verilen 470 mesleki eğitim kursu kapsamında 2.447 denetimli serbestlik yükümlüsü meslek sertifikası almaya hak kazandı. Bunun yanında, 2.026 kişi ceza infaz kurumuna girdikten sonra okuryazar hâle gelmiştir. Ayrıca, ilköğretim, ortaokul, lise, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde 81.726 hükümlü ve tutuklu eğitim ve öğremlerine devam etmektedir.

Diğer yandan, mesleki eğitim merkezleriyle adalet halk kütüphanelerinin açılışına da ağırlık verdik. Bu kapsamda 58 mesleki eğitim merkezi ve 6 çok programlı Anadolu lisesinde birçok alanda verilen mesleki eğitimler sayesinde 16 bin hükümlü ve tutuklu kalfalık, ustalık ve usta öğreticilik belgesi almaya hak kazandı. Sadece 2025 yılında yaklaşık 4 bin mesleki ve teknik kurs açıldı, bu kurslara 75 binden fazla hükümlü ve tutuklu katılım sağladı.

İşyurtları Kurumu vasıtasıyla hükümlülerin üretim ve istihdama katılımını sağlayan projeleri sürekli geliştiriyoruz. 403 ceza infaz kurumumuzda 377 işyurdu müdürlüğü bünyesinde 3 binden fazla üretim tesisimizde her yıl ortalama 70 binden fazla hükümlü, tekstilden mobilya, gıdadan tarımsal işletmelere varıncaya kadar 200'den fazla iş kolunda gönüllü olarak üretim faaliyetlerine katılmaktadır. Bir yandan kendi ekonomilerine destek sağlarken bir yandan da o ürettikleri ürünlerin satışından elde edilen gelirlerle adliyelerimizin ihtiyaçları karşılanmaktadır.

Yine Kültür Bakanlığımızla yaptığımız protokoller kapsamında 7 ilde 8 adalet halk kütüphanesini faaliyete geçirdik. Ayrıca, hükümlülerin il ve ilçe halk kütüphanelerindeki 24 milyon yayına erişebilmesini sağladık. Tüm bu çalışmalarla amacımız, ceza infaz kurumundan tahliye olanları eğitimlerini tamamlamış ve bir meslek sahibi olmuş bireyler olarak topluma yeniden kazandırmaktır. Ceza adaleti sisteminin de nihai amacı budur.

Hükümlü ve tutukluların sağlık haklarının korunması amacıyla da birçok adım attık. Ceza infaz kurumlarımızda 390 hekim ve 351 diş hekimi görev yapmaktadır. Aynı zamanda 4 kampüs devlet hastanesi, 2 devlet hastanesi, ek hizmet binası ve 8 semt polikliniğiyle hükümlü ve tutuklulara sağlık hizmeti verilmektedir. Sağlık hakkının korunmasına yönelik çalışmalarımızı bağımlılıkla mücadele alanında yürüttüğümüz çok yönlü faaliyetlerle destekliyoruz. Sağlık Bakanlığıyla yaptığımız protokolle Elâzığ Fethi Sekin Şehir Hastanesinde yer alan Tutuklu-Hükümlü Adli Psikiyatri Hastanesinin bir bölümünü ayrı bir hükümlü Alkol ve Madde Bağımlıları Yataklı Arındırma Merkezine (HAMATEM) dönüştürdük. Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun bir bölümünü de Bağımlı Tipi Yataklı Rehabilitasyon Merkezi Ceza İnfaz Kurumu olarak yeniden yapılandırıyoruz. Adana Rehberlik ve Rehabilitasyon Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumlarını da bu alanda faaliyete geçirdik. Bu sayede bağımlılık geçmiş ve tedavi ihtiyacı olan hükümlü hastalara hizmet verecek, alanında uzman sağlık personelinin görev alacağı, modern fiziki koşullara sahip özel merkezler oluşturduk. Madde bağımlılığıyla mücadele kapsamında ayrıca ceza infaz kurumlarımızda ve denetimli serbestlik birimlerimizde de iyileştirme çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Sağlık kuruluşları, gençlik, spor il ve ilçe müdürlükleri, Yeşilay, belediyeler, üniversiteler başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği hâlinde faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri adalet sistemimizde gerçekleştirdiğimiz en yenilikçi ve dönüştürücü adımlardan biri olmuştur. Ceza hukukunda uzlaşma kurumunu, özel hukukta ise ara buluculuk sistemini hayata geçirdik. İhtiyari ara buluculuk kapsamında 2013 yılından bu yana 3 milyon 256 bin 855 dosya çözüme kavuşturulmuş olup bu alanda başarı oranı yüzde 97'dir. Dava şartı ara buluculuk kapsamında -tabii, bunların ayrıntıları konuşma metni kitapçığımızda var;

tabii, vaktim de dar olduğu için o rakamları tekrar etmiyorum, kitapçıkta rakamlar var- dava şartı ara buluculuk kapsamında bugüne kadar 1 milyon 865 bin 681 dosyada anlaşma sağlanmıştır. Dava şartı ara buluculuk kapsamında anlaşma oranı yüzde 40 olarak gerçekleşmiştir. Toplamda anlaşma oranının ihtiyari ve dava şartı olarak yüzde 62 ortalaması vardır. Yine, ceza hukukunda da 1 Ocak 2017 tarihinden bugüne kadar toplam 1 milyon 990 bin 286 dosyada uzlaşma sağlanmıştır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; yargının kurucu unsurlarından biri olan savunma ve avukatlık mesleğine yönelik birçok düzenlemeyi hayata geçirdik. Belli kidede sahip avukatlarımızın yeşil pasaport alabilmelerine imkân sağladık. Avukatların görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlara ilişkin istinaf incelemesinden sonra temyiz yolunu açtık. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara görevleri sırasında avukatlık stajı yapabilme imkânı getirdik. Ayrıca, sigortalı olarak çalışmanın avukatlık stajının yapılmasına engel oluşturmayaacağına dair düzenlemeyi yaptık. Mesleğe yeni başlayan avukatları mali açıdan desteklemek amacıyla avukatlık mesleğinin ilk beş yılında baro aidatı alınmamasını sağladık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, ilave beş dakika veriyorum.

Buyurun lütfen.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - 2025 yılı içerisinde, başta deprem bölgesindeki meslektaşlarımız olmak üzere ilgili kurumlarla iş birliği protokolü yaparak avukatlarımıza finansal destek verdik. Adli yardım ödeneği için yargı harçlarından ayrılan payı yüzde 50 oranında artırarak yüzde 2'den yüzde 3'e yükselttik. Böylelikle birikmiş olan adli yardım ödeneklerinin de karşılanmasını sağladık.

Adaletin tecellisi için gerekli olan insan kaynağı ve mevzuat altyapısının yanı sıra yirmi üç yıldan bu yana gerçekleştirdiğimiz yatırımlarla adaletin vakarına uygun, modern, erişilebilir, insan odaklı ve teknolojinin tüm imkânlarıyla donatılmış adliye binaları inşa ettik ve etmeye devam ediyoruz. 2002'de 78 olan müstakil adliye sayımızı 391'e yükselttik. Tabii, burada avukat meslektaşlarımız var, onlar eski adliyelerin durumunu çok iyi hatırlıyorlar. O merdiven altlarında yapılan duruşmalar, karbon kâğıtlarının, fotokopi kâğıtlarının, yazı işlerinde avukatlardan istendiği o günleri unutmadık.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - O zaman daha nitelikliydi.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - 569.059 metrekare olan kapalı alanı 6 milyon metrekareye yaklaştırdık.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bilgisayar yoktu ama adalet vardı.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bilgisayar da var, adalet de var. Adaletten hiçbir zaman kaçış yok artık, vesayetçi adalet anlayışına son verdik, yargı milletin bahçesi hâline geldi.

2024 yılında Yalova, Adana Kozan ve Konya Kulu adalet binaları ile Bursa ve Denizli adli tıp hizmet binaları; Adıyaman, Manisa, Aydın Çine ve Malatya Doğanşehir'in ceza infaz kurumlarının yapımını tamamladık. 2025 yılında ise Ankara Bölge Adliye Mahkemesi, Kütahya, Adıyaman Besni, Antalya Kemer, Erzurum Hınıs, İzmir Kemalpaşa, Muğla Yatağan, Trabzon Akçaabat ve Araklı adalet binaları ile Samsun Adli Tıp Grup Başkanlığı binasının inşaatlarını tamamladık. Buna ek olarak, Ankara'nın tarihî binalarından biri olan önceki Yargıtay hizmet binasını aslına uygun bir şekilde restore ettik. Ayrıca, Kütahya Domaniç ve Van Erciş Ceza İnfaz Kurumlarının yapımını da tamamladık.

2025 yılında deprem bölgesinde 23 mahalde 760 dairelik kamu personel konutunun inşaatı devam etmekte olup bunların 360'ını yıl sonuna kadar tamamlamayı planlıyoruz. Ayrıca, yıl içinde deprem bölgesinde yer alan Hatay Yayladağı, Malatya Pütürge ve Arapgir-hep Malatya Veli Bey- Kahramanmaraş Göksun ve Şanlıurfa Harran'da Toplu Konut İdaresinden ihtiyaç duyulan sayıda konut satın alındı.

2025 yılı yatırım programında inşaat karakteristiğinde toplam 116 projemiz yer almaktadır. 53 adliye, 5 adli tıp, 28 ceza infaz kurumu, 29 kamu konutu binası ve 1 personel eğitim merkezi bunlar. Bu yıl içerisinde 43 hizmet binasının yapım ihalesini gerçekleştirdik. Bunlar da Ağrı, Bayburt, Hakkâri, Iğdır, Karabük, Muş, Osmaniye ve Şırnak illerimizdeki adalet binalarımız; Bolu Gerede, Çankırı Şabanözü ve Zonguldak Çaycuma ilçe adalet binaları. Adana, İstanbul ve Gaziantep Adli Tıp Grup Başkanları binaları ile Gaziantep Personel Eğitim Merkezi; Mardin, Muş ve Niğde illeri ile Çorum Osmaniye, Erzurum Hınıs, Kahramanmaraş Elbistan, Tokat Niksar ilçeleri ceza infaz kurumları ve Tokat Denetimli Serbestlik Müdürlüğü binası. Kahramanmaraş ve Osmaniye illeri ile Adıyaman Gerger ve Gölbaşı, Kahramanmaraş Afşin, Andırın, Elbistan ve Göksun, Malatya Akçadağ ve Doğanşehir, Gaziantep Araban, Hatay Dörtöyl, Erzin, Hassa, Kırıkhan, Reyhanlı ve Samandağ, Osmaniye Düziçi ve Kadirli ilçeleri kamu konutu binalarıdır. Yıl sonuna kadar ayrıca Aydın, Bilecik ve Sinop illeri ile Balıkesir Marmara, Manisa Alaşehir, Sakarya Hendek ve Şanlıurfa Birecik adalet binaları, Bursa Orhaneli ve Kırıkkale Karakeçili ceza infaz kurumları olmak üzere 9 hizmet binasının da ihalesini inşallah aralık ayı içerisinde gerçekleştireceğiz. Ayrıca, 8 adet adalet binası, 6 ceza infaz kurumu, 5 kamu konutu binası ve 1 denetimli serbestlik müdürlüğü olmak üzere toplam 20 etüt proje ihalesini bu yıl gerçekleştirdik. Yine, yıl sonuna kadar 10 yer hizmet binasının projelerinin hazırlanması için etüt proje ihalelerini de gerçekleştireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargının teknolojik altyapısını daha da geliştirmek için son yıllarda önemli ve kalıcı adımlar attık. Yargı, dijital sistemlerin desteğiyle daha hızlı ve erişilebilir bir yapıya kavuştu. UYAP'ın 60 kurumla 200 farklı entegrasyonunu tamamladık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, tamamlayın.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ek süre verirsiniz Başkanım...

Savcılıklar ve mahkemeler tarafından bilgi ve belgeler artık saniyeler içerisinde temin edilebiliyor. UYAP Sistemi'miz bütün dünya ülkeleri, başta Avrupa Birliği ülkeleri tarafından merakla inceleniyor ve bu anlamda örnek bir projeyi sürekli geliştiriyoruz, bünyemizdeki yazılım mühendisleri sürekli çalışıyor ve Adalet Bakanlığının kendi kadrosu içerisinde, özellikle siber güvenliği de burada dikkate alarak bu çalışmalarını sürdürüyor.

İcra ve iflas dairelerinin satış işlemlerinin sistem üzerinden yapılmasını, hizmetlerin E-Devlet Kapısı'na taşınmasını, vatandaşların ve avukatların adliyeye gitmeden elektronik imzalarıyla dava açabilmelerini sağladık.

Yeni Adli Sicil Bilgi Sistemi'yle vatandaşlarımıza 43 yabancı dilde adli sicil belgesi alabilme imkânını getirdik. E-devlet üzerinden başvuru imkânları getirdik.

Avukatlara bulundukları yerlerden cep telefonları da dâhil olmak üzere dosya ve duruşmalarını anlık olarak takip edebilme ve işlem yapabilme imkânı getirdik. Vatandaşlarımıza da zaten haklarında bir soruşturma, dava açıldığında dosya numaralarıyla beraber SMS'le anında bildirim gerçekleşiyor.

Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi ve elektronik duruşmayla duruşmalara elektronik ortamda katılmanın yolunu açtık. 2013 yılından bu yana 7 milyonun üzerinde SEGBİS görüşmesi, 2020 yılından bugüne kadar 4 milyonun üzerinde elektronik duruşma gerçekleştirildi.

Elektronik tebligat uygulamasıyla tebligat süreçlerini hızlandırdık. Zorunlu elektronik tebligat sistemine geçtiğimiz 2019 yılından bugüne kadar toplam 330 milyon e-tebligat gönderildi.

Bilişimde uluslararası alanda örnek uygulamaları hayata geçirmeye devam ediyoruz. CEPEJ'in hazırladığı endekse göre, ülkemiz yargıda bilişim teknolojileri konusunda birçok Avrupa ülkesinin ilerisindedir. Ülkemiz bu alanda Avrupa ülkeleri arasında hukuk yargılamalarında 2'nci, ceza yargılamalarında 4'üncü ve idari yargıda 3'üncü sıradadır. Almanya, İngiltere ve Fransa bizim gerimizdedir. Yine, OECD raporunda, ülkemiz, dijitalleşmede en proaktif 5'inci ülke olmuştur. Bu alanda gelişmiş birçok Avrupa ülkesi ülkemizin gerisindedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; adalet hizmetlerinin önemli bir parçası da noterliklerdir. 2002 yılında 1.231 olan noterlik sayısı 2.385'e yükseldi. Hafta sonu nöbetçi noterlikle yedi gün hizmet verilmesini sağladık. Bugüne kadar yaklaşık 4 milyon işlem yapıldı. Yurt içinde bir noterde yapılan işlemin başka yerdeki bir noterden anında alınabilmesini sağladık. İşlem sayısı 1 milyon 145 bin 748. Yurt dışı konsolosluklarımızda düzenlenen noterlik işlem örneklerinin ülkemizdeki noterliklerden anında alınmasını sağladık. Bu alanda yapılan işlem sayısı 370 bin. Güvenli Ödeme Sistemiyle noterlik işlemlerindeki para alışverişlerinde yaşanan sorunların ve dolandırıcılığın önüne geçtik. 2024 yılının Eylül ayında ise ikinci el taşıt alım satımlarında bu sistemi zorunlu hâle getirdik.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; adalet hizmetlerine tahsis edilen bütçeyi yıllar içerisinde artırmış bulunmaktayız. 2002 yılında Bakanlığımız bütçesinin merkezî yönetim bütçesi içerisindeki payı sadece yüzde 0,83 idi, bu oran bugün 2026 teklifiyle yüzde 1,90'a yükseltildi. 2002 yılında bütçemiz 808 milyon 141 bin lira iken bu rakam 2025 yılında 280 milyar 275 milyon 802 bin liraya yükseldi. 2026 teklifinde tahsisî öngörülen miktar ise 389 milyar 560 milyon 443 bin liradır. 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'yla Bakanlığımıza 198 milyar 703 milyon 54 bin lira ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde eklenen ve düşülenlerle birlikte toplam ödenek 204 milyar 556 milyon 975 bin 938 Türk lirası olmuştur. Yıl sonu itibarıyla bütçe giderleri personel ve sosyal güvenlik giderlerinde 144 milyar 956 milyon 140 bin 566, mal ve hizmet alımlarında 37 milyar 539 milyon 695 bin 851, cari transferlerde 4 milyar 829 milyon 965 bin 410, sermaye giderlerinde 8 milyar 607 milyon 655 bin 263, sermaye transferlerinden 4 milyar 498 milyon 445 bin olmak üzere toplamda 200 milyar 431 milyon 902 bin 91 olarak gerçekleşmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, süreniz bitti, bir dakika ekliyorum.

Buyurun.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Son cümlelerim, teşekkür ederim.

Ayrıca, Sayıştay tarafından tespit edilen hususlarla ilgili olarak kurumlarla iletişim hâlinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Sayıştay raporunda kamu zararına sebebiyet veren bir tespit bulunmadığını da burada belirtmek isterim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; adalet politikalarımızın başarılı bir şekilde hayata geçirilmesinde bizlere her zaman güçlü liderliği ve vizyonu rehberlik eden Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı arz ediyorum. Yargı reformu belgelerimizde yer alan hedeflerimizin gerçekleştirilmesini destekleyen değerli milletvekillerimize ve adaletin tecellisi için fedakârca görev yapan yargı teşkilatımızın tüm mensuplarına teşekkür ediyorum.

Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesini Komisyonumuzun takdirlerine arz ediyor, bütçemizin aziz milletimiz ve adalet teşkilatımız için hayırlı olmasını diliyorum. Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Kıymetli Başkan ve üyelerini saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi grupların konuşmalarına geçeceğiz, bugün çok talep var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Onun için basından müsaade isteyeceğiz her zamanki gibi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, uygulamalar ne ise aynı uygulamayı sürdürüyoruz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Sayın Başkanım, mektuplar verilmişti, hemen basın da buradayken...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Şimdi değerli milletvekilimiz mektuplar vermişti. Burada 53 tane mektup var; biz baktık, tamamı da bilgisayar çıktısı ve el yazısıyla yazılmamış, hiçbirinde de ıslak imza yok; 51 adedinde de isim belirtilmemiş. Eğer milletvekilimiz bu isimleri telefonlarıyla bize bildirirse biz o kişilerle irtibat kurarız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Korkuyorlar, şiddetten korkuyorlar.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Genel merkezden yazılmış

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kadına şiddet yok mu Orhan Yegin?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Genel merkezden yazılmış.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Biraz emek verin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yalan, o da yalan değil mi?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Orhan Bey, hepsi orada yazıldı, hepsi gerçek. Bu ülkede kadın cinayetleri de yok değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bari bu gerçeği kabul edin.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Zaten kabul etmediğiniz için çözemiyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bas gönder.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Gökçe Gökçen, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; bütçe görüşmelerinin özel bir anlamı var: Yasamanın yürütmeyi denetleyebilmesi. Halkın seçtiği temsilcilerin bakanlara karşı denetim işlevini yerine getirebilmesi için geride kalan az sayıda araçtan biri bütçe. Ancak son bütçe görüşmelerinden bu yana adalet alanında yaşananların başsorumlularından biri ne yazık ki burada değil. Sayın Bakan, sizden daha politik birinden bahsediyoruz, aslında İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı. Siz en azından ara sıra çıkıp "Türkiye bir hukuk devletidir." diye açıklama yapıyorsunuz ama kendisi daha politik biri.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Hep söylüyorum, ara sıra değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Onu söylüyorsun, Allah var.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Savcılara da söylerseniz iyi olur, onlar da duysun.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Bugün İstanbul Cumhuriyet Başsavcısının bir röportajı var, bilmiyorum okudunuz mu? Kendisi bir kısımda diyor ki: "Başsavcı olunca yönetimden istifa ettim." Orada Eti Maden şirketinin Lüksemburg'daki şirketindeki yönetim kurulu üyeliğinden bahsediyor ancak açıkça yalan söylüyor kendisi çünkü elimizde bir belge var, birazdan size de iletacağım Sayın Bakan. Burada açıkça 29 Kasım 2024 tarihinde başlayan bir görevden bahsediyoruz ve 2027 yılında gerçekleşecek Genel Kurul toplantısında sonlanacak olan bir görevden bahsediyoruz ve bu görev, 6 Ağustos 2025 tarihinde sonlanıyor; size belgeleri birazdan teslim edeceğim. Şimdi, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı neden yalan söylüyor Sayın Bakan? Burada açıkça tarihler ortada, yapılan görev ortada, Bakan Yardımcısıyken de bu görevi yapamayacağı ortada kendisinin çünkü hâkimlikten geliyor, sonra da başsavcılığa döndü; arada Bakan Yardımcılığı, sizin yardımcılığınız görevini yaptığı süre de var. Anayasa'nın 140'ıncı maddesi çok açık, kanun hükümleri çok açık. Bununla ilgili Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanı olarak neden işlem yapmadınız, yapacak mısınız?

Akın Gürlek göreve atandığından bu yana Ahmet Özer gözaltına alındı, tutuklandı. Genel Başkanımız Özgür Özel hakkında defalarca resen soruşturma başlatıldı. Beşiktaş Belediye Başkanımız Rıza Akpolat gözaltına alındı, tutuklandı. Ümit Özdağ gözaltına alındı, tutuklandı. Gençlik Kolları Genel Başkanımız hakkında gözaltı kararı olmamasına rağmen gözaltı işlemi yapıldı, buna tepki gösteren Ekrem İmamoğlu hakkında bir soruşturma daha başlatıldı. Ayşe Barım gözaltına alındı, tutuklandı. CHP'li belediyelere yönelik soruşturmalarda hep aynı bilirkişi görevlendirildi, buna dikkat çeken İmamoğlu hakkında yine soruşturma başlatıldı. Gazeteciler Barış Pehlivan, Serhan Asker, Seda Selek, Suat Toktaş, Kürşad Oğuz ifadeye götürüldü; Suat Toktaş tutuklandı. Kent uzlaşısı soruşturmasıyla batıdaki Kürtlerin temsili suç olarak gösterildi; belediye meclis üyeleri gözaltına alındı, tutuklandı. TÜSİAD Başkanı, Yüksek İstişare Kurulu Başkanı ifadeye götürüldü, yurt dışı yasağı getirildi. HDK operasyonlarında 52 kişi gözaltına alındı, gazeteciler tutuklandı. Beykoz Belediye Başkanı Alaattin Köşeler gözaltına alındı, tutuklandı. Eski Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç 34 kişiyle birlikte gözaltına alındı, 17'si tutuklandı. İmamoğlu'nun otuz bir yıl sonra diploması iptal edildi. İmamoğlu ön seçimden tam dört gün önce, bu dört günlük gözaltı süresi hesap edilerek gözaltına alındı; 15,5 milyon yurttaşımızın oy verdiği gün tutuklandı. Kanseri hastalığı nüks etme riski bulunan Mehmet Murat Çalık gözaltına alındı, tutuklandı. Gazeteci İsmail Saymaz gözaltına alındı, ev hapsi kararı verildi. Şişli Belediye Başkanı Resul Emrah Şahan kent uzlaşısından gözaltına alındı, tutuklandı. İmamoğlu'nun avukatı Mehmet Pehlivan gözaltına alındı, önce serbest bırakıldı, daha sonra tutuklandı. Boykot çağrılarında bulunanlar, Saraçhane'ye gidenler, barışçıl gösteri hakkını kullanan gençler gözaltına alındı, tutuklandı. İstanbul Büyükşehir Belediyesinde onlarca yönetici, bürokrat gözaltına alındı, tutuklandı. Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu'nun sesi, görüntüsü, videoları, sosyal medyası yasaklandı. İstanbul Büyükşehir Belediyesine arka arkaya operasyonlar düzenlendi; Gaziosmanpaşa Belediye Başkanı Hakan Bahçetepe, Avcılar Belediye Başkanı Utku Caner Çaykara, Ceyhan Belediye Başkanı Kadir Aydar, Seyhan Belediye Başkanı Oya Tekin, Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün, Parti Meclis Üyemiz Baki Aydoğar, önceki dönem Genel Başkan Yardımcımız, önceki dönem Parlamenter Aykut Erdoğan gözaltına alındı, tutuklandı. Başkanlarımız sıraya dizildi Sayın Bakan, görüntüleri basına servis edildi, darbe dönemlerini andıran görüntüler ortaya çıktı. Suç örgütü lideri olduğu iddiasıyla daha önce tutuklanan Aziz İhsan Aktaş tahliye edildi; önce ev hapsi kararı verildi, bu kararın uygulanmadığı ortaya çıktı, sonra bu karar da kaldırıldı. Genel Başkanımız Özgür Özel hakkında tekrar soruşturma açıldı. Partimize oy vermeyen Gaziosmanpaşa halkının iradesini gasbedip Gaziosmanpaşa Belediyesine çıktınız. Ekrem İmamoğlu'na, siyasi davranan savcılar eleştirdiği için yeni bir dava daha açıldı. Leman dergisinin karikatüristleri gözaltına alındı, tutuklandı; dergiye saldıranlara tepki gösteren akademisyen tutuklandı. İmamoğlu'nun tutuklanmasının 100'üncü gününde Saraçhane'de buluşan gençler tutuklandı. İmamoğlu hakkında bu sefer diplomasının sahte olduğu iddiasıyla iddianame düzenlendi. Zeydan Karalar ve Abdurrahman Tutdere gözaltına alındı, Muhittin Böcek gözaltına alındı; Zeydan Karalar ve Muhittin Böcek tutuklandı, Tutdere hakkında ev hapsi kararı verildi. Cumhuriyet savcısı bir oyuncak beyaz Toros'u masasına koydu, gururla profil resmi yaptı. Genel Başkanımız Özgür Özel hakkında yeniden soruşturma açıldı. İBB'ye tekrar operasyon yapıldı. İBB borsasının kurulduğu, tutukluların ailelerinden para istendiği, bunun karşılığında iftira ifadelerinin imzalatıldığı ve tahliye vaatlerinin verildiği ortaya çıktı; bunu yapan avukat yurt dışına kaçarken yakalandı ve yine de serbest bırakıldı. İBB'ye tekrar operasyon yapıldı. İnan Güney gözaltına alındı, tutuklandı. İmamoğlu'nun şoförü, özel kalem müdürü, koruma müdürü gözaltına alındı, tutuklandı. Müzik grubu Manifest hakkında soruşturma başlatıldı. CHP İstanbul İl Başkanlığına kayyum atandı, bu kararı eleştiren gençler gözaltına alındı, tutuklandı. AKP ve MHP'den telefonlar alan fakat partisini bırakmayan Bayrampaşa Belediye Başkanı Hasan Mutlu gözaltına alındı, tutuklandı, belediye meclis üyelerinden ne kadarı gerekiyorsa o kadarı gözaltına alındı. Bayrampaşa Belediyesi CHP'li bir başkan seçti, seçim mahkeme tarafından iptal edildi, tekrarlanan seçimde belediyeye çıktınız. "Soğuk Savaş" isimli YouTube programında şaka yapan ve şakaya gülen gençler gözaltına alındı, tutuklandı. Ekrem İmamoğlu hakkında bu sefer de "casusluk" suçlamasıyla soruşturma başlatıldı, bir fotoğraf üzerinden ikinci tutuklama kararı verildi. Fotoğraftaki kişinin Lordlar Kamarasında, İngiltere'de AKP temsilcileriyle toplantı

düzenlediği ortaya çıktı. Merdan Yanardağ gözaltına alındı, tutuklandı. TELE 1'e kayyum atandı. Konu CHP olunca Zeydan Kararlar'ı, Tutdere'yi parlamenterlik yapmış olan Aykut Erdoğan'ı, Oya Tekin'i, Kadir Aydar'ı yargılamaya İstanbul yetkili oldu; konu Kütahya'ya gelince dosya ayrılıp İstanbul'dan gönderildi. Genel Başkanımız Özgür Özel'e saldıran kişinin daha önce cinayet işlediği ortaya çıktı, planlı saldırgan tahliye edildi. Sadece sözlü yorum yapmış olan Fatih Altaylı Cumhurbaşkanına fiilî saldırıdan tutuklandı. Bu ülkede ikili bir hukuk sistemi aynen böyle inşa edildi.

Daha birçok hukuksuzluk şöyle bir iddianameyle devam etti: İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Halk Partisinin kapatılması için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına bildirimde bulundu. Parti kapatmaların demokrasiye zararlarını anlatarak iktidara gelen sizler, "Şiir okuduğum için hapse girdim." diyenler onlarca dosyaya rağmen bir gün bile tutuklu yargılanmadı, sesi görüntüsü hiçbir zaman yasaklanmadı; hiç iftira atılmadı, kadınlar çocuklarıyla tehdit edilmedi, "İftiracı ol." diye önüne yalan ifadeler koyulmadı, çocuğuna "Babandan neden para aldın?" diye sorulmadı, "Paraları sıfırladım babacım." diyenler hiçbir zaman yargı önüne çıkmadı, babasının arsası kazılmadı, ailesi taciz edilmedi.

Şimdi, demokrasi tramvayından indiniz, son seçimlerin 1'inci partisi Cumhuriyet Halk Partisini kapatmaya kalkıyorsunuz. Bir iddianamede "Cumhurbaşkanı adayı olmak" diye suç yazıyorsunuz; noktası virgüllüne birbirini tekrarlayan, on beş gün arayla verildiği söylenen iki yalan ifadeyi alt alta koyanları korumaya hiç utanmıyorsunuz Sayın Bakan; sonra da "Bakın, uyumlu ifadeler var, demek ki doğrudur." diye yazarları tutmaya hiç utanmıyorsunuz. Kurultayda "Özgür Başkan" sloganlarının suç gibi yazılmasının tüm Türkiye'ye verdiği zarardan hiç çekinmiyorsunuz. "560 milyar yolsuzluk" yalanını söyleyenlerin sesi çıkmıyor. "Bavullarda para var." diye haber yapanlar şimdi "jammer" olduğunu kabul etmek zorunda kalıyor. "1.200 telefon alındı." diye yalanlar söyleniyor, şimdi kendileri bile inkâr ediyor. 15 gizli tanığın 5'i iddianamede kayboluyor. TRT "Selim İmamoğlu babasından 772 milyon aldı." diye haber yapıyor, gerçeği 772 bin TL çıkıyor. Önünüze gelen gazeteciye soruşturma açarken o savcılarınız bu yalancılara bir tane bile soruşturma açmıyor ve Sayın Bakan nedense bu röportaj tam da bugüne denk geliyor. İddianamenin kabul edilmesi de şu ana denk geliyor Sayın Bakan, bu bütçe görüşmelerinde denk geliyor.

Siyasi davalar bir kenara vatandaşa çok mu iyi davrandınız? Davalar uzun sürüyor, istatistiklerinizin hepsine tek tek baktık, yargılamaların makul süreyi aşması adaletin geç gelmesine sebep oluyor. Anayasa Mahkemesine başvuruyor vatandaşlar, başvurular rekor üzerine rekor kırıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun bir dakika.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Anayasa Mahkemesi kararlarını da uygulamıyorsunuz. Can Atalay'dan sonra Tayfun Kahraman kararı da uygulanmıyor. AİHM kararları uygulanmıyor; Demirtaş, Yüksekdağ, Kavala hâlen içerideler. Cezaevi idare ve gözlem kurullarının keyfî kararlarıyla infazlar uzatılıyor. İnfaz rejimindeki eşitsizlikler, ailelerde travma yaratıyor. İnfaz ve koruma memurlarına verilen özlük haklarıyla ilgili sözler hâlâ tutulmuyor. Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'nda çuvallayan, hukuk mezunları değil de kurduğunuz bu sistem gibi görünüyor.

Sayın Bakan, söyleyecek çok şey var ama ben sözlerimi burada noktalıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Aynı gün röportaj, aynı gün iddianame kabul edildi; size bir operasyon var gibi duruyor

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Divanda durup laf atmıyoruz. Olmaz, olmaz arkadaşlar, sizi geri alabilirim.

Sayın Bülbul, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Bakan, Değerli Komisyon üyeleri, milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hep diyorsunuz "Hukuk devletiyiz." diye. Türkiye'deki hukuk devleti gerçeklerini şimdi konuşma zamanı. Bir yıl önce yine bu salonda konuşmuştum, siyasallaşan yargı operasyonları ve yargı vesayeti aynen devam ediyor. Son bir yıl adil yargılanma hakkı ve masumiyet karinesi bakımından en karanlık yıl oldu. Kuvvetler ayrılığına son veren 2017 Anayasa değişikliği, bu yılı âdeta anayasal düzeni ilga girişimleri yılına dönüştürdü. Örnek çok Sayın Bakan: Yargı reformu diyerek getirdiğiniz yargı paketleriyle AYM kararlarını yok saydınız. Hukuksuz uygulamalarınızla Anayasa'nın 2, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 38, 90, 138, 139, 140, 153, 159'uncu maddelerini yok saydınız. AYM kararlarını tanımayan mahkemelere cesaret vererek Türkiye'yi bir anayasasızlaştırma sürecine teslim ettiniz. Tayfun Kahraman, Can Atalay, Selahattin Demirtaş, Osman Kavala, Figen Yüksekdağ AYM ve AİHM kararlarına rağmen hâlen cezaevinde. Eskiden tahliye ve tutuklama kararlarını hâkimler verirdi, bugünse siyasi partilerin genel başkanları, kimin tahliye edilip kimin tutuklanacağını kürsülerden ilan etmeye başladı.

Yargı reformu strateji belgesinde "Savunma makamı güçlendirilecek." dediniz, savunmaya verdiğiniz değeri ne yazık ki gördük; Avukat Mehmet Pehlivan mesleğini icra ettiği gerekçesiyle aylardır tutuklu, kendi ayağıyla ifade vermeye giden bir avukat kaçma şüphesi nedeniyle CMK 100'e aykırı olarak tutuklandı.

Sayın Bakan, size soruyorum: Avukatlık Kanunu'nun 58'inci maddesi niçin uygulanmadı? Siz bir avukat olarak bu hukuksuzluktan hiç mi rahatsızlık duymadınız? AYM, Tayfun Kahraman hakkında ihlal kararı verdi. İstanbul 13'üncü Ağır Ceza Mahkemesinde cübbe giymiş 3 darbeci hâkim AYM kararını tanımadığını belirterek Anayasa 153 ve Anayasa 11'i çiğneyip anayasal düzene yönelik bir darbe gerçekleştirdiler. Dosyaya yapılan itirazı inceleyen 14'üncü Ağır Ceza Mahkemesi de iki satırlık bir gerekçeyle itirazı reddedip bu darbeye çanak tuttu. Soruyorum: Siz hem Adalet Bakanı olarak hem de HSK Başkanı olarak, neden Anayasa'yı çiğneme cüretinde bulunan bu hâkimler hakkında işlem yapmadığınız gibi tek söz dahi söylemediniz? Fotoğrafını gördüğünüz bu çocuk, Tayfun Kahraman'ın kızı Vera. Vera, babasını görüş kabinlerinde tanıdı. Adaletin yarısı yasa, yarısı da vicdan Sayın Bakan, soruyorum size: Bu, sizin vicdanınızı hiç sızlattı mı?

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek Adalet Bakan Yardımcısıyken 29 Ocak 2024'te kamu şirketi olan Eti Madenin yönetim kurulu üyeliğine atandı. Bu üyelik 29 Temmuz 2025'te yenilendi, Kasım 2024'ten 6 Ağustos 2025'e kadar yani Başsavcılık döneminde kamu şirketi Eti Madenden dokuz ay boyunca huzur hakkı aldı; belgeler açık. Sayın Bakan bu belgeleri bilmiyor musunuz,

B belgelerde açık olarak belirtilen tarihleri görmediniz mi? Sayın Bakan, Başsavcı da olsa Adalet Bakan Yardımcısı da olsa bu kişinin resmî veya özel bir görev alması, üstelik maaş alması Anayasa'nın 140'ıncı ve Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 48'inci maddesi gereğince yasak değil mi? Siz İstanbul Cumhuriyet Başsavcısının idari bakımdan denetleyicisi değil misiniz? Neden bu savcıyı derhâl görevden alıp hakkında adli ve idari soruşturma başlatmadınız, başlatacak mısınız? Sayın Bakan, bu konuda yetkiniz mi yoktu yoksa bu işsiz açıyor mu?

Sayın Bakan, Akın Gürlek'in İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atandığı Ekim 2024'ten sonra her sabah bir başka şafak operasyonu ile Türkiye uyanmaya başladı. Bu kişi, İstanbul 37'nci Ağır Ceza Mahkemesi, İstanbul 14'üncü Ağır Ceza Mahkemesinde görülen en kritik davaların hâkimiydi, gezen bir heyetti. Kaftancıoğlu, Demirtaş, ÇHD, Türk Tabipleri Birliği ve en önemlisi AYM'ye "Berberoğlu kararını tanımıyorum." diyerek rest çekmiş birisiydi. Test edildi tarafınızdan, saray tarafından, ödüllendirildi, operasyon merkezinin başına oturtuldu

Sayın Bakan, 19 Martta İBB kumpas darbesiyle haksız, hukuksuz operasyonlar yapıldı. İBB iddianamesini de gördük, bugün biraz önce de mahkeme tarafından kabul edildi. 15 gizli tanığın, kadrolu iftiracıların ifadelerine dayanan, tutarsız, bomboş bir kumpas belgesi. CMK 157'ye göre gizli yürütülmesi gereken soruşturmanın akıbetini yandaş TV'lerden, Twitter'daki yandaş gazetecilerden öğrenir olduk. Soruşturma bilgilerini, ifadeleri, iddianamelerin kaç sayfa olduğunu, kimin tutuklanacağını yandaş gazetecilere sızdıran yargı mensuplarının kimler olduğunu sordunuz mu? TCK 285'e göre soruşturmanın gizliliğini ihlal etmek suç değil midir? Size soruyorum: Bu yargı mensupları hakkında bir tane soruşturma açtınız mı? İtibar cellatlığına soyunan yandaş medya, asılsız iftiralarla başta Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu olmak üzere belediye başkanlarımızı, bürokratlarımızı, partilerimizi hedef aldı. Bu itibar cellatları hakkında halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçundan bir soruşturma başlattığınızı duyacak mıyız Sayın Bakan yoksa TCK'nin 217/A maddesi sadece eleştirel gazetecilere ve muhaliflere mi uygulanıyor?

Masumiyet karinesi, lekelenmeme hakkı, adil yargılanma hakkı ve diğer anayasal güvenceler siyasallaşmış yargı tarafından paspas misali çiğnenirken hiçbir icraatını görmediğimiz HSK ne iş yapar diye sormak istiyorum Sayın Bakan. Soruyorum: Bunca hukuksuzluğa sessiz kalıp yapılan şikâyetleri sümen altı edecekse HSK neden var? Hâkim ve savcılara yönelik baskılara karşı bir teminat olması gereken HSK sürgün kararlarıyla hukuka uygun kararlar veren hâkim ve savcıları sürgün ediyor.

Ekrem İmamoğlu 2015'ten beri Beylikdüzü dönemine ilişkin bir ihaleden dolayı yargılanıyordu. Bu dosyada 5 celsedir mütalaayı vermeyi reddeden, karar duruşmalarından bir gün önce rapor alan ve görevini aksatan savcının adı bu kararnamelerde yoktu. Kim vardı biliyor musunuz Sayın Bakan? Davada 4 celsedir mütalaayı bekleyen hâkim vardı. Bu hâkim son duruşmadan önce Diyarbakır'a sürgüne gönderildi.

İZBETON soruşturmasında tutuklanan kişiler hakkında tahliye kararı veren İzmir 17. ve 28. Asliye Ceza Mahkemesi hâkimlerinin görev yeri niçin değiştirildi?

İmamoğlu'nun Akın Gürlek'e yönelik sözleri nedeniyle "Yargılamada tüm suçlardan beraati gerekir." diyerek şerh koyan Mehmet Can Kozan'ın adı vardı kararnamede, iş mahkemesine tenzilirütbte gönderildi.

Ayşe Barım'ın tahliyesine hükmeden sulh ceza hâkimi Fatih Kapan tüketici mahkemesine sürgün edildi, baskılara dayanamayıp emekliye ayrıldı.

İBB soruşturmasında gözaltına alınan 8 kişi hakkında somut delil bulunmadığından tutuksuz yargılama kararı veren hâkim Uğur Yeşildal görevden alındı.

Diploma davasında İstanbul Üniversitesine "Açık hata nerede?" diye soran İstanbul 5. İdare Mahkemesi heyeti daha cevap gelmeden dağıtıldı.

Geçtiğimiz günlerde Karma Komisyonda yapılan HSK aday seçimlerinde Anayasa'nın 159'uncu maddesi açıkça çiğnenerek üçüncü tur oylama gibi Anayasa'da yeri olmayan bir yöntemi icat ederek yürüten Meclis Grubunuz tüm HSK'yi kendi üyeleriyle dizayn etmeyi başardı. Neredeyse tüm üyelerini doğrudan ve dolaylı olarak yürütmenin atadığı HSK işte böyle sürgün kararnameleriyle, soruşturmalarla yargıyı dizayn ediyor.

Ben hep söylüyorum: Hitler'in hâkimleri vardı, tek tek talimat almaya ihtiyaç duymadan, Hitler gibi düşünüp öyle karar veren hâkimler. Nazi Almanyasının halk mahkemelerinde "Kanun demek Hitler demektir." diyen yargıçlar olmasaydı Hitler zulüm diktatörlüğünü kurabilir miydi? İşte, Hitler'i Hitler yapan Alman yargısıydı, diktatörlüğe giden yollarda taşları Alman yargısı döşedi.

Sayın Bakan, yargıya güven için sokağa çıkın, güven yüzde 20'lere indi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bekleyen her 3 davadan 1'i Türkiye'den gidiyor. AİHM, en çok, Türkiye aleyhinde adil yargılanma hakkı ve güvenlik ve özgürlük hakkı ihlali kararı verdi. AİHM'in en çok emsal kararı verdiği ülke Türkiye. Bu yılın ilk altı ayında AYM'ye 36 bin bireysel başvuru yapıldı, 113 bin derdest başvuru AYM'de hâlâ bekliyor. Sayın Bakan, geçenlerde bir açıklamanız oldu: "Türkiye, AİHM kararlarına yüzde 91 oranında uyuyor." Anayasa'nın 90'ıncı maddesi mi değişti Sayın Bakan? Anayasa'da "AİHM kararlarının yüzde 91'ine uyulur." diye mi yazıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bülül, süreniz bitti, bir dakika vereceğim.

Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bitiriyorum.

Tüm bu veriler ortadayken siz hangi hukuktan, hangi adil yargılama hakkından, hangi lekelenmeme hakkından, hangi masumiyet hakkından, hangi demokratik hakların uygulanmasından bahsediyorsunuz? Bu mu sizin hukuk devleti anlayışınız? Geçiniz Sayın Bakan. Türkiye'de demokrasi, özgürlükler ve Anayasa'daki özgürlükler uygulanmadan, hukuk devleti inşa edilmeden Türkiye'de vatandaşın da milletvekilinin de hiç kimserinin de hukuki güvenliği ve can güvenliği yok; bunu siz de biliyorsunuz. Bu nedenle, sandık gelecek ve Türkiye'ye demokrasi, özgürlükler ve hukuk devleti inşa edilecek.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Nevroz Uysal Aslan, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Bakan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan konuşmasında 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü selamladı, ben de öğretmenleri saygıyla selamlıyorum. Oysa bugün 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü. Bu ülkede kadınlar her gün şiddet, cezasızlık, ayrımcılıkla yüz yüze. Bakanlığın konuşmasında buna tek bir cümle ayırmaması mevcut politikalarındaki sessizliğini, kadına karşı her türlü şiddetin ve Bakanlığın sorumluluğunu nasıl görmezden gelişini bir kez daha açığa vuruyor. Bu nedenle, konuşmama, bugün ülkenin her yerinde, alanlarda kadınların yaşam hakkını, şiddete karşı adalet mücadelesini haykıracak kadınları selamlayarak başlıyorum.

Bakanlığınız bütçesi adaleti, toplumsal barışı konuşmak yerine, infazda olmayan eşitlik ve adaletin gölgesinde, tarafsız ve bağımsız yargının yokluğunun gölgesinde ceza politikasını finanse edip bütçelendirmeye devam ediyor. Çünkü bu bütçe kimin hayatına, neye yatırım yapıyor diye sorduğumuzda yalnızca son beş yılda 100'ün üzerinde yaptığınız cezaevleri gibi yine taştan koğuşlar, betondan duvarlar cevabını alıyor. Utandır ki "yeni nesil cezaevleri" diyerek güneş görmeyen yapılarla, tecrit sistemleriyle övünüyorsunuz. Her yeni cezaevi ihalesi bir adli destek merkezi, bir kadın sığınmaevi, çocuk merkezi, bir uzlaşma ya da onarıcı adalet programından eksiltme anlamına gelmekte. AYM ve AİHM kararlarının uygulanmadığı; ifade, örgütlenme özgürlüğünün daraltıldığı bu ülkede yeni nesil cezaevi hukuk krizini betonla sıvamak, siyasal krizi duvar kalınlığıyla yönetmeye çalışmak demektir. Bu, adalet değil kriz yönetim mimarisinin kendisidir. Oysa adliyelerde uzman psikolog eksikliği sürüyor, bağımsız adli destek hizmetleri zayıf, baroların adli yardım bütçesi çökmüş durumda. CMK ve adli yardım görevlendirmesine ödenen ücretler asgari yaşam düzeyini karşılamaktan uzak.

Sunumunuzda "Yüzde 3 oranının yüksekliğiyle biriken ödenekleri karşıladık." dediniz ama Şırnak'taki avukatlar üç dört yıla varan süreçlerde ancak ücretlerini alabilmekte ve aldıkları bu ücrete faiz, gecikme bedeli gibi kalemler eklenmemekte, bu durum hem avukatların emeklerini değersiz kıldığı gibi adalet erişim hakkını da fiilen ortadan kaldırıyor.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Onları ödedik, onları toplu hâlde yatırdık.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şu an ödenmiyor, üç dört yıldır ödenmemiş Sayın Bakan.

Sayın Bakan, burada, uzak illere sevk yani sürgün politikanızı ve bunun yarattığı ekonomik şiddet rejimini konuşmak istiyorum. Mahpusları ailelerinden yüzlerce kilometre uzağa göndererek ailelerini de cezalandırıyorsunuz. Aileler çoğu zaman yol, konaklama gibi giderleri karşılamadığı için aylarca hatta yıllarca görüşe gidemiyor. Bir de görüşe gidemeyen mahpusların Karabük Hapishanesinde Adem Oktay örneğinde olduğu gibi "Düzenli aile ilişkisi yok." diyerek birden fazla kez infazını uzatıp özgürlüğünü gasbediyorsunuz. Bu sürgün yollarında yaşanan ekonomik şiddetin ötesinde, görüşe gidenlerin yaşadığı trafik kazalarındaki yaralanmalar ve hatta yaşamını yitirenler oluyor.

Mahpusların yakınlarının defin ve taziye törenlerine katılabilmesi için talep edilen on binlerce liraya varan nakil ve refakat bedelleriyle insanların yas tutma hakkını bile gelir durumuna bağladınız ve birçok mahpus bu nedenle yas tutma hakkını bile yerine getiremiyor.

Yetmiyor, mahpusları Bakanlığınız ve özel sektörün en ucuz, en güvencesiz işçisi olarak çalıştırıyorsunuz, tıpkı öğrencilerin MESEM'de çalıştırıldığı gibi. Kâğıt üzerinde "mahpusların meslek edinmesi ve topluma kazandırılması" diyorsunuz. İşyurtlarında sigortasız, sendikası çalıştırılan on binlerce mahpusun emeğiyle milyarlık cirolar yaratıyorsunuz. Mahpuslara verdiğiniz komik günlük ücretleri cezaevi kantinlerinde onlardan geri alıyorsunuz. Soruyorum Sayın Bakan: İşyurtlarında mahpus işçilere, stajyer, çırak, kalfa ve ustalara verilen günlük ücret ne kadar? İş birliği yapılan özel sektör ve kamu kurumları sayısı kaç, neler? Mahpuslar emekliliği de kapsayacak biçimde herhangi bir sigorta sistemine dâhil mi? 2024 ve 2025'te İşyurtlarında elde ettiğiniz gelir ne kadar?

Cezaevlerini ölümlerin ve şüpheli intiharların sıradanlaştığı bir yer hâline getirdiniz. Yalnızca 2024'ün ilk on bir ayında 68 kişinin intihar ettiği kayıtlara geçti, bunların çoğu şüpheli ölüm. Yine, sizin verilerinize göre 2024 yılı genelinde hayatını kaybeden mahpus sayısı 818 yani her gün en az 2 mahpus Türkiye'deki hapishanelerde can veriyor. Cezaevlerinde âdeta adı konulmamış bir ölüm ve öldürme rejimi işliyor. Bu veriler size ne ifade ediyor Sayın Bakan, hiçbir şey anlatmıyor mu? Siz cezaevlerindeki doluluğu böyle mi boşaltıyorsunuz? Bu mu insan onuruna uygun cezaevi sisteminiz?

Mahpuslar infazlarını yıllarca ağır hak ihlalleriyle tamamlamış olmasına rağmen 2021 yılında getirilen ideolojik terbiye mekanizmaları olan idare ve gözlem kuralları şöyle soruyor: "Pişman mısın?" "Kimliğinden, düşüncenden vazgeçtin mi?" "Siyasi tutumunu değiştiriyor musun?" İstedığı cevabı almadığında ise özgürlük yok, yaşam yok tıpkı Sincan Cezaevinde Sermin Demirdağ örneğinde olduğu gibi. 7 kez kurulda değerlendirme yapıldı Demirdağ hakkında ancak yine tek bir tahliye yok, tıpkı Sincan'da tahliye edilmeyen tek bir mahpus kadın gibi. Sorgu odasına dönüştürdüğünüz kurulda "Keşke diyor musunuz?" diye soruyor, bu da yetmiyor mahpuslara PKK'nın silah bırakma süreçleri hakkında "Kaç kişi silah bıraktı? "Herkes neden bırakmadı?" diye sorular soruyorsunuz. Bu soruları kim hazırlıyor? Bu soruların ne kadarı Bakanlığınızın değerlendirme onayından geçiyor yoksa Sayın Bakan siz değilseniz cezaevlerindeki bu soruları kontrol edemediğiniz yapılar mı soruyor? Bakın, önceki dönem Belediye Eş Başkanımız Adnan Selçuk Mızraklı'nın denetimli serbestliği uygulanarak tahliye olma hakkı "Kurumumuzda bulunduğu süre içinde örgütten ayrıldığına dair beyanı yok." diye reddedildi. Bildiğiniz gibi, benzer ve daha absürt birçok gerekçeyle mahpusların özgürlüğü gasbedildiği için sayısız önerge verdik sizlere. Sorulan bu soruların sorulması hangi hukuki mevzuata dayanıyor? Kurulun böyle bir yetkisi var mı yok mu? "Yok." diyorsanız neden yüzlerce soru önergemize her defasında "Her şey mevzuata uygun." cevabı veriyorsunuz? Bu mu mevzuata uygunluk? Denetimli serbestlikten yararlanmak adına istenilen samimiyet tasdik belgesinin dayanağı nedir? Bu hukuksuzluğu keyfi yönetmelik maddelerine koyarak ulaşmak istediğiniz amaç nedir? Adalet Bakanlığının Anayasa'nın, yasaların üstünlüğü koruması gerekirken tüzükleri, yönetmelikleri, idari düzenlemeleri meşrulaştırma dayanağı yaratmasının gerekçesi nedir? Evet, cezaevlerinde işleyen her şeyin infaz rejimi olmadığı açık; kurullar eliyle kişiliğin budanmasına, iradenin kırılmasına, politik kimliğin inkarına zorlandığı sistematik bir disiplin mühendisliği işletilmek isteniyor. Yoksa elektrik tasarrufu yapmadığı, kaç kitap okuyup okumadığı nedenleriyle insanların özgürlüğü gasbedilebilir mi bir yıla kadar bile? İşte kurullardaki bu ideolojik sorular, cevapları beğenilmediği için trajikomik gerekçelere ve absürt hukuksal mekanizmaya dönüşüyor. Bu konudaki açıklamanız, çözümünüz nedir Sayın Bakan, merakla dinlemek istiyoruz. Bu düzen ağır hasta mahpusları tedaviden, yaşamdan koparıyor; Fatma Tokmak, Emin Çam, Cihan

Talak, Abdülkadir Tatlı, Önder Poyraz, Süreyya Bulut ve daha yüzlercesi. Bazıları nefes alamıyor, engelli mahpuslar tek başına yürüyemiyor; bazıları ise hafızasını kaybetmiş, kendi adını bile söyleyemem mahpuslar var ama adaletiniz... Siz diyorsunuz ki: "Ölüm gelene kadar içeride kalacaksın ya da ölümün kıyısında tahliye olacaksın." Bu sistem insanlık onurunu öldürmeye, bu onurdan geriye hiçbir şey bırakmamaya kast değilse nedir?

Bu çürümenin altında yatan temel mekanizmalardan biri de her seferinde gerekçe olarak bizlere sunduğunuz Adli Tıp Kurumu. Çünkü ağır hastaları içeride tutan kararlar sizin "bilimsel" diye arkasına sığındınız bu Kurumun imzasını taşıyor. Maalesef onlarca örnek var, biri de Manisa Akhisar Hapishanesindeki Hüseyin Felek; ileri yaşına ve kanser hastası olmasına rağmen 2 kez Adli Tıp Kurumu tarafından "Cezaevinde kalabilir." raporu verildi, tahliye etmediniz ve 10 Kasım 2025'te kurul kararından kısa bir süre sonra hapishanede yaşamını yitirdi. Ceza politikasının ölümcül bir aparatı hâline getirdiğiniz bu mekanizmanın gölgesinde insanlar ölüyor. Bu nedenle ATK'nin ardına saklanamazsınız. Çünkü bu Kurumun bilimsel verilere dayanmayan kararlarından ve siyasi nüfuzu müdahalesiyle hazırladığı raporlardan sorumlu olduğunuz kadar ATK'yi bu durumdan kurtarmakla da yükümlüsünüz. Bu konuda verdiğimiz kanun tekliflerine, önergelerine her seferinde Adli Tıp Kurumuna aklayan cevaplarınızla bu sorumluluğunun bir parçasısınız çünkü ATK bu sistemin bir sonucudur. Onu böyle çalıştıran siyasal irade ise sorunun ta kendisidir.

Bu nedenle soruyoruz: Son beş yılda ATK'nin "Cezaevinde kalabilir." dediği kaç mahpus cezaevlerinde yaşamını yitirdi? Bir de ATK'nin "Cezaevinde kalamaz." raporlarına rağmen cezaevlerinde tutulan ve hayatını kaybeden mahpus sayısı kaç? Adli Tıp Kurumlarına götürüldüğü süreç içerisinde kurumların vermiş olduğu raporlara uzun süre bekleme hâlinde, kurul raporu yetişmediği süreç içerisinde yaşamını yitiren mahpus kaç? Yine hakeza Kurumun "Cezaevlerinde kalamaz." raporlarına rağmen savcılık gerekçesiyle toplum için tehlikeli statüsünde görülüp de tahliyesi engellenen mahpus kaç? En son Elâzığ Hapishanesinde infaz hâkimliğinin vermiş olduğu bir karar var, infaz hâkimliği vermiş olduğu kararda mahpuslara pişmanlık sorusunun dayanağı olan -Anayasa ve yasalarda değil- yönetmeliğin kötüye kullanıldığını, mahpusların yargılama sırasında mahkemeler tarafından sorulabilecek soruların kurul eliyle sorulamayacağına dönük bir mahkeme kararı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arslan, süreniz bitti, bir dakika ilave ediyorum.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu karara karşın kurullarla ilgili yürütülen süreç ne?

Yine, hakeza defalarca kanun teklifi verdik, bu konuda harekete geçilmedi; hapishanelerde üç hücre cezası gerekçesiyle infazları tamamen yakılan, müebbet durumda olan mahpuslar var. Düzce Hapishanesinde 4 mahpusla ilgili verdiğimiz önergeler ve başvurulara rağmen yasada ısrar devam ediyor. Onuncu yargı paketinden bahsettiniz, toplumun beklentisini karşılamadı ve orada getirdiğiniz tekerrür hükümleriyle tekerrür mahpusu olan birçok mahpus tahliye edilirken sırf disiplin cezası gerekçesiyle dayanak yapılan mahpusların infazlarının tamamen yakıldığı bir adaletsiz sonuç ortaya çıktı. Bu konuda talebimiz onuncu yargı paketi tartışıldığı süreçte es geçildi ancak getirilecek on birinci yargı paketinde bu konuda bir düzenleme yapılması elzemdir diyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de Sayın Bakana, değerli bürokratlara hoş geldiniz diyorum; hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, konuşmanız içeriğinde adliye sayılarındaki artıştan söz ettiniz ve 2002'de 78 olan sayının 391'e arttığından bahsettiniz. 2002 ile 2025 arasında mahkeme sayısında yüzde 142'den yaklaşık olarak yüzde 3.000'e kadar ciddi bir artıştan bahsederek bunun aslında bir noktada başarı olduğunu da söylediniz ama açıkçası Sayın Bakan, mahkemelere, mahkeme sayılarındaki artışa ihtiyaç duyan toplum maalesef ki özgürlükten ve demokratik ölçülerden uzak bir toplumdur. Dolayısıyla bizim açımızdan burada esas olan, mahkeme sayılarındaki artışı sağlamak değil mahkemelere, yargı makamlarına ihtiyaç duymayan, demokratik toplum ilkelerini ve esaslarını dikkate alan ve toplumun kendi kendini yönetebileceği bir toplum inşasını sağlamaktır. Dolayısıyla burada bizim için esas olan, ahlaki ve politik toplumun yani demokratik toplumun mahkemeye minimum ihtiyaç duyduğu bir düzenin, bir toplum inşasının sağlanmasıdır. Bu noktada, Sayın Bakan, Bakanlığınız eğer gerçekten yargının bağımsızlığı ve gerçekten toplumun adil, eşit bir şekilde yönetilmesi ve mahkemelere ihtiyaç duymayan bir toplum oluşturulmasını istiyorsa öncelikli olarak ahlaki ve politik toplumun inşası için çaba yürütmeli, bu noktada temel çalışma prensibini ortaya koymalıdır.

Sayın Bakan, bugün tam yirmi iki gün oldu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı kesin ve hâlâ uygulanmayan bir Demirtaş kararı var. Bu karar aslında bize mahkemelerin ne denli bağımsız yürütülmediğini, adil yürütülmediğini de net bir şekilde önümüze koyuyor. Tam yirmi iki gündür Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesinin kararı zorunlu olarak uygulanması gerekirken hâlâ uygulanmadı, toplum hâlâ Demirtaş kararıyla birlikte Kobani kumpas davasındaki bütün siyasi tutsakların da özgürlüğünü bekliyor ama istinaf mahkemesi henüz buna dair herhangi bir karar almış değil, ne yapacağını ortaya koyan bir tavır geliştirmiş değil. Bakanlık olarak bu yönde açıklamalarda bulundunuz ama kesin olan bir mahkeme kararına rağmen istinafın bu tutumunu da ayrıca ortaya koymak gerekiyor. Acaba istinaf mahkemesi hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararını, kesin olarak verilmiş olan bir kararı uygulamayarak acaba barış ve demokratik toplum sürecini mi hedef alıyor? Acaba istinaf mahkemesinin orada bulunan hâkimleri, yargı makamları bu süreci mi bozmaya çalışıyor, ne yapmaya çalışıyor; bunun bir an önce kamuoyuna açıklanması, Sayın Bakanlık olarak sizlerin de bir sorumluluğu olarak istinaf mahkemesinin yargının kararını, kesin olan bir kararı neden uygulamadığını sorgulaması gerekiyor. Usul ve esastan derhâl bozulması gereken bu karara karşı, istinaf mahkemesinin direnmesine karşı Bakanlık olarak bir an önce hem Sayın Selahattin Demirtaş'ın, Figen Yüksekdağ'ın ve Kobani kumpas davasında esir tutulan bütün arkadaşlarımızın derhâl tahliyeleri sağlanmalı ve sürecin gidişatına zarar veren bu tarz tutumlardan uzak tutulması sağlanmalıdır. Yani açıkçası, bugün istinaf mahkemesinin ne yapmaya çalıştığını hâlâ hiçbirimiz anlamış değiliz.

O kadar ki CİSST bir rapor açıkladı Sayın Bakan, "3 Kasım 2025 itibarıyla Türkiye'de 402 hapishane bulunuyor ve bunların kapasitesi toplamda 304.886 kişi." dedi ancak bugün hapishanelerde 428.267 tutuklu ve hükümlü bulunuyor yani kapasitenin 124 bin kişi aşıldığını ortaya koyuyor. Peki, bu denli artışının olduğu cezaevlerinde insanca yaşamının mümkün olabileceğinden bahsedebilir

miyiz? Sayın Bakan, çözüm yeni cezaevleri inşa etmek değil, az önce de söyledim, yine söylüyorum, çözüm adliye binalarındaki artışı ya da yeni cezaevlerindeki artışı sağlamak değil; çözüm, elbette suça, suç oranlarının artışına müsaade etmeyen ahlaki ve politik bir toplumun inşasına öncülük etmek, bunu sağlamaktır. Bugün maalesef ki cezaevleri artık toplum için, bireyler için, insanlar için birer işkence, birer esaret hâline gelmiş durumda.

Bakin, Sayın Bakan, Türkiye genelinde 7 adet S tipi bulunuyor, 8 adet Y tipi bulunuyor, 16 adet yüksek güvenlikli ceza infaz olmak üzere 29 adet tecrit hapisanesi var. Bu hücre tipi zindanlar kişinin özgürlüğünü kısıtlamanın çok ötesine geçerek doğrudan insani varoluş şartlarına saldırının mimarisi olarak inşa ediliyor; insanca yaşam olanaklarına saldırı mekânı olarak kullanıldı, kullanılmaya devam ediliyor. Tutsakların kültürel ve sosyal varlığını da aşarak doğrudan biyolojik varlığını ortadan kaldırma kastediliyor.

Sayın Bakan, buradan sizin ve bugün burada bulunan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzün de dikkatine Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun özellikle kadın mahpus kısmını sunmak istiyorum çünkü hakikaten orada çok ilginç bir tablo var. Sincan Kadın Hapishanesi Türkiye sınırları içerisinde ama maalesef ki gördüğümüz kadarıyla küçük bir hükümrancılık gibi işleyiş söz konusu. 2021 yılı Ocak ayından itibaren şartlı tahliye tarihi gelen hiçbir kadın tutsak tahliye edilmiş değil. Bugüne kadar 24 kadın mahpusun şartlı tahliye hakkı gasbedildi. Güncel olarak 12 kadın mahpusun ise tahliyesi yine hiçbir disiplin cezası bulunmamasına rağmen örgütsel tutum ve davranışın sürdürüldüğü ve pişmanlık gösterilmediği gibi soyut gerekçelerle engellenmeye devam ediliyor. Her yerde hak ihlalleri var ama Sincan Kadın bu konuda hakikaten adaletin kırıntılarına dahi meydan okuyor. Buraya derhâl müdahil olarak bozmanız gereken birçok işleyiş var Sincan'da. Buraya yüzünüzü çevirmenizi bir kez daha buradan söylüyoruz.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; içinde bulunduğumuz sürecin ufkü demokratik toplumdur, siyasi tutsakların özgürlüğü tam da bu ufukla ilgilidir. Siyasi tutsakların özgürlüğü birçok sonuç doğuracaktır ancak en önemli katkıları şüphe yok ki demokratik toplum inşasında söz konusudur. Hem teorik birikimleri hem de çözüm iradeleri onları demokratik toplumun doğal öncüsü yapıyor. Demokratik toplumun özgür bireyi bizzat siyasi tutsakların şahsında ortaya çıkıyor. Hemen şu anda özgür kalmaları bu sebeple zorunludur.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; Sayın Öcalan demokratik toplum inşasının özü olarak komünal örgütlenmeyi işaret ediyor. Bu konuda da deneyim ve birikimi en yoğun olanlar ise yine siyasi tutsaklardır. Özce ifade etmek gerekirse toplumun özgürleşmek ve demokratikleşmek için siyasi tutsakların özgürlüğüne ihtiyacı var.

Tabii, yine, Sayın Bakan, iktidar olarak topluma vermiş olduğunuz bir söz vardı; adil ve eşit infaz düzenlemesi ama geldiğimiz nokta itibarıyla, özellikle kamuoyuna yansıyan on birinci yargı paketinde gördüğümüz kadarıyla maalesef ki bu adil ve eşit infaz sorununu çözecek bir yaklaşım hâlâ ortaya konulmuş değil. Toplum, aylardır adil ve eşit bir infaz düzenlemesi bekliyor, buna cevap olmanız gerekiyor ama kamuoyuna yansıyan on birinci yargı paketinin içeriğine baktığımızda, gördüğümüz kadarıyla, yine, siyasi tutsakları ayırım dışı tutan, yine eşit olmayan, yine ayrımcı bir yaklaşımla bir düzenlemenin yapıldığı, yine Covid düzenlemesinde de bu yaklaşımın ortaya konulduğu görülüyor.

ATK'ye ilişkin -Nevroz Vekil değerlendirmesini yaptı, ben sadece katkı olarak sunuyorum- ATK'nin iki yönüne değineceğim. ATK'nin, birincisi, hasta tutsaklara yaklaşımı. Hasta tutsaklar noktasında da hakikaten artık insanlık dışı bir mekanizmaya dönüşmüş hâlde. Beşiri T Tipi Kapalı Cezaevinde tutulan 73 yaşındaki Mehmet Emin Çam 2 kez kalp krizi geçirdi, hâlâ esir tutuluyor. Fatma Tokmak hâlâ Bakırköy Kadın Hapishanesinde ağır hastalıklarına rağmen tutuluyor. Hatice Yıldız ve İğdir'da yine kızı Ruken Yıldız da ağır hastalıklarına rağmen hâlâ Adli Tıbbın raporlarından kaynaklı esir tutuluyor. ATK'nin ikinci bir raporu da şurada, Sayın Bakanın ve bürokratların bilgisine sunacağım: ATK, ikinci olarak da Rojin Kabaiş cinayetinde net bir usulsüzlüğü ortaya koydu Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika sürenizi veriyorum.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Adli Tıp Kurumu, Rojin Kabaiş cinayetinde ilk başta ortaya koyduğu tutumla, soruşturmayı ilk başta yürüten makam, aynı makamla birlikte bir intihar algısını güçlendirerek yaklaştı. Mevcut erkek DNA'ları on bir ay sonra açıkladığı raporda yazılmış olmasına rağmen on bir ay boyunca bunu gizleme yöntemini seçti. Bu nedenle, ATK'ye yönelik hakikaten sizlerin de bir çaba ortaya koyması gerekiyor. Rojin'in babası geçen hafta buradaydı ve sizlerle de görüşmek istiyor. Ben, bu konuda Bakanlık olarak bizzat sizin hassasiyetinizi biliyorum ama ailesiyle de görüşmeniz noktasında bizim de talebimiz vardır.

Rojin'in davasıyla ilgili ikinci ricamız da şudur: Önünüze çıkabilecek sonuç ne olursa olsun, örtbas edilmeye çalışılan oradaki durum her ne olursa olsun Adalet Bakanlığı olarak lütfen geri adım atmayın diyoruz.

Son olarak, avukatların sorunlarına değindiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Barolarla ve Türkiye Barolar Birliğiyle ilişkili sorunların çözümü noktasında irade ortaya koymaya çalışıyorsunuz, biliyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ama sorundan çok esas olarak sadece iki hususa dikkat çekeceğim.

Sürem bitti, çok özür dilerim ama önemli.

Birincisi, Sayın Bakan, CMK tarifesi sebep ödemeler yapılıyor, belki bir düzene girildi ama...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Zülküf Bey, Şeref Bey'e söz vereceğim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bitiriyorum hemen, çok önemli.

CMK tarifesinin avukatlık asgari ücret tarifesine eşitlenmesi noktasında bir talep vardı, bu önemlidir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - İYİ Parti Grubu adına Hakan Şeref Olgun.

Sayın Olgun, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İkincisi de sınavla ilgili, Hukuk Meslekleri Giriş Sınavı'yla ilgili, sınavın kaldırılmasına bir şey söylemiyorum, bu farklı bir durum ama Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'yla stajın bekletilmesi ciddi bir sorundur.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, söz verdim. Bunun sonu yok, bire bir de iletebilirsiniz.

Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Türkiye'de adalet sistemi çökmüştür. Hâkim ve savcılarımızın üzerinde bulunan baskı artık herkesin bildiği bir gerçektir.

Şimdi, somut örneklerle konuşacağım ve Sayın Bakanım soracağım. Bu düzenin nasıl işlediğine birlikte bakalım. Ayşe Sarısu Pehlivan, İzmir Barosu eski Başkanı, hukuk insanı, akademisyen. Deprem sonrası yaptığı insani bir açıklama nedeniyle hedef gösterildi, soruşturma açıldı, görevinden uzaklaştırılmak istendi. Sonra ne oldu? Karşıyaka'dan alınıp Adana'ya gönderildi; bir linç kampanyasıyla, bir kararla, bir gecede. Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesinin hâkimi bir parti yöneticisinin yargılandığı dosyada baskıya boyun eğmeyip baskı yapan savcıcı ve Yargıtay üyesini HSK'ye resmî şekilde şikâyet eden hâkim ve sonra ne oldu biliyor musunuz? Bir gecede Şanlıurfa'ya gönderildi.

Ahmet Çakmak, Cumhurbaşkanının 3'üncü kez adaylığına itiraz eden yargıç, hukuku savunduğu için çok kısa bir süre içinde istek dışı göreve gönderildi.

Murat Aydın, Karşıyaka hâkimi, Cumhurbaşkanına hakaret düzenlemesini Anayasa Mahkemesine taşıma cesaretini gösterdiği için eşiyile birlikte Trabzon'a gönderildi. Bir karar, bir imza ve ailecek sürgün.

Ekrem İmamoğlu dosyası, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek'e hakaret davasında beraat yönünde oy kullanan hâkim, kararından kısa bir süre sonra ağır ceza mahkemesi üyeliğinden alınıp iş mahkemesine gönderildi. Bir beraat oyu ve ardından gelen cezalandırma.

Ayşe Barım dosyası... Ayşe Barım dosyasında yaşananlar Türkiye'de yargı bağımsızlığının nasıl cezalandırıldığının en berrak örneği. Önce sulh ceza hâkimliği tutuklama kararı verdi, itiraz üzerine dosya asliye ceza mahkemesine geldi ve asliye ceza mahkemesi hâkimi Fatih Kapan tahliye kararı verdi. Ceza Muhakemesi Kanunu 271 çok açık ve altını çiziyorum: "İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir." İtiraz üzerine verilen karara rağmen savcılık hukuka aykırı şekilde kesin karara itiraz etti. Hukuken mümkün olmayan bu itiraz kabul edildi ve İstanbul 20. Ağır Ceza Mahkemesi tutukluluğun devamına karar verdi. Sonrasında ne oldu? HSK Fatih Kapan'ı görevden aldı, tüketici mahkemesine sürdü, ardından soruşturma açıp müfettiş gönderdi. Kapan bir aylık izin alıp savunmasını verdi ve kararnamayı beklemeden emekli olmak zorunda kaldı ve şimdi çok önemli bir soru daha: Fatih Dönmez, İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı koltuğuna oturtulan isim. Kamuoyunda çok açık bir iddia dolaşıyor Sayın Bakan. Meslekten ihraç sonucunu doğurabilecek iki ağır soruşturma dosyası atamasından sadece yedi-on gün önce hızla kapatıldığı iddia ediliyor. Dosyanın kapağı soğumadan koltuk teslim edildi, şimdi soruyorum Sayın Bakan: Bu dosyaları kim hangi gerekçeyle kapattı? Bu kapatılmış soruşturmaların hemen ardından gelen başsavcılık ataması tesadüf müdür yoksa bu da mı bir ödül? 4 bini aşkın hâkim, savcı bir kararnamede yer değiştiriyor; gerekçe yok, şeffaflık yok. Kararı beğenilmeyen hâkim sürgün, itiraz eden savcı tayin, konuşan yargıç hedef yapılıyorsa buna hukuk devleti denilebilir mi?

Şimdi çok net soruyorum: Bu ağır tablonun tam olarak neresindesiniz Sayın Bakan? Bu ülkede hâkimler ve savcılar karar verirken arkalarına bakmak zorunda mı bırakıldılar? Kimsenin gölgesi üzerinde dolaşmasın, bırakın artık yakalarını.

Sayın Bakan, hukuk fakültelerinde hocalar artık açıkça söylüyor; "Utaniyoruz, öğrencilerin yüzüne bakıp ders anlatmak içimden gelmiyor." Çünkü kürsüde anlattıkları adalet ile mahkeme koridorlarında yaşanan gerçeklik arasında uçurum var ve sabahdan beri milletvekili arkadaşlarımız bu ülkedeki tokat gibi gerçekleri tek tek ortaya koyuyor. Burada sorulan her soruya, yapılan her eleştiriye sizden samimi bir cevap bekliyoruz ama lütfen "Türkiye bir hukuk devletidir." deyip geçiştirmeyin çünkü bu söze sizden başka kimse inanmıyor; hoş, sizin de inandığınızı sanmıyorum. Bu salonda artık klasik klişe cümleler duymak istemiyoruz. Tamam, bu sistemin içindesiniz, bu sistemde Adalet Bakanlığının gerçek bir etkisi, yönlendirici bir gücü, irade koyabilecek bir alanı kalmamış. Daha acısı, bu düzene karşı bir sorumluluk hissetmediğinizi görüyoruz; o da tamam, onu da anladık ama bari bu Komisyonda en azından küçük bir öz eleştiri duyabilirim.

Evet, Sayın Bakan, son dönemde sık sık "Yeni anayasa şart." diyorsunuz. 12 kez değiştirdiğiniz, dörtte 3'ünü yeniden yazdığınız, tüm kuvvetleri tek elde topladığınız, denetimi sıfırladığınız, kararnameleri ferman gibi kullandığınız bir sistem varken yeni anayasayla amaçlanan nedir? Cidden merak ediyorum. Daha ne istiyorsunuz? Kalan son fren sistemini mi sökeceksiniz? Anayasa'yı tamamen kaldırıp "Cumhurbaşkanı takdir eder." diye tek cümle mi yazmak hedef? Yoksa Anayasa'ya şöyle bir cümle mi eklenecek: "Kararlar hoşumuza giderse uyarız, gitmezse tanımayız." Yeni anayasa yapıldıktan sonra mı saygı duyacaksınız Anayasa'ya? Çünkü mevcut Anayasa'ya uyulmuyor, Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmuyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyulmuyor. Anayasa'nın 138'inci maddesi, 153'üncü maddesi ve özellikle 90'ıncı maddesinin son fıkrası açıkça uygulanmıyor. O zaman, merak ediyorum Sayın Bakan, şimdi Anayasa'ya uymayan bir siyasi irade yenisine neden uysun? Ne değiştiğinde hukuka uyma iradesi ortaya çıkacak? Bizi ikna edin, yeni Anayasa hangi maddesiyle hukuka uyma iradenizi değiştirecek?

Sayın Bakan, Avrupa Parlamentosunun 7 Mayıs 2025'te kabul ettiği son Türkiye Raporu artık kimsenin inkâr edemeyeceği bir gerçeği kayda geçirdi. Türkiye'de yargı bağımsızlığı derin biçimde sorgulanıyor. Raporda, açıkça, siyasi saikle yürütülen soruşturmalar, temel hak ve özgürlüklerde ağır gerileme, seçilmiş yerel yöneticilerin görevden alınması, gazetecilere ve sivil topluma açılan davaların artması ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmaması sert şekilde eleştiriliyor. İktidarınız bu rapora "tarafli" diyebilir, nitekim her seferinde aynı gerekçeye sığınuyorsunuz ama bugün Avrupa Parlamentosunun resmî metnine giren tespitler bu ülkenin hukukçularının, baroların, akademisyenlerin ve meslek örgütlerinin yıllardır uyardığı gerçekleri teyit ediyor. Ortada bir algı operasyonu falan yok, bütün dünyanın gözünün önünde duran çıplak bir gerçek var. Bu ülkede yargı siyasal baskıdan bağımsız değil ve bunun bedelini en ağır şekilde ödeyen bu ülkenin itibarı, ekonomisi ve geleceğidir.

Sayın Bakan, bir konu daha var ki artık görmezden gelinemez; Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı mağdurları, bu ülkenin pırıl pırıl genç hukukçuları. Sınava karşı değiliz ancak sınavın barajı, kapsamı ve formatı mesleğe girişte ölçme değil eleme mantığına dönüşmüş durumda. Hukuk fakültelerinin müfredatında bile yer almayan derslerden sorulan sorular gençleri hukuki muhakemeye değil ezber yarışına zorluyor. Son sınavlarda başarı oranı yüzde 25. Soruyorum Sayın Bakan: Bu yüzde 25 kimin başarısızlığı, gençlerin mi yoksa sistemin mi? Türkiye'nin bütün hukuk fakülteleri mi yanlış öğretiyor, yoksa sınav mı adaletsiz? Ben iddia ediyorum

ki siz, tüm bürokratlar ve biz de dâhil bu sınava girsek hiçbirimiz bu sınavda yeterli dereceyi alamayız; buyurun, hodri meydan diyorum. Ben bu konuda kanun teklifi verdim. Sizden ricam, lütfen inceleyin. Gelin, bu konuda birlikte adım atalım.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Önce kendi adına konuş.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Buyurun, hodri meydan, buyurun, bekliyorum. Yapalım, ben vallahi iddia ediyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Halil Bey'i sınava sokalım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sizi sınava sokalım Başkanım.

Parti farkı gözetmeden bu gençlerin önündeki engeli kaldıralım.

Sayın Bakan, Covid infaz mağdurları için de birkaç şey söylemek istiyorum. Bu Mecliste hangi milletvekilinin telefonuna baksanız, hangi mail kutusunu açsanız, hangimizin kapısında bekleyenlere kulak verseniz aynı çılgılık, aynı hayal kırıklığı. Şunu çok açık söylüyorum: Eğer on birinci yargı paketinde yer almazsa artık kimsenin inancı kalmayacak, ne size ne devlete ne hukuka çünkü her platformda söz verdiniz, her yerde umut yarattınız ve artık bekleyecek güçleri kalmadı. Lütfen, bu kez sözünüzü tutun, bu kez o kapıyı kapatmayın.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

İYİ Parti Grubu adına ikinci söz Uğur Poyraz Bey'de.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Adalet Bakanlığının değerli bürokratları; hepiniz hoş geldiniz.

Sayın Bakan, içtenlikle ifade etmeliyim ki sizi çok takdir ediyorum, hamiyetinize gıpta ediyorum. Öyle bir meselenin Bakanısınız ki, yaptığınız işin tarifi o kadar zor ki bir yokluğu idare ediyor, yönetiyor, denetliyor hatta koordine ediyorsunuz; bununla da kalmıyor, bıkmadan ve usanmadan o yokluğu 86 milyona da varmış gibi anlatıyorsunuz. Vallahi billahi tüm içtenliğimle söylüyorum, helal olsun size. İşte, sadece bu sebeple bile sizi içtenlikle kutluyorum. Sayın Cumhurbaşkanı ve iktidarınız sizinle ne kadar iftihar etse azdır; hangi yaldızlı madalya takılsa şanınızın parlaklığı karşısında, inanın, anlamını yitirmektedir.

Sayın Bakan, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 6'ncı sırada yer alan Almanya'da 43 hukuk fakültesi var, 118'inci sırada yer alan Türkiye'de 168 hukuk programı var. Rakamlardan da anlaşılıyor ki hukuk fakültelerimiz arttıkça endekslerde aşağı doğru gerilemişiz. AK PARTİ'den önceki Türkiye'nin o karanlık, zorlu ve cahiliye döneminde 25 hukuk fakültesi vardı, mezunlarının kafasında işsiz kalmak gibi bir endişesi olmayan 25 hukuk fakültesi; bugün ise 85 faal hukuk fakültemiz ve işsiz hukukçularımız var. Açıklamalarınızı yakından takip ediyoruz, "Hukuk fakültesi kontenjanlarını düşürdük." demiştiniz. Bakınca, devlet üniversitelerinde düşmüşken vakıf üniversitelerinde bu düşüşün olmadığını fark ettik. Mesela, bunu nasıl okumalıyız Sayın Bakan?

Tespit ve düşünceleriniz o kadar orijinal ki çoğu zaman yaptığınız işi gölgeleyecek diye endişe ediyorum. Bu işsizlik hâlini gizlemek için, bakın, kaliteyi sağlamak, standartları belirlemek, yetkinliği sınamak için değil, işsizlik hâlini gizlemek için "Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı" diye bir icat çıkarıldı. Gençlerin sistemi değil kendilerini sorgulamalarını sağladınız. Bu "Yaptıklarım, yapacaklarımın teminatıdır." kıvamında bir hamleydi. Devamında yine kısa süreli bir şaşkınlık yarattınız, "Hukuk fakültesinde sınavlar test olarak yapılmasın." diye geçtiğimiz ağustos ayında YÖK'e yazı yazdınız ama tam bu şaşkınlıkla karışık bir şekilde bu sevincin tadını çıkarıyorduk ki Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı test olarak devam etti. Hukuk fakültelerini dershaneye çevirip başarıyı da bu test sınavıyla ölçmeye kalktınız. O kadar hoyratça hazırlanmış bir sınavdan bahsediyorum ki yaptığınız her sınav yeni bir iptal davasına konu oldu. Emin olun, metodolojiden, felsefeden, sosyolojiden arındırılmış bir hukuk hedefine doğru hızla ilerliyorsunuz, yine içtenlikle tebrik ediyorum.

Demem o ki sebepleri sonuçlara, sonuçları da sarayın arz ve talep dengesine indirgeyen, bunu da bir başarıyla yürüten büyük bir muhakeme yeteneğine sahipsiniz. Sanıyorum, hukukun aynı zamanda bir muhakeme meselesi olduğuna dair belli belirsiz hatıralara sahipsinizdir. Peki, hukuk fakültesi mezunlarının muhakeme yeteneğini ölçerken hangi soruda muhakeme yapacakları hakkında fikriniz var mı? Bu vesileyle, o test yöntemlerinizden ben bir soru sorayım Sayın Bakan: "Aşağıdaki isimlerden hangisi 86 milyonluk bir ülkede 85 hukuk fakültesi açma gerekçesini meşrulaştırır?" "Hegel, Seneca, Marx, Yılmaz Tunç, dünya lideri." Pas geçmek isterseniz bunu anlarım. Bir sorum daha olacak, özellikle yazmıştım buraya: "On binlerce hukuk fakültesi mezunu asla hâkim ve savcı olamayacaklarına, bu piyasada avukatlıkla da karınlarını doyuramayacaklarına göre bu test sınavı sonucunda aşağıdaki hangi mesleğe yöneleceklerdir? A) Bakanlık B) İlçe gençlik kolları başkanlığı C) Cumhurbaşkanlığı D) Müteahhitlik E) Ev gençliği." Bence bu sorunun yanıtını biliyorsunuz ama arada kalıyor ve pas geçmek isterseniz size bir de telefon jokeri tanıyabiliriz, burada da Hükûmetteki arkadaşınız Sayın Şimşek'i arayabilirsiniz çünkü bu ekonomik krizin içinde hukukçuların bu hâlde olmasının da asli müsebbibi yine Hazine ve Maliye Bakanlığı, iş birliği içerisinde.

Bir sorum daha var ama çoktan seçmeli değil Sayın Bakan: Nerede ve kimler tarafından hazırlandığı artık herkes tarafından bilinen o hâkim, savcı aday listelerine giremeyen ama hâkim, savcılık sınavlarında derece yapan gençler var ya, bunların ahını, hakkını nasıl taşıyacaksınız Sayın Bakan? Şüphesiz basubadelmevte inanıyorsunuz; en büyük adalet meydanında terleyeceğiniz günü hiç mi düşünmüyorsunuz Sayın Bakan? Bir genç kardeşimiz diyelim ki hasbelkader hâkim, savcı oldu. Burada da kimse güvenli ve rahatta değil çünkü nepotizm en radikal uygulamalarıyla burada da devreye giriyor. Misal, taşraya atanmış genç bir hâkim yılda ortalama 2 bin dosyaya bakmakla mahkûm yani günde ortalama 5 dosya neticelendirse yine yetmiyor. Bazı daha eşit hâkim ve savcı ünvanlılar ise bırakın gelişmekte olan şehirleri, ilçeleri Ankara dışını bile görmeden görevlerini yapmaya devam ediyorlar ve devamla merkeze ve sizlere yakın olmanın avantajıyla mesleki deneyimden yoksun ancak kariyer yolculuğunda avantajlı konum elde ediyorlar. Tüm bürokratlarınız bu sözümün ne anlama geldiğini çok iyi biliyor, yaşadılar ve çoğu aslında bu merhalelerden geçerek bu noktaya geldiler. O yüzden, artık gençlerin örneği olmak ve gençlerin vicdanı olmak mecburiyetindesiniz. Hâkim, savcı olmayıp şansını avukatlıkta deneyenler neyle karşılaşılıyor? Lakaytlık, adam yerine konmamak vesaire -bunları saymıyorum bile-

yine kayırmacılık ve ayrımcılıkla. Avukatlık mesleğinde de çalışma huzurunu ve barışını yok ettiniz. 2 no.lu barolarla avukatlarının içerisinde nifakı ektiğiniz. Eğer sizin gençlik kollarınızda değilse, size yakın derneklerin -isimlerini şimdi tek vermeyeyim, hepsi "hukuk"la başlıyor- üyesi değilse on binlerce genç avukat, bırakın ofis kirasını, ev kirasını ödeyecek para bulamıyor. Bir zamanlar bölge esasının bir anlamı vardı Sayın Bakan ancak sizin devrinizde liyakate dayanan bu bölge esası sistemindeki sorunların giderilmesi yerine, sistem kararlılık ve süreklilikle tamamen tahrip edildi. Adam kayırmacılık ve nepotizm yine karşımıza çıkıyor. Önce Bakanlık koridorlarında, oradan da adalet saraylarında egemen bir kavram hâline geldi. Hukuk değil, liyakat değil, adalet değil; adamcılık, hukuksuzluk, haksızlık hâkim oldu. Elbette bu normal şartlarda istenmez, kabul edilmez. Ya aslında tam olarak hedeflenen buyusa? İşte, bir toplumun sonunu getiren yolların taşları böyle döşeniyor Sayın Bakan.

İnsanların hürriyetleri, Sayın Bakan, belki sizler için bir anlam ifade etmiyordur. O yüzden sulh cezalara deneyimsiz hâkimler atıyor olabilirsiniz ya da sizden olanlar içinden en çok sizden olanları. Bölge sistemi işte tam da buna mâni olmak içindi Sayın Bakan. Heyetin anlayabilmesi için bir örnek vermem gerekirse, Ankara, Antalya, İstanbul, İzmir gibi ekonomik olarak yaşamının her gün daha da zorlaştığı büyükşehirlerde en az on yıllık deneyime sahip, birinci sınıfa ayrılmış ya da birinci sınıf olmuş hâkimler görev yapmalıdır Sayın Bakan. Bunlarla ilgili hiçbir çalışmanız yoksa Sayın Bakan, yayınladığınız Yargı Eylem Planı'na bakıyoruz, bunlara değinmiyorsunuz bile. Eylem planlarınızda "Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru uygulamasıyla ilgili sorunların giderilmesine yönelik düzenlemeler yapılacaktır." diyorsunuz ancak kararları herkes için bağlayıcı olan Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruda verdiği ihlal kararlarına "Beni bağlamaz." diyen hâkimlerin olduğu bir adalet sistemini yeşertiyorsunuz. "Adalet erişim imkânlarının dikkate alınması suretiyle ihtiyaç duyulan yerlerde yeni adliye ve idare mahkemeleri kuracağız." diyorsunuz ancak artan harçlar, dava masrafları sebebiyle milletin hakkını arama yollarının kapanmasına umursamıyorsunuz. Vatandaş çetelere, mafyalara; istinafsız, temyzsiz, harçsız iş gören bu çıkar gruplarının kucağına atıyorsunuz. Sonra aranızdaki uyumla düşman çatlattığınız İçişleri Bakanı Sayın Yerlikaya her gün bir mafya çökertmekle uğraşıyor. Ülkede insanlar haklarının korunmasını, hak ihlallerinin önlenmesini devletten değil şahıslardan bekliyorlar Sayın Bakan; biriniz bile bundan ar edip bunun gereğini yapmıyorsunuz.

İnanmadan söylediklerinizi o kadar çabuk unutuyorsunuz ki. Bakın, Yargı Reformu Eylem Planı'nızda ne demişsiniz? "Bazı ağır suçlar hariç olmak üzere, 15 yaşından küçük çocukların ilk defa işledikleri suçların soruşturma ve kovuşturmayla konu edilmeden çocuklara özgü koruma mekanizmaları içinde karşılanması ya da bu çocuklar için cumhuriyet savcılarının kamu davasının açılmasında maslahata uygunluk, kamu yararı değerlendirmesi yapma, hâkime de takdiren ceza vermeme yetkisinin verilmesi sağlanacaktır." Yazan ne güzel yazmış, siz de ne kadar okumuş, konuşmuşsunuz. İşte, yazan siz olmayınca, yazan ekibin başında siz olmayınca, bilgi notuyla beyanat verince böyle oluyor Sayın Bakan.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bütün görüşleri alarak yazan biziz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tamam, ben şunu söylemeye çalışıyorum: Bunu heyetler değil... Siz bir hukukçusunuz, siz Bakanlığınızdan, önce siyasetçiliğinizden önce bir hukukçusunuz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Tamamı görüşler alınarak...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hukukçusunuz yani... Biraz devam edeyim, bunları birbirine bağlayacağım çünkü. Müsaade edin...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - 15 yaşından küçükler için değil, öyle değil...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, bu metinler, bu bilgi notları, bu yaşadığımız hayatlar gerçek dünyadan değil Sayın Bakan. Şimdi, bu dediklerinize karşı, bu metne karşı ne yapıyorsunuz? Daha fazla ceza alınsın diye düzenleme yapıyor, TBMM Gruba veriyorsunuz, adı da "kanun teklifi" olarak tanımlanabiliyor. Bununla ilgili, suça sürüklenen çocuklarla ilgili bütün sürecin tamamında... Bakın, Sayın Bakan ben konuşma metnimden de biraz çıkacağım bu vesileyle, uzatmam olacağı için, hemen bitireyim.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Suça sürüklenen çocuklar için hassasiyetimi benim daha önce Adalet Komisyonunda...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hemen bitireyim Sayın Bakan.

Bakın, şu an televizyon dizileri -akşamları televizyon seyretmeye fırsatınız olmuyordur- bütün diziler suç dizisi, bütün filmler suç filmi. 15 yaşındaki gençler, yetişme çağındaki gençler bu dizilerle harmanlanıyor. Sokakların her tarafında "Polat Alemdar"lar, "Deli Yürek"ler almış başını gidiyor. Her türlü silaha erişim bu memlekette en kolay iş. Arabaların arkasında adamlar getirip silah satıyorlar, içinden seçebiliyorsunuz. Bununla ilgili Emniyete gerekli başvurular var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika sürenizi veriyorum.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Devam edeyim.

Şimdi, yasalar TBMM'de yapılacaktı, yürütme organı müdahil olmayacaktı; yedi yıldır kabul edilen tüm kanunlar Beştepe'nin filtresinden geçiyor, TBMM Grubunda sevk edilmesi sonrası ise sadece usulî işlemler ve prosedür. Bir kez olsun, bir an olsun tutarlılık namına, dediklerinizi unutmamak için bir tavır takınacak mısınız Sayın Bakan? Benimki için de "Soru mu şimdi?" diye sorabilirsiniz çünkü İmralı feribot seferlerinden sorumlu hâle getirildiniz, kendi imkânlarıyla gidemeyenleri devletin imkânlarıyla teröristlerle görüştürmeden sorumlu hâle geldiniz. Kim bilir, iki gün sonra umut hakkıyla ilgili düzenleme Bakanlık koridorlarınızdan geçecek, infaz düzenlemeleriyle binlerce katilin, teröristin sokaklarımızda serbestçe dolaşmaları için yine sizin hazırlayacağınız metinler Türkiye Büyük Millet Meclisine gelecek.

Ben süremi suistimal etmek istemiyorum. Söyleyeceğim daha çok şey vardı.

Anlayışla dinlediğiniz için ve sabrınız için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Poyraz, teşekkür ederim.

YENİ YOL Partisi adına İdris Şahin Bey, buyurun.

Süreniz yirmi dakikadır.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Ben de Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Başkanını ve üyelerini, Değerli Adalet Bakanımızı ve bürokratlarını saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli Başkan, bütçe görüşmeleri tamamlanan yılın muhasebesi ve gelecek yılın vizyonunun ortaya konulduğu görüşmelerdir. Bugün Adalet Bakanlığının 2026 bütçesi adı altında iktidarın 23'üncü bütçesinin yargının can çekiştiği, hukuk devleti ilkesinin ise sadece Sayın Bakanlığının sürekli olarak tekrarladığı, yorgun iktidarın vatandaşımıza umut olamadığı bir bütçeyi konuşuyoruz. Önümüze konulan metin de oldukça gösteriyor ki bu bütçe adaleti güçlendirmek için değil sadece rakamların yerini değiştirmek için hazırlanmış bir bütçe.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Her gün tazeleniyoruz, hep beraber.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ben iktidara yorgun diyorum Sayın Bakanım, senin ne kadar dinç olduğunun farkındayım, ekibiniz de gayet güzel. Bu değerlendirmeler tamamen bir öz eleştiri ve kendi içimizde. Niçin yorgun diyorum? Şimdi, siz yıllarca bu Parlamentoda Sayın Can'la birlikte, Sayın Hurşit Bey'le birlikte beraber oldunuz. Plan ve Bütçe Komisyonunun şu anda sıraları boş, iktidarın Adalet Komisyonundan Allah'ın kulu yok.

CAVİT ARI (Antalya) - Öyle bir dertleri yok Başkanım!

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Şimdi, şu görüntüye bakıp da bu iktidara yorgun demeyim de kime söyleyeyim, kime söyleyeyim Allah aşkına söyler misiniz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Arkana bak!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - "Arkana bak." dediğin bizim bütün temsilcilerimiz burada, Allah Allah!

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, öyle bir dertleri yok onların, öyle bir dertleri yok!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şahsen biz buradayız.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Benim şimdi, buradaki hazırlanmış söyleyecek sözüm yok, sözlerim benim siyasal muhataplarıma. Dolayısıyla burada bu boş sıraları gördüğümde ben bu iktidara dinamik iktidar diyemem, yorgun bir iktidar olarak değerlendiriyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yirmi dört saattir buradayız Başkanım, el insaf ya! Sabah onda başlayıp gece on ikide bitiriyoruz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ya, "Haklısın." de, bir kere de "Haklısın." de ya!

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Değerli Başkan, bakınız, bizim burada sormamız gereken asıl mesele şu: Gerçekten bu ülkede "adalet" kelimesinin içini mi doldurmak istiyoruz yoksa sadece kuru bir muhasebe tablosunu mu öngörüyoruz?

CAVİT ARI (Antalya) - Yaşar Bey, biz buradayız, adalet arayışımız devam ediyor, siz yoksunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bir kişinin şu an, Komisyon üyesi olarak bir kişinin ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - 15 kişi buradayız.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Biz buradayız.

CAVİT ARI (Antalya) - Sıralarımız dolu.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Vallahi, siz de o da yok, sıralar boş.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, sükûneti sağlarsak...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, lütfen... Konuşmacının insicamı bozuluyor. Lütfen...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Tekrar, süremi yeniden başlatırsanız sevinirim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, devam edin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Şimdi, Değerli Başkan, halkın yaşadığı gerçeklik ile bugün burada bizim Adalet Bakanlığının bütçesinde konuştuğumuz gerçeklik tamamen farklı. Sokaktaki yurttaşın devlete yönelttiği soru artık son derece net. "Mahkemeye gitsem hak arayışım siyasi rüzgâra göre savrulan bir yargı düzeninde gözümün içine bakılarak çalınacak mı yoksa hakkımı ararken başıma yeni bir zulüm sarmalı mı açılacak?" diye düşünüyor vatandaş. Bu sorunun cevabı maalesef "yargı reformları" adı altında uygulamaya konulan politik tercihlerde saklıdır kıymetli arkadaşlar. Adaletin varlığı bir cumhuriyetin bekası demektir. Hukuk kuralları birkaç kişinin keyfiikbaline göre değil kamu vicdanı ve eşitlik kılıcıyla tavizsiz bir şekilde uygulanmak zorundadır. Bugün ise Türkiye'de adaletin nasıl bir çizgiye çekildiğini apaçık görüyoruz. Yargı, gösterişli reform masallarıyla sürekli tamir ediliyor ve her yargı paketinde aynı hamasi cümleleri dinliyoruz: "Hızlanacak, güçlenecek." Ama her paketten sonra yargı biraz daha yavaşlıyor, biraz daha zayıflıyor, baskının gölgesi büyüyor. Geçtiğimiz yıl bütçeye hedef süreler konulmuştu, "Hedef süre uygulaması yerine getirilecek." denildiğinde nasıl heyecanlanmıştık hep birlikte ama bir türlü gerçekleşmiyor, olan yine vatandaşa oluyor. Adliye kapısında çaresiz bekleyiş uzuyor, adaletle duyulan son damla güven de buharlaşıp gidiyor.

Sayın milletvekilleri, bu sistem artık "reform" adı altında yargıyı yürütmenin en dar, en karanlık çemberine hapseden demokrasinin sırtına vurulmuş bir kamburdur. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte kuvvetler ayrılığı kâğıt üzerinde duruyor, fiiliyatta yürütmenin gölgesi yasama ve yargının üzerine oturmuş durumda. Biz ne diyoruz? "Hâkimler, savcılar kararlarıyla konuşur." diyoruz. Savcılar iddianameleriyle konuşurdu, değil mi? Ama bakıyoruz ki savcılar artık gazetelere röportaj veriyor. Bu iktidarda böyle bir şeye nasıl müsaade ediliyor? Böyle bir gerçeklik varken hiç kimsenin sesinin çıkmaması neyle izah edilebilir arkadaşlar? Dolayısıyla kararlarıyla konuşması gereken hâkimler, savcılar karar verirken Anayasa'yı düşünüyor, hukuk devleti ölçütünü gözetiyor mu; yoksa, bu dosya kimin canını sıkacak kaygısı mı var? Bu soruya içtenlikle... Anayasa ya da hukuk devleti diyebileceğimiz bir iklim acaba kaldı mı?

Bir de tabii, gelmesini beklediğimiz bir başlık da hiç şüphesiz ki on birinci yargı paketi. Ben, emek veren tüm Bakanlık bürokratlarına, hedef koyan Bakanlığa huzurlarınızda teşekkür ediyorum ancak daha önce de gördük, her yargı paketi "demokratikleşme" sloganıyla geldi, ifade ve düşünce özgürlüğünü daraltan uygulamalarla doldu. "Yargıyı hızlandırıyoruz." denildi, bölge adliye mahkemeleri tıkandı; Yargıtaya etkisi olmadı, adalet daha da ağırlaştı.

2014 yılında, Sayın Bakanımızın da olduğu bir ortamda, Sayın Cumhurbaşkanının da bulunduğu bir ortamda ifade etmiştim, demiştim ki: "Gerçekten Yargıtay, Danıştay temyiz mercisi mi olacak? Eğer gerçek temyiz mercisi olacak ve içtihat yazacak pozisyonunda kullanılacaksa hayhay, bölge adliye mahkemeleri açılmalı ama temyiz mercisi olarak Yargıtay ve Danıştay çalışmayacaksa, bugünkü hâliyle kullanılacaksa, o takdirde bölge adliye mahkemelerine ihtiyaç yok, sadece süreyi uzatır." Maalesef yaşayarak görüyoruz ki, şu anda bölge adliye mahkemelerinde pek çok hukuk ve ceza dosyaları aylarca, yıllarca beklenir hâle geldi

ve Yargıtay ve Danıştay da gerçek iş yükü çok çok daha hafiflemesine rağmen gerçek anlamda bir içtihat mahkemesi olarak kullanılamaz durumda ve bölge adliye mahkemeleri hız kesici vazife görüyor.

"Hak ve özgürlüğü güçlendiriyoruz." denildi; yeni suç tipleri ve ceza artırımlarıyla neredeyse her suçta tutuklama eşiği aşılarak adli para cezası veya erteleme kararı verilecek olan suçlar bile tutuklama sebebi yapıldı. Baskıcı iklim vatandaşın üzerine çöktü arkadaşlar, bu yargı paketleriyle.

Şimdi, haklı olarak soruyoruz: Bu yargı paketleri gerçekten hangi amaçla hazırlanıyor? Anayasa Mahkemesini, yerel yönetimleri ve ses çıkarmaya cesaret edenleri kuşatmanın yeni bahanesi mi olacak? Geçen yıl da yine bu Komisyonda "Onuncu yargı paketi geliyor." dedik ve orada da aynen dedik ki "Ülkede bunca çözüm bekleyen başlık ortadayken, KHK mağdurlarının, 31 Temmuz Covid yasası kapsamının dışında bırakılanların adalet çağrısı hâlâ karşılıksız dururken vatandaşlarımızın beklentilerini karşılamadan onuncu yargı paketini Parlamente'ye getirmeyin." Biz gayet iyi biliyoruz ki Bakanlık da bizimle belki aynı görüşte idi ama ne olduysa bir el müdahale etti ve onuncu yargı paketinden infaz düzenlenmesine ilişkin 31 Temmuz Covid yasası ve diğer mağduriyetlerin giderilmesine ilişkin hususlar bir anda çıkarıldı ve buharlaştı oysa vatandaş tamamen Sayın Bakanın ağzından çıkma bazı sözlerle umutlanmıştı. Yine, iktidar ortaklarının bir kısım isimlerinin sözleriyle umutlanan bu vatandaşların umutları yarıda kaldı.

Şimdi buradan, bir göz mesafesinde bulunduğumuz Sayın Bakanımıza ve Bakanlık bürokratlarına sesleniyorum: On birinci yargı paketini bu eksiklikleri gidermeden Parlamente'ye getirirseniz, emin olun, getireceğiniz paket boş anlamında ifade görecek Sayın Bakan. 31 Temmuz Covid yasasındaki Anayasa'nın eşitlik ilkesi hükümleri giderilmeden, KHK mağduriyetleri çözülmeden, cezada adalet, infazda eşitlik sağlanmadan ne getirirseniz getirin, kamu vicdanı karşılık bulmayacak ve getirilen yasayı hiçbir şekilde kabullenmeyecek.

Yine hepimizin malumu, sizler de gayet iyi biliyorsunuz, siyaset içerisinde bulunan biz hukukçular da gayet iyi biliyoruz ki, infaz yasaları yamalı bohçaya döndü Sayın Bakan, türlü türlü uygulamalar var. Burada, çok derin, yakinen tanıdığımız, uygulamanın içerisinden gelen hâkimler var, bugün pek çoğu Yargıtay üyesi olmuş isimler var. Uygulamada, ceza tevkifevleri memurlarının ne sıkıntılar çektiğini bu infaz yasalarındaki farklılıklar ve uygulamalar nedeniyle bizler gayet iyi biliyoruz. Bunları hesaplamak bir uzmanlık konusu hâline geldi. O yüzden, gelin, şu infaz yasalarındaki farklı farklı uygulamaları sonlandıralım ve bir şekilde yamalı bohçaya dönüşmüş olan İnfaz Yasası'nı, "cezada adalet, infazda eşitlik" ilkesi çerçevesi içerisinde tek tipe dönüştürelim ve vatandaşımız, anayasal eşitlik ilkesi çerçevesinde kendisini rahatlıkla kabul edebileceği bir uygulamanın içerisinde bulsun.

Ve yine, cezaevindeki idare ve gözlem kurullarının uygulamaları; keyfi uygulamaları sonlandıracak mutlaka adımların atılması gerekiyor bu süreç içerisinde.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım; biraz önce ifade ettim, sadece 31 Temmuz ve KHK mağduriyetleri değil, hepimizin beklediği, vatandaşın da büyük bir beklentiye düştüğü, özellikle genç yaşta çocukların ve gençlerin fazlasıyla mağdur olduğu Türk Ceza Kanunu'nun 158'inci maddesi var. Mağdurun mağduriyeti giderildikten sonra, şikâyetten vazgeçtikten sonra 158'inci maddedeki uzlaşmanın sınırlarının genişletilmesi gerekiyor. Herkes hata yapabilir. Özellikle gençlerimizin, okul çağındaki bu bireylerin 158'inci madde kapsamında büyük bir hataya düştükleri ve mağdur edildikleri ortada. Vatandaşın da mağduriyeti giderilip bir şekilde pişmanlık duyan vatandaşa bu pişmanlık hakkının daha geniş bir bandta sağlanması gerekliliği inancını taşıyoruz. Bu konuda da sizden bir düzenleme bekliyoruz.

Yine, hukuk paketin özellikle ifade ettiğimiz şufa davalarına ilişkin düzenleme. Sayın Bakanım, enflasyonist ortamlarda şufa hakkını kötüye kullananlar maalesef hem satıcıyı hem alıcıyı çok ciddi bir anlamda mağdur ediyor. Eğer ülkemizde ekonomide enflasyonist bir ortam olmasa bu mevcut şufa hakkı belki ihtiyaca cevap verebilir ama enflasyonist ortamlarda, paranın pul olduğu dönemlerde, üzülmek ifade ediyorum ki şufa hakkından büyük mağduriyetler var; bu konuyu zatîalınıza yazılı olarak da iletmıştim. Umuyor ve inanıyorum ki on ikinci yargı paketinde bu şufa hakkına ilişkin... Tarafları da dinlediniz, bu da Bakanlığınızın alicenaplığıdır, süreç içerisinde döndünüz, muhataplarını da dinlediniz. Biz o yüzden diyoruz ki Bakanlık bürokratlarına sağlıklı bir şekilde veri ulaştığı zaman, artık duyan bir kulak olduğunuzu biz görüyoruz; dolayısıyla sadece duymayın, eyleme de geçirin, icraata da dönüştürün ve bu eksiklikleri giderecek düzenlemeleri yapın istiyoruz.

Değerli Bakanım, kıymetli hazırun; özellikle burada, bugün toplumdaki adalet duygusunun tarihin en kırılgan noktasında olduğunu ifade etmek isterim. İnsanlar kendilerini bir anda adı "gözü" olmayan sabah baskınlarında buluyor. Gazeteciler iktidarın hoşuna gitmeyen haber yaptıkları için soruşturma dosyasının konusu oluyor. İnsanlar eleştirileri nedeniyle dahi gözüne alınıyor, tutuklanıyor, yargılanıyor. Seçilmiş belediye başkanı, meclis üyeleri adliye koridorlarında mesai yapar hâle geliyor. Dolayısıyla, iktidarın hoşuna gitmeyen her söz, her eleştiri, her yerel başarı bir süre sonra savcılık dosyası olarak geri dönüyor; yetmiyor, kayyum rejimiyle halkın iradesine el konuluyor. Bir yerde halk sandıkta karar veriyor ancak bir etiket yapııştırılıp seçilmiş kişiler görevden alınıyor, belediyenin kapısı kilitlenip yerine kayyum gönderiliyor; yetmiyor, kayyum atanmayan yerlerde bu kez başka yöntem devreye giriyor. Binlerce sayfalık iddianameler, bitmeyen soruşturmalar, yıllarca sürececek yargılamalar, kamuoyu önünde linç kampanyaları, masumiyet karinesinin kâğıt üzerinde kaldığı süreçler. Şöyle bir taradım geçmişe yönelik; en fazla masumiyet karinesinden bahseden isimlerin başında Değerli Bakanımız Yılmaz Tunç geliyor, konuşmalarında. Masumiyet karinesi sadece sözde kalmamalı arkadaşlar, uygulanmalı. Geçmişte Meclis kürsüsünde bizler defalarca masumiyet karinesinin lekelenmeme hakkının ne kadar önemli olduğunu ifade etmiştik çünkü biz "Camiyi yık ama adaleti yıkma." diyen bir zihniyetin temsilcileri olarak Parlamente'da görev yapmıştık. Şimdi "Camiyi yık ama adaleti yıkma." diyen bir zihniyetin temsilcileri olarak biz masumiyet karinesini ayaklar altına alırsak, lekelenmeme hakkını hiçbir şekilde uygulamazsak buradan kimseye bir fayda gelmez.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hiçbir şeyi yıkmamalı.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - İsmail Bey, sen gayet iyi biliyorsun, yıkılması gereken gerekirse cami olabilir ama adalet yıkılmaz. Eğer zerre kadar bir inancımız varsa ve Hazreti Ömer'e duyduğumuz bir hürmet varsa ki ben size Meclis kürsüsünden Nuşirevan'ın adalet anlayışını anlattım, o gün Hazreti Ömer'in Şam Valisine gönderdiği mektubu anlattım. Demek ki yine Genel Kurulda da beni dinlememişsin İsmail Bey!

CAVİT ARI (Antalya) - Dinlememiş.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Orada değildi galiba o!

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Dinlemiş olsaydın o camiye yıkar ama adaleti yıkmazdın. O yüzden, kimsenin hakkına, kimsenin mülkiyetine el koyma gibi bir hakkımız yok; rızayla olacak her şey, rızasız hiçbir işlemin içerisinde bizler bulunamayız. Bu nedenle, geldiğimiz noktada hakkın aranacağı bir mecra değil siyasetin müdahalesine açık alanlardan biri hâline gelmiş durumda yargımız; bu, bir algı değil, bizzat yaşanan gerçeğin ta kendisi.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Mahkemesine de değinmeden geçemeyeceğim, Genel Sekreterimiz burada. Bugün Türkiye'nin en ağır anayasal krizlerinden birini yaşıyoruz. Yine baktım, 153'üncü maddeye ilişkin, özellikle Anayasa'ya bireysel başvuru hakkının tanınmasına ilişkin en fazla konuşma yapan isimlerden biri Sayın Bakanımız Yılmaz Tunç. Bir reformdu çünkü bireysel başvuru hakkı; eğer bireysel başvuru bir reformsa, o zaman, Anayasa Mahkemesi bir hak ihlali kararı verdiğinde bunu yasamanın da yürütmenin de yargının da harfiyen uygulaması gerekir. Bugün içinde bulunduğumuz Parlamentonun Başkanı da 13'üncü Ağır Ceza Mahkemesinin Başkanı da Yargıtay 3. Ceza Dairesinin Başkanı da Anayasa Mahkemesinin kararını uygulamadı arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Uygulamayacaksan niye getirdin yani?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Reform havada kalıyor yani.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bu tartışmasız, şeksiz, şüphesiz uygulanması gereken bir hususu biz hâlâ tartışıyorsak bu ülkede hukuk devletinden bahsedemeyiz, adaletten bahsedemeyiz.

Sayın Bakanımız açıklama yaptı, dedi ki: "Bakın Anayasa'nın 14'üncü maddesine; 83'üncü maddesine yorum hatası yapılıyor, bunlar ayrı şeyler." Bir vatandaşla alakalı hüküm kesinleşir, kesinleşen hüküm gelir Parlamentoda okunur, milletvekilliği düşürülür o ayrı bir hadise ama hak ihlaliyle alakalı Anayasa Mahkemesi bir karar vermişse bu kararı kimsenin tartışma hakkı yok bir ülke eğer bir hukuk devletiyse. O nedenle, biz Anayasa'yı uyguladığımız ölçüde Anayasa Mahkemesini tanıyoruz ve hukuk devletine inanıyoruz demektir. Anayasa Mahkemesi "Adil yargılanma hakkı ihlal edilmiş." demişse, artık bunun gidebileceği hiçbir yer yoktur. Alt mahkeme "Sen yetki gaspı yapıyorsun, sen süper temyiz mercisi değilsin." diyerek karara uymazlık diye bir şey yapamaz. Bu, bir mahkemenin, başka bir mahkemenin kararını eleştirisi değildir; bu, Anayasa'nın fiilen askıya alınmasıdır arkadaşlar. Bugün Anayasa'yı bizler keyfimize göre askıya alırsak yarın başımıza neler geleceğini şöyle iyi bir şekilde düşünmeliyiz.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bütçede rakamlar büyüyor, kritik alanlar kısmi ödeneklerle geçiştiriliyor; insan hakları, personelin eğitimi, mahpusların topluma yeniden kazandırılması için yani yargının özü için yatırım içermiyor. Tek cümleyle özetleyecek olursak; bütçeler büyüyor ama adalet büyümüyor. Doğru, AK PARTİ'nin iktidara geldiği ilk günden bu yana 1,9 genel bütçenin karşılığını alıyor Adalet Bakanlığı; hakkıyla görevini yapsın, bu para helali hoş olsun, daha fazlasını almak durumunda çünkü adalet sorunu parayla ölçülebilecek bir sorun değil, adalet ihtiyacı, maddi ihtiyaçlar karşısında ezilen hâkim ve savcılar karşısında veya adalet personeli tarafından sağlanacak bir ortam değil. O yüzden, bütçede ne kadar payı artırılırsa artırılсын yargıya biz diyoruz ki: "Bu, yargının hakkıdır, mutlak surette de bu uygulanmalıdır, alınmalıdır." Ama geldiğimiz noktada bütçe büyüyor da adalet büyümüyorsa işte, biz buna itiraz ederiz.

Bir başka temel sorun da bu ülkede bazı davalarda insanlar elbette yargılanıyor ama asıl sorumlulara gelince Kartalkaya dosyasında olduğu gibi ipe un seriliyor arkadaşlar. Bu adalet çılgınlığını hepimizin duyması lazım. Adaletin kimine hiç işlememesi, kimine ise fazlasıyla yüklenmesi, böyle bir adaletsizlik ikiyüzlülüğün tam göstergesidir. Bakanlık bürokratlarının yargılanmadığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - İki dakika ek süre veriyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Vatandaşlarımızın adalet çılgınlığının en acı halkası olan bir başka husus da hiç şüphesiz ki uzun tutukluluk süreleridir. Tutuklamanın bir istisna olduğunu ve tedbir mahiyetinde olduğunu bilmemize rağmen şu anda uygulamada tutuklamayı cezalandırma amacına dönüştürmüş olduk; bu, gerçekten yüz kızartıcı bir durum. Bu nedenle elbette ki söyleyecek çok sözümüz var ama vakit sınırlı.

Biz elbette ki Adalet Bakanlığının bütçesi üzerinde konuşurken bu ülkedeki çözümlerin, 2026 Adalet Bakanlığı bütçesinin yargı bağımsızlığını güçlendiren, hâkim ve savcı güvencesini artıran, uzayan yargılamaları kısaltan, cezaevlerini insan onuruna uygun hâle getirmeyi hedefleyen, AYM kararlarının bağlayıcılığını pekiştiren bir yapıda oluşmasını ve uygulamaların bu yönde tecelli etmesini istiyoruz. Mevcut tikanıklığı sürdüren, siyasi baskıyı görünmez kılmayı, yargıyı yürütmenin tasarrufları karşısında savunmasız bırakmayı amaç edinen bir Adalet Bakanlığı ve uygulaması istemiyoruz. Gerçek bir adalet reformu için partilerüstü bir yaklaşımla baskının, sindirmenin sona erdirilerek eşitliğin ve adaletin tezahür etmesi, yargı paketleriyle değil, katılımcı ve şeffaf bir süreçte kapsamlı bir yargı reformunun yapılması, AYM kararlarına uymamanın kabul edilemez ve görmezden gelinemez bir ihlal sayılması, KHK'lilerin infaz mevzuatının, Türk Ceza Kanunu'nun hızla ve hakkaniyetle gözden geçirilmesi gerekir. "Sizin kaderiniz değişmeyecek, bu düzen sizin sırrınızda kalmaya devam edecek" demeyeceğiz, inşallah hep birlikte bunları değiştireceğiz.

Sayın, Bakanım, malumunuz, sizin Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı Yargı Reformu Strateji Belge'niz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Şahin, süremiz doldu.

Teşekkür ediyoruz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Biz sizin o belgenizin içeriğini dolduracak, burada kendisi hazırında var ama konuşma imkânı yok Sayın Yeneroğlu'nun da içinde bulunduğu bir grupla hazırladığımız "Adil Yargı Eylem Planı ile KHK Mağduriyetleri Eylem Planı"mız; biri, hukuk devleti olma yolunda, diğeri de "OHAL KHK'ler ile İhraçlara ve Ceza Yargılamalarındaki Haksızlara Adalet" adı altında iki çalışmamız var.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Şahin, lütfen...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Son sözüm Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Milliyetçi Harekete Partisine söz vereceğim.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bunları çalışmalarınızda rehber edinmenizi hassaten istirham ediyoruz.

Beni de sabırla dinlediğinizi için hepinize teşekkür ediyorum.

Tüm milletimiz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Milliyetçi Hareket Partisi adına 2 konuşmacımız var.

İlk söz Muhammed Levent Bülbul'ün.

Süreniz on dakika.

Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, Sayın Adalet Bakanımız, sayın milletvekillerimiz, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adalet, temel hak ve özgürlüklerin güvencesini oluşturmakla birlikte devletin, düzenin ve dirliğin temelini teşkil etmektedir. Adaletin hak ve hukuk düzeni içerisinde sıhhatli bir şekilde tecelli etmesi, toplumsal huzurun ve refahın temini açısından en büyük önemi haizdir. Bizler de Milliyetçi Hareket Partisi olarak toplumsal huzurun, ekonomik kalkınmanın, refahın, sosyal ve kültürel gelişmelerin sağlanmasının kuşkusuz adaletin ve etkin bir yargı sisteminin tesis edilmesiyle doğru orantılı olduğuna kesin bir şekilde inanmaktayız. Türk ve Türkiye Yüzyılı perspektifinde hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sisteminin teşekkül etmesi yüz yılın en önemli temel temeli ve kilometre taşı olacaktır. Bu çerçevede, yargı mekanizması, caydırıcılığı önceleyen ve ıslahı hedefleyen bir anlayışla vatandaşlarımızın talep ve beklentilerini karşılayabilecek bir donanımına sahip olmalıdır.

Yargı Reformu Stratejisi kapsamında yargısal etkinliğin artırılması ve yargı verimliliğinin güçlendirilmesi maksadıyla Meclisimize bugüne kadar sunulan 10 yargı paketiyle önemli reform adımları atılmış, infaz sisteminin makul ve etkin bir şekilde sürdürülmesine imkân ve olanaklar sağlanmış, alınan idari tedbirlerle yargının çok daha hızlı ve etkili hareket edebilmesinin yolu açılmış, temel hak ve özgürlüklerin korunması ve adil yargılanma hakkının, lekelenmeme hakkının uygulanması noktasında önemli adımlar atılmıştır. Bu reform niteliğindeki düzenlemelerin aziz milletimizin adaletle olan güvenini artırarak, devletimizin insan hak ve özgürlüklerini esas alan hukuki standartlarını tahkim edeceğine olan inancımız tamdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'nın 9'uncu maddesinde "Yargı yetkisinin Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından kullanılacağı." hükmüne bağlanmıştır. Yargının bağımsızlığı, yargı organlarının görevlerini yaparken yasama, yürütme ve yargı organları ile çevrenin etkisinde kalmadan hukuka ve vicdana uygun hareket etmesi olarak tanımlanabilir. Ancak son yıllarda iletişim teknolojilerinin muazzam gelişimi neticesinde ortaya çıkan dijital mecraları yargı bağımsızlığını etkileyen ve zedeleyen unsurların, faktörlerin arasına eklemek durumundayız.

Sosyal medya kullanımının artışı ve toplumda yaygınlaşmasıyla yargı organının görevine giren konularda ve adli vakalarda toplumun görüşlerinin yoğun ve yaygın bir şekilde bu mecralarda yer alması gibi bir durum karşımıza çıkmıştır. İlk bakışta olumlu gibi gözüken bu durum bazı adli vakalarda yargı kararlarına yön verilmesi veya kararların sosyal medyanın nabzına göre revize edilmesi gibi olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Bu yeni durum "sosyal medya adaleti" olarak kavramsallaşan ve yargı bağımsızlığını ve yargı kararlarının meşruiyetini açık bir şekilde tartışmalı hâle getiren bir tehdittir.

Sosyal medya platformları, kullanıcılarının anlık duygu ve düşüncelerinin paylaşıldığı, birçok sahte hesap üzerinden yalan bir saptırma bilgilerin kontrolsüzce dolaştığı dijital mecralardır oysa yargı, vazedilmiş olan hukuk kuralları çerçevesinde belirli usul ve esaslara göre hukuki uyumsuzlukları ve hukuka aykırılıkları çözüme kavuşturan kamu görevidir.

Yargı organı hukuk yerine sosyal medya akışında oluşturulan yoğun kanaati referans aldığı takdirde yargının bağımsızlığından bahsetmek imkânsız hâle gelmektedir. Sosyal medya kullanıcıları yargıya intikal eden konularda yaptıkları paylaşımlarla aynı anda delil toplayan adli kolluk, soruşturma yapan savcı, kararı veren hâkim konumuna gelmişlerdir. Özellikle toplumda infial yaratan adli vakalarda tutuklama veya mahkûmiyet kararı verilmesi veya verilmemesi yönündeki paylaşımlar her zaman ön sıralarda yer almaktadır. Çoğu zaman yargılamanın önüne geçen sosyal medya paylaşımları ceza mahkemelerinin temelini oluşturan ilkeleri ihlal etmekte, adalette sapma meydana gelmektedir. Bunun da ötesinde yargı görevini yapan hâkim ve savcılarımız hedef gösterilmektedir.

Düşünce hürriyeti kapsamında değerlendirilebilecek olan sosyal medya kullanım hakkı terazinin bir kefesinde ise diğer kefesinde de yargı bağımsızlığı vardır. Tam yargı bağımsızlığının hedeflendiği bir süreçle hâkimlik teminatı araçlarının etkin ve tavizsiz bir şekilde uygulanması son derece önemli bir tedbir olacaktır.

Yine, son dönemde ortaya çıkan ve medya araçları yoluyla pekiştirilerek paylaşılan cezasızlık algısının ortadan kaldırılması sadece adil ve bağımsız kararların verilmesiyle değil aynı zamanda suç ve ceza arasındaki dengeyi koruyan caydırıcı düzenlemelerle de mümkündür.

Bu bağlamda, onuncu yargı paketindeki düzenlemelerle caydırıcılığın artırılması hedeflenmiştir. Örneğin, kasten yaralama ve tehdit suçlarının cezaları artırılmış, meskûn mahalde silahla ateş açılması hâlinde ceza bir yıldan beş yıla kadar hapis olarak düzenlenmiştir, ayrıca alkol ve uyuşturucu etkisinde araç kullanmaya altı aydan iki yıla kadar hapis cezası getirilmiş, trafikte yol kesme fiili müstakil bir suç olarak tanımlanıp bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Bu adımlar milletimizin can ve mal güvenliğini tehdit eden davranışlara karşı kamu düzeninin sağlanması yönünde atılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çocuklarımız Türk milletinin en kıymetli hazinesidir, yarınlarımızdır. Devletimizin asli görevlerinden biri çocuklarımızın her türlü tehditten korunmasını, mağduriyetlerinin önlenmesini ve onlara güvenli bir gelecek sunulmasını sağlamaktır.

Yapılan reformlar kapsamında cinsel suç mağduru olan çocuklar için çocuk izlem merkezlerinin devlet üniversiteleri tarafından da kurulabilmesine yönelik düzenleme onların güvenli bir ortamda ifadelerinin alınması ve psikolojik destek almasını temin etmiştir. Ayrıca, çocuk eğitim evleri ve çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına ilişkin yapılan düzenlemelerle çocukların adalet sistemine daha sağlıklı uyum süreçleri hedeflenmiş ve cezanın sadece bir yaptırım müessesesi değil aynı zamanda eğitici ve ıslah edici fonksiyonunun işlevi kuvvetlendirilmiştir.

Elbette devletin bu koruyucu ve toparlayıcı görevi yalnızca çocuklarla sınırlı kalmamalıdır, suça sürüklenmiş ancak yeniden topluma kazandırılmayı bekleyen bireyler için de devletimizin bu şefkat elini uzatması bir o kadar mühimdir.

Ceza infaz kurumlarındaki iyi hâlli hükümlülerin eğitim imkânlarından yararlanmaları onların topluma yeniden kazandırılmasında önemli bir adımdır. Devletin yalnızca cezalandırıcı bir güç değil, aynı zamanda bireyleri topluma kazandıran bir şefkat kapısı olması önemsenmektedir ancak Genel Başkanımızın defaatle dile getirdiği üzere, suça sürüklenen çocuklar meselesi yalnızca bir adli vaka değil, ailevi, toplumsal ve güvenlik boyutlarıyla ele alınması gereken stratejik bir devlet sorunudur.

Çocuklarımızın kirli örgütler tarafından istismar edilerek suça yönlendirilmesi hem millî güvenliğimize hem de toplumsal huzurumuza yönelmiş çok katmanlı bir tehdittir. Bu yapılar yalnızca bireysel suça değil, organize suç örgütlerinin ve terör odaklarının devşirme mekanizmalarına da kapı aralamaktadır. Bu nedenle, suça sürüklenen çocukların arkasındaki çevresel, psikolojik ve örgütsel etkenleri tespit eden, çocukları hedef alan yapıların telkin, tuzak ve devşirme faaliyetlerini durduracak infaz ceza indirimleri ve adli kontrol uygulamalarında oluşan zaafı ortadan kaldıracak bütüncül bir hukuki çerçevenin oluşturulması kaçınılmazdır. Devletimizin görevi, çocukları sadece suçtan arındırmak değil onları suça iten karanlık mekanizmaları da etkisiz hâle getirmektir. Bu bağlamda, adalet sistemimizin caydırıcılık fonksiyonunun güçlendirilmesi, cezasızlık algısının ortadan kaldırılması ve çocuklarımızın geleceğini karartan her türlü illegal müdahalenin kararlı bir şekilde bertaraf edilmesi, milletimize karşı mesuliyetimizin gereğidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adaletin tarafsız ve bağımsız yargı ilkesiyle milletimize güven veren bir şekilde, tez ve eksiksiz bir şekilde icra edilmesini önemsemekteyiz. Hiçbir kişi ve kurumun hukuktan daha üstün olmadığına inanarak makul sürede yargılamanın temin edilmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Güçlünün değil, haklının hakkının gözetildiği bir adalet sisteminin inşası noktasında atılan reform niteliğindeki tüm adımları destekliyoruz. Adalet hizmetlerinin kesintisiz, tarafsız ve etkili bir şekilde yürütülmesi için Adalet Bakanlığımızın bütçesinin bu vizyonu hayata geçirecek şekilde tahsis edilmesinin hayati önemi haiz olduğunu bir kez daha vurguluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika ek süre veriyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sayın Bakanımızın ve adalet mekanizmamızın özellikle bahsettiğim şekilde polemiklerin içerisinde yer almadan sadece ve sadece adaletin doğru bir şekilde tecelli etmesi için göstermiş oldukları yoğun mesai ve özellikle basiret için kendilerine ve bütün Bakanlık kadrosuna ayrıca şükranlarımızı sunuyoruz.

Görüşülmekte olan bütçenin hayırlı olmasını diler, bütün Komisyonumuza başarılar dilerim, saygılar sunarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Halil Öztürk, buyurun lütfen.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, değerli bürokrat arkadaşlar; konuşmamın başında Bakanlık bütçesinin hayırlı olmasını temenni ediyor, bütçenin hazırlanmasında emeği geçen bütün arkadaşları, Bakanlık mensuplarını tebrik ediyorum.

Görüşmekte olduğumuz bu bütçe yalnızca bir gelir gider tablosu değil, milletimizin adalet sistemine, hukuk devletine ve toplumsal huzura duyduğu güvenin teminatıdır.

Adalet Bakanlığımızın stratejik belgeleri ile 23 Ocak 2025'te açıklanan 2025-2029 Yargı Reformu Stratejisi yargı hizmetlerinin ülkenin her köşesinde aynı standartta; insan haklarına saygılı, tarafsız, bağımsız, makul sürede ve vatandaş odaklı biçimde sunulmasını hedeflemektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz de parti programımızda vurguladığımız üzere, adaleti refahın, güçlü demokrasinin ve ahlaklı kalkınmanın temel şartı kabul ediyor, hukukun üstünlüğünün, haklının korunduğu ve "devlet ebet müddet" ülküsünün esas alındığı bir anlayışla bu reform iradesini samimiyetle destekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, adalet hizmeti her anlamıyla bir kamu hizmetidir. Adaletin sağlanmasında emeği geçen her unsurun sosyal ve ekonomik hakları en iyi şartlarda olmalıdır. Psikolojik ve ekonomik olarak rahat olan insanın çalışması da elbette ki daha da verimli olacaktır.

Hâkimlerimizin uzmanlaşmasını önleyen önemli bir husus bulunmaktadır; örneğin, sulh hukuk mahkemesinde görev yapan bir hâkim tayiniyle birlikte asliye ceza mahkemesinde görev almakta, bu da hakimlerimizin kendi alanlarında uzmanlaşmasını engellemektedir.

Yine, Sayın Bakanım, hâkim ve savcılarımıza yardımcı hizmet sağlayan zabıt kâtibî, destek personeli, icra kâtibîyle beraber güvenlik görevlisi gibi personel sayıları da bazı noktalarda adliyelerde yetersizdir. Bu konuda da bir çözüm üretilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Muhterem milletvekilleri, çok tekrar edilen ancak durumu en iyi şekilde özetleyen ifade de şüphesiz şudur: "Geç gelen adalet, adalet değildir." Uzun süredir buralarda konuştuğumuz konu yargılama sürelerinin uzunluğudur. Bu durum çok ciddi mağduriyetler yaratmaktadır. Sayın Bakanım, bu noktada kesin ve kati şekilde koyacağımız sınırlarla muhakkak bir süre belirlemeliyiz. Adalet duygusuna olan güven sarsılırsa toplumda huzur olmaz, iç barış olmaz. Yargılama bir posta memurunun ulaştıracağı evrakın süresine bağlı olmamalıdır. Tebligat hukukundan kaynaklanan sorunları hepimiz bilmekteyiz; avukatlarımız da yargımızın unsuru gibi bu durumdan muzdariptir. Adalet Komisyonu olarak bu konuda on birinci yargı paketinde muhakkak düzenleme yapmalıyız. Bu konudaki önerim ise şudur: "E-devlet yoluyla yapılacak tebligat tebligatın yapıldığı anlamına gelmelidir." diye bir kanuni düzenleme yapılsın istiyoruz.

Yine, hâkim ve savcılarımızın yetki ve dosya dağılımında mesleki bilgi ve özellikle tecrübeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Göreve yeni başlayan hâkim ile on yıllık mesleki tecrübesi olan bir hâkim aynı sayıda dosyaya bakmak durumunda kalmamalıdır.

Adalet hizmetinin sacayaklarından birini teşkil eden avukatlarımızın da bazı haklı talepleri vardır ve bunları daha evvel dile getirmiştik Sayın Bakanım. Bu konuda da özellikle ücret, ek gösterge gibi, bunları da düzenleme altına almalı ve bunları da hak ettikleri ücret seviyesine çıkarabilmeliyiz.

Yine, üniversitelerde artan kontenjanlar ve her geçen gün artan avukat sayısı mesleki nitelik açısından bir endişe yaratmaktadır. Bu konuda sizin döneminizde bir düzenleme yaptık; Danıştay kararından dolayı uygulanamayan bu düzenleme, 100 bin sıralaması inşallah 2026-2027 eğitim öğretim döneminde uygulanacaktır ancak bu sıralamayı daha da aşağı çekebiliriz.

Stajyer avukatlarımızın çalışma koşulları, ekonomik hakları ciddi bir hak kaybına yol açmaktadır. Stajyer avukatlarımız bir yıllık staj sürecinde sigortalı olarak istihdam edilmeli, yine ayrıca 6'ncı sınıf tıp öğrencilerine tanınan asgari ücret imkânı stajyer avukatlarımıza da tanınmalıdır.

Zorunlu müdafilik sistemindeki düşük ücretler de mağduriyeti arttırmaktadır. Serbest bir avukatın alacağı ücret ile CMK'den kaynaklı zorunlu müdafiliğe giden bir avukatın alacağı ücret arasında ciddi bir uçurum bulunmaktadır.

Ayrıca, günümüz koşullarında Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi de yetersiz kalmaktadır.

Avukatlarımızın yaşadığı en önemli sorunlardan biri de birçok şehirde yaşanan, özellikle Ankara'da yoğunlaşan adliyelerdeki otopark sorunudur. Bu konularda gerekli müjdelimizi avukatlarımız sizlerden beklemektedir Sayın Bakanım.

Değerli Bakanım, adalet hizmetinin gerçekleşmesinde yoğun çaba sarf eden Adalet personelimizin bazı sıkıntıları ve talepleri de bulunmaktadır. Bunları şöylece izah etmek gerekirse; Adalet Bakanlığı ve Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü personelini de kapsayacak şekilde bütün personelin içinde yer alacağı adalet hizmetleri sınıfının mutlaka oluşturulması gerekmektedir.

Yine, adli personelin tayininde ünvan ayırt etmeksizin aile birliği, sağlık, çocuk, eğitim, mesleki kıdemleri dikkate alınmalıdır.

Hâkim ve savcılarımız atandıkları bölgelerde lojman imkânından öncelikli olarak faydalanırken bu noktada sıkıntı yaşanmaktadır. Hâkim ve savcılarının dışında kalan diğer personel lojmandan kısmen faydalanmakta hatta birçoğu da faydalanamamaktadır. Özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir'de, büyükşehirlerimizde ve turizm bölgelerinde ev kiralalarının ciddi şekilde artmasından kaynaklı birçok personelin tayin talebinde bulunduğu veya istifa ettiği aşikârdır. Bu sorunun çözümü noktasında belirlenen bölgelerde Adalet Bakanlığı-TOKİ iş birliğiyle lojman yapılarak personelin iş stresi azaltılmalı ve hayat standardı yükseltilmelidir; aksi hâlde, oralara giden personelin tamamı Anadolu'ya dönmek veya istifa etmek zorunda kalıyor Sayın Bakanım.

Yine, infaz koruma memurları yedi gün yirmi dört saat esasına göre çalışmakta, millî ve dini bayramlarda ve diğer resmî tatillerde nöbet tutmaktadırlar. Görevleri esnasında yangın, isyan, kavga gibi mücbir durumlarla uğraşmanın yanı sıra x-ray duyarlı kapı ve diğer radyasyon yayan cihazlara muhatap kalmaktadırlar. Nöbetleri boyunca tutuklu ve hükümlülerin taciz ve tehditlerine maruz kalan infaz koruma memurları, emekli olduklarında dahi mahkûm yakınlarının fiziki tehditleriyle karşı karşıya kalabilmektedirler. Esasında jandarma personeli dışarıda güvenliği ve asayişini sağlarken infaz koruma memurları da içeride güvenliği ve asayişini sağlamaktadır.

Yine sözleşmeli infaz koruma memurlarına kadro verilmesi, yeterli mesai ücreti verilmesi, yıpranma hakkının tanınması, rotasyona tabi çalışma sisteminin getirilmesi, lojman ve kreş imkânının sağlanması ve en önemlisi, emekli olduklarında yeterli emekli maaşı alabilmelerinin önünü açabilmeliyiz.

Adalet Bakanlığı personelimizin tümünün hakkı olan yeşil pasaport hakkı meslekte on yılını tamamlayan bütün personele de tanınmalıdır.

Değerli Bakanım, adli yılın başladığı haftanın adalet çalışanları haftası olarak kabul edilmesi ve kutlanması, uzman kâtip kadrosu ihdas edilmesi suretiyle şartları taşıyan zabıt kâtiplerinin bu ünvana atamalarının yapılarak kariyer basamağı oluşturulmasını da önermekteyiz.

Yine, taşra ve merkez teşkilatında görevli adliye personelinin işledikleri suçlar nedeniyle haklarında açılacak soruşturma ve kovuşturmaların diğer memurlarda olduğu gibi -Sayın Bakanım, bu çok önemli- 4483 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenecek bir mevzuatla Adalet Bakanlığında oluşturulacak bir kuruldan izin almak koşuluyla bu yargılamanın yapılması sağlanabilmelidir çünkü bu konuda sık sık şikâyet almaktayız, özellikle adliyelerde hâkim veya savcı tarafından farklı sebeple cezalandırılmak istenen memurlara, zabıt kâtiplerine veya infaz koruma memurlarına, mübaşirlere çok basit bir şekilde bir kurul kararı olmaksızın soruşturma izni veriliyor ve onların da çalışma barışı ve huzuru ciddi anlamda kaçıyor; bu önemli.

Yine, yazı işleri müdürlerine silah taşıma ruhsatı verilmesinin sağlanması, yardımcı hizmetler sınıfındaki personellerin genel idare hizmetleri sınıfına geçirilmesi önemli bir beklentidir. İcra kâtiplerine diğer personelde olduğu gibi havuz tayini hakkı verilmelidir değerli Bakanım.

Yine, bu vesileyle, az evvelki sunuş kitapçığında da okudum, sizleri de dinledim bütçe sunuş konuşmasında. Seçim bölgem Kırıkkale'nin Karakeçili ilçesine de büyükçe bir cezaevinin yapılması konusunda Sayın Bakanım, ricacı olmuştuk Sayın Ramazan Can Bakanım, sizlerle... Bu konudaki müjdeyi de burada sizler vasıtasıyla, bu sunuş vasıtasıyla öğrenmiş bulunmaktayız. Ayrıca bu sebeple de -yani ekonomiye kısmen katkısı olacaktır- zatiinize ve bütün heyetinize teşekkür ediyorum.

Ayrıca, sadece şahsınıza değil yani Adalet Bakanlığının Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanından tutun Bakan Yardımcılarına, Mevzuat Genel Müdüründen tutun İcra Başkanına, yine Hızır Başkana, hepsine; sonsuz teşekkür ediyoruz. Gerçekten çok kıymetli bürokratlarınız var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kişisel verilerimiz de paylaşıyor mu Başkanım?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Efendim...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kişisel verilerimiz paylaşıyor.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Kişisel verimiz paylaşılmıyor, seninle ilgili bir şey bilmiyoruz Mahmut bey, niye paylaşsın adam?

Ben sadece kaliteli bürokrat olmaları nedeniyle kendilerini takdir ediyorum, gerçekten çok değerli bürokratlar; dolayısıyla böyle bürokratlarla çalıştığınız için sizleri de tebrik ediyoruz, başarınızın sırrı da budur.

Saygılar sunuyorum, 2026 bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, bütçeyi sunan arkadaşlarımızı ve Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, MKE, zaten Allah'ın izniyle, Kırıkkale... Yani daha ne olsun?

CAVİT ARI (Antalya) - Ne istiyorsun? Sen oraya sahip çık!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - MKE, Türkiye'nin en büyük şirketi ve çok büyük yatırımlar yapıyor sizin orada.

CAVİT ARI (Antalya) - Orayı kapattırmasın, sahip çıksın yeter ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Darısı Şanlıurfa'nın başına.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şanlıurfa'nın da inşallah başına...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, şimdi ortaya dalıyorsun böyle, bak ortalık karışıyor sonra. Ama niye böyle yapıyorsun Başkanım, MKE falan, şimdi biz işimize baksak iyi değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, hukuksal bir eleştiri yok burada şu an.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli milletvekilleri...

Şimdi, milletvekillerine söz vereceğim ama Sayın Bülül, siz, anlamadım bir şeyi...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Düzeltme...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben konuşmamın başında Sayın Adalet Bakanımızı ve adalet bürokrasisini zikrederken yüksek yargımızın sayın temsilcilerini burada zikretmeyi ihmal ettim; o açıdan onu düzeltmek istedim. Kendi bütçelerinin de hayırlı olmasını burada bu vesileyle diliyorum. Adalet Bakanlığı merkezli gidiyor işler belki birazcık o ihmal ediliyor diye onu düzeltme ihtiyacı hissettim.

Çok teşekkür ettim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

Süreniz yirmi dakika.

ERSAN AKSU (Samsun) - Çok değerli Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Başkanı, değerli Komisyon üyelerimiz ve milletvekili arkadaşlarım, çok değerli Adalet Bakanımız, üst yargımızın değerli temsilcileri, Sayın Bakan Yardımcıları ve bürokratlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygı sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

İnsanlığın en köklü ve esasen en önemli değeri olan adaleti Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesi kapsamında özel ve genel veçheleriyle konuşmak üzere bir aradayız. Öncelikle 2026 bütçemizin Bakanlığımıza, ilgili kurum ve kuruluşlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Milletimizin bin yılı aşan devlet geleneği, adaleti her zaman uygulamalarının merkezine almış, fethettiği bir yer olduğunu da işe önce kadı atayarak başlamış, zulmü reddetmiş ve hakkı yüceltmıştır. Milletimiz tarih sahnesine çıktığı ilk günden itibaren bulunduğu her coğrafyada adaletiyle ve insana verdiği değerle milletler tarihinde fevkalade saygın ve namlı bir yer edinmiştir.

Değerli milletvekilleri, adalet, milletin vicdanında, ahlakında, kültüründe var olan önemli bir değer. Bu sadece bir devlet politikası değil, bizim için tarihi bir sorumluluk, millî ve evrensel bir görev aynı zamanda. Bu nedenle "Dünya 5'ten büyüktür." diyoruz ve bu nedenle müstekbirlere ve Gazze'de soykırım yapan zalimlere her ortamda en güçlü şekilde "Daha adil bir dünya mümkün." diye haykırıyoruz. Adalet statik bir durum değil, çoğu zaman bir yolculuk. Her vatandaşın eşit haklara sahip olduğu, huzurun hâkim olduğu bir Türkiye için gece gündüz demeden yirmi üç yıldır çalışan bir iktidarımız var ve önümüzdeki yüzyılı Türkiye Yüzyılı yapma gayretinde olan bir Cumhurbaşkanımız ve bu yüzyılı adaletin yüzyılı yapma gayretiyle çalışan değerli bir Bakanımız ve ekibi var, Allah hepsinden razı olsun ve kolaylıklar ihsan eylesin.

Tabii, sabahtan itibaren burada muhalefetin kimi eleştirilerini dinledik ve hakikaten ben yirmi beş sene, çeyrek asır mesleğimi icra etmiş bir avukat olarak masumiyet karinesine ve Mecelle'de karşılığını bulan "Beraati zimmet asıldır." ifadesine sonuna kadar inanan bir kişiyim ve bu çerçevede de elbette ki borcu ispat edilinceye kadar bir kimsenin borcu olmadığı, suçu ispat edilinceye kadar da bir kimsenin suçsuzluğu esastır ve ispata bağlı olan bir durum söz konusudur ama elbette ki seçilmiş olmak, suç işleme iddiası var olduğunda yargılanmama hakkı da vermez.

CAVİT ARI (Antalya) - Kimse öyle bir şey demiyor, herkes yargılanabilir.

ERSAN AKSU (Samsun) - Bu çerçevede yapılacak olan yargılamaların da son derece...

CAVİT ARI (Antalya) - Ama yargılama bitmeden, hakkında mahkumiyet kararı verilmeden de suçlu ilan edemezsiniz! Baştaki ifadeyle çelişme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ari, siz de açıklarsınız.

ERSAN AKSU (Samsun) - Biz böyle bir iddia içinde değiliz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Söz aldığımda itiraz edersin.

ERSAN AKSU (Samsun) - Son derece saygın bir şekilde, adalet ve yargıya güvenerek bağımsız yargının bağımsızlığı unsurunu da ortadan kaldırmadan ve özellikle Anayasa'mızın 138'inci maddesinde karşılığını bulan "Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz." hükmüne amirdir ve bu çerçevede Türk Ceza Yasamızın 277'nci maddesinde de buna benzer bir düzenleme var olduğunu burada en azından hukukçu olan arkadaşlarımızın mutlaka bildiği kanaati içerisindeyim. Siyasi eleştiri ve fikir özgürlüğü noktasında da hiçbir şekilde söyleyeceğimiz bir husus yok ancak bunun yargıya müdahale olarak değerlendirilecek boyutuna da hepimizin fevkalade dikkat etmesi gerektiği kanaati içerisindeyim.

Değerli milletvekilleri, adalet 3 sacayağı üzerinde yükselir; hukuki, ahlaki ve sosyal adalet. Hukuki adalet bütün vatandaşlarımızın kanun önünde eşit olması demektir ve bugün Türkiye Cumhuriyeti'nde kimsenin ayrıcalığı yoktur, hukukun üstünlüğü vardır. Devletin görevi kanunları yapmak kadar onlara bağlı kalmaktır.

CAVİT ARI (Antalya) - İktidarda olanlar maalesef soruşturmalarda korunuyor.

ERSAN AKSU (Samsun) - İşte tam da bu noktada yargının bağımsızlığı, milletin iradesinin de güvencesidir. Biz geçmişte milletin iradesini yok saymak isteyen vesayet odaklarına karşı nasıl durduysak bugün de yargının bağımsızlığına gölge düşürmek isteyenlere karşı aynı kararlılıkla duruyoruz. Türkiye'de yargıya yürütmenin bir müdahalesi AK PARTİ iktidarlarında dün de yoktu, bugün de yok. Yürütmede bulunan AK PARTİ'nin şayet yargıya bir müdahalesi olsaydı 2008'de AK PARTİ'ye Türkiye'de herhangi bir yargı mensubu kapatma davası açabilir miydi? AK PARTİ'nin Genel Başkanı Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere 72 kişinin siyasetten yasaklı olmasını talep etme cesaretini gösterebilirler miydi? Eğer yürütmenin yargıya müdahalesi olmuş olsaydı 367 gibi bir utanç kararını yargı acaba verebilir miydi? Eğer yürütmenin yargıya müdahalesi olmuş olsaydı, MİT Müsteşarına FETÖ'nün yargı içerisindeki elemanlarını kullanmak suretiyle acaba operasyon yapması mümkün olabilir miydi? Eğer yürütmenin yargıya müdahalesi olsaydı, Cumhurbaşkanımıza, bakanlarımıza ve pek çok kişiye karşı kumpas kurarak sahte yöntemlerle, hukuku çiğneyerek 17-25 Aralıkta hukuk darbesi yapma cüreti ortaya konabilir miydi? Biz adaleti üstün tutan bir bakış açısıyla yol yürüyoruz, milletimiz de bunu görüyor ve çeyrek asırdır takdir ederek birlikte yol yürüyoruz.

Ahlaki adalet, sacayağının ikinci kısmı ve adaletin ruhu. Bir ülkede kanunlar ne kadar mükemmel olursa olsun, onları uygulayanlar vicdanıyla hareket etmiyorsa orada gerçek adaletten söz edilemez. Bağımsız adalet dediğiniz şey jüristokrasiye dönüşür. Bu durumda, bağımsız yargı bağımlı yargıdan daha kötü sonuçlar bile doğurabilir. Bu nedenle, biz, ahlaki adaletin güçlendiği, şahıs veya grup çıkarından değil milletin menfaatinden yana tavır alan bir yargı anlayışını hâkim kıldık. Bu nedenden ki 15 Temmuz hain kalkışma sürecinde, geçmişte olduğunun aksine millet adına hareket eden yargının ihaneti nasıl püskürttüğünü hep beraber gördük.

Diğer bir sacayağının unsuru sosyal adalet ki ekonomiden eğitime, sağlıktan istihdama kadar hayatın her alanını ilgilendirir. Sosyal devlet anlayışı bizim siyasetimizin omurgasıdır. Son yirmi yılda yaptığımız tüm reformların temelinde, milletin hayat standartlarını yükseltmek, fırsat eşitliğini güçlendirmek ve hiç kimseyi dışarıda bırakmamak vardır çünkü biz biliyoruz ki adalet sadece mahkemelerde değil sofrada, okulda, hastanede, sokakta, iş yerinde ve gelir dağılımında kendini göstermektedir. Bugün Türkiye her alanda büyürken bölgesinde söz sahibi bir güç hâline gelirken bütün bunların temelinde adalet ve güven vardır. Bizim mücadelemiz bu güveni artırmak ve zarar vermek isteyenlere karşı da dimdik adaletin yanında durmaktır. Unutmamalıdır ki adaletin olmadığı yerde terör palazlanır faili meçhuller başlar, fitne çoğalır, kardeşlik zedelenir. Adaletin olduğu yerde ise birlik vardır, huzur vardır, kardeşlik vardır; AK PARTİ, 86 milyonun kardeşliği temelinde bu mücadelenin adıdır.

Değerli milletvekilleri, "Terörsüz Türkiye" idealine doğru yürürken birileri "Yirmi beş yılda hiçbir şey değişmedi." diyerek Türkiye'yi 90'ların karanlık ortamıyla aynı kefeye koyabiliyorsa bu sadece siyasi bir çarpıtma değil aynı zamanda ülkenin geldiği seviyeye atılmış büyük bir iftiradır. Bugün adaletle laf söyleyenler, geçmişte "Ordu göreve." pankartları açanlardan, kapatma davasıyla "Bu sefer tamam." diyenlerden, 27 Nisan e-muhtırasını alkışlayanlardan, Gezi'de "Altı ay alışveriş yapmayın, ekonomi çöksün." diyenlerden, FETÖ'nün 17-25 Aralık 2013 yargı darbesinden medet umanlardan, MİT tırları operasyonu ile Türkiye'yi savaş suçlusunu ilan etmeye kalkışanlardan...

CAVİT ARI (Antalya) - 2010 referandumunda ne oy verdiniz çok merak ediyorum Sayın Meslektaşım?

ERSAN AKSU (Samsun) - ...15 Temmuz'a bel bağlayanlardan, sınırlarımızı güvence altına almak, toprak bütünlüğümüzü korumak için yaptığımız harekâtlarda hezimet yaşamamızı bekleyenlerden başkaları değildir.

CAVİT ARI (Antalya) - "Evet" oyu kullanıp FETÖ'ye yargıyı teslim ettiniz!

ERSAN AKSU (Samsun) - Geçmişte nasıl hayal kırıklığına uğradılarsa bugün de yine hayal kırıklığına uğrayacaklarından şüphemiz yok.

CAVİT ARI (Antalya) - 2010 yılında ne oy kullandın çok merak ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ari, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Ben doğrudan söylüyorum "hayır" oyu kullandım.

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2002 yılından günümüze kadar hukuk alanında çok önemli reformlar gerçekleştirildi ve hem fizikî hem beşerî kapasitemiz fevkalade yükseldi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bir dinle ya, sen de konuşmanda konuşursun.

CAVİT ARI (Antalya) - "Evet" oyu kullanarak FETÖ'ye teslim ettiniz. Söz alacağım, alınca da söyleyeceğim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Orada konuşursun o zaman.

CAVİT ARI (Antalya) - Yalan söylüyor!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu, bir saniye, bir saniye...

Sayın Ari, "Yalan konuşuyor." diyemezsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Yanlış konuşuyor, düzeltiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, bunlar onun görüşü, siz kendi görüşlerinizi söyleyin; böyle bir ifadeyi kabul etmiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Yanlış konuşuyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, size göre yanlış.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bize göre doğru.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Aksu.

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Ari, beraberce bu Komisyonda üç senedir görev yapıyoruz. Şahsımın herhangi bir şekilde, değil sizin, hiçbir arkadaşımıza sözünü keser nitelikte bir yaklaşım içerisinde olmadığını bilirsiniz ve dolayısıyla, aynı nezaketi sizden beklediğimi de ifade etmek istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Nezakette sorun yok, "2010 referandumunda ne oy verdiniz?" onu merak ediyorum. FETÖ'ye onlar teslim etti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ari, lütfen...

ERSAN AKSU (Samsun) - Hâkim ve savcı sayısı 2002 yılında 9.349 kişiyken 2025 Ekim ayı itibarıyla 25.452 kişiye ulaşmış ve yüzde 173 oranında artış sağlanmıştır.

Hâkim ve savcı yardımcılığı, geride bıraktığımız süreçte insan kaynağı kapasitesinin geliştirilmesi için sistemimize dâhil edilmiş önemli bir müessese ve bu düzenlemeyle, hâkim ve savcılarının mesleğe hazırlık sürecini daha nitelikli geçirme fırsatı sağlanmakta ve aynı zamanda, deneyime sahip eğitici hâkim ve savcılarının yanında usta çırak ilişkisi içerisinde mesleğin ifası için gereken bilgi ve beceriye sahip olmaları sağlanmaktadır. Yargının bir diğer ayağı olan savunmayı temsil eden avukatlarımızın mesleki faaliyetlerini kolaylaştıracak adımlar atılmaya bir yandan devam ediliyor. UYAP ile Türkiye Barolar Birliğinin kullandığı Ulusal Hukuk Ağı Projesi sisteminin entegrasyonunun tamamlanması nedeniyle CMK ödemelerine ilişkin belgeleri UYAP aracılığıyla on-line sistem üzerinden avukatlarımız yükleyebiliyor ve ödemeler de yine elektronik ortamda sağlanabiliyor. Sayın Bakanımızın da öğleden önce ifade ettiği gibi belli kıdemde bulunan avukatlara yeşil pasaport uygulaması gibi ve mesleğe yeni başlayan meslektaşlarımıza, avukatlara da ilk beş yıl içerisinde sağlanan pek çok kolaylıkların var olduğunu biliyoruz. İmkânlar oldukça da bunların geliştirilmesi noktasında gayretlerimizin devam edeceğini buradan ifade etmek istiyorum.

Hayata geçirilen bir diğer reform da hukuk mesleklerine giriş sınavı. Bu düzenlemeyle hukuk fakültesinden mezun olanların hâkimlik, savcılık, noterlik ve avukatlık mesleklerine girebilmeleri için öncelikle bir sınav getirilerek adil ve seçici bir zemin oluşturuldu. Bu kapsamda hukuk fakültelerinin kontenjanlarının daraltılması, üniversite sınavında ilk 100 bine girilmesi gibi düzenlemelerin yerinde olduğu kanaatinde olduğumuzu ifade etmek isterim ancak kamu üniversitelerinin hukuk fakültelerinin kontenjanlarının daha fazla daraltılması uygulamasının fırsat eşitliği yönünden gözden geçirilmesi gereken bir husus olduğu kanaatimi de paylaşmak istiyorum. Yine, HMGS sınavları dışında kalan hukuk mezunlarının adliyelerde, noterlerde ve cezaevlerindeki yardımcı personellerin bu mezunlardan tercih edilmesi yönünde düzenlemeler yapılması gerektiği kanaatindeyiz. Bu uygulama aynı zamanda insan kaynağı kalitemizi daha yukarılara doğru çekecektir.

Son yirmi iki yıllık süreçte 292 yeni adalet binası inşa ettik ve adalet hizmeti verilen kapalı alan miktarı 569 bin metrekareden 5 milyon 852 bin 278 metrekareye ulaştı ve bu durum fiziki olarak adalet altyapımızın gücünü göstermektedir. Kiralık adliyelerden, kirasını ödeyemediği için tahliye kararı verilen adliyelerden buralara geldiğimizi yaşayarak gördük, emeği geçenlerden Allah razı olsun. Adaletin tesisine, mahkemelerin iş yükünün azalmasına ve toplumsal barışın sağlanmasına önemli katkılar sunan noterlerimiz hukuk sistemimizin temel taşlarındandır ve hâlihazırda 2.385 noter Türkiye'de faaliyet icra etmektedir.

Sayın Bakanım, yargı reformu strateji belgesiyle milletimize verilen sözler adım adım gerçekleştirilmekte. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı getirilerek insanımızın haklarını savunması noktasında uluslararası alanda mücadeleden ziyade kendi iç hukukumuz içerisinde olayların çözümüne katkı verilmesi sağlanmakta. İhtisas mahkemelerinin artışıyla kararlara ve adalete derinlik kazandırılmış olmakta. Bölge adliye mahkemeleri ve bölge idare mahkemeleri uygulamalarıyla beraber yerelde hızlıca karar verilmesi sağlanmakta. Sıfır Kadastro Dosyası Projesi'nin çok önemli olduğunu ve adaletimizin tamamı üzerinde sanki bütün dosyalar çok uzun sürüyormuş gibi bir algıya sebebiyet vermesinin bugün geline nokta kaldırılmasının çok önemli bir gayret olduğunu görüyorum ve bundan dolayı hakikaten Bakanlığımıza müteşekkir olduğumu ifade etmek istiyorum. Lekelenmeme hakkı ve yine, sadece ifade için yakalama yerine taahhülle serbest kalma düzenlemelerinin de yine son dönemde getirilmiş fevkalade modern düzenlemeler olduğunu ifade etmek isterim. İnsani yaşama uygun olmayan her ne kadar infaz kurumu olarak 409 kurumumuzun kapatılması ve modern ve rehabilite içeriği bulunan cezaevlerinin devreye alınmış olması da son derece kıymetli bir düzenleme.

Değerli milletvekillerimiz, uyuşmazlıkları kısa sürede daha az maliyetle ve tarafların daha yüksek bir memnuniyetiyle sonuçlandırmak için önem verilen kurumlar arasında alternatif uyuşmazlıklardan uzlaştırma ve hukuk uyuşmazlıklarında da ara buluculuk son derece kıymetli ve uzlaştırma müessesesi ceza hukukumuzda ilk kez yine hükümetlerimiz döneminde 2005 yılında girmiş, 2016 yılında da revize edilmişti. Hâlihazırda 32.288 uzlaştırmacı görev yapmakta ve 2025 Ekim ayı itibarıyla 4 milyon 61 binin üzerinde dosya uzlaştırma bürolarına gönderilerek ceza mahkemelerindeki dava yükünün hafiflemesi, dava yükünün azaltılması sağlanmış bulunmakta. Yine, yargının iş yükünü hafifleten, son derece önemli ve gün geçtikçe de alanı genişleme istidadı gösterilen ara buluculukla dosyaların karara bağlanma süresinde çok önemli kazanımlar elde edildi. İhtiyari ara buluculuk uygulamasına 2013 yılında başladıktan sonra bugün süreç içerisinde 5 milyon 122 bin 239 dosya anlaşmayla sonuçlanmış durumda ve vatandaşlarımızın yargının vereceği kararın ötesinde ara buluculuk sistemiyle kazan kazan ilkesi çerçevesinde iki tarafın da memnun olduğu bir sistemin inşasının sağlanması son derece insancıl ve modern bir uygulama olarak hukuk sistemimizde yerini aldı. Hukuk mahkemesi yargılamalarında tarafların ve avukatların mahkeme salonuna gitmeden çevrim içi katıldığı E-Duruşma Sistemi ve yine E-Tebliğat Sistemi ve 47 ödüle layık görülen, bana göre hakikaten dünyada eşi benzeri olmayan UYAP uygulamaları yargı hizmetlerini teknolojik gelişmelerle güçlendirdi ve bilişim alanında tarihî bir dönüşüme imza atıldı ve 2007 yılından günümüze UYAP uygulamalarında 60 kurum ve kuruluş ile 200 bağlı entegrasyonun sağlanmasıyla çok farklı bir noktaya geldiğimizi memnuniyetle ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ülkemizin adalet sistemini daha güçlü, daha hızlı ve daha erişilebilir hâle getirmeyi amaçlayan geçmişte pek çok düzenlemeler yaptık. Daha önce yapılan 9 yargı paketine ilave olarak, en son onuncu yargı paketinin yürürlüğe girmesiyle birlikte vatandaşımızın adalete olan güvenini artırmayı hedefleyen, yargıyı çağın gerekleriyle uyumlu hâle getiren bir reform iradesi ortaya konulmuştur. Bir bütün olarak ele alındığında, onuncu yargı paketi ülkemizin adalet sistemini hem teknik hem yapısal hem de toplumsal açıdan güçlendiren kapsamlı bir reform iradesidir. Geciken adalet, adalet değildi ilkesini rehber edinerek daha hızlı, daha güvenilir, şeffaf bir yargı düzeni kurma çabasını barındırmaktadır. Bu paket, milletimizin devlete duyduğu güveni artırmış, hukukun üstünlüğünü, adaletin erişilebilirliğini ve sisteme duyulan inancı daha da pekiştirmiştir. Çocuk teslimi ve kişisel ilişki kurulması süreçlerine dair eski icra sistemi tamamen ortadan kaldırılmış, yerine çocuğun üstün yararını merkeze alan modern bir model getirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bugün aynı zamanda Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü ve sabah açılıшта da bu noktada maalesef hoş olmayan bir tablo yaşadık. Kadına şiddet, bize göre insanlığa ihanettir. Kadına yönelik şiddetle mücadele devletimizin kırmızı çizgisidir. Bu doğrultuda koruma kararlarının dijital takibi, elektronik kelepçe uygulamasının genişletilmesi ve ilgili

kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi gibi adımlar atıldı. Bu konuda ülkemize haksızlık yapıldığını ve yaşanan olumsuzlukların milletimizin değerlerine mal edilen bakış açısını büyük bir talihsizlik ve haksızlık olarak gördüğümü de özellikle ifade etmek istiyorum. Birleşmiş Milletler Suç Ofisinin 2023 verilerine göre, yüz bin kadın nüfusuna göre kadın cinayeti oranı Rusya'da 3,2, Amerika'da 3,0, dünya ortalaması 1,3 iken; Türkiye'de bu oran 0,7'dir. Hiçbir hayat istatistik olarak görülemez ancak ülkemize ve topluma haksızlık yapmaya da asla gerek yoktur. Bizi biz yapan ortak değerlerimizde kadın ve erkek birbirine emanet ve birbirine örtüdür. Aslanan, daha bütüncül bir bakışla aile kurumunun güçlendirilmesi ve nüfus artışı dâhil bu alanda yapılacak düzenlemelerin aile perspektifiyle yapılması gereğidir.

Değerli Bakanım, sayın milletvekilleri; Samsun'la ilgili bir iki hususu da paylaşarak sözlerimi toparlayacağım Sayın Başkanım. Yaklaşık iki yıl önce birlikte temelini attığımız Ordu, Tokat, Çorum, Amasya, Sinop illerimize de hizmet verecek olan Samsun Adli Tıp Grup Başkanlığı Hizmet Binamızın geçtiğimiz mayıs ayı içerisinde açılışını sizlerin de katılımıyla Sayın Bakanım beraber gerçekleştirdik. Temelini de beraber atmıştık biraz önce ifade ettiğim gibi iki sene önce. Samsun Adli Tıp Grup Başkanlığımız Samsun'da yarım asırdır beklenen bir ihtiyaç iken Sayın Bakanımızın temelini attığı ve hizmete açtığı 13.634 metrekare kapalı kullanım alanıyla kimya, biyoloji, trafik, morg, fizik ve adli bilişim ihtisas daireleri birimlerinden oluşan bir komplekstir. Tekrar en kalbî şükranlarımızı sunuyorum Sayın Bakanım. Atakum ilçemizde bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin hizmet vereceği adalet kampüsü inşası devam etmektedir. İdare ve vergi mahkemelerinin de hizmet vereceği kampüs 47 bin metrekare taşınmaz üzerinde, toplam inşaat alanı 74.600 metrekaredir. İnşaatın fiziki gerçekleşmesi yüzde 20 nispetinde olup sizlerin desteğiyle Sayın Bakanım, inşallah 2027'de burayı faaliyete almayı arzu ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 26 sonu.

ERSAN AKSU (Samsun) - İnşallah, temelini de sizin attığınız ve yine açılışını da sizin yapacağınız bir tesisi daha Samsun'a kazandırmanın gayreti içerisinde olacağız. Adliye kampüsümüzün yine faaliyete geçmesiyle ilk derece adliyemizin fiziki yetersizliği de bu vesileyle ortadan kaldırılmış olacak Sayın Bakanım. Bu yıl içerisinde toplam 107 adet daireyi adliye çalışanlarımıza Güçlendirme Vakfı üzerinden Sayın Başkanımızın da destekleriyle hep beraber sağladık ve eski lojmanların bulunduğu alanda da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Aynı lokasyonda 76 tane 3+1 lojmanı şu anda yüzde 85 oranında gerçekleştirdik ve 2026 yılı içerisinde de yine yargı çalışanlarımıza bu lojmanlar tahsis edilecek.

Sayın Bakanım, çok önemli ve bizim de heyecan duyduğumuz bir husustan daha bahsederek sözlerimi tamamlayacağım. Büyükşehir Belediyemizin de proje çalışmalarına katkı verdiği, Çarşamba ilçemizde havaalanına yakın bir lokasyonda 50 bin metrekare alan üzerinde hayata geçirilecek Adalet Bakanlığı Eğitim ve Sosyal Tesisler için önemli bir adım atıldı. 200 odalı 400 yatak kapasitesiyle dikkat çeken, olimpiik ve yarı olimpiik yüzme havuzlarıyla sosyal donatıyı bünyesinde barındıracak bu güzel proje tamamlandığında adalet hizmetlerinin kalitesinin daha da artmasına vesile olacak, eğitim ve sosyal tesis olarak Bakanlığın ve bağlı kuruluşların tüm birimlerinin birinci adresi olacak, Samsun'a ve tüm misafirlerimize kaliteli hizmet verecek bir tesisi hep beraber kazandıracağız inşallah.

Bu hizmetler nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımıza, Sayın Adalet Bakanımıza ve aynı ilin milletvekili olmakla şanslı olduğumuzu bildiğimiz Komisyon Başkanımıza özellikle teşekkür ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, Türkiye Yüzyılı'nı adaletin yüzyılı yapma konusunda güçlü şekilde yoluna devam eden Bakanlığımızın 2026 bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, tüm hazırunu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu'ya bu heyecan verici konuşmasından dolayı teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanımızın şöyle bir geleneği oluştu: Samsun'a geliyor, bir yerin açılışını yapıyor, öbürünün temelini atıyor; bir sonraki gelişinde bu sefer o temelini attığını açıyor, öbürünün temelini atıyor dolayısıyla böyle bir şey var, inşallah bunu sürdüreceğiz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bu, diğer illere de nasip olsun Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Uşak büyüyor canım, büyüyor.

Değerli milletvekilleri, Üyeler Lokantası'nda Sayın Bakanımız, milletvekillerimiz, Bakan Yardımcılarımız, kurum başkanlarımız ve genel müdürlerimiz için yemek ikramımız olacak. Diğer bürokrat ve katılımcılar için Üyeler Üst Lokantası'nda hazırlık vardır.

Görüşmelere 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.32

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.34

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

---- 0 ----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 21'inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Şimdi de Sayın Adalet Kaya'ya söz veriyorum.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, Sayın Bakan ve değerli bürokratlar; ben herkesi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü. Ben o nedenle kadına karşı işlenen suçlarda cezasızlık politikasından bahsetmek istiyorum.

Boğazım ağrıdığı için sesim korkunç çıkıyor çok üzgünüm yani bu yüzden herkesten şimdiden özür dilerim.

Şimdi, Bakanlığınıza bu konuda çok büyük bir sorumluluk düşüyor. Hatta bu konuyla ilgili yürütülecek bir acil eylem planında Bakanlığınızın da çok önemli bir misyonu var bununla ilgili olarak. Ama biz bu konuda yani yıllardır şiddetin yani kadına karşı şiddetin ne yazık ki azaldığını görmüyoruz, gittikçe de arttığını görüyoruz. Bu konuda hem Bakanlık kadrolarınızın ve kurumlarınızın karnesi oldukça zayıf hem de yargının cezasızlık politikaları ne yazık ki erkekleri daha çok cesaretlendiren bir durum yaratmış durumda. Yani erkek şiddeti ve cezasızlık politikaları kadınların yaşam hakkını tehdit eden sistematik bir hâl almış durumda. Failleri aklayan, cesaretlendiren ve erkek şiddetini sürdüren yargı pratikleriyle karşılaşmaya devam ediyoruz. Şimdi, bununla ilgili Kadın Dayanışma Vakfının geçtiğimiz aylarda yayınladığı bir rapor var. Bu rapor 6284 sayılı Yasa'nın uygulanmasındaki ihlalleri içeriyor; 203 dosyayı incelemişler Sayın Bakan. Bu konuyla ilgili esasında İstanbul Sözleşmesi'nden hukuksuz bir şekilde çekilmeden sonra elimizde kalan en önemli yasa, en önemli yazılı belge 6284. 6284 etkin bir şekilde uygulanırsa bu konuda çok ciddi bir rahatlama da sağlayacak aslında ama ne yazık ki görüyoruz ki uygulamada çok ciddi ihlaller var. Şimdi, bu rapordan bahsetmek istiyorum öncelikle: 203 tedbir kararının olduğu dosyada uzaklaştırma ve iletişim yasağı gibi önleyici tedbirlerde ihlallerin sık yaşandığı tespit edilmiş. Daha vahimi, koruma kararlarının 67 vakada ihlal edilmesine rağmen ihlallerin bildirildiği 57 vakanın yalnızca 23'üne zorlama hapsi uygulandığı görülmüş. Bu tablo ihlal bildirimlerinin büyük kısmının aslında somut sonuç üretmediğini ve yaptırımların caydırıcı olmadığını göstermekte. Şiddet uygulayan erkekler kararlara itiraz etmek için hukuki yolları sonuna kadar kullanırken adalet mekanizmaları ihlaller karşısında hızla ve etkin bir şekilde yaptırım uygulamıyorlar ve kadınların bu konudaki itirazlarını yeterince değerlendirmiyorlar. Tedbir kararlarının uygulanmasında izleme ve takip mekanizmalarının yetersizliği kadınları şiddetten fiilen korunamamasına neden olmaktadır ve bu da adalete duyulan güveni zedelemektedir Sayın Bakan. Dahası tedbir talepleri keyfi gerekçelerle reddedilmektedir. Örneğin, dijital şiddete maruz kalan kadınlar 6284 kapsamındaki koruma ve tedbir talepleri olayın adı suç kategorisinde değerlendirilmesi ve ısrarlı takip olarak değerlendirilmemesi dijital şiddetin yani ne yazık ki bu gerekçeyle reddedilmiş bu yasanın koruyucu ve kapsayıcı niteliğini daraltan keyfi bir yorum yapılmıştır; bu raporda da var ve ben bu raporu size de gönderebilirim.

Bakanlığınıza defalarca Bilgi Edinme Kanunu kapsamında 6284 sayılı Kanun'un uygulamalarına dair somut veriler sorulmasına rağmen Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünden gelen yanıtta talep edilen ayrıntıdaki verilerin ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ve analiz gerektirdiği ifade edilmiştir Sayın Bakan. Şimdi, şiddetle mücadelede şeffaflık ve veri oluşturmak en önemli meselelerden biri, hayati bir öneme sahip. Biz de bugün Adalet Bakanlığının bütçesini konuşuyoruz, temel istatistiki verilerin dahi özel çalışma gerektiren bir sır olarak görülmesi kabul edilemez yani bu bir sır mı Sayın Bakan? Bu soruya gerçekten cevap vermenizi istiyorum. Yani artık yapay zekâ teknolojisi var, verileri oluşturmak işten bile değil yani bu cevap artık kabul edilebilir bir cevap değil.

Şimdi birkaç tane spesifik olaydan bahsetmek istiyorum: Değerli Komisyon üyeleri, cezasızlık politikaları sadece istatistiklerle sınırlı kalmıyor, aslında yaşamları karartıyor. Birkaç tane örnek vermek istiyorum: Özellikle iş yerinde kadınların patronlarının cinsel tacizine ve mobbingine uğramasıyla ilgili yargının hiçbir sorumluluk almadığını görüyoruz. Kadınların çalışma hayatında dahi güvende olmadığını gösteren en çarpıcı örneklerden birini sunmak istiyorum size. Antep'te Ahmet Aslansoy Tekstil Fabrikasında çaycı olarak çalışan G.Ç. adında bir kadın fabrikanın sahibi Ahmet Aslansoy tarafından cinsel tacize uğruyor. Kadın önce CİMER'e başvuru yapıyor. Daha sonra karakola bizzat kendisi giderek bu olayla ilgili suç duyurusunda bulunuyor. Buna rağmen, şikâyetin üzerinden bir yılı aşkın bir süre geçmesine rağmen savcılık söz konusu şikâyetle dair hiçbir işlem yapmıyor. Şimdi, oysa G.Ç. taciz sırasında aldığı ses kayıtlarını da dosyada sunmuş ve yapılan inceleme sonucunda taciz eden kişinin Ahmet Aslansoy olduğu teknik araştırma sonucunda tespit edilmiş ve buna rağmen de hiçbir şey yapılmamış. Bu konuyu size sormak istiyorum Sayın Bakan ve bu gerçekten hani sizi zor durumda bırakmak için değil tam tersine sizin bu konuda tedbir almanızı ve müdahale etmeniz gerektiğini düşündüğüm için soruyorum. Yani Ahmet Aslansoy AK PARTİ'li Antep Milletvekilinin babası olduğu için mi, nüfuzlu olduğu için mi bu işlem yapılmıyor? Bunu özellikle sormak istiyorum. Fabrikanın Genel Müdürü kadına şunu söylüyor: "Milletvekilinin babası fabrikatör, sen onunla uğraşamazsın. Avukatları var, her türlü onu kurtarırlar." diyor. Yani bu gerçekten kabul edilemez. Bu konuyla ilgili kamuoyunu aydınlatmanızı bekliyoruz. Bir yılı aşkın süredir iddianamenin neden düzenlenmemiş olduğunun bilgilendirmesini lütfen ilgili kurumlar yapsınlar.

Bir diğer mesele Diyarbakır'da gerçekleşen bir olay, Nilay Esmer davası. Şimdi, Nilay Esmer tam on sekiz yıl babasının cinsel istismarına uğramış bir kız çocuğu. Şu anda büyüdü, artık 30'lu yaşlarında. En son jandarmanın suçüstü yakalamasıyla zaten dava başlıyor. Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi on üç yıl ceza vermiş ama bölge ağır ceza, bölge adliye mahkemesi, 7. Ağır Ceza ne yazık ki kararı bozmuş ve babayı beraat ettirmiş. Ya, bu kamuoyunun gerçekten rahatsız olduğu bir karardır ve Aile Bakanlığının da müdahil olduğu bir davadır.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bu ilk derece kararı mı?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - İlk derece kararını istinaf bozdu, ilk derece on üç yıl vermişti, istinaf bozdu. Şimdi Yargıtayda, Aile Bakanlığı da uyarımız sonucunda müdahil oldu. Şimdi, bu kabul edilebilir bir şey değil. Deliller var, suçüstü var dolayısıyla bu kabul edilemez.

Şimdi, Adli Tıp Kurumundan bahsetmek istiyorum, Rojin Kabaiş dosyası. Sayın Bakan, yine Adli Tıbbın burada çok ciddi bir ihmali var. Yani ATK gerçeğin üstünü örtme çabasında oldu bu dosyada ve soruşturma makamıyla aynı tutumu sürdürerek dosyanın bir intihar dosyası olduğunu yani böyle görünmesini sağlamaya çalıştı; bu da kabul edilebilir değil. Bu konuyla ilgili de yine Adli Tıp Kurumunun değerlendirilmesini talep ediyoruz.

Şimdi, taleplerimiz var Sayın Bakan -zamanım yetmedi ne yazık ki, o yüzden direkt buraya geçeceğim- bunları size aktarmak istiyorum: 6284 sayılı Kanun'un uygulanmasında kadının beyanını esas alan, risk analizini derinlemesine yapan ve tedbir

ihlallerine karşı hızlı ve caydırıcı yaptırımlar uygulayan bir mekanizma kurulmalıdır Bakanlığınız bünyesinde. Yine, Adli Tıp Kurumu Rojin Kabaiş örneğinde olduğu gibi gerçeği çarpıtan tutumlardan vazgeçmeli; bağımsız, şeffaf ve bilimsel çalışan bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Gündemdeki on birinci yargı paketi derhâl geri çekilmeli; cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, ırk ve etnisite temelli her türlü ayırimcılığı yasal zeminde meşrulaştıran tüm düzenleme çabaları sonlandırılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Adalet sadece mahkeme salonlarında değil, kadınlara sokakta, evde, iş yerinde, her yerde kendilerini güvende hissedebilecekleri o güvenlik duygusunu vermelidir; esasında güvenlik bu duyguda saklıdır. Bizler kadınlar için eşit ve özgür bir yaşam kurulana kadar, adaleti hakikatle buluşturana kadar burada olmaya, bunu savunmaya devam edeceğiz.

Şimdi, "kadına ve çocuğa karşı işlenen suçlarda şiddet failleri lehine infaz düzenlemesi" adı altındaki aflardan ve cezasızlık politikalarından vazgeçilmelidir Sayın Bakan.

Son olarak, hukuk mesleklerine giriş sınavında bize ulaşan adayların talepleri var. Bu sınava tabi adaylar diyor ki: "Sınav barajı düşürülmeli. Sınav staja başlama koşulu olmaktan çıkarılmalı. Amaç nitelik ölçmek ise ana derslerin ölçüleceği bir sınav yapılmalıdır." Bu taleplerini de ilettim size.

Teşekkür ederim dinlediğiniz için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Necmettin Erkan, buyurun.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Adalet haklı ile haksız ayırmak, haklıya hakkını teslim etmek, ölçüye ve nizamla kayıtsız şartsız riayet etmektir. Türk milleti tarih boyunca zulmün ortadan kalkması ve adaletin tecelli etmesi için mücadele etmiştir. Bu topraklarda inşa ettiğimiz bin yıllık medeniyetin temelinde adalet ve ideali vardır. Bilirsiniz, mahkemelerimizde "Adalet mülkün temelidir." yazar. Bu cümlede geçen mülk "devlet" anlamında kullanılmıştır. Bizler adaleti her şeyin üstünde gören ve devletin temeline yerleştirilen bir anlayışın temsilcileriyiz. Adalet tarih boyunca inancımızın, kültürümüzün ve devlet hayatımızın en önemli unsuru olduğu gibi, bundan sonra da aynı şekilde devam edecektir çünkü devlet ve toplum düzenini adaletten başka ayakta tutacak hiçbir şey mevcut değildir.

Değerli milletvekilleri, insanlığın ideal devlet anlayışı tarih boyunca devam etmiştir. Bugüne kadar direnmiş bütün siyasal sistemler adalet iddiasıyla yola çıkmıştır çünkü adalet her şeyden önce insanı merkeze alır, insanı huzurlu kılmayı hedefler. Erdemli bir toplum ve devlet düzenini tesis etmekte bizim önceliğimiz adalet ve kalkınma olduğu için büyüklerimiz daha yolun başında bu iki temel kavramı birbirine bağlamıştır, partimizin adı Adalet ve Kalkınma Partisi olmuştur. AK PARTİ Türkiye'nin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine neresinde yaşarsa yaşasın her insanını aynı samimiyetle kucaklayan, her karış toprağını aynı duyguyla seven, istisnasız bütün vatandaşların hakkını, hukukunu korumayı ilke edinen bir anlayışa sahiptir. Her şeyden önce adaleti ve kalkınmayı dava edinen, bu hareketin her bir neferi demokrasiye, insan hak ve özgürlüklerine, hukuk devletin gereklerine ve ülkemizin gelecek ideallerine yürekten bağlıdır. Türk siyasi tarihinin son yirmi üç yılına adalet ve kalkınma hamleleri yön vermiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde hem kalkınma hamleleri hayata geçirilmiş, refahın sosyal tabana yayılması için mücadele yürütülmüştür hem de 12 Eylül gibi, 28 Şubat gibi antidemokratik süreçlerin eseri olan adaletsiz uygulamalara son verilmiştir. Bu yirmi üç yıllık dönemde bin yıl sürmesi arzulanan askerî vesayete son verildiği gibi, yargının yasama ve yürütme üzerinde bir güç hâline getirilmesine de müsaade edilmemiştir. Yakın tarihinde birçok askerî müdahalenin acı tecrübelerini yaşamış olan Türk milleti 15 Temmuzda da dillere destan bir direniş sergilemiştir. Cumhuriyetine, demokrasisine, seçilmiş Hükûmetine ve liderine sahip çıkan milletimiz millî iradenin gasbedilmesine, demokrasinin askıya alınmasına, hukukun katledilmesine ve zulmün hüküm sürmesine izin vermemiştir.

Değerli milletvekilleri, bizler, ülkemizin her köşesinde huzur ve emniyeti sağlamak, adalet ve kalkınma idealiyle aydınlık geleceği inşa etmek istiyoruz; bin yıldır barış ve kardeşlik içinde yaşadığımız bu coğrafyada refah ve huzurun hâkim olması için var gücümüzle çalışıyoruz. Bizim sosyal politikalarımızın temelinde adaleti tesis etme ideali vardır. Dezavantajlı grupların desteklenmesi ve korunması bize göre adaletin olmazsa olmaz bir şartıdır. Bütün vatandaşlarımız için fırsat eşitliğinin sağlanması, kamu hizmetlerinin erişilebilir kılınması, hak arama yollarının açık tutulması öncelikli hedeflerimizdir. Sosyal barış, ekonomik istikrar, devlet düzeni, bunlar ancak iyi çalışan adalet sistemiyle sürdürülebilir. Hızlı ve etkili işleyen bir adalet sistemi başından beri iktidarımızın öncelikleri arasında yer almıştır. Bu önceliğe uygun olarak son yirmi üç yıl içerisinde birçok adım attık. Öncelikle hukuk ve yargı sistemimizi insana hizmet eden, iş görür bir yapıya kavuşturmak için gayret gösterdik. Hâkim, savcı ve personel sayısındaki yetersizlikleri giderdik. Hukukçularımızın özlük haklarını beklentilere uygun hâle getirdik. Yargıda hedeflenen sürenin yeniden belirlenmesine dair çalışmalar yaptık. Zamanın gerisinde kalan, güncel ihtiyaçları karşılayamayan mevzuat hükümlerini gözden geçirdik ve pek çok temel kanunu yeniledik. Hak arama yollarını açık ve işler vaziyette tutarken sisteme yeni kurumlar kazandırdık. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunu açtık. Böylece hak ve özgürlüklerin hukuki himayesini genişlettik. Kamu Denetçiliği Kurumuyla idarenin demokratik yönetimini sağladık. Ara buluculuk ve uzlaşma kurumlarını güçlendirerek uygulama alanlarını genişlettik. Mevcut binalarımızın fiziki ve teknik altyapısını tamamen yeniledik. Ağır iş yükü altındaki mahkemelerin yükünü azaltacak adımları ihmal etmedik. Mahkeme kararlarındaki hataları asgariye indirecek ve temyiz mahkemelerindeki yığılmayı giderecek düzenlemeleri yaptık. İstinaf mahkemeleri düzenlemesiyle iki dereceli yargılamadan üç dereceli yargılamaya geçtik. Bu çerçevede istinaf incelemesi yapmak üzere bölge adliye mahkemelerini 17 bölgede, bölge idare mahkemelerini 9 bölgede faaliyete geçirdik. Bilişim teknolojilerinin yargı alanında kullanımını sağlayan çok önemli bir adım attık. UYAP'la yargı hizmetlerini elektronik ortama taşıdığımız gibi SEGBİS sistemiyle de mesafeleri kısalttık, uzakları yakın ettik. Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nu yeniledik. Şeffaflığı, hukuki görünebilirliği ve kişi haklarını güçlendiren çeşitli reformlara imza attık. Adliye binalarımızı müstakil özel

binalar hâline getirdik. Teknolojinin geliştirdiği imkânlardan yargı mensuplarımızın da faydalanmasına imkân tanıdık. Özellikle avukatlarımızın ofislerinden duruşmalara bağlanabilmesi ve görüntülü şekilde konuşabilmesini mümkün kıldık. Adliyelerde ön büro ve danışma masaları kurarak vatandaşlarımızın işlerini kolaylaştırdık. Modern bir adli tıp kurumuyla delillerin bilimsel yöntemlerle tespit edilmesini sağladık. İnsan hakları eylem planlarımızla Türkiye'nin hukuk standartlarını üst seviyeye çıkardık. Teknik olarak hangi düzeyi yaparsak yapalım biliyoruz ki adaletin kaynağı daima insandır. Bu nedenle, özellikle insanı yaşatmayı ve insanı yüceltmeyi esas alan bir adalet anlayışıyla hareket ettik. Yargıya olan güveni daha da arttırmak, yargılamaların hızlanması amacıyla gereken her türlü imkânı sağlamaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti büyük ve güçlü bir devlettir. Türkiye'nin gücü, hukuk devleti olmasından geliyor. Türkiye'nin gücü, demokrasiye bağlılığından geliyor. Türkiye'nin gücü, bağımsız yargı mekanizmalarından geliyor. Evet, yargıçlarımız bugün her zamankinden daha bağımsız ve tarafsız şekilde görevini yapıyor; tehditlere, karalamalara aldırmandan milletin hakkını korumak için çabılıyor. Burada hakimlerimize, savcılarımıza yönelik her türlü saldırıyı şiddetle kınadığımı ifade etmek istiyorum. Hukukçularımıza yönelik saldırıları sadece bireysel bir eylem olarak değil, milletimizin geleceğine yapılan bir sabotaj olarak değerlendiriyorum. Bizler Türkiye'nin adalet ve kalkınma yolunda kararlı adımlarla yürümesi için fedakârca çalışmaya devam edeceğiz. Demokrasiden, hukuktan, adaletten ve özgürlükten, temel hak ve hürriyetlerden asla taviz vermeyeceğiz.

Sözlerimi tamamlarken, güven veren bir adalet sisteminin inşası için gereken her türlü gayreti sarf eden Adalet Bakanımız Yılmaz Tunç Bey'e teşekkür ediyorum.

Adalet Bakanlığımızın 2026 yıl bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum

Şimdi devam ediyoruz.

Sayın Türkeş Taş, süreniz on dakika.

Buyurun lütfen.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar, milletvekilleri, basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Hoş geldiniz diyorum.

Bütçeniz inşallah hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakan, konuşmanıza başlarken dediniz ki: "Adalet, insan onurunu koruyan, devleti ve milleti ayakta tutan değerdir. Adalet, insan hak ve özgürlüklerinin teminatı, toplumsal huzur ve barışın güvencesidir. Devletin varlık sebebi en başta adaleti sağlamaktır." Kesinlikle katılıyorum, çok doğru Sayın Bakanım; adaletin olmadığı yerde hiçbir şey mümkün değildir ama acaba "Türkiye'de şu anda adaletin karşılığı bu mudur?" diye sormadan da edemiyorum Sayın Bakanım. Neden bu soruyu soruyorum? Son günlerde mesela sosyal medyada günlük haberlerde en çok dikkatimizi çeken bir şeyi örnek vererek sözlerime başlamak istiyorum: Ahmet Minguzzi'nin vefatı. Maalesef Minguzzi çok korkunç bir şekilde katledildi, vefat etti. Vefat ettikten sonra mezarının başına gelenler, annesinin yaşadıkları, aldıkları tehditler hepimizin aşıkâr olduğu konular. Bir yanda bir haber çıktı: Toplumda suç örgütü lideri olarak bilinen -yani bunu ben söylemiyorum- Türk mahkemelerinin hakkında hüküm verdiği bir kişinin avukatı bu hanımefendinin avukatı oluyor ve hanımefendinin aldığı tehditler kesiliyor, dava ilerliyor ve bunun üzerine sosyal medyadan başı sıkışanlar mesaj gönderiyor bu kişiye vesaire vesaire. Yani şimdi, böyle bir durumda bu yaratılan algı vatandaşa ne mesajı veriyor Sayın Bakan? Bu konuyla ilgili bir tedbir aldınız mı, bununla ilgili herhangi bir girişiminiz oldu mu? Ben çok merak ediyorum.

Sayın Bakan, sadece bu değil, sadece bu olsa hiç önemi yok. Biliyorsunuz, biz siyasiler de siyasi partiler de bu ülkeye hizmet etmek için yola çıkan, Siyasi Partiler Kanunu'na tabi kurumların içinde siyaset yapan insanlarız. Siyasi partilerin aslında hedefi aynıdır yani hepimizin hedefi İstanbul'a gitmektir. Birisi "Uçakla gideceğim." der, biri "Tali yoldan gideceğim." der, biri "Otobüsle gideceğim." der, biri "Arabayla gideceğim." der ama hedef İstanbul'a varmaktır yani hepimizin ortak hedefi Türkiye Cumhuriyeti devletinin bekasını ve refahını sağlamaktır. Ama Sayın Bakan, Siyasi Partiler Kanunu'na tabi olduğumuz için de bu yolda ilerlerken uymamız gereken bazı kurallar ve kanunlar vardır.

Yine bakıyoruz, bazı siyasi parti üyeleri ve siyasi parti liderleri, çeşitli suç örgütü liderleriyle makam odalarında fütursuzca boy boy fotoğraflar veriyor Sayın Bakanım. İşin açıkçası, bu, beni bir vekil olarak da bir Türk vatandaşı olarak da rahatsız ediyor. Bu fotoğraflar Türk kamuoyuna ne ifade ediyor? Bu adamların, bu adamların yanında görölmesinden bu insanlar ne algılıyor? Bu adamların bu kadar fütursuzca devamlı sosyal medyada gezmelerinin anlamı nedir?

Yine, Yargıtay üyelerimizden de insanların siyasi partilerle iç içe fotoğraflarını görüyoruz; bunların da ne mesaj verdiğini anlamakta zorlanıyoruz çünkü artık insanlar hukuka değil, hukuka güvenmek değil, mahkemeye güvenmek değil, polise güvenmek değil, bu tarz insanlara doğru yöneldiğini ben bizatıhi görüp hissediyorum ve bu da beni işin açıkçası hem ürkütüyor hem de korkutuyor. Böyle insanlar konusunda acaba bir tedbir alıyor musunuz?

Yine, Meclisimizde 3 vekilin maalesef altın kaçakçılığına isimleri karıştı. Bir tek onu duyduk, gerisi gelmedi, onu da merak ediyoruz, anlamıyoruz, anlamlandıramıyoruz çünkü bu aynı zamanda Meclisin de namusudur, Meclisin de aklanması gereken bir konudur.

Sayın Bakan, kadına şiddetle ilgili de kırmızı çizginiz olduğunu söylediniz, mücadele ettiğinizi söylediniz. O zaman ben size bir şey sormak istiyorum: Bugün babam Başbuğ Alpaslan Türkeş'in 108'inci doğum günü, rahmet ve minnetle kendisini anlıyorum. Ben babam Başbuğ Alpaslan Türkeş'in mezarını ziyaret ettiğimde 3 Mayıs 2025'te çok çirkin bir olay yaşadım Sayın Bakanım. Yaklaşık 100 kişi tarafından o mezara sokulmak istenmedim; ben kendim o mezara kendi irademle girdim, yanımdaki insanlar darp edildi ve Sayın Bakanım, ne beni "Geçmiş olsun." diye aradınız ne de bu olayla ilgili en ufak hiçbir şey olmadı, hiç kılınızı kıpırdatmadınız. Bu, kadına şiddet değil mi?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ne zaman?

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - 3 Mayıs 2025. Daha "Ne zaman?" diyorsunuz Sayın Bakanım, üzülüyorum. Televizyonlar yıkıldı, Sayın içişleri Bakanımızdan yardım talep ettik. Siz de bilmiyorsunuz, ne güzel. Şimdi, bu, kadına şiddet değil mi,

ne? Bu, bana yapılıyorsa, Alpaslan Türkeş'in kızı olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin mensubu olarak bana yapılıyorsa biz bu insanlara niye suç işleme imtiyazı veriyoruz, ben onu anlamıyorum ya da neden bazı grup insanlar kendini suç işlemeye imtiyazlı hissediyor, ben bunu anlayamıyorum. Ben bugün babamın doğum günü diye ziyarete gidiyorum mezara, 50 polis eşliğinde gidiyorum. Bir insanı -kanunu siz benden çok daha iyi biliyorsunuz- birinci derece akrabasının mezarını ziyaret etmekten kimse alıkoymamaz, kimse de bunu engelleyemez, kimse de bununla ilgili gözdağı veremez, benim bu özgürlüğümü de kimse alamaz. Ben bu konuda herkesi de göreve davet ettim ama maalesef... Hassasiyeti kendim üzerinden göstermek istedim çünkü bana bu bakış açısıyla yaklaşırsa diğer kadınlar ne durumdadır, onu düşünmek bile istemiyorum çünkü yasalarla, hukuka ulaşmakla ilgili aramızda problem var.

Sayın Bakanım, bir şey daha sormak istiyorum: PKK terör örgütü -benim bildiğim kadarıyla- Türkiye başta olmak üzere, yaklaşık 50 ülke tarafından terör örgütü olarak kabul edilmiş bir terör örgütü. Bununla ilgili bir değişiklik var mı, bilmiyorum? "Abdullah Öcalan" denen katil, "İmralı canisi", "teröristbaşı". Bu da Türkiye Cumhuriyeti Türk Ceza Kanunu tarafından idama mahkûm edilmiş ama idam yine bir siyasi parti liderinin eliyle kaldırılmış olup şu anda kendisi veresiye nefes almaktadır. Böyle cani bir adam, ağır müebbet hapse çarptırılmış bir adam, bu adamı Mecliste...

Bir de onu da merak ediyorum Sayın Bakanım, bu Meclisteki Millî Dayanışma, Kardeşlik Komisyonu acaba hangi hukuka, hangi İç Tüzük'e, hangi yasaya, neye dayanarak kuruldu? Bunu da merak ediyoruz. Biz İYİ Parti olarak bunu hiçbir şekilde bulamadık, ispat da edemedik, şey yapamadık da tek bulduğumuz İmralı tutanaklarında İmralı canisinin böyle bir komisyon kurulmasını talep etmesi.

Ve buna Meclisten milletvekilleri gidiyor Sayın Bakanım, bilmiyorum, sizin izin vermeniz gerekiyordu; izni çabuk mu verdiniz, biz mi kaçırdık, anlayamadık? Bu izni verirken vicdanınız rahat mıydı? Onu da merak ediyorum. Normalde bu kadar ağırlaştırılmış hapis cezası alan adamlarla ne kadar zor görüşüldüğünü ya da görüşmenin nasıl olduğunu herkes çok iyi biliyor. Ve yine bu ihanet süreciyle ilgili her şeyin toplum önünde açık ve seçik olacağı dile getirildi. Hadi, anladık, 2 tane kapalı oturum oldu. Bu oylama, bu gidiş oylaması niye kapalı oldu, onu anlamıyoruz? Bu tutanaklar neden Türk milletinden saklanıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletvekillerinden saklanıyor, hem de on yıl saklanıyor? Bunu da anlamıyoruz. Bu adamlar buraya gidiyor da gittiklerini niye saklıyor? Onu hiç anlamıyoruz. Sonra da çıkıyor Numan Kurtulmuş "Evet, hepsi gitti, geri geldi." diyor.

Bir şeyi daha merak ediyorum Sayın Bakanım; bizim Plan ve Bütçe Komisyon Başkanımız Erhan Usta, Sayın Numan Kurtulmuş'a gayet normal bir soru sordu -bu da bize sorulan soru- ben de burada tekrar ediyorum, bir beis görmüyorum: "Sayın Abdullah Öcalan'ın size olan sevdası nereden geliyor?" dedi. Çünkü İmralı kitabında o da yazıyor, "Numan Kurtulmuş bu süreçte olması gereken isim." diye ve olanları da hep beraber görüyoruz. Bunun üzerine, herkes hop oturdu hop kalktı, bir de Erhan Usta'ya mahkeme açıldı. Ya, neye dayanarak mahkeme açılıyor? Ben anlamıyorum. İmralı'ya gidip Abdullah Öcalan'la özel toplantılar yapıp boy boy resimler çektiren adamlara hiçbir dava açılmıyor da Erhan Usta'ya ne davası açılıyor? Ben bunu anlayamıyorum. Bu, hangi şeye dayandırılarak dava açılıyor, ben bunu anlayamıyorum ve kabul de etmiyorum. Bu, neye göre bir hukuk? Anayasa'da bir şeyler mi değişti? Bu tanımlamalar mı değişti? Ne oldu? Bu adama başka bir şey... Bu adamı bu Türk ceza mahkemeleri yargılayıp idama mahkûm etmedi mi? Ne oldu da bu adam oturduğu hücreden -maşallah- görüntülü yayınlar yapıyor, etrafına adamları alıyor, beyanatlar veriyor, ha bire bize bir şeyler, ultimatomlar veriyor? Bu nasıl bir tutuklu? Anlamak mümkün değil. Benim babam Başbuğ Alparslan Türkeş de 80'de beş sene siyasi tutuklu olarak yargılanmıştı, biz vallahi hiç böyle ayrıcalıklar, böyle şeyler görmedik yani. Cezasını çekti, 940 sayfalık iddianameden beraat etti, beraat ettiği gibi de çıktı; siyasi yasağı vardı, bekledi, siyasete girdi, sonra da vatandaşın teveccühüyle işte yaşadığı zamanları zaten biliyorsunuz. Bunlar benim merak ettiğim konular. Bunlar benim, bizim için, benim büyüdüğüm terbiye için... Benim için hukuk, asker, İçişleri Bakanlığı çok önemli kurumlardır, bunlara halel gelmesi benim kabul edeceğim şeyler değildir. O yüzden, bunlara halel gelecek bu davranışların başta siyasiler tarafından yapılması ve sizin yüce makamınız tarafından da tedbir alınmıyor gibi görülmesi beni derinden yaralamaktadır. Bu konuda sizi göreve davet ediyorum Sayın Bakanım.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Açıkkapı.

Buyurun lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Kıymetli Bakanım, kıymetli Komisyon üyeleri, çok kıymetli Bakan Yardımcılarım, çok değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, tabii, adaletin hem geçmişini hem bugününü tabii ki hem de geleceğini konuşmak üzere burada toplanmış bulunuyoruz ama tabii ki öncelikle şu temel soruyu da sorarak konuşmama başlamak istiyorum: Tabii, biz 2002'lere gidince, maalesef, bundan rahatsızlık duyan arkadaşlarımız da oluyor, olmuyor değil. Biz 2002'de nasıl bir adalet sistemini devralmıştık ve bugün buraya, nerelere, nasıl geldik, bunları da tabii ki hatırlatmamız gerekiyor. İnsan beşerdir, unuttur ve unutan aziz milletimize dünden bugüne nasıl geldiğimizi de tabii ki hatırlatmak durumundayız.

Öncelikle, vatandaşın adaletten ilk beklentisi nedir? Tabii ki adaletin hızlı bir şekilde sonuçlanmasıdır. Bugün idari yargıda ortalama görülme süresi yüz altmış sekiz gün; bu, Fransa'da üç yüz on dört gün, Almanya'da dört yüz sekiz gün ve İtalya'da beş yüz yetmiş dört gündür. Bu, Türkiye açısından, gerçekten, tabii ki önemli bir mesafe katedildiğini de göstermektedir. Hukuk yargısında üç yüz doksan yedi gün, istinafta ise yüz otuz altı gün. Tabii, Avrupa Konseyi Adalet Etkinliği Komisyonu verileri açıkça şunları söylüyor: "Türkiye, iş yükü ve nüfusuna rağmen Avrupa ortalamasından daha iyi durumdadır." Bu başarı elbette ki yirmi üç yıl boyunca atılan yapısal adımların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır yani tesadüfi değildir.

Peki, bu hız nasıl sağlandı? Bu kadar, bu yirmi üç yıl içerisinde neler yapıldı, bu hız neden sağlandı? Tabii ki hâkim ve savcı kaynağımız, insan kaynağımızla sağlandı bütün bunlar. Peki, hâkim, savcı sayılarımız neydi? 2002 yılında 9.349 savcı, hâkimimiz varken bugün 25.452 hâkim, savcıya ulaştığımız ve yüzde 172'lik bir artış sağlanmış. Kadın hâkim, savcımız -kadınların iş hayatında

eksik olduğunu ifade edenlere karşı tabii bunu ifade etmek istiyorum- 2002 yılında 1.807 kadın savcı, hâkimimiz varken bugün 9.813'e ulaşmış ve yaklaşık yüzde 431'lik bir artış sağlamışız. Bu, gerçekten çok dikkat çekici. Hâkim sayımız 6.113'ten 17.398'e çıkarak yüzde 185'lik bir artış sağlanmış, savcılarımızda da 3.236'dan 8.054'e ulaşarak yüzde 149'luk bir artış sağlamışız. Bugün, Türkiye'nin yargı insan kaynağı 2002'ye göre 2 değil, 3 kat daha fazla güçlenmiştir.

Yine, basit ama kritik bir soru daha aklımıza geliyor: Adalet personelsiz olur mu? Elbette ki olmaz. Personel sayımız 51.681'den bugün 179.440'a yükselmiş durumdadır ve bu da yüzde 247'lik bir artış ifade etmektedir. Adli yargı mahkeme sayımız da 3.581'den 8.681'e çıkarak yüzde 142'lik bir artış sağlanmıştır. Yine, idari yargı mahkemelerimiz de 146'dan 239'a çıkarak yüzde 64'lük bir artış sağlanmıştır. Bu artışlar hem hızın hem de kapasitemizin arttığının en somut örnekleridir, göstergeleridir.

İhtisaslaşma bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri hakkında da aklımıza tabii şu soru geliyor: Yargı yükünü azaltmanın en etkin yolu nedir? Tabii ki ihtisaslaşmadır. Toplam ihtisas mahkemelerimiz 986'dan 2.813'e ulaşmıştır günümüzde. İş, aile, tüketici, ticaret, fıkri ve sınıai haklar, hepsinde kapasitemiz birkaç kat artış göstermiştir. Bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri artık ülkemizin her bölgesine yayılmıştır ve yargılamaların makul sürede sonuçlanmasını sağlayan ana mekanizma olmuşlardır.

Bir başka hayati soru daha aklımıza gelmektedir: Adli Tıp olmadan adalet olur mu? Adli Tıp Teşkilatı bugün 81 ilimizde tam kapasite olarak hizmet vermektedir. 2002 yılında yalnızca 25 ilde hizmet vardı, bugün 81 ilin tamamında Allah'a çok şükür hizmet vermekteyiz. Şube müdürlüklerimiz 18'den 147'ye, personelimiz 920'den 3.288'e, ihtisas kurulu 5'ten 11'e ulaşmıştır. Bu artış adli süreçlerin hem hızını hem doğruluğunu güçlendirmiştir.

Yine bir başka kritik soru daha aklımıza geliyor: "2002'de vatandaşın lekelenmeme hakkı var mıydı?" Hayır, yoktu. Bugün SYOK kararlarıyla 1 milyon 413 bin vatandaş haksız suçlamadan korunmuştur. "2002'de çocuk teslimi icra memurlarıyla mı yapıyordu?" diye sorarsak, evet, çocuk teslimleri icra memurları vasıtasıyla yapıyordu. Ancak bugün çocuklar psikologların eşliğinde, tamamen ücretsiz, çocuk dostu merkezlerde yapılmaktadır. Bu, gerçekten çok önemli, çok ciddi, çok takdir edilesi bir gelişmedir.

Peki, cezaevleriyle ilgili neler yaptık? Yetersiz olan cezaevleriyle ilgili, sıkıntılı olan cezaevleriyle ilgili neler yaptık? Tam 409 cezaevini kapatmışız, yerine rehabilitasyon odaklı modern kurumlar kurulmuştur. Her yıl 70 binden fazla hükümlü işyurdu üretimine katılıyor, on binlercesi meslek öğreniyor, kütüphaneler, kurslar eğitim merkezleri de yoğun bir biçimde çalışıyor. Bu, cezalandırmadan çok topluma yeniden kazandıran bir infaz sistemi olarak gerçekten çok dikkat çekicidir. Sayın Bakanımızın nezdinde emeği geçen her bir bürokratımızı ben gerçekten tebrik ediyorum, Allah razı olsun.

Bugün şunu yine sormak icap ediyor: "Adalet 78 adliyeyle mi yürüyordu?" 2002'de sadece 78 adliye vardı, bugün tam 391 adliyemiz var. Kapalı alan 549 bin metrekareden 6 milyon metrekareye yaklaşık yüzde 959'luk bir artışı ifade etmektedir bu. Bu da önemli bir başarıdır. Türkiye âdeta baştan sona bir yatırım, dönüşüm sağlamıştır bu konuda.

Yine, "2000'de 'e-tebligat, e-duruşma, SEGBİS, mobil avukatlık sistemi' diye bir şey var mıydı?" Hayır, yoktu. Bugün 330 milyon e-tebligat, 7 milyonun üzerinde SEGBİS, 4 milyonun üzerinde e-duruşma, 60 kurum ve 200 farklı entegrasyonlu UYAP. OECD'ye göre Türkiye dijitalleşmede dünyanın en proaktif 5 ülkesinden biri olmuştur, bunun da takdir edilmesi gerekir.

Adalet Bakanlığının bütçemizdeki payı 2002'de 0,83 iken, bugün yüzde 1,90'a ulaşmıştır. Bütçe 808 milyondan bugün 389 milyar Türk lirasına ulaşmıştır. Bu artış sadece sözle değil, yatırımlarla da güçlendirildiğimizi göstermektedir.

Elâzığ için de Sayın Bakanım bazı taleplerimiz olacak. Sayın Başkanım, Palu-Kovancılar Adliyesinin yatırım programına alınarak ihale edilmesini bekliyoruz. Bu konuda yoğun desteğinize ihtiyacımız var. Palu-Kovancılar'dan sonra bizim, Sayın Bakanım, vergi mahkemesi, bölge idare mahkemesi gibi bir talebimiz var, mümkünse bölge adliye mahkemesi. Tabii, bir de Ceza İnfaz Kurumumuzun çok önemli bir kampüse ihtiyacı var. Bunu da müteaddit defalar görüşmüştük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - O konuda da mesafe alındığını biliyoruz, bizlere bu konuda destekleriniz olursa seviniriz. 2026 bütçemizin ülkemiz için, adalet teşkilatımız için, Elâzığ'ımız için hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Ağbaba...

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Öncelikle, ben, tabii, arkadaşlar soruyor: "Adalet konuşmayacak mısın?" diyor. Ne konuşayım dedim, adalet olsa keşke konuşsak, eleştireceğimiz bir yön bulabilsek ama.

Şimdi, ben öncelikle Malatya'yla ilgili birkaç durumu dikkatlerinize sunmak istiyorum. Malatya Adliyesi, sizin de bildiğiniz gibi, daha önce 6 ayrı binada görev yapıyordu, 6 Şubat depreminin ardından bağımsız yerlerde çalışıyordu. Şu anda adliye binamız çok hızlı bir şekilde yapılıyor. Sizlerden 2026 yılında tamamlanabilmesi için geriye kalan tüm ödeneğin bütçeye dâhil edilmesini rica ediyoruz. Hakikaten Malatya adliye konusunda çok sıkıntılı bir şehir; hep söyledik, bizim adliyemiz maalesef ilçe adliyelerinden daha kötü.

Yine bir teşekkür edeyim, geçtiğimiz yıl çok tahammül edememiştim, hatta Sayın Ramazan Can'a yakandan tutarım demiştim eğer bu bölge adliye mahkemesinin ihalesi yapılmazsa. Hakikaten 31 Aralıkta yapıldı. Onun için de size, Bakanlığınıza teşekkür etmek istiyorum bölge adliye mahkemesiyle ilgili.

Bizim Malatya E Tipi Cezaevi depremde biliyorsunuz orada olaylar da oldu depremde. Hatta sanırım 6 kişi öldürüldü orada. 11 cezaevinden 12 mahkûm başka şehirlere nakledildi Malatya'da. E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu statüsü Bakanlığınız tarafından açık cezaevi olarak değiştirildi. Malatya Açık Ceza İnfaz Kurumu olarak faaliyet yürütmesi kararlaştırıldı. 400 kişilik Malatya Ceza İnfaz Kurumu E Tipi Açık Cezaevini yatırım programına aldığınızı, inşasına başlanacağını da belirtmenize rağmen başlamamış gözüküyor. Yine Doğanşehir Cezaeviyle ilgili desteklerinizi bekliyoruz.

Hâkim ve savcılar, biliyorsunuz, Malatya çalışanlarının yüzde 70'i kıdemsiz demeyelim ama yeni hâkim, savcı. Dolayısıyla bir lojman olmayınca da çok gelmek istemiyorlar. Lojman ihalesi yapıldı, onda da teşekkür ederiz. Biz hep yapılanlara teşekkür ediyoruz bugün, dikkatinizi çekti mi? Benim de alışık olmadığım bir konuşma oluyor bugün, ben de kendime şaşıyorum.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Malatya'ya...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kendime şaşıyorum bu konuşmayı nasıl yapıyorum diye. Bu da size nasip oldu, sizin sayenizde, onu da söyleyelim yani. Biz geçen yıl bunları size söyledik, siz de sağ olun, dikkate aldınız.

İlçe lojmanları hâlen proje bekliyor. Akçadağ, Arapgir, Darende, Doğanşehir, Hekimhan, Pütürge de lojmanları bekliyor. Üç yıl geçti, hâlâ yapılmadı. Bu konuyu da dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Sayın Bakan, ben 2011'den beri milletvekiliyim sizin gibi, Allah önümüzdeki dönemde inşallah bize nasip eder bu Bakanlığı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Adalet Bakanlığı mı Sayın Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yok, Adalet Bakanlığında gözüm yok. Burada Adalet Bakanlığı adayı çok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ne istiyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, ben, infaz koruma memurlarıyla ilgili her bütçede konuşma yapıyorum. Genel Müdürlüğümüz de burada, hemşehrimiz, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz. Cezaevlerinden insanlar memnun. Neden memnun biliyor musunuz? İnsanlar orada çalışanlardan memnun. Benim bu gittiğim belediye başkanları, siyasetçiler, gazeteciler infaz koruma memurlarından çok memnunnlar. Ama şöyle bir sorun var: İnfaz koruma memurları sizden memnun değil. Bak, her şeyi söylüyoruz, bak infaz koruma memurları diyorlar ki: "Bizim sahibimiz yok."

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Var, var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Jandarmanın sahibi var." diyorlar, "Polisin sahibi var." diyorlar, "Bizim sahibimiz yok." Bu insanlar bayram görmüyor, mesai bilmiyor, hiç bayram geçirmeyen insanlar var, evlerinde bayram geçirmeyen insanlar var. Bunların güvenlik sınıfına alınması lazım, güvenlik sınıfına alınmıyor, efendime söyleyeyim "O zaman sendikalı olalım." diyorsunuz, "Siz güvenlik sınıfındasınız." diyorsunuz ama bunların hiçbir hakkı verilmiyor. Bu infaz koruma memurlarına Allah rızası için bir adım atın. Sadece geçtiğimiz dönemlerde bir elbiseleri değişti fukaraların. Bunlar, hakikaten, bakın, iki tip mahkûm var diyorum, iki tip mahkûm: Biri sizin haksızca -zaman zaman arada oluyordur- cezaevine attığınız mahkûmlar, mahkeme kararıyla cezaevine girenler; bir de sınavla giren mahkûmlar var. O sınavla giren mahkûmlar da infaz koruma memurları. Bu infaz koruma memurlarının iki eli sizin iki yakanızda diyelim.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Onlarla hep beraber...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama bunlar hakikaten hiç memnun değiller. Bakın, emekli oluyorlar, diyelim ki bugün 50 bin lira alıyor, 60 bin lira alıyor; emekli olduğunda 35 bin liraya düşüyor. Cezaevi müdürleri 65 yaşında emekli olmuyor. Niye?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Güvenlik hizmetleri sınıfına alalım hep beraber.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Alalım, alalım, hodri meydan. Çok memnun oluruz valla. Bu müjdeyi verirseniz de tüm infaz koruma memurları ömür boyu size dua ederler.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - ...genel idareden ayırıp adalet hizmetleri sınıfı olsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Valla biz yani buna katkıda bulunuruz. Yani bu infaz koruma memurlarının... Bakın, infaz koruma memurları, nasıl olsa vatandaş size dua etmiyor, "Bakanlığı çok iyi yönetiyor. Mahkemeler bağımsız karar veriyor." demeyecekler, diyemiyorlar, yüzde 85'i yargıya güvenmiyor. Ama infaz koruma memurlarının babası olarak tarihe geçersiniz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Nereden çıkardın yüzde 85'i?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Anketler var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Hangi anket?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gösteririm sana hangi anket olduğunu. Sokağa çık sor bakalım, örneğin yakınlarına sor, mahkemeye düşen birisine sor; bu önemli.

Bir de ben geçtiğimiz dönemlerde partimizin cezaevi komisyonu üyeliğini yaptım, ayrıca, insan hakları, cezaevi alt komisyonu üyeliği de yaptım; cezaevlerini biraz biliyorum. Şimdi, bu tutuklu ve hükümlülerin sohbet hakkı var. Sohbet hakkı da biliyorsunuz 1999'da olaylı bir şekilde kazanılmış bir hak. Sohbet hakkı birçok cezaevinde uygulanıyor, bazı cezaevlerinde uygulanmıyor. Sonra, aynı suç grubundan insanların aynı koşu kalmak hakları var ama örneğin Silivri'de -siz Marmara diyorsunuz, biz Silivri diyoruz- 9 No.lu Cezaevinde böyle bir uygulama yok. Yani insanlar aynı suç grubundaydı -iddianame de yazıldı- bunlar aynı koşu kalmak kalabilir.

Sayın Bakan, burada bir başka şeye de dikkatinizi çekmek istiyorum. Bakın, bu insanların spor hakkı yok, etkinlik hakkı yok, sohbet hakkı yok. "Futbol oyna." diyorsunuz, adamlar 1 kişi sahaya çıkabilir, 1 kişiyle de futbol oynanmıyor, biliyorsunuz; buna da dikkatinizi çekmek istiyorum. Lütfen özellikle siyasi tutukluların bu hakları ellerinden alınması ki haklar keyfi olmasın.

Yine, tüm memurlara 3600 ek gösterge sözü verdik, o da duruyor. Bakanlık personeli, ÇTE personeli istiyor. Başlık başlık söyleyeyim, siz söz vereceksiniz inşallah. Genel idare hizmetleri sınıfı sayılıyor ama silah taşıyor, gerektiğinde kullanmak zorunda kalıyor ama memurlar Emniyet hizmetleri sınıfında değiller.

Bunları da ifade ettikten sonra, şimdi biraz da... Ben tabii, hukukçu değilim, Eskişehir'de işletme okudum, esnaflık yapıyorum Malatya'da ama siz beni biraz hukukçu yaptınız. Siz mekteplisiniz, ben alaylıyım; sayenizde ben de hukukçu oldum, yetişiyorum hızla. Bizim uzmanlık alanımız aslında 2011 sonrası davalar: Bakın, Balyoz davası, askerî casusluk, Oda TV, hatta Fenerbahçe davası; bunların hepsini izledik. Bazen geriye dönüp bakınca... Biz aynı dönem milletvekilliği yaptık, hatta bu kürsüden konuşuyorduk -kulakları çınlasın- şimdi Bakan Yardımcısı olan eski bir arkadaşımız, o bana hep laf atıyordu "Darbecisiniz." diye. Bakın, bu Balyoz'da, Ergenekon'da sözümüzü dinletemedik, askerî casuslukta sözümüzü dinletemedik. Maalesef, sizin AK PARTİ iktidarının devleti teslim ettiği o yapı, düşmanın yapmadığını yaparak Türk Silahlı Kuvvetlerini perişan hâle getirdi. Hatırlar mısınız bilmiyorum, şu anki Deniz Kuvvetleri Komutanı askerî casusluktan cezaevinde yattı, biliyor musunuz; askerî casusluktan cezaevinde yattı bu insan. Dolayısıyla, şimdi, bu davalara bakarken elinizi vicdanınıza koyun, "Hukuk eksik, yok." diyoruz ama bir de elinizi

vicdanınıza koyun. Yahu, rüşvetle suçluyorsunuz. Bakın, biraz sonra arkadaşlar gösterir ama hakikaten olacak iş değil, bakın, hakikaten olacak iş değil. Ya bir iddianame bugün kabul edildi, bu röportaj dün veya evvelsi gün verildi; hüküm kuruyor, ya sen savcısın, mahkemeye bir bırak. Ben hukukçu değilim, arkadaşlar daha iyi anlatır bunu. Ne diyor? "Elimizde hiçbir kanıt yoktu. Ertan Yıldız etkin pişmanlıktan yararlanınca iş iyi oldu, kamuoyu başladı." diyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Dönüm noktası." diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Dönüm noktası." diyor. Bakın, arkadaş, vallahi, bu dalga geçilecek bir şey değil.

Bakın, bu bugün bize yapılıyor. Bakın, bu kimseye yapılmasın, size de yapılmasın, hiç kimseye yapılmasın. Böyle bir şey olur mu ya! Ben burada bu kadar saygın hukukçunun içinde çok fazla laf etmek istemiyorum ama bunu da sizlerin dikkatine, sizlerin vicdanına sunmak istiyorum. Bu kadar söylüyorum bu konuda.

Arkadaşlar, "Rüşvet." diyorsunuz. Bakın, rüşvette ne olur? Elde bir delil olur.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Biz demiyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bütün bütçeyi sen övüyorsun, Bakanlara da sen konuşuyorsun. Sanki bakanmış gibi her bakanlıkta anlatıyor "Bu bakanlığımız bunu yaptı, bu bakanlığımız bunu yaptı." Bakanlara laf bırakmıyorsunuz siz.

Arkadaşlar, "Rüşvet." diyorsunuz. Bakın, hepinizin ailesi var, eşi var, çoluğu var çocuğu var.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bizim iddiamız değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Rüşvete aracılık." diyorsunuz. Onlardan birisi Aykut Erdoğan, beraber milletvekilliği yaptık. Elde kanıt var mı? Yok. Ne diyor? "HTS kaydı." Bizim köyün ismi Karaca köyü, Yazıhan'a bağlı. Karaca köyündeki iki HTS'yi birleştirip Venezuela'daki darbeden sorumlu bile yapabilirsiniz. Bu HTS yeni çıktı. Arkadaşlar, bakın, onların eşi var, aileleri var, çocukları var, itibarı var. Sizin de başınıza geldi. Bakın, "İnsanlar yargılanmasın." demiyoruz, suç işlemişse yargılsın, hırsızlık yapan varsa, rüşvet alan varsa vallahi cezasını çeksin ama bakın, "tutuksuz yargılama" diye bir şey var. Siz "tutukluluk" için ne diyorsunuz? "İstisna." diyorsunuz. Sağ olun, siz "Yargı bağımsız." diyorsunuz ama vallahi, Ankara'da yargı ayrı işliyor, İstanbul cumhuriyetinde ayrı işliyor. İstanbul bir cumhuriyet olmuş. Bakın, İstanbul'daki iddianame dokuz ayda yazılıyor, İzmir'deki iddianame on beş günde yazılıyor. Ankara'da farklı uygulama, İstanbul'da farklı uygulama; bunu siz de görüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi laf etmiyorsunuz ama tarih bu laf etmeyenleri de söz söylemeyenleri de yazar.

Bakın, arkadaşlar, öyle şeyler var ki burada, ben hukukçu değilim, geçmişte de gördüğüm şeyleri anlatıyorum size. Ekrem İmamoğlu'nun özel kalemi Kadriye Kasapoğlu'na diyorlar ki "Sen Ekrem İmamoğlu ve müdürleriyle toplantı yapmışsın. 2.750 kez niye telefonla konuştun?" Ya, kadın görevini yapıyor. Kadın görevini yapıyor, kadını alıyorsunuz, kadının şoförünü de alıyorsunuz; Ekrem İmamoğlu'nu alıyorsunuz, Ekrem İmamoğlu'nun şoförünü de alıyorsunuz. Bakın, arkadaşlar, hepinizi yine vicdana davet ediyorum. Ne denildi? "560 milyar para var." denildi "Jammer'larda para taşınıyor." denildi ve bunu TRT yapıyor arkadaşlar. "1.200 tane cep telefonu dağıtıldı." denildi. Güya İstanbul Belediyesi bizim kurultay delegelerine 1.200 tane cep telefonu dağıtmış. Genel Başkanımız kurultayda "Çıkarın cep telefonlarını, bakalım." dedi. Arkadaşlar, bu ahlaki de değil, vicdani de değil; insanın onuruyla, şerefiyle oynuyorsunuz ve ortada bir şey yok. Şimdi "Korumasının Giresun'daki dağ evinde kasa çıktı." dediler "Para var. Para görüntüsü var." dediler, stok görüntüyü o. "Stok görüntü" diyorlar. Niye bu stok görüntüyü yayınlıyor? Kasanın içerisinde bir tane tabanca çıktı, bir tane de mermi çıktı ama onu izleyenlerin aklında ne kaldı? Sizin de varsa, bakın, biraz vicdanınıza havale ediyorum. Bakın, burada her gün konuşuyoruz; MHP'li arkadaşlarımızın da vicdanına havale ediyorum, AK PARTİ'li arkadaşlarımızın da vicdanına havale ediyorum, Bakanlıkta görev yapan arkadaşlarımızın da vicdanına havale ediyorum.

Ailelerle uğraşıyor. Bakın, baldız olmak suç, bacanak olmak suç. Belediye başkanını alıyorlar, belediye başkanında bir şey bulamayınca arkadaşını alıyorlar, onda bulamayınca bacanağını alıyorlar. Eşi üzerinden tehdit ediyorlar Orhan Bey, eşi üzerinden. "Bak, istediğim ifadeyi vermezsen eşini alırım." diyor, bir gün sonra baldızını alıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, son defa uzatıyorum iki dakika.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam.

Yani baldızından, bacanağından tehdit edilerek insanlar cezaevinde tutuluyor. Yargılsın mı? Yargılsın. "Yargılanmasın." demiyoruz ama arkadaşlar, sizin de başınıza geldi. Hani geçmişte siz çok şikâyet ediyordunuz ya, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan yargılandı mı? Yargılandı, bu iddiaların tamamından yargılandı; bir gün gözaltına alındı mı, bir gün tutuklandı mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Niçin cezaevine girdi Tayyip Erdoğan?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Anlatayım onu da. Bakın, Recep Tayyip Erdoğan İstanbul Belediyesindeki yaptığı irtikaptan, şeyden yargılanmadı mı arkadaşlar? Yargılandı ama bir gün tutuklu olmadı.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bir şey bulamadınız o zaman.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sonra, şiir okuduğu için cezaevine atıldı. Arkadaşlar, bütün yargı süreci tamamlandı ve telefon açıldı, konvoy eşliğinde Pınarhisar Cezaevine gitti. Kiminle yatacağına o karar verdi. Biz demiyoruz ki "Yargılanmasın." Yargılsın ama arkadaşlar, bakın, bu siyaset gelip geçer; bakın, tarih doğru söyleyenleri de yazar, yanlış söyleyenleri de yazar. Biz zamanında Balyozda, Ergenekonda doğruları söyledik. Bugün cezaevinde tutulan Aykut Erdoğan, Genel Başkanımız Özgür Özel'le birlikte sizden önce gelerek bu Meclisin açılmasını sağlayan insandır ve Meclisin önünde kurşun yemekten zor kurtuldular Dikmen Kapısı'nın orada 15 Temmuzda. Sayın Bülent Tezcan Meclisi ilk açanlardandır. Bakın, biz "Yargı bağımsız olsun, herkese eşit uygulansın." diyoruz. Fatih Altaylı Cumhurbaşkanını tehditten cezaevinde. Bak, ceza ise yatmış çıkmış... Niye? Peşin infaz veriyorsunuz, peşin cezalandırıyorsunuz. Ya, tutuksuz yargılama diye bir şey var arkadaşlar. Bakın, memlekette gezin... Benim kızım var 16 yaşında. Abdurrahman Tutdere ile Zeydan Karalar'a operasyon olunca kızım aradı -Başbağlarda'yım, Sayın Efkân Ala da var, Başbağlar'ı

anmaya gitmişim- "Baba, iyi ki belediye başkanı olmamışsın." dedi. "Niye kızım?" dedim "Zeydan amca gibi, Abdurrahman ağabey gibi cezaevine atarlardı." dedi. Çocuklara karşı bu duygu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bitti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Geçen gün partideyim, bir emekli, okulda temizlik görevlisi, karısıyla konuşuyor. Karısı buna fırça atıyor "Niye erken çıktın? Domates niye almadın?" diyor "Hanım, dikkatli konuş, dinleniyoruz." diyor. "Ali dayı, sen niye dinleniyorsun? Senin neyini dinliyorlar?" dedim "Oğlum, bizi de dinliyorlar, biz de partiliyiz." diyor. Yani memleketteki hukukun geldiği aşama bu değerli arkadaşlar; hepinizin vicdanına sunuyorum, burada bu arkadaşlarımız var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, size de diyorum, sizin de vicdanlarınıza sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben aldım zaten alacağımı, tamam.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu vicdan bir size gelince aklınıza geliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nerede yok bizde vicdan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan, buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli vekiller, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basın emekçileri...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Bakan, Urfa Adliyesinde yangın çıkmış, yaralılar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, başladı konuşmacı, Özel Kaleminden bilgi istedik, bir dakika.

Sayın Tanhan, devam edin.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamı 2-3 paragraf üzerine, 2-3 başlık üzerine kurmaya çalışacağım. Bir tanesi Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumundaki atamalara ilişkin soru önergelerimize verilen cevaplar, bir tanesi de adalete olan güven hepimizin temel sorunu, bir de yargıdaki cezasızlık politikalarına değineceğim.

Öncelikle, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna yapılan usulsüz bir atamaya ilişkin 14 Mayıs 2025 tarihinde Resmi Gazete'de, yine TİHEK'in "web" sayfasında başvuru ilanına yer verildi. Bu ilanda başvuruvarılarda aranacak şartlar, başvurunun tarihi, üye seçilme şartları gibi kriterler yazılıydı. Bu ilana göre, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu üyesi olabilmek için 14 Hazirana kadar başvuruda bulunmuş olma şartı öngörülüyordu. Buna ilişkin Bakanlığınıza bir soru önergesi yönelttim ve mevcut Başkan dâhil kaç kişinin başvuruda bulunduğunu, kaçının şartları taşıdığını sordum. Söz konusu başvurunun alımı ve değerlendirme süreci cevabınızda tabii ki bunu söylüyor. Söz konusu başvuruların alımı ve değerlendirme süreci ilanda belirtilen usuller doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı nezdinde yürütüldüğünden kurumda herhangi bir bilgi ve belge bulunmadığı tarafıma bildirildi. Bu açıklamaya muhtaç bir durum çünkü TİHEK burada, bugün onun da bütçesini aslında konuşuyoruz.

Bir diğer husus da adalete olan güven meselesidir. Biliyorsunuz, ülkemizdeki adalet sistemi çokça tartışılıyor ve çok yargı kararına da konu oluyor. Hukuk düzleminde sorunlar bir anda meydana gelmiyor, uzun bir sürecin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Yargı organlarının iş yükü, uzmanlaşma ihtiyacı, teknolojik dönüşüm şeklindeki teknik konular kadar, kararların öngörülebilir olması, içtihatların uygulanması, bir içtihadın var olması, bağımsızlık algısının zayıflaması gibi olgular yargı erkinin zaman içerisinde daha önce hiç olmadığı kadar tehdit edecek şekilde kırılmaşmasına yol açmıştır. Bu noktada gerçekçi olmak zorundayız Sayın Bakan. Bir problemi açık ve net bir şekilde yazarsak veya değerlendiresek çözülmüş olur. Bu bilimde "Kidlin Yasası" olarak da geçmektedir.

Türkiye'de kurumların karşı karşıya kaldığı baskılar yargının asli işlevinin gölgelenmesine yol açıyor ne yazık ki. Buna işaret etmek herhangi bir kurumu hedef almak değildir elbette. Tam tersine, yargı erkinin güçlenmesi için gerekli olan öz eleştiriye yapabilmektir. Eleştiriden kaçınmak değil, eleştiriye doğru yere yöneltmek bizi daha da güçlü kılar. Yargının araçsallaştırılması örneği bakımından en ağır ve en açık tehlike alanıdır aslında. Bu da yargı kararlarının uygulanmaması başlığında kendini göstermektedir.

Yargı kararlarının uygulanması hukuk devletinin en temel güvencelerinden bir tanesidir, hatta en temel güvencesidir. Bu ilke ihmal edildiğinde sistemde hukuki olduğu kadar ahlaki de bir zafiyet meydana gelir, yaşar çünkü vatandaşın adalet duygusu verilen kararın hayata geçirilmesiyle onarılır. Bazı yüksek mahkeme kararlarının zaman içerisinde uygulanmaması ya da tartışmalı biçimde görmezden gelinmesi bütün sistemin güvenilirliğini zedelemektedir. Anayasa Mahkemesinin daha önceki kararlarıyla görünür hâle gelen bu sorun, Kavalı ve Demirtaş kararlarıyla uluslararası düzleme de taşınmıştır. Türkiye'yi Avrupa Konseyi organları nezdinde hakkında ihlal prosedürü başlatılan bir ülke hâline getirmiştir. Can Atalay kararının yok sayılması, son olarak Tayfun Kahraman hakkında verilen ihlal kararının tanınmaması keyfiliğin artık olağanlaştırılmak istenildiğini düşündürmektedir. Dolayısıyla 8 Ekim 2025 tarihinde de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Demirtaş kararına itirazı bu ülkeye yapılabilecek en büyük kötülüklerden bir tanesiydi çünkü Büyük Dairenin içtihadı mevcut, daha önce bu konuda bir karar vermiş. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'deki yargı gibi içtihatlarını sık değiştiren bir mahkeme değil. 18'inci maddeden ihlal almış bir ülke olarak tekrar 18'inci maddenin ihlaliyle sonuçlanacak bir itiraza gitmek çok akılcı ve proaktif bir durum değildi. Dolayısıyla o karar hatalıydı ki nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de Büyük Dairenden yine ihlal kararı verdi ve 18'inci maddenin ihlalinin tekrar etmiş oldu. Dolayısıyla burada kaybeden aslında Türkiye oldu.

Yine, bir diğer değineceğim başlık da cezasızlık. Bunları, bu konuda söyleyeceklerimi üzümlere ifade ediyorum Sayın Bakanım. Dünya Adalet Projesi bağlamında 142 ülkenin değerlendirmesini içeren Genel Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye'nin 142 ülke içerisinde 117'nci olması, temel haklar konusunda 133'üncü olması, ceza adaleti konusunda 107'nci sırada olması hepimizi yaralayan bir durum. Yine, Birleşmiş Milletler Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Herkesin Korunmasına Dair Sözleşme'ye göre bu tür davalarda -cezasızlıkla sonuçlanan davalar için söylüyor- zaman aşımı tanınmazken sözleşmeye imza atmaktan özellikle kaçınan

Türkiye'yle karşı karşıyayız. Yirmi yıl boyunca tek bir delil bile toplanmadan yıldan yıla devredildiği pek çok davanın dosyası zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle kapatılıyor dolayısıyla failleri cezasız bırakılıyor. Zaman aşımı olgusu Türkiye'de her türlü hukuksuzluğu, adaletsizliği örtbas etmenin zırhı olarak değerlendiriliyor. Hukuki açıdan bir zaman limiti değil bir ayıbı örtme, bir günahı saklama, bir suçlu dikkatlerden, gözlerden ve adaletten kaçırma aracı hâline geldiği şüphesi ve olgusu yaratıyor. Zaman aşımı konusunda en akıl zorlayan örneklerden bir tanesi, içimizden pek çok kişinin hatırlayacağı gibi 1980 yılında gözaltına alınıp kaybedilen Cemil Kırbayır davasıdır. Şimdiki Cumhurbaşkanımız, o dönemin Başbakanının da ağırladığı ve üzerinde konuştuğu bir konuydu. 2011 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan bir komisyon tarafından yürütülen araştırmalar sonucunda oluşturulan raporda, Kırbayır'ın işkence gördüğü ve ölümüne sebebiyet veren kamu görevlilerince cesedinin ortadan kaldırıldığı devletin resmi kayıtlarına girdiği hâlde takipsizlik kararı verilip ardından takipsizlik kararı kaldırmalar şeklinde sürdürülerek yıllarca sürüncemede bırakılan dosya, sonunda zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle kapatılmıştır. Bu, dünya hukuk tarihine geçecek ölçüde utanç verici bir örnektir ne yazık ki. Ayrıca, bu ülkede gözaltında kaybolanlar kadar göz önünde kaybolanlar da vardır, göz göre göre kaybedilenler vardır. Üstelik, göz önünde kaybolanlar sadece insanlar da değil ahlaktır, vicdandır, insaftır, hakkaniyet gibi bizi biz yapan pek çok değer de kaybedilmiştir ne yazık ki.

Bir diğer husus da cumhuriyet tarihi boyunca tam 19 kez Anayasası değiştirilmiş bir ülkeyiz, yalnızca 82 sonrasında 12 kez Anayasası değiştirildi. Anayasası bile, bir lokanta menüsü gibi mevsimine göre değişen, yeniden yazılıp çizilen bir ülkeyiz âdeta. Adaletten, haktan, hukuktan konuşmaya, hakkımızı aramaya çalışıyoruz bu Anayasa'yla. Her dönemde yapılan müdahalelerle çentik üstüne çentik atılan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası aşınma yamaları taşıyor ve onca yamayla artık çağını taşıyamıyor. Ayrıca, içinde bulunduğu, yaşadığı çağla da açmazları giderecek durumda değil daha da büyütüyor.

James Baldwin'in sözüyle devam edeceğim: "Güçlü ittifak kurmuş cehalet, adaletin sahip olabileceği en vahşi düşmandır." diyor. Tam da içinde yaşadığımız günlerin özeti gibi gelmiyor mu bu söz? Çeteler demişken devletin adaleti sağlayamadığı, toplumda hakkını dağa çıkarken arayan İnce Memedlerden bugün şehirlerde turistik kıyı bölgelerinde pozisyon almış çek, senet mafyalarına geçildi. Toplumsal yaşamda güçlerin dengesi boşluk kaldırmıyor, devletten, adaletten hatta ilahî adaletten ümidini kesen insanlar kendi başlarına adalet arayışına çıktılar. Bugün içinde yaşadığımız toplumda devlet kurumlarının dışındaki güçler kendince adalet sağlamaya, ceza vermeye çalışıyor. Türkiye'de yaşanan genel çaresizlik, örgütlü kötülüğe karşı haklarını alacağına inandıkları bir başka örgütlü kötülük olan çetelerin kolunun, kanadının altına sığınmaya sürüklüyor.

Suç ve cezalar kadar ceza ve ödül de önemlidir. Cezalandırma ekseninin etrafında dönecek olursak hemen karşı köşesinde ödüllendirmenin düştüğünü görüyoruz. Türkiye'de cezasızlığın tek başına bir ödül olması yetmezmiş gibi, bu kez atamalar, terfiler, makamlar, mevki dağıtmaları bir ödüllendirme mekanizmasının işlediği duygusunu geliştiriyor. Türkiye'de adaletin, o kör terazisinin diğer kefesine bunlar konulmadan durum tam olarak anlaşılamaz. Türkiye'de insanlar için haklı olmaktan çok haklı çıkmak önemlidir. Haklı olmak bir gerçekliktir ama haklı çıkmak oyunun nasıl kurulduğuna bağlı olarak değişen bir performanstır, tıpkı retorik ve demagojiyle kazandığımız münazaralarda olduğu gibi haksız olduğumuz kimi durumlarda da haklı çıkabiliyoruz.

Son olarak Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in meşhur ettiği "Devlet arada bir rutinin dışına çıkar." dediği zaman yani arada bir hukuk dışı işler yapabileceğini de kabul ettiğini biliyoruz. Çok ilginçtir, Demirel'in başımıza bela ettiği bir Başbakan vardı, galiba onun İçişleri Bakanıydı, eski Emniyet Müdürü, şunu demişti: "Tuğlayı çekersek hepimiz duvarın altında kalırız." Apaçık bir itiraf. Ne oldu? Koca bir cezasızlık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler.

Demirel'in "Devlet arada bir rutinin dışına çıkar." deyişinde de gördüğümüz üzere, cezasızlığın aslında istisna olması gerekmez miydi? Normal bir hukuk devletinde istisna olan cezasızlık ama genel kural hâline geldi. Bir hukuk ihlaliyle karşı karşıyaysak müeyyidenin uygulanmasını bekleriz ama müeyyide uygulanmıyorsa, müeyyide cezaysa, ceza, uygulanmıyorsa ya da uygulanamıyorsa, etkili bir biçimde sonuç vermiyorsa, mağdurların, hak ihlaline maruz kalanların adalet duygularını, hakkaniyet duygularını, hakikati öğrenme haklarını yerine getirmiyorsa, bunları karşılamıyorsa o zaman burada devlet açısından büyük bir noksanlık ortaya çıkar ki bu, devleti yok eder yani devlet ile hukuk arasındaki ilişkiyi koparır ve devlet yok olur.

Adaletin ve barışın inşacısı olmak üzere, benzer tüm yargısal süreçlerin takipçisi olacağımızı bir kez daha yeniliyor, cezasızlık zırhı kaldırılarak toplumsal barış ve insan onuru ekseninde var edilecek yeni ve adil bir hukuk sistemini mutlaka hayata geçirmek dileğiyle bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Erdem, buyurun.

Süreniz beş dakika.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü; buradan, kadın cinayetlerine artık son verilmesi gerektiğini, kadına yönelik her türlü şiddeti kınadığımı vurgulamak istiyorum. Sayın Bakanım, İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönmeli ve 6284 sayılı Yasa'nın eksiksiz uygulanması sağlanmalıdır.

Biraz önce bir vatandaş aradı Sayın Bakanım, hâl hatır sordu "Ne yapıyorsunuz?" dedi. Ben de Adalet Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz dedim. "Ya, adalet mi var ki bütçesini görüşeceksiniz? Adalet Bakanlığına ayıracağınız o parayı emeklilere verin en azından bir ev kirası ödesin." dedi; vallahi benim de aklıma biraz yattı.

Sayın Bakan, size yönelttiğimiz tüm sorulara, belgeli iddialara, kamuoyunu sarsan skandallara her seferinde çıkıp aynı cevabı veriyorsunuz: "Türkiye bir hukuk devletidir." Hukuk devleti lafla değil uygulamayla olur Sayın Bakanım; hukuk devleti iktidara yakın olana ayrı, muhalefete ayrı uygulanarak olmaz. Vatandaş, bu ülkede hukukun olduğuna, adaletin olduğuna artık inanmıyor. Türkiye'de adaletin çöküşünü veriler de gösteriyor. Dünya Adalet Projesi Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne göre 2015'te 80'inci sırada

olan Türkiye, 2025'te maalesef 118'inci sıraya gerilemiş yani Sayın Bakanım, son on yılda 38 sıra düşmüş. Temel haklar kategorisinde 134'üncü sıradayız, Avrupa ve Orta Asya ülkeleri arasında sondan 2'nciyiz. Yargıya güven yüzde 20'nin altına düşmüş Sayın Bakanım; bunun sebebi iktidarın yargıyı siyasi aparatına dönüştürmesidir. Maalesef, soruşturma ve tutuklamalarda çifte standart uygulanan bir yargı sistemi oluşturdunuz; dosyalarda suçlama aynı, kanun maddesi aynı, CHP'liler ve muhalifler tutuklanıyor, AKP'liler ise korunuyor. Böyle adalet mi olur Sayın Bakanım?

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin AKP dönemine ait 37 dosyası var, işlem yok. Ankara Büyükşehir Belediyesinin AKP dönemine ait 97 yolsuzluk dosyası var, işlem yok fakat Mansur Yavaş "çorba dağıttı" diye soruşturuluyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Çorbadan değil, konserlerden!

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Suç örgütü lideri Aziz İhsan Aktaş AKP belediyelerinden 300 ihale, CHP belediyelerinden 80 ihale almış; soruşturulan sadece CHP'li belediyeler, belediye başkanları. Bu, bir hukuki süreç değil siyasi darbedir. Sayın Bakan, bu ülkede "tweet" atan öğrenci, gazeteci tutuklanıyor fakat Genel Başkanımıza yumruk atan tescilli katil serbest kalıyor. Adalet arayan anneler, aileler gün geçtikçe çoğalıyor.

2024-2025 boyunca Türkiye'de saraydan gelen talimatla bir hukuk standardına imza atıldı; CHP'li 17 belediye başkanımız tutuklandı, dosyalar boş ama tutuklamalar var, deliller yok ama algı operasyonları, gizli tanıklar, iftiracılar var. Uyuşturucu baronları, çete elebaşları, katiller serbest ama halkın oyuyla seçilmiş belediye başkanları tutuklu. Böyle hukuk mu olur Sayın Bakanım? Nereye kaçıyorlar? Bakın, bu başkanlardan biri de Antalya Büyükşehir Belediye Başkanımız Muhittin Böcek. Yaklaşık altı aydır tutuklu. 14 ayı ilaç kullanıyor, ciddi sağlık sorunları var, defalarca hastaneye kaldırıldı. Yargılamayın demiyoruz, verin ev hapsini, alın tedbirlerini, yargılayın. Siz tutukluluğu cezaya çevirdiniz bu ülkede Sayın Bakan. Bu insanlar kendilerini aklayana kadar cezaevinde ölsün mü? Altı ay geçmiş, ortada iddianame yok, soruşturma devam ediyormuş. Niye bu soruşturmalar 2019'a kadar? Daha öncesine niye gidilmiyor Sayın Bakanım? Sonra çıkıp "Hukuk devletiyiz." diyorsunuz.

Yine bu süreçteki bir konuyu daha dile getirmek istiyorum: CHP'li belediye başkanları hakkında yürütülen soruşturmalarda dosya gizli olmasına rağmen bilgi ve belgelerin kamuoyuna servis edilmesi TCK 285 kapsamında gizliliğin ihlali suçunu oluşturmaktadır ve açıkça hukuka aykırıdır fakat ne hikmetse tüm ifadeler doğru yanlış olduğuna bakılmaksızın aynı anda basına sızdırılıyor Sayın Bakanım. Bunu adliyelerde kimler yapıyor, aslında öğrenmek istiyoruz.

Yine, yargının siyasallaşması bununla da sınırlı değil. En üst yargı organlarına kadar partizan bir anlayışla atamalar var. Dosya açmak için, dava görmek için özel savcılar, hâkimler atanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem, bir dakika veriyorum.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Bitiriyorum Başkanım.

HSK seçimlerinde yaşananları hatırlayın; yargının en kritik Kuruluna, HSK üyeliğine aday olan isimlerden biri seçilemeyince AKP Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı yapıldı. Kim o? İsmail Ergüneş. Bu tablo bile tek başına şu soruyu sordurur: Böyle bir kişi HSK'de olsaydı kimden yana karar verirdi Sayın Bakanım? Ve Sayın Bakan, hâlâ "Türkiye'de hukuk devleti var." diyorsunuz.

Bir de Sayın Bakanım, cezaevi kurumlarında çalışan infaz koruma memurlarının özlük haklarıyla ilgili bir düzenleme talepleri var, unutulmuş durumlar; onlarla ilgili de bir düzeltme yaparsanız seviniriz.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Yaşar Bey'e söz vermeden önce Sayın Bakana Şanlıurfa'yla ilgili bir açıklama için söz veriyorum.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un, Şanlıurfa Adliyesinin Adli Emanet Bürosunda meydana gelen patlamaya ilişkin açıklaması

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Sayın Başkanım, tekrar saygılarımla selamlıyorum.

Urfa Adliyemizin Adli Emanet Bürosunda saat 15.00 sıralarında henüz sebebi belirlenemeyen bir patlama meydana gelmiş. Bu patlama sonrasında Zabıt Kâtibimiz Mehmet Tolga Habiboğlu yaralanmış; şu anda bilinci açık, bacağından yaralanmış. Memurumuza geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Şanlıurfa Adliyesinde çalışan tüm personele geçmiş olsun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Geçmiş olsun dileklerimizi biz de Komisyon olarak iletiyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Adalet Bakanlığı (Devam)

b) Hâkimler ve Savcılar Kurulu (Devam)

c) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu (Devam)

ç) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (Devam)

d) Türkiye Adalet Akademisi (Devam)

e) Kişisel Verileri Koruma Kurumu (Devam)

f) Anayasa Mahkemesi (Devam)

g) Yargıtay (Devam)

ğ) Danıştay (Devam)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Yaşar Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Çok Saygıdeğer Bakanım, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlarımız, basınımızın saygıdeğer mensupları; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı ve bereketli olsun. Sunumunuzu takip ettik, gerçekten çok tafsilatlı bir sunum yaptınız. Ben hazırlayanlara ve emeği geçen herkese gerçekten çok teşekkür ediyorum.

Tabii, az önce ifade ettiniz, biz de oradaki zabıt kâtibimize ve etkilenen herkese geçmiş olsun dileklerinizi bu vesileyle iletiyoruz.

Tabii, AK PARTİ hükûmetleri yirmi üç yılda her alanda olduğu gibi adalet alanında da çok ciddi büyük yatırımlar yaptılar, gerçekleştirdiler yani devrim niteliğinde iyileştirmeler yaptık. Bunların büyük bir kısmını sabah konuşmalarında arkadaşlar ayrıntılı bir şekilde ifade etmediler, ben de ayrıntıya girmemek için onları ifade etmiyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, burada yapılanları özet olarak ifade etmemiz gerekirse kamu denetçiliğinden bilgi edinme hakkına, kişisel verilerin korunmasından kişi mahremiyetine kadar, Anayasa Mahkemesine bireysel başvurudan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulmasına kadar; kadınlara, çocuklara, engellilere, yaşlı ve şehit yakınlarına ve gazilerimize pozitif ayırım yapılmasına kadar, adliye saraylarından yargı mensuplarının sayısının artırılmasına, adli personelimizin sayılarının artırılmasına ve şartların iyileştirilmesine kadar, lojmanlardan bölge mahkemelerine kadar, ihtisas mahkemelerinden adli tıp olanaklarındaki yeniliklere kadar, ara buluculuk mekanizmasından fiziki ve teknik altyapının iyileştirilmesine ve dijital dönüşümle ilgili yapılan alanlara kadar, bunların ayrıntılarını anlatmaya kalkarsak burada süremiz yetmez.

Sayın Bakanım, özellikle seçim bölgemizle ilgili İzmir'de çok önemli yatırımlara imza attınız. Geçtiğimiz yıl yapımına başlanan ve teşriflerinizle yine kısa bir süre önce hizmete açılan Kemalpaşa Adliye Sarayı başta olmak üzere, temeli atılan Aliağa Adliye Sarayı, yargı mensuplarına tahsis ettiğiniz lojmanlar, yine Adli Tıp İzmir Grup Başkanlığı açıldı, bunun bölgesi ve birimleri açıldı, 3 ihtisas dairesi açıldı, bunlar Çeşme, Menemen, Torbalı, Ödemiş ve Bergama olmak üzere, bunlardan dolayı ben başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere sizlere ve bütün ekibinize teşekkür ediyorum. Yine, şehrimize yeni 2 adliye binasının yapılması için de gerekli çalışmalar yapıldığını hatırlatarak ayrıca Kiraz, Bergama, Çeşme, Karşıyaka, Kınık, Menderes ve Selçuk ilçelerimizde yeni adliye binaları için hazırlıkların tamamlandığını ve bu projelerin yatırım programına alındığını buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum; bunun için de gerçekten sizlere ve ekibinize çok teşekkür ediyorum. İzmir'imize yapılan yatırımlardan ötürü de gerçekten emeği geçen ve özellikle on altı aylık bir süre içerisinde yapımı biten adliye saraylarımız için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Türkiye Yüzyılı'nın yargı vizyonu hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen, güven veren, öngörülebilir bir adalet sistemi olarak da belirlendi. Mülkün temeli olan adaletin, sosyal barışın, refahın, istikrarın, kalkınma ve büyümenin de itici gücü olduğunu bilerek çalışmalarımıza yön verdik. Türkiye Yüzyılı'nı sadece ekonomik, siyasi, askerî ve diplomatik olarak değil, adaletin de yüzyılı yapmak için çalışmalarımızı bu anlamda kararlılıkla sürdürüyoruz. Güven veren ve erişilebilir bir adalet sisteminin tesisi için Anayasa'dan yasalara, kurumsal işleyişten personel yapısına ve özlük haklarına kadar pek çok reforma bu kapsamda imza atıldı. Ülkemizin demokrasi ve hukuk devleti standartlarının yükseltilmesi, insan hak ve hürriyetlerinin genişletilmesi, adaletin hızlı bir şekilde tecellisi, yargıyla ilgili her türlü sıkıntının giderilmesi amacıyla önemli reformlar gerçekleştirildi ve gerçekleştiriliyor. Hataları asgariye indirerek ve temyiz mahkemelerindeki yığılmayı engelleyecek şekilde bölge adliye ve idare mahkemeleri devreye alındı. İstinaf mahkemeleriyle birlikte Yargıtay hukuk ve ceza dairelerinin iş yükünde de büyük oranda bir düşme sağlandı. Adalet hizmetlerinde ülkeyi hak ettiği yere getirmek için yoğun gayret sarf ediyoruz. Yirmi üç yıldır güven veren ve erişilebilir adalet hedefimizden asla kopmadık. 2002 yılında 9 bin civarında olan hâkim ve savcı sayımız 15 Temmuzda yaşadığımız ihanette rağmen yaklaşık 3 kat artışla bugün 25 bini geçmiş durumda. Adalet sistemimizin etkin, güvenilir, tarafsız ve bağımsız olmasını teminen her alanda tarihî adımlar attık. Bu hedef doğrultusunda son yirmi üç sene yaptığımız reform, düzenleme ve yatırımlara zaten sizler de vâkıfsınız. Toplumlar geliştikçe, ticari uyumsuzluklar çeşitlendikçe, teknoloji geliştikçe yeni suç tipleri de doğuyor; nüfus, çevre, göç gibi yeni toplumsal sorunlar ortaya çıkıyor. Amacımız, adaleti gerçekleştirmek olan hukukun bu amacını gerçekleştirmek için kullandığı araçlardan olan kanunlarda da yeni düzenlemeler, yeni değişiklikler kaçınılmaz olmaktadır. Bu kapsamda, yirmi üç yılda mevzuatımızda bu ihtiyaçlara cevap verecek önemli adımlar atılmıştır. Temel kanunlarımızın tamamı yenilenmiş, yapılan Anayasa reformlarıyla temel hak, özgürlükler ve hak arama yolları genişletilmiş, Anayasa'nın vesayetçi ruhunu azaltmaya yönelik büyük reformlar hayata bu kapsamda geçirilmiştir. Bu dönemde planlı bir yargı reform süreci yaşanmış, yargı reform belgeleri kapsamında güven veren bir adalet sisteminin tesisi için çok sayıda yargı paketi Meclisimiz tarafından kabul edilerek bu kapsamda yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, değerli milletvekilleri, Türkiye'nin darbe mahsulü olan mevcut Anayasa'dan kurtulma vaktinin çoktan geldiği kanaatindeyiz. Bu sürecin her adımında milletimizin muazzaz iradesi yegâne rehberimiz olacaktır. Hep birlikte, hiçbir ayırım gözetmeksizin ortak değerlerimiz etrafında kenetlenerek ülkemizi geleceğe taşıyacak bir anayasa hazırlama arzusundayız. AK PARTİ, Cumhuriyet İttifakı ve yürütme olarak biz bu konuda samimiyiz, kararlıyız. Millî iradenin temsilcisi olarak yasama çatısı altında bulunan diğer siyasi partilerin de aynı hüsnüniyeti sergilemelerini de bu kapsamda tabii ki temenni ediyoruz. Sorunlarımızı kavgaya ederek değil ancak konuşarak çözebiliriz. Siyaset kurumunun görevi statüko bekçiliği yapmak değil ülkenin ve milletin önünü açacak işlere liderlik etmektir. Bölgemizi yine çepeçevre saran istikrarsızlık ve çatışma iklimini ortadan kaldırmak, gerilimi körükleyen, kutuplaşmayı derinleştiren 86 milyon ferdin arasına nifak duvarları ören her türlü yaklaşımı da biz bu kapsamda reddediyoruz.

Son günlerde altı harlanan, nefret ve kavgaya siyasetinin ne demokrasimize ne de milletimize hiçbir fayda sağlamadığını artık herkesin görmesi, kabullenmesi ve buna göre de siyaset üretmesi gerekiyor. Her zamanki gibi en büyük dayanağımız ve güven kaynağımız yüzyıllardır farklılıklarını zenginliğe dönüştürerek bu toprakları vatan kılan milletimizin o derin iradesidir, engin iradesidir. 15 Temmuz darbe girişimi gibi tarihin gördüğü en alçak saldırılardan birini dahi hukuk devleti sınırları dışına taşmadan bastırmış olan bu millet, Allah'ın izniyle demokrasiden kalkınmaya her alanda daha nice zaferlere hep birlikte imza atacaktır.

Sayın Bakanım, tabii ki konuşulacak çok şey var ama süremiz kısıtlı. Ben konuşmamı burada nihayetlendirirken 2026 yılı bütçenizin hayırlı olmasını temenni ediyorum, saygıları sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kırkpınar, teşekkür ederim.

Sayın Tahsin Ocaklı, süreniz beş dakika.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerini, Sayın Bakan ve heyetini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, tabii "Adalet mülkûn temelidir." yazısını bütün mahkeme salonlarında görüyoruz ancak tabii, dev adliye sarayları yapmakla -ki saraylarda adalet olmaz- adalet sağlanamıyor. Maalesef, yine yeni cezaevleri inşa ederek suç azaltılmadığı gibi hukukun üstünlüğü yerine üstünlerin hukukunu getirirseniz adaleti yok edersiniz. Adaletin terazisiyle oynadığınızda ülkeyi kaos ortamına sokarsınız. Bir ülkede eğer adalet yoksa her şey anlamsız hâle gelir ve samimiyetle düşünün, ben size sorayım "Türkiye'de adalet var mıdır?" diye. Şimdi, tabii, siz sıkça "Türkiye bir hukuk devletidir." diye söylüyorsunuz, tekrarlıyorsunuz ama hukuk devletinde Anayasa Mahkemesinin verdiği ihlal kararlarının uygulanması gerekiyor mu, gerekmiyor mu? Anayasa Mahkemesinin kararlarını yerine getirmemek Anayasa'yı askiya almak değil midir? Darbeyle yapılan da tam olarak bu değil midir? Ve bu nedenle biz de "sivil bir darbe hükûmeti" diyoruz AKP Hükûmetine.

Demokrasinin gereği kuvvetler ayrılığı vardır; yasama, yürütme, yargı erklerinin birbirinden bağımsız bir şekilde kesin bir biçimde ayrılması gerekiyor yani biri diğerinin üzerinde vesayet oluşturduğunda kuvvetler birliği ortaya çıkar. Tam da işte ülkedeki ekonomik çöküşün temel sebebi aslında buradan başlamaktadır. Ta ki 2012 yılında Sayın Cumhurbaşkanının Konya'da yaptığı konuşmada "Ama işte 'kuvvetler ayrılığı' denilen olay var ya, o geliyor, sizin önünüze bir engel olarak dikiliyor." cümlesiyle, aslında bu cümleyle sizin Bakanlığınızın da yargı bağımsızlığının olmadığını gösteren bir cümle olarak tarihe geçmiş oldu.

2017'deki referandum öncesinde yine, Cumhurbaşkanı olmak üzere, AK PARTİ sözcülerinin başkanlık sisteminin erdemlerinden bahsederken Meclisin ve yargının ayak bağı olduğuna dair ifadeleri hafızalardaki tazeliğini henüz daha korumakta. Şimdi, bizim Rize'de bir vatandaş bir şey söylemişti, onu bir size tam Rize deyimiyse söyleyeyim, şöyle diyor vatandaş: "Ya, bu Adalet ve Kalkınma Partisi var ya bunların kalkınmasına diyecek yok, birbirlerini iyi kaldırıyorlar ama adaletiniz batsın." Bu cümleleri Rize'den bir vatandaş size kullanmış, çok da doğru söylemiş.

Şimdi, On İkinci Kalkınma Planı'nda "Ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması bağımsız, tarafsız ve şeffaf yargı sisteminin egemen olduğu hukuk devleti ile demokrasi ve iyi yönetim ilkelerinin etkin şekilde uygulanmasıyla mümkündür." denilmektedir. Kalkınma planında temel hak ve özgürlüklerin korunmasından, hak ihlallerinin önüne geçilmesinden, hukukun üstünlüğü ilkesi doğrultusunda idarenin yargı denetimine açık olmasından, kanun önünde eşitlikten, hak arama yollarının sağlanmasından, insan haklarının güvence altına alınmasından söz edilmektedir. Söyledikleriniz ile yaptıklarınız arasında bu kadar büyük farklar var, bunda bir yanlışlık görmüyorsunuz, buna uygun pek çok deyim vardır ama en hafifiyle büyük bir pişkinliktir.

Gelelim İBB soruşturması ve ABD'de aranan meşruiyet meselesine. Ne zaman ki Ekrem İmamoğlu İstanbul'u 3 kez oylarını artırarak kazandı ve Cumhuriyet Halk Partisinin Cumhurbaşkanı adayı olarak öne çıktı, işte tam da o arada saray güdümlü bir savcı eliyle Ekrem Başkana ve partimize yönelik yargı süreçlerinin düğmesine basılmış oldu. Sayın İmamoğlu'nu seçimle yenemeyeceğini gören saray rejimi onu yargı eliyle yarış dışında bırakmak istiyor. Önce otuz altı yıllık diplomasını iptal ettiler, ardından İBB soruşturmasını başlatarak Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu'yla birlikte İstanbul'un pek çok yerinde belediye başkanı ve Meclis üyelerimizin iştirakleri, başkanları, belediye bürokratlarında tutuklamalar yaşanmaya başladı. Ortada delillere dayanan bir suçlama yok ama tutuklamalar var. Tutuklanan insanlar itirafçı, iftiracı olmaya zorlandı, çoğunluğu "duydum, duymuştum, konuşuldu" gibi itirafçı beyanlarına dayanarak 3.741 sayfalık iddianame geçtiğimiz günlerde tamamlandı. Dünyada, bu arada, en ağır suçlardan oluşmuş olan iddianamenin 75 sayfa olduğunu biliyoruz. Tabii, buradaki bu kadar sayfa sayısının ceza süresinin uzun tutulmasıyla, yargılama süresinin uzun tutulmasıyla ilişkili olduğunu biliyoruz. Şimdi, buradan çağrımız var Sayın Bakan, yeniden iddia ediyoruz: Delil karartma şüphesi kalmayan bu dosyada tutuklamaların derhâl durdurulması, kaldırılması lazım. Yargılamaya karşı değiliz, tutuksuz yargılanması, var ise suçların iddianamede delilleriyle ispat edildikten sonra elbette ki yargı yoluna biz de şey duyuyoruz ama cezasızlık meselesinde son yıllarda ciddi bir artış var burada cezasızlıkla ilgili.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Hatta her ülkenin cezasızlık uygulamalarına göre bir puanlamanın yapıldığı cezasızlık atlasına baktığımızda 163 ülke arasında Türkiye'nin en kötü 37'nci ülke durumunda olduğunu biliyoruz. Bu, sizin karnenize yansıyan bir şeydir. Cezasızlık konusunda bizden biraz daha kötü durumda olan ülkeler Lübnan, Arabistan, Uganda, İran gibi ülkeler; bizden biraz daha iyi olanlar da birkaç tane var, Azerbaycan, Meksika, Afganistan vesaire gibi.

Dolayısıyla, Sayın Bakan, bütçe adliye koridorları için, adalet için hem kaynak açısından hem de görüş açısından yeterince bir karşılık bulmadığı için bütçenizi uygun bulmuyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu bütçeyi kabul etmediğimizi ifade ederek hayırlı uğurlu olmasını diliyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Şimdi Süleyman Şahan Bey, buyurun.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcıları, Yargıtay, Danıştay ve Anayasa Mahkememizin Genel Sekreterleri, Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerime Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın sözlerini hatırlatarak başlamak istiyorum. Tarih bize göstermiştir ki ne zaman adaletle sıkı sıkıya sarılmışsak o zaman yükselmiş, güçlenmiş, huzurlu ve müreffeh bir toplum hâline gelmişizdir. Buna mukabil, ne zaman adalet yolundan uzaklaşmışsak gerileme, zayıflama, iç ve dış sıkıntıların ağırlığı altında ezilmek kaçınılmaz olmuştur. Yakın tarihimizin tecrübeleri dahi mülkûn yani devletin temelini adalet olduğunu, adaletin temelinde ise insanın, insan onurunun ve haklarının bulunduğunu öğretmiştir. Bu noktada medeniyetimizin köklü adalet anlayışını yansıtan ve Hazreti Ömer'e atfedilen o kadim söz yeniden hatırlanmaktadır: "Adalet mülkûn temelidir." Bu sebeple bizim adalet davamızın pusulası

insandır; insanın onuruyla, haklarıyla ve güven içinde hayatını sürdürebilmesidir. Medeniyet irfanımız, bize adaletin yerini bulmasının çok hassas bir dengeye bağlı olduğunu hatırlatır. Bir çiçeğe az su vermek onu kuruturken fazla su vermek soldurur. Bu gerçek, adaletin kuyumcu titizliğiyle uygulanması gerektiğini ifade eder. Zira her görülen çiçeğe su vermek adalet değildir. Susuzluktan boynu bükülene su vermek adaletken dikene su vermek, zulme dönüşebilmektedir. İşte bu yaklaşım, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep, Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu vizyonla kurumsal bir zemine kavuşmuş; adaletin tesisi, güçlendirilmesi ve milletimiz için daha erişilebilir hâle getirilmesi yönünde tarihi adımlar atılmıştır.

Bu noktada özellikle ifade etmek isterim ki adalet hizmetlerinin güçlendirilmesi sürecinde her zaman erişilebilir, çözüm odaklı, sahaya hâkim yaklaşımlarıyla gece gündüz demeden ulaşabildiğimiz Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, ekiplerine ve Bakanlığımızın kıymetli bürokratlarına teşekkür ediyorum.

"Yargı siyasallaştı." nakaratını tekrarlayan arkadaşlara... 15 Temmuz gecesi bu milletin evladı olan hâkimler, savcılar tankların karşısında dururken FETÖ'cü hâkimler darbecilerin emrinde talimat yazıyordu. Biz o karanlık yapıyı temizledik, yargıyı yeniden milletin yargısı yaptık.

CAVİT ARI (Antalya) - Oraya kim atadı onları?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bu başarının sağlanmasında 2002 yılında 9.349 olan hâkim ve savcı sayımızın 25.452'ye yükseltilmesi de etkili olmuştur.

Sayın Arı, Recep Tayyip Erdoğan'a şefaatçi olacağı söylenmedi. Asansör konuşmasını dinleyen FETÖ "Evvela bunların hakkında gelinmesi gerekiyor." sözünü siz de kendi konuşmalarında duymuşsunuzdur. Siz 28 Şubatta başörtülü kızlarımıza ikna odaları kurdunuz, ki bunların mağdurlarından biri de benim ablamdır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bütçe konuşalım, bütçe!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bugün burada olmamın sebeplerinden biri de tam da budur. Biz başörtüsünü üniversitelere, adliyelere, meclislere özgürce aldık.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sen hâlâ orada mısın? Biraz gel, gel!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Siz "faili meçhul" diye bir kavramı icat ettiniz, biz faili meçhulleri "faili belli" yaptık. Siz yargı bağımsızlığı diye yargıyı vesayet ortağı yaptınız, biz yargıyı milletin hizmetkârı yaptık.

CAVİT ARI (Antalya) - Fail belli. FETÖ'cüler yargıya sokan sizsiniz. Fail belli işte, fail sizsiniz!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Tahir Elçi'ye ne oldu, Tahir Elçi'ye?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hariçten gazel okuma, hariçten. Öğrenilmiş çaresizlik.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Sayın Arı, biz sizi saygıyla dinliyoruz ama sizin bizim konuşmalarımıza tahammülünüz dahi yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Tahir Elçi'ye ne oldu?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Lütfen saygılı olun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Öğrenilmiş çaresizlik, öğrenilmiş.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar... Sayın milletvekilleri...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Tahir Elçi'ye ne oldu?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Biz adaleti insanların kıyafetinden, kökeninden, mezhebinden...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Toroslara bak, Toroslara.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sezgin, lütfen... Cavit Arı Bey, şimdi konuşacaksınız zaten.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - ...dolayı değil hak ettiği için yargılanmasından yanayız; adalet, hak bunu gerektirir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ona göre davranın o zaman.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Biz adaleti "Zulümle abat olanın akıbeti berbat olur." diyen Yunus Emre'nin mirası olarak görüyoruz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Göreceğiz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Onu doğru söylemişsin, bak.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bu bütçe Adalet Bakanlığının değil Türkiye'nin adalet destanının yeni bir sayfasıdır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Abartma, abartma!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Adalet hizmetlerinin etkinliğini, erişilebilirliğini ve kurumsal kapasitesini güçlendirmek amacıyla kullanılan bütçemiz yıllar içerisinde istikrarlı bir şekilde artış göstermiştir.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - İşiniz, gücünüz yağcılık.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - 2002 yılında Bakanlığımızın bütçesinin merkezî yönetim bütçesi içerisindeki payı yüzde 0,83 iken bu oran 2026 yılı teklifinde 1,90'a yükselmiştir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ne oldu? Parayla adalet mi olacak?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - 2002 yılında bütçemiz 808 milyon 141 bin TL iken bu rakam 2025 yılında 280 milyar 275 milyon 802 bin TL olmuştur; 2026 teklifinde ise tahsisî öngörülen miktar 389 milyar 560 milyon 433 bin TL'dir.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yüzde 8'i yatırım, personel gideri, SGK gideri...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Parayla adalet olmaz.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bakanlığımızın Yozgat ili ve ilçelerinde 2002 yılından bugüne kadar yapılmış olan 14 adet yatırım projesi tamamlanmış, 1 projesi ise devam etmektedir. Güncel rakamlarla toplam yatırım tutarı 5 milyar 628 milyon 795 bin TL'ye ulaşmıştır.

Para vererek siyaset yapmayı en iyi siz bilirsiniz.

Ayrıca, Yozgat merkez ve ilçelerine UYAP, SEGBİS donanımları, enerji ve iklimlendirme ve ağ yönetimi yatırımları kapsamında 13 milyon TL tutarında bilişim yatırımı yapılmıştır. Bu bağlamda ifade etmek isterim ki adalet teşkilatının altyapısını

güçlendirme konusundaki en önemli çalışmalarımızdan biri, ülke genelinde inşa ettiğimiz modern adalet saraylarıdır ki Allah'a şükürler olsun Yozgat'ta böyle bir eksikimiz yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İçine bak, içine; içi boş.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Geçmişte adalet hizmetleri hükümet konaklarının giriş ya da bodrum katlarında veriliyor, bu durum adalet mekanizmasının ruhuna da uygun düşmüyordu.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sen hayatında hiç adliye gittin mi ya?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bunu görerek adliyelerimizi şartlara uygun, nitelikli ve çağın gereksinimlerini karşılayan modern binalara taşıdık.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - İstanbul Çağlayan Adalet Sarayına vatandaş ulaşmıyor.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bu yaklaşımın yansımalarını Yozgat'ımızda daha açık şekilde görmekteyiz. Adalet eğitim merkezi, adliye binaları, lojmanlar, adli tıp hizmetleri, ceza infaz kurumlarıyla ilimizin yargısal altyapısı önemli ölçüde güçlendirilmiştir.

Sayın Bakanım, yargısal iş gücü yükü, nüfus ve hizmet kapasitesi dikkate alındığında Yozgat özelinde şu üç hususu bilgilerinize arz etmek isterim: Devam etmekte olan Yerköy Ceza İnfaz Kurumunun inşaat sürecinin hızlandırılması...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Cezaevi istiyor ya! Cezaevi isteyen milletvekili...

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - ...Sorgun Ceza İnfaz Kurumunun 2026 yatırım programına alınması, artan nüfus ve personel yoğunluğu nedeniyle Yozgat Adliyesine ilave hizmet binasının kazandırılmasını talep etmekteyiz. Bu taleplerimiz, adalet hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, personelimizin çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve vatandaşımızın adalete erişiminin kolaylaştırılması bakımından sahadaki ihtiyaçlara ve hizmet standartlarının yükselmesine yöneliktir.

Bugüne kadar ilimize göstermiş olduğunuz destek için tekraren teşekkür ediyor, sizlerin katkılarıyla bu hususların da hayata geçirileceğine dair güvenimi özellikle ifade etmek istiyorum.

Bu çerçevede, Adalet Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesinin milletimiz için hayırlı sonuçlar doğurmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Şahan, teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, millet iline fabrika istiyor, sayın vekil cezaevi istiyor; nasıl oluyor bu iş?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tanal, biraz önce Malatya için de konuşuluyordu yani dünyada cezaevi olmayan bir ülke var mı?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ama anladım da azaltmak lazım, bununla mücadele etmek lazım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Dünyada cezaevi olmayan bir ülke var mı? Keşke olmasa.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Azalması lazım, azaltılmasıyla ilgili mücadele...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Hani, bunların, yatırımların konuşulması kadar doğal bir şey yok.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Fabrikayı bir girişimci yapar, bunları devlet yapar Mahmut Bey.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, öncelikle bir teşekkürle başlamak istiyorum: Geçen bütçe görüşmelerinde "Antalya'ya bölge idare mahkemesi istiyoruz." demiştik. Bölge idare mahkemesi kurulmasına karar verildi ancak hâlihazırda daireler oluşmadı, aktif bir şekilde mahkeme faaliyete başlamadı. Bu konuda hızlı adımlar atılır ve mahkeme faaliyete başlar ise bundan Antalya olarak memnun olacağız. Ayrıca, Manavgat ilçesinde doğu ilçeleri yönüyle, Kumluca ilçemizde de batı ilçeleri yönüyle bir ticaret mahkemesi kurulmasına ihtiyaç var. İki ilçemiz de büyük içedir ve ticaret mahkemeleri açısından da iş yoğunluğu açısından da uygundur. Kaş ve Manavgat adliyelerindeki fiziki koşulların yetersiz olması nedeniyle acilen yine bu iki ilçemize de müdahale edilmesinde fayda var. Kemer ilçemiz yönünden de ayrıca teşekkür ederim, yeni bir adliye binasına Kemer ilçemiz kavuşacak.

Sayın Bakan, Antalya'da, malum, belediyemizle ilgili bir soruşturma açıldı, Belediye Başkanımız ve tutuklanan başkaca vatandaşlarımız ve soruşturma yapılan vatandaşlarımız var. Biz hep söylüyoruz, kimse hakkında soruşturma açılmaz değil, var ise iddialar mutlaka soruşturma açılır ve yargılama sonrasında mahkemenin vereceği karara göre de sonuçta suçlu ya da suçsuzluğu ortaya çıkacaktır. Antalya ölçüsünde söylüyorum, geline aşamada öyle bir süreç izlendi ki o soruşturmada bahsi geçen kişilerin kim oldukları ya da arkasındaki kişilerin kim oldukları bilinen bir soruşturma maalesef istenilen şekilde devam etmedi. Çok büyük rakamların geçtiği bir dosyada bugün sadece ifade alınıp "Ya, kusura bakmayın, ifade için de çağırdık, sizi yorduk." gibi bir süreç oldu. Ama bir başka dosyada, işte, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanımızın dosyasında daha iddianın ne olduğu bile tam ortaya çıkmadan Belediye Başkanımız hakkında tutuklama kararı verildi. Geline süreçte, Belediye Başkanımızın özellikle sağlık durumu gerçekten risk altında, bu hususu da dikkatlerinize sunuyorum ve kamuoyunun vicdanı yaralanmadan bu sürecin devam etmesini istiyoruz. Ancak süreçle ilgili bir tespiti şöyle paylaşmak istiyorum Sayın Bakan: Gerek Antalya gerekse diğer belediyelerle ilgili soruşturmalarda modern hukuk sisteminde delilden sonuca gidilir ancak buralarda önce birileri tutuklanıyor ve onun üzerinden yaratılan delillerle soruşturmalar devam ediyor. Bu durumda da gerçekten birçok vatandaşımız da Antalya'da mağdur olmuş durumda.

Sayın Bakan, ben de yıllarca avukatlık yapmış meslekten birisi olarak adliyelerimizde özellikle çalışan personellerimizin yoğun sorunları olduğunu biliyorum, bize de zaman zaman bu sorunlar sendikalar aracılığıyla iletilmekte. En temel konu da özellikle adalet hizmetleri sınıfının kurulması olarak ifade ediliyor. Zaten adalet hizmetleri sınıfı oluşursa diğer sorunların da kendiliğinden çözüleceğine dair bir anlayış var. O nedenle, adalet hizmetleri sınıfının kurulması noktasında hep birlikte hareket edersek adliye çalışanlarımızın sorunlarının çözümüne katkıda bulunmuş oluruz.

Bunun yanı sıra, malum, cezaevlerine çok yoğun ziyaretlerde bulunuyoruz içinde bulunduğumuz ortam nedeniyle. Bu süreçte, benden önceki arkadaşlar da ifade ettiler, infaz koruma memurlarının çalışma koşullarıyla ilgili, ekonomik anlamda maaşlarıyla ilgili, özlük haklarıyla ilgili ve özellikle de psikolojik olarak oradaki çalışma koşullarından kaynaklı sorunları olduğunu bir kez daha ifade edelim. Gerçekten oradaki arkadaşlar yoğun bir mesai içerisindeler ve kendileri de maalesef ki her şeyden çekinir, korkar bir vaziyetler, içinde bulundukları o psikolojik ortam da önce sağlıklarını da etkiliyor bir taraftan. Kısacası, Türkiye'de, sayıları

80 bine ulaşan cezaevi infaz ve koruma memurlarının sorunlarının çözülmesi noktasında da yine hep birlikte mücadele eder isek o arkadaşlarımızın da sorunlarına çare olmuş oluruz.

Sayın Bakan, bir hukukçu olarak şunu söyleyeyim: Gelişen teknolojinin de verdiği imkânlarla birtakım uygulamaların adliyelerde hızlandırılması, işte, tebligat ve diğer UYAP üzerinden yapılan işleştirmeler yargımızın hızlanması adına önemli adımlardır. Tabii, teknoloji geliştikçe ortaya çıkan ihtiyaçlar da bu şekilde şekillenmektedir. Ancak hukukta, adalette en temel şey, bazen tabii ki "Geciken adalet, adalet değildir." diyoruz, tek başına hızlı yargılamanın da hedef olmaktan öte, doğru, adil ve hakkaniyete uygun bir karar verilmesini sağlayacak sistemin oluşmasını sağlamamız gerekiyor. Esas olan temel budur. Tabii ki yeni binalar önemlidir, çalışma koşulları açısından önemli; tabii ki teknoloji önemlidir, hızlanma açısından önemli ama orada verilen kararın vicdanları rahatlatıp rahatlatmadığı ya da yaralayıp yaralamadığı her şeyden daha önemlidir. Bugün, Türkiye'nin en temel sorununun adalet ve adaletsizlik olduğunu ve özellikle de yargıya olan güvenin, maalesef, yerlerde sürünmesi olduğunu bir kez daha ifade etmek isterim.

Biraz önce bir arkadaşımız -ya da siz- "Ya, işte, eski merdiven altı adliyeler..." demişti. Evet, ben de öyle bir adliyede stajımı yaptım, mesleğe başladım, siz de belki aynı şekilde ama o dönemin verdiği hâkimlerin hiçbirinin hangi siyasi nedenle o kararı verdiğini sorgulamak aklımızdan bile geçmezdi. Kararı beğeniyorsak "İyi bir karar." derdik, beğenmiyorsak da temyiz eder, yargı mücadelemizi sürdürürdük ama hiçbir avukatın ya da vatandaşın aklına "Bu hâkim neden bu kararı verdi, hangi siyasi iradeyle bu kararı verdi, hangi siyasi etken bu karara neden oldu?" diye kimsenin aklına sormak gelmezdi. İşte o günlerden böyle yetişildi, böyle gelindi ve yargıya güven oranı gerçekten de çok yüksekti. İşte, bugünün temel sorunu bu. Yani binaları yapıyoruz, güzel, ihtiyaçtır.

Bu arada, Antalya Adliyesine de yeni bir bina çalışması olduğunu da duydum. Gerçekten de çok önemli, ihtiyaçtır, yeni bir binanın mutlaka Antalya'ya kazandırılması gerekiyor ama içine de adaletin doldurulması gerekiyor. Mesele bu. İşte bunun yolu da hâkimlerin ve savcılarının siyasi etki altında kalmamasından geçiyor. Bugün, göreve başlayan hâkimin, savcının, daha ilk kura aşamasında bir Cumhurbaşkanının, siyasi bir partinin Genel Başkanı olan Cumhurbaşkanının siyasi konuşmasını alkışlatmayla mesleğe başlayan hâkim, savcının olduğu bir yerde tarafsız yargıdan bahsedemeyiz. Evet, Cumhurbaşkanı çıkabilir, kura törenine katılabilir ama ana muhalefet partisini, ana muhalefet partisinden genel başkanını en sert eleştirdiği konuşmayı orada yapamaz, yaparsa da o hâkim, savcının onu alkışlamaması gerekir. Şimdi, siz daha o hâkimi, savcıcı böyle bir atmosferle göreve başlatırsanız ve bir karar vereceğinde, yarın, ertesi gün, o görevde kalacak mı, kalmayacak mı endişesiyle dosyanın kapağını açan bir hâkim, savcı var ise orada yargı tarafsız ve bağımsız olamaz Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Son bir dakika.

CAVİT ARI (Antalya) - İşte bütün mesele burada düğümleniyor. Bütün mesele, o hâkimin, savcının vicdanıyla hareket edebilmesinde düğümleniyor. Hâkim kararı verirken "Yarın benim başıma şu gelir, bir başka yere atanırım." demeden, kararını vicdanına göre verebiliyorsa o zaman bu ülkede adalet var deriz, hukuk var deriz. Esas bunu sorgulamalıyız. Şimdi görüyoruz ki muhalefetle ilgili birçok dosyada kararı veren hâkim ilk kararnamede başka bir mahkemeye gönderiliyor. Peki, diğer dosyalarla ilgili kararı verecek olan hâkimler nasıl karar verecek? Nasıl böyle bir adalet sağlanacak bu ülkede? İşte, sorgulamamız gereken budur. Bunları başaramadığımız takdirde bu ülkede maalesef ki adaletten, hukuktan, tarafsız ve bağımsız yargıdan bahsedemeyiz Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın İsmail Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, çok Değerli Bakanımız, Bakan Yardımcılarımız, yüksek mahkemelerimizin çok değerli temsilcileri, kurumlarımızın çok değerli temsilcileri ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

"Adalet" tabii, kelime anlamı olarak hak ve hukuka uygunluk, hak ve hukuku gözetleme ve yerine getirme, doğruluk, adil olma durumu olarak tanımlanmaktadır. Adil yargılanma en temel haktır. Yargıdan beklenen de adil ve hızlı yargılama yapılmasıdır çünkü "Geç gelen adalet, adalet değildir." denilmektedir. Adil ve hızlı yargılama adına, AK PARTİ iktidarlarında yargılama alanlarını daha modern hâle getirmek için yaklaşık 5,5 milyon metrekairelik alanda çok sayıda adalet sarayı inşa ettik. Mahkeme sayılarını önemli derecede artırdığımız gibi, ihtisas mahkemelerinin sayıları da daha fazla oranda artırılmıştır. Yine, adaletin uygulayıcıları olan hâkim ve savcılarının sayıları önemli derecede artırıldığı gibi, aynı zamanda hâkim ve savcılarının daha donanımlı yetişmesi için 2023 yılında hâkim ve savcı yardımcılığını hayata geçirdik ve hâkim sayısını 17.300'e çıkararak, her 100 bin kişiye düşen hâkim sayısını 17,4'lere çıkararak Avrupa ortalamasına yaklaştık. Diğer taraftan, savcı sayısını da 8.054'e çıkararak her 100 bin kişiye düşen savcı sayısı 8,7'ye çıkarıldı. Diğer taraftan, tabii ki üst mahkemelerin yükünü azaltmak için bölge mahkemeleri hayata geçirildi. Ceza Muhakemesi Kanunu'nda soruşturmaya yer olmadığına dair kararı gerçekten de lekelenmeme hakkı adına önemli bir karar olarak görüyoruz. Yine, taahhülle serbest kalma uygulamasının hayata geçirilmesini özgürlükler açısından önemli bir adım olarak görüyoruz. Bazı mahkemelerde ortalama karar sürelerinde Fransa, Almanya ve İngiltere gibi ülkelerden iyi olsak bile dosya bazında çok uzayan mahkemelerimiz var maalesef ve dolayısıyla bunlar da mağduriyetler yaratmaktadır. Diğer taraftan, mahkemeye gitmeden uyuşmazlıkların çözülmesinde, iş, ticari tüketici ve kira uyuşmazlıklarında ilk önce ara buluculuğa gitme kararını çok önemli buluyoruz ve bunların sayısının daha da artırılmasını talep ediyoruz. Diğer taraftan, tabii, bu yöntemden 1 milyon 865 kişinin -dosyanın da- faydalanmış olmasının gerçekten de mahkemelerin yükünü ne kadar azalttığını görüyoruz. Diğer taraftan da kurumlar ile kişiler arasındaki uyuşmazlıklarda daha önce vatandaşlarımızın gidebileceği mahkemeler haricinde bir sistem yoktu. Kamu Denetçiliği Kurumunun hayata geçirilmiş olması vatandaşımızı son derece memnun etmiştir. Yine, tabii ki yargılamada kullandığınız, UYAP programı ve SEGBİS sistemleri hizmete ulaşımı kolaylaştırdığı gibi yargılamada kolaylıklar sağlamıştır. Sayın Bakanım, bunun için de teşekkür ederiz.

Tabii, Adalet Bakanlığının görev tanımına baktığımız zaman -Adalet Bakanlığının görevlerinde- "Kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak... Bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konularında Hakimler ve Savcılar Kuruluna teklifte bulunmak..." "Kamu davasının açılması ile ilgili olarak mevzuatla Adalet Bakanına verilen yetkinin kullanılması..." "Adli sicilin tutulması ile ilgili hizmetleri yürütmek..." denilmektedir.

Ya, tabii ki yargılamalar bağımsız hâkimler tarafından yapılmaktadır. Bazı milletvekillerimiz, yürüyen davalar hakkında, yapılan uygulamalar hakkında Bakanlığı suçlamaktadırlar. Bu, doğru değildir, yanlıştır. Bu ülkede 2007 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Cumhurbaşkanlığı seçiminde maalesef 367 garabeti yaşanmıştır. İç Tüzük'te Genel Kurul toplantı yeter sayısı 1/3 iken ilk turda seçilme kriteri toplantı yeter sayısı gibi gösterilerek yapılan seçim geçersiz sayılmıştır. En ufak hukuk bilgisi olanların dahi bilebileceği bu konuyu... O dönemde maalesef Anayasa Mahkemesi üyeleri buna uymamıştır. Buna muhalefet partileri de aynı şekilde destek vermiştir. Bugün hukuki süreçlerde itirazda bulunanlar keşke o dönemde bu süreçlere de bu garabetlere de itiraz etselerdi diye düşünüyoruz.

Sayın Bakanım, Uşak ilimizde adliye binasının yapımı için size teşekkür ederim. Yine, Banaz ilçesi ve Eşme ilçesi adliye binalarının 2026 yılında yapılacağını, yatırıma alınacağını bildirmeniz bizi ve Uşaklı hemşehrilerimizi memnun etmiştir. Yine, aynı şekilde, Uşak Cezaeviyle ilgili, yeni cezaevi yapılmasıyla ilgili çalışmalarınızın sürdüğünü biliyoruz. Bunun için de teşekkür ederiz.

Sayın Bakanım, özellikle, bizlerle beraber milletvekilliği yapmış biri olarak, Bakan olarak da bizlerin her zaman yanımızda oldunuz. Ne zaman size ve ekibinize ulaşmak istesek ve ne zaman bir sorunla karşılaşsak her zaman derdimize derman oldunuz. Bu hizmetleriniz için, bize, milletvekillerimize gösterdiğiniz ilgi, alakadan dolayı sizlere ve Bakan Yardımcılarımıza ve ekibinize gerçekten teşekkür ederim.

Ben bu duygu ve düşüncelerle 2026 yılı Adalet Bakanlığı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Güneş, teşekkür ederim.

Sayın Hakkı Saruhan Oluç, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları ve değerli bürokratlar, hoş geldiniz.

Sunumunuz için teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Üç dört konuya değinmek istiyorum kısa kısa. Şimdi, devletin yargısı hakkaniyete uygun davranmalıdır değil mi? Yani kararları hakkaniyet yaratmalıdır, sizin de buna itirazınız olamaz. Hakkaniyet, hak ve adalete uygunluk demektir aynı zamanda, doğruluktur yani. Hakkaniyetli yargılanma hakkının kâğıt üzerinde var olması yetmez, uygulamanın da buna uygun olması gerekiyor. Şimdi, biliyorsunuz, adil yargılanma hakkı, ayrıca, hakkaniyete uygun yargılanma hakkıdır aynı zamanda; içinde hakkaniyet vardır, hukuka ve adalete uygunluk vardır. Anayasa'nın 36'ncı maddesini size hatırlatmam abes olur ama der ki: "Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." Bu... Yani Anayasa Mahkemesine göre adil yargılanma hakkı temel olarak yargılama sürecinin ve usulünün hakkaniyete uygun olarak yürütülmesini teminat altına alır. Şimdi, Sayın Bakan, siz de biliyorsunuz, bizler de biliyoruz ki Türkiye'de sonuçlanan yargılamaların Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde en fazla hak ihlali verildiği karar adil yargılanmayla ilgilidir -yani ikisinde de hani sayıları vermeme gerek yok, sizde bunlar var- adil yargılanma hakkının Türkiye'de çok ciddi biçimde ihlal edildiği açık ve nettir. Şimdi, bu yeni bir durum da değil yani yıllardan beri böyle bir durum ve bunun değişmesi doğrultusunda maalesef şimdiye kadar çok büyük bir çaba olmadığı gibi, tam tersi yönde de bir gelişmenin olduğunu hep birlikte biliyoruz, izliyoruz. Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına gelmek istiyorum bu bağlamda. Çok kısa duracağım çünkü sizinle bu konuyu çok tartıştık, Mecliste görev yaparken de çok tartıştık, hatırlarsınız. Yani Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmıyor olması bir ülkede ciddi bir sorun yani Anayasa Mahkemesini yok sayan mahkemeler var. Bu yeni bir durum gerçekten; ben hani çok eski yılları da hatırlayan birisi olarak söylüyorum bunu, gerçekten yeni bir durumla karşı karşıyayız. Bunu bir yere not edelim. Bunun değişmesi yönünde Adalet Bakanlığının gerçekten bir çabasının olması gerekiyor. Aksi takdirde, adalet, adalet terazisi filan, bunların hepsi bir kenara itilmiş oluyor.

İkincisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları... Şimdi, siz yaptığınız çeşitli açıklamalarda -daha önce de bunları söylemiştiniz- "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanma oranının en yüksek olduğu ülkelerden biri Türkiye." demiştiniz; tamam, olabilir. "Yüzde 91." diyordunuz galiba; pekâlâ ama işte o uygulanmayan yüzde 9 var ya, işte orası zaten sorun olan. Yani Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması gerekiyor; bunun uygulanmaması aynı zamanda, Anayasa ihlali anlamına geliyor. Onu da söylemiş olayım.

İki karara işaret edeceğim: Selahattin Demirtaş ve diğer arkadaşlarımız hakkında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 4 kere ihlal kararı verdi. Bu ihlal kararlarının içindeki en önemli ihlal maddesi 18'inci madde, siyasi nedenlerle tutuklandılar ve yargılanıyorlar meselesi; en önemli madde bu.

En son, siz de dediniz: "Hüküm kesinleşti, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde." Sizin ifadenizdi fakat uygulanmıyor hâlâ; bunu not etmek gerekiyor. Biz tarihe geçsin diye de bunları konuşuyoruz ve yıllardan beri bu konuda çok ciddi bir sıkıntı yaşanıyor. Maalesef, yargı mekanizmasında adil olmak, ahlaklı olmak, etik olmak falan gibi özellikler büyük ölçüde yıprandı, tahrip edildi. Sırada adalet, hukuk, demokrasi ve adil yargılanma hakkının da tamamen yok edilmesiyle ilgili bir tehlike var. Onun için, doğrusu, bunları size söyleme ihtiyacını duydum.

Bakin, Kobani davası -Selahattin Demirtaş meselesiyle ilgili ve diğer arkadaşlarımızla ilgili söylüyorum- bizim açımızdan kumpas davası olarak nitelendirdiğimiz bu dava uzun zaman sürdü, nihayete erdi. Bir yıldan fazla bir süre boyunca mahkeme gerekçeli kararı istinafa göndermedi. Gönderdi bir yılı aştıktan sonra, şimdi de istinaf bekliyor. Tabii, mahkemenin işine karışmak değil derdimiz fakat çok açık söyleyeyim, evrensel hukuk ilkeleri açısından bakıldığında, bu Kobani kumpas davasının kararının adil yargılanma açısından da son derece ciddi, sorunlu bir karar olduğu biliniyor. Şunu söyleyeyim: Sadece usulden değil, esastan da bozulması gereken bir kararla karşı karşıyayız ama istinaf mahkemesi bunu bekletiyor. Niye bekletiyor? Bunun cevabı bir tek şey

Sayın Bakan: AİHM kararı uygulanmıyor, istinaf mahkemesi bekletiyor çünkü siyasi nedenlerle Selahattin Demirtaş ve diğer arkadaşlarımız cezaevinde tutulduğu için, siyasi kararın çıkması bekleniyor. Siyasi irade "tamam" dediği zaman harekete geçecek istinaf mahkemesi. Bunun adil yargılanmayla, hukukla falan bir alakası olmadığını çok iyi biliyoruz; bunu söylemiş olayım.

Sayın Bakan, diğer bir konu şu, siz de konuşmanızda işaret ettiniz "Önemli bir meseledir." diye, gerçekten öyle: "Lekelenme hakkı." Bu ülkede yaşayan herkes için geçerli olan bir hak lekelenme hakkı, değil mi? Sadece siyasetçiler için değil, herkes için, her birey için geçerli olan bir hak. Aynı şekilde, masumiyet karinesi; bu da bağımsız ve tarafsız yargının ve mahkemenin kararları netleşene kadar hakkında suç isnat edilen her bireyin suçsuz olduğunu kabul eden bir hak, evrensel bir hak, yüzlerce yıldır geçerli olan bir hak. Uluslararası bir hukuk terimi aynı zamanda; suç kesinleşmediği sürece kimse hükümlü kabul edilemez.

Peki, samimi olarak soruyorum size: Bugün Türkiye'de lekelenme hakkının ve masumiyet karinesinin gerçekten işlediğini, geçerli olduğunu düşünüyor musunuz? Tabii ki size bağlı değil sonuçta ama yani bu, medyada, açılmış olan davalarla ilgili, yargılananlarla ilgili -şu ya da bu siyasi diye ayırt ederek de söylemiyorum- yapılan yayınlar lekelenme hakkını sonuna kadar çiğniyor, masumiyet karinesini sonuna kadar yok sayıyor. Şimdi, masumiyet karinesinin yok sayılması aynı zamanda adil yargılama hakkının da işlememesi anlamına geliyor zaten baktığımızda hukuk doktrini açısından da. Dolayısıyla çok ciddi bir sorun. Maşallah -size bağlı değil ama- RTÜK kılını kıpırdatmıyor; o televizyonlarda resmen linç ediliyor insanlar, yargılananlar ama RTÜK kılını kıpırdatmıyor. Ya, anayasal bir haktır lekelenme hakkı ve masumiyet karinesi ama yok sayılıyor. Siz değindiğiniz için ben buna değiniyorum. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin de çiğnenmesi anlamına geliyor bu aynı zamanda; onu da hatırlatmış olayım. Dolayısıyla bu yargısız infaz anlayışının sona ermesi gerekiyor. Elbet, dediğim gibi, RTÜK size bağlı değil tabii ki ama yani siz de Adalet Bakanlığı olarak lekelenme hakkının ve masumiyet karinesinin ne kadar önemli olduğunu ara sıra bütün topluma ve özellikle de medyaya hatırlatırsanız hayırlı olacağı kanaatindeyim. Yani siz bunu geçmişte yaşamış olan bir siyasi hareketten geliyorsunuz. 28 Şubat andıçlamalarını hatırlatırım size yani bu anlayış, 28 Şubat andıçlamalarından farklı bir anlayış değildir bugün medyada kullanılan anlayış. Dolayısıyla bu konuda bir hassas davranışa ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz ve bu konuda gerçekten adım atılması gerektiğini düşünüyoruz.

Sonuncu olarak değinmek istediğim konu Sayın Bakan -gine çok konuştuğumuz yani sizlerle de hem de sizin Mecliste bulunduğunuz sürede de çok konuştuğumuz bir konu hatırlarsanız- cezaevi gözlem ve idare kurulları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Başkanım, müsaade eder misiniz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Yani "Bu cezaevi idare ve gözlem kurulları hakkında hangi tanımlamaları kullanarak konuşmak gerekir?" kısmında hakikaten zorlanıyoruz. Yani bu cezaevi gözlem ve idare kurullarının verdiği kararlar hukuk açısından baktığımızda -büyük bir- hukuk dışı; insani açıdan baktığımızda, yemin ediyorum, insanlık dışı; tartışılmaz bir şey. Kim bulunuyorsa bu cezaevi gözlem ve idare kurullarında, o verdikleri kararlarla insani bütün değerleri çiğniyorlar. Şimdi, bakın, bunu defalarca tartıştık; hasta tutsakları vesaireyi tartıştık, konuştuk; yaşlıları tartıştık, konuştuk. Otuz sene, otuz bir sene, otuz iki sene cezaevinde yatmış bir insanın önüne dışarı çıkabilmesi için bir kâğıt koyup bir pişmanlık imzası almaya çalışan zihniyetin insanlıkla bir alakası yoktur. Adam ya da kadın otuz sene cezaevinde yatmış, pişman olacak olsa zaten başında olurdu. Otuz sene, otuz bir sene yatmış, önüne bu kâğıt konuluyor, imzalamazsa o kâğıdı, infazı yakılıyor. Ne kadar yakılıyor? Üç ay, altı ay, bir sene, iki sene yakılanlar var. Ya, böyle insanlık dışı bir şey olabilir mi? Kimdir ya bu cezaevi gözlem ve idare kurullarında bu kararı alan vicdansızlar, kimdir bunlar yani? Bakın, ben bu konuyu konuşmayacaktım bugün fakat bugün yeni bir tane daha geldi önüme, şimdi ben size onu okuyayım: İzmir Kırıklar 1 No.lu F Tipi Kapalı Cezaevinde tutuluyor otuz bir yıllık hasta mahpus Mehmet Sait Yıldırım, 74 yaşında. Sayın Bakan, bugün olmuş. İdare Gözlem Kurulu görüşmüş, tahliye görüşmesini gerçekleştirmiş ve değerlendirmeyi yapmış. Ne zamana ertelemiş? 25 Ağustos 2026. Adam otuz bir yıldır cezaevinde yatıyor zaten, 74 yaşına gelmiş. Siz kimsiniz ya! Bu nasıl bir insanlık dışı durum?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum efendim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sözcülere iki dakika, iki dakika veriyoruz. İki dakika daha veriyorum.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, hakikaten insan konuşurken zorlanıyor yani buna bir çare bulun ya, çok rica ediyoruz, bir çare bulun, bu böyle olmaz yani. Bu kadar yıl yattıktan sonra bir insanın infazını ağustos ayına kadar yakmış olmak... Yani neresinden baksak on ay, sonra da ne olacağı belli değil. Dolayısıyla bu konu da hakikaten insanların çok rahatsız olduğu, sadece içeride yatan insanların değil, ailelerin de çok rahatsız olduğu bir konu. Bu konuda umarız bazı adımlar atılabilir ve bu durum değiştirilebilir Sayın Bakan.

Sizin bu konuda iyi niyetli olduğunuzdan şüphem yok. Hukukçusunuz, bu konunun böyle işlememesi gerektiğini de tabii ki düşünüyorsunuzdur, bundan da şüphem yok ama aşılamayan ne varsa, nerede sıkıntı varsa bu konuda müdahale edilmesi ve hukuka uygun bir işleyişin yaratılması gerçekten önem taşıyor diye düşünüyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Oluç, teşekkür ederim.

Şimdi, Komisyon üyeleri adına son konuşma Orhan Yegin Bey'de ama ondan önce, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlardan söz sırasına göre okumak istiyorum, ona göre hazırlıklı olsunlar. Orhan Bey'den sonra bir beş dakika ara veririz, sonra başlayacağız.

İskender Bayhan, Erkan Baş, Sera Kadıgil, Bülent Tezcan, Sezgin Tanrıku, Gülizar Biçer Karaca, Sırrı Sakik, Heval Bozdağ, Yüksel Arslan, Yüksel Selçuk Türkoğlu, Levent Uysal, Tamer Osmanağaoğlu, Mehmet Baykan, Şengül Karşlı, Servet Mullaoglu, Zeynel Emre, Sevda Erdan Kılıç, Barış Bektaş, Aliye Coşar, Turan Taşkın Özer, Ömer Faruk Hülakü, Yasin Öztürk,

Hüsmen Kırkpınar, Mehmet Taytak, Ayşe Sibel Ersoy, Veysel Tipioğlu, Cüneyt Yüksel, İsmail Atakan Ünver, İnan Akgün Alp, Gizem Özcan, Cumhur Uzun, Ali Gökçek, Rifat Turuntay Nalbantoğlu, Zuhul Karakoç, Mahmut Tanal, Sibel Suiçmez, Yunus Emre olarak inşallah Komisyon dışı konuşmaları sürdüreceğiz ve bitirmeye çalışacağız.

Son konuşmacı Orhan Yegin, buyurun.

Süreniz on dakika.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakanımı ve burada bulunan bütün misafirleri ve salonda bulunan herkesi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Yirmi üç yıldır bu ülkeyi yönetiyoruz. Yirmi üç yıldır, öncesinde ve iktidarlarımızın ilk dönemlerinde maruz kaldığımız birçok haksızlığa ve hukuksuzluğa rağmen hakkı, hukuku ayakta tutmaya, hakkı, hukuku ileriye taşımaya büyük bir gayret gösteriyoruz.

2002 öncesi kapanan partilerimiz, yasaklanan siyasilerimiz, okuduğu şiiirden dolayı ceza alan, cezaevine gönderilen belediye başkanlarımız, eğitim hakları elinden alınan arkadaşlarımız, kardeşlerimiz ve yargının bu zulme dâhil olması, destek olması, Genel Başkanımızın seçimde aday yapılmaması, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde karşılaştığımız ve "yargı garabeti" diye literatüre giren haksızlıklar, hukuksuzluklar ve peşine, gittiğimiz seçimlerde oyumuzu artırarak gelmiş olmamıza rağmen partimize açılan kapatma davaları, Danıştay baskınları, cumhuriyet mitingleri, Gezi olayları, 17-25 Aralık kumpasları, montajları, 15 Temmuz darbe girişimi, daha neler neler yaşadık ama hepsini hukuk çerçevesinde çözmeye, hepsiyle mücadelemizi verirken hukuk içerisinde kalmaya, hukuk devleti özelliğimizi gözeterek ve baş tacı ederek bu mücadeleyi sürdürmeye özen gösterdik, gayret ettik.

Sonsuz şükürler olsun, vesayeti bitirdik. Medyanın vesayetini, sermayenin vesayetini, dış güçlerin vesayetini, yargının vesayetini, askerin vesayetini, orduyu göreve çağıran utanmaz akademinin vesayetini, hepsinin vesayetini bitirmek hamdolsun bizlere nasip oldu. Kurumların kurumlara vesayetini de bitirerek vesayetten arınmış bir Türkiye'yle herkesin kendi işine yöneldiği bir ortam üreterek kayıt dışı siyaseti de bu vesileyle bitirmiş olduk yaptığımız düzenlemelerle.

Şimdi, yargının hızından bahsediliyor, yargının hızıyla ilgili şikâyetler oldu bugünkü konuşmalarda. Evet, "Geciken adalet, adalet değildir." ilkesi bizim de benimsediğimiz bir ilke ve bunu aşmak için çok ciddi adımlar da bu süreçlerde atıldı. Yargılama sürelerini kısaltıyoruz. Sayın Bakan konuşmasında bahsetti, hem adli yargıda hem idari yargıda hem ceza yargılamalarında Avrupa ortalamalarından daha iyi durumdayız ve bu süreleri kısaltıyoruz. Nasıl yapıyoruz bunları? Hâkim ve savcı sayılarımızı artırarak, yaklaşık 3 katına çıkararak, adli, idari mahkeme sayılarımızı artırarak, mahkemelerimizi Anadolu'ya yayarak, ihtisas mahkemelerinin sayısını 200'lerden bugün 2 binlerin üzerine taşıyarak bunu sağlıyoruz. İstinaf mahkemelerini kuruyoruz, adli tıp hizmetlerimizi 25 ilden 81 ile ve neredeyse bütün ilçelerimize yayarak ve teknolojik kapasitelerini artırarak, çok daha nitelikli sonuçlar çıkarmasını sağlayarak yapıyoruz. Ara buluculukla bulduğumuz çözümlerle bu hızları da artırmaya çalışıyoruz.

Cezaevlerimizin niteliklerini artırıyoruz, kapasitelerini geliştiriyoruz ama bakıyoruz ki arkadaşlar yaptığımız her hizmete bir şikâyet, bir kusur arama girişimindeler ve diyorlar ki: "Cezaevleri doğru düzgün güneş görmeyen yapılar." Arkadaşlar -buralar cezaevi- "Betonla sıvamak, duvarları taşla örmekten başka cezaevine dair bir kabiliyetiniz." yok diye bizi suçluyorlar, hâlbuki Sayın Bakan konuşma metninde cezaevlerindeki yapılan işlemlere, işte hükümlülere sağlanan hizmetlere kadar nelerden bahsetti ama burada birçok şeyi duyuyoruz.

"Kâğıt üzerinde 'mahpusların mesleki eğitimi' diyorsunuz ama ücretsiz işçilik yaptırıyorsunuz, verdiğiniz ücretleri sonra da dönüp kantinlerden alıyorsunuz." diyerek burada yaptığımız işlemleri, işleri küçümsemeye çalışıyorlar. Hâlbuki, mesleki eğitim kursları kapsamında, meslek sertifikası alacak şekilde onları eğiterek, cezaevlerinin sadece bir ceza çekme yerleri değil buradan çıktuktan sonra da topluma uyumlarını sağlayacak eğitimlerin verileceği âdeta bir eğitim tesisi gibi de buraları değerlendirerek, İşyurtları Kurumu vasıtasıyla sağlanan projelerle, hükümlülerinin üretim ve istihdama katılımını sağlayan projelerle tekstilden mobilyaya, gıdadan tarımsal işletmelere varıncaya kadar birçok iş kolunda gönüllü olarak onların üretim faaliyetine katılmaları sağlanıyor. Burada amaç, bu Kurumdan tahliye olduktan sonra, işte burada ilkokulunu tamamlayabiliyor, okuryazar olmayanlar okuryazar oluyor, doktorasını dahi yapma imkânı bulanlar var burada ve buradan çıktuktan sonra da eğitimini tamamlamış ve bir meslek sahibi bireyler olarak topluma yeniden kazandırılmalarına imkân sağlamakla kalmıyoruz, kanunda yaptığımız düzenlemelerle de iş yerlerine çalıştırdıkları sigortalı işçi sayısının yüzde 1'i kadar veya 2'si kadar da eski hükümlü çalıştırma koşulu getirerek onların da bir şekilde bu iş yerlerinde iş bulmalarını sağlamaya çalışıyoruz. Ama görüyoruz ki arkadaşlar bizimle sürekli, böyle yaptığımız hizmetleri hafife alarak, bunca güzelliği, bunca emeği, sadece para koyularak değil, sadece fiziki altyapıları hazırlanarak değil, dert edinilerek "Bu insanları nasıl topluma kazandırabiliriz? Yargıyı daha nasıl hızlı hâle getirebiliriz? Nasıl daha fazla adaletin hızlı bir şekilde sağlanmasını ortaya koyabiliriz?" diye edinilen derdi bile burada küçük göstermeye çalışıyorlar. Bunu kabul etmek mümkün değil.

"Cezaevlerinin artışıyla övünen ve bunları başarı olarak gösteren bir iktidar, mahkeme sayısını artırdığı için övünen iktidar." denildi, bu cümlelerin hiçbirini kabul etmiyoruz. Biz bu tesisleri, bu yapılan hizmetleri görev sorumluluğumuz gereği yerine getiriyoruz.

"Mahkemeye gerek olmayan bir toplumu inşa edebilseydiniz bunlara gerek kalmazdı." denildi konuşmalarında, arkadaşlar bir şeye karar -geçen de söyledim- vermemiz lazım: Bizim kuracağımız sistem, ülkede "özgürlük" olarak tanımladığımız şey, bireyin her istediğini kafasına estiği gibi, kime ne zarar verip vermediğini önemsemeden istediğini yapabildiği bir özgürlüğü mü kutsayacağız ve ona göre hukuki düzenlemelerimizi, infaz düzenlemelerimizi yapacağız, yoksa bireyin toplumun da varlığını gözeterek, toplum içerisinde bir birey olduğunun bilinciyle toplumun duvarlarına çarpmadan, o duvarları yıkmaya kalkmadan bütün farklılıklarını koruyarak ve muhafaza ederek yaşayabileceği bir özgürlüğü mü kutsayacağız ve ona göre hukuk ve infaz düzenlemeleri inşa edeceğiz?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Haksız tutuklamalara son vereceksiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Dolayısıyla, bütün yaptığınız çalışmalara rağmen sistemin dışına çıkmaya çalışan, duvarları yıkmaya çalışan, hukukun dışına çıkmaya çalışan insanlar bugün de var, kadimden beri var ve bundan sonra da olmaya devam edecek. Dolayısıyla, siz bir yandan toplumda suça bulaşmayı, suça meyilliliği ortadan kaldıracak düzenlemeleri, eğitimi, birçok şeyi yapacaksınız ama karışanların da toplumun genel düzenini bozmaması için gerekli düzenlemeleri hayata geçireceksiniz.

Arkadaşlar, AKP yargısı, AKP'nin yargı kolları... Sayın Bakanım, işine geldikleri mahkeme kararı çıktığı zaman "Ya, bu memlekette namuslu hâkimler var." diyorlar; çok kurdular burada bu cümleleri, medyaya da kurdular, televizyon önlerinde de, bütçe boyunca da kurdular ama işlerine gelmeyen bir karar çıktığı zaman "saray" "sarayın hâkimleri" "sarayın savcıları" "AKP'nin yargı kolları" diyorlar. Arkadaşlar, bakın, bu işler böyle olmuyor. Mahkeme kararları sonrası sokakları hareketlendirmek, anarşi üretmek bir ana muhalefet partisine yakışmıyor. Şimdi, arkadaşlar ne diyorlar? "CHP İl Başkanlığına kayyum atanmış, bu kararı eleştiren gençler tutuklanmış; eleştiri sadece." diyorlar. "Saraçoğlu'nda protesto etmek için oraya gelen çocuklar tutuklandı." diyorlar. Ya, arkadaş, kimsenin protesto hakkıyla devletin, Emniyetin, yargının bir meselesi yok ki ama oraya vandallık etmeye getirdiğiniz gençler, oraya getirip polisler taşı attırdığınız gençler...

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - O tutuklama kararlarını okudunuz mu hiç? Ya, bir tane tutuklama kararı okuyun ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Nereden biliyorsun vandallık ettiğini, geldin de gördün mü orayı!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ondan sonra, onlar da elbette o yaptıklarının karşılığında Emniyetle de karşılaşacak, yargıyla da karşılaşacak ve hukuktaki karşılığı neyse o hukukla karşılaşacak.

CAVİT ARI (Antalya) - Geldin de gördün mü orayı, geldin de gördün mü! Nereden bilerek konuşuyorsun, gelip gördün mü orayı!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Adalet yokmuş... Sizin derdiniz adalet değil arkadaşlar, sizin adaletle bir işiniz yok; sizin derdiniz imtiyaz; sizin derdiniz başkasına haram bize helal, başkasına yasak, bize... Sizin derdiniz bu. Böyle bir adalet bu ülkede olmaz, buna millet de izin vermez, bu ülkeyi yönetenler de izin vermez.

CAVİT ARI (Antalya) - Ayar vermeye kalkma, ayar vermeye kalkma! Adalet herkese eşit olacak, herkese eşit olmalı adalet!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bakın, bizim sizin büyükşehir dosyanızla hiçbir işimiz yok. Hep bize suç atıyorsunuz ya, biz sizin davanızın tarafı da değiliz, muhatabı da değiliz; şikâyetçisi de sizsiniz, itirafçısı da sizsiniz, yararlanıcısı da menfaatçisi de sizsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Adalet herkese eşit olmalı, iktidara ayrıcalık yapamaz! Adalet iktidara ayrıcalık yapmak için yok bu ülkede, ayar vermeye kalkma!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başsavcı niye çıkıp o zaman beyan veriyor kardeşim, onu söyle ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Taksimatta sorunlar yaşanmış, birbirlerine girmiş arkadaşlar, sonra birbirlerini ele vermişler. Bizim sizin davanızda işimiz yok kardeşim ama iddianameyi biz de açıp merakla okuyoruz. Ha, bunlar gerçektir demiyorum ben bir siyasetçi olarak; yargılama sonucunda deliller ortaya konulacak, ifadeler alınacak, şu olacak, bu olacak, buradaki iddialar doğru mu, yanlış mı ortaya çıkacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ben siyasetçiyim, bunların doğruluğunu, yanlışlığını bilmem ama merakla ben de bunları takip ediyorum arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Yargılansın ortaya çıksın kardeşim! Bugünden herkesi suçlu ilan etmeyin, bugünden mahkûm etmeyin, basında boy boy haber yapmayın! Yargılansın, adalette gereği yapılır!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ari, lütfen...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi kalkmışlar, burada, Tayyip Erdoğan'la bugün cezaevindeki adamı kıyaslıyorlar. Arkadaşlar, Tayyip Erdoğan İSKİ gibi skandallar yüzünden çeşmesinde suyu olmayan, sağlıklı su bulunmayan bir şehri musluklarından akan suyla tanıştırdı; çöpleri toplanmayan şehrin halkını, Haliç'ten yayılan kokuyla pis havaya mahkûm edilmiş bir şehrin halkını temiz havayla tanıştırdı; sahillerinin çoğu müstakil evlerin kıyısında durduğu sahili sahil yollarıyla, vatandaşla, meydanlarla, parklarla, buluşturdu; tıkanmış trafiği köprülerle, yollarla, metrolarla açmaya çalıştı; konutu bulunmayan şehirde garibanı KİPTAŞ'larla, konutlarla buluşturdu. Her türlü hizmette tüm engellemelere rağmen donatılmış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Şurada altı buçuk yıla gelinceye kadar İstanbul'u siz yönettiniz, Ankara'yı siz yönettiniz!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Üzerine atılı iddiaların hepsinden aklanarak milletin gönlünde taht kurduğu için, bir şey, bir kötülük, bir çamur tutmadığı için okuduğu şiirden hareketle cezaevine atıldı.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Yegin, süre doldu.

Teşekkür ediyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Ne çabucak unuttunuz! Ankara'yı parsel parsel siz sattınız! İstanbul'un silüetini siz bozdunuz, İstanbul'a ihaneti siz yaptınız!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sizinki hiçbir hizmet yapmadığı hâlde, yapılanları koruyamadığı hâlde...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kimse kıyaslamıyor, bizimki daha iyi; bak, bak, al, böyle bak! Bak, iyice bak, unutma bunu!

ORHAN YEGİN (Ankara) - ... Tayyip Erdoğan öncesi yolsuzlukla anılan CHP'yi, yolsuzlukla anılan İBB'yi yeniden hortlattığı iddiasıyla bugün yargılanıyor; kıyas yapılacak durum yok!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kıyas yapmıyoruz zaten, bizimki daha iyi, ne kıyas yapacağız!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, lütfen bitirelim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Son cümlem...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kıyas yapacaksanız kıyası Ferhan Şimşek çok güzel yapmış...

CAVİT ARI (Antalya) - Otuz yıllık enkazın faturasını bize mi ödetmeye çalışıyorsunuz, otuz yıl siz yönettiniz ya!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Birleşime 17.10'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.59

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.15

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 21'inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

İlk söz Sayın İskender Bayhan...

Süreniz beş dakika.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Bütün hazırunu selamlıyorum.

Bütçe sunumunuza o meşhur ifadelerle başlıyorsunuz, "Mülkün temeli olan adaletin hakkıyla tecellisi için son yirmi üç yıldır köklü reformlara imza attık." diyorsunuz. Ben de Peter Maiwald'ın İşçi B'nin Hikâyeleri kitabından birkaç cümleyle başlamak istiyorum: "Hakkım hukukum var benim." diye diretiyordu adamcağız. Yaklaşıp sordu B: 'Mülkünüz ne kadar beyim?'" Bugün Türkiye'de hukukun özeti işte budur. Hak, hukuk, adalet servetle ölçülür durumdadır. Adalet anlayışınızın, davanızın temeli servet davası,

doymak bilmez mülk kavgasıdır. İş cinayetlerinden grev yasaklarına, yılların emeğine çökülerek yapılan tazminatsız işten atmalara, işçi haklarına, yetki hakkı başta olmak üzere, sendikal hak ve özgürlüklere gelince davalar yıllarca bitmiyor, bitince de bir işe yaramayan adaletin nasıl tecelli ettiğine ilişkin tek bir satır bile yok sunumunuzda. Size sadece iki somut örnek vereyim. Düzce'de Pekintaş fabrikasında onlarca işçinin hakkının gasbedilmesine ilişkin size bir soru önergesi verdik, tam on dört ay sonra yanıt verdiniz, ona da "Kovuşturmaya gerek yok." dediniz. Tuzla Serbest Bölgede SKIS Blinds işçileri ağır sömürü ve çalışma koşullarına karşı mücadele için TEKSİF sendikasına üye oldular, 9 işçi kapitalistlerin elinde artık bir sömürü hançerine dönüşmüş olan kodlardan işten atıldılar. 11 Eylülde görülen davada hâkim "Sendika yetkilidir." dedi. ABD'li sömürücü ise son güne kadar bekleyip karara itiraz etti. O işçiler size soruyor: "Bir buçuk yıl sonra cezalandırılan yine işçiler oluyor, patron ise sermayesini büyötmeye devam ediyor. Vergilerimizle oluşturulan bütçeden Adalet Bakanlığının payı bugün görüşölüyor. Peki, bu pay yine işçileri cezalandırmak için mi alınacak, yoksa adaleti tesis etmek için mi?" Patronlar bu ölkede yüzlerce işçiyi toprak altına gömebilir, 11 yaşında göçmen bir çocuğu çalıştırıp üstüne asansörde sıkıştırıp öldürebilir, devletin bilgisinde bir merdiven altı atölyede işçileri yakabilir, makinede ellerini koparabilir, taciz edebilir; usulen bir yargılamayla üç beş ufak ceza yazılarak kâğıda ama onun da hükmü açıklanmaz, geri bırakılır. Bunlar da yetmez, on binlerce mahkûmun emeği ucuzla sömürölüp yine cezaevlerinde hunharca katledilebilir; hatta ehliyeti olmayanlar, bir AKP'li dayısı varsa, Amerika'ya kaçacak parası varsa birine çarpıp öldürebilir. Kimin için, kime hizmet eden bir adaletiniz olduğunu gösteren örnekler bunlar, say say bitmez. Şirket gibi yönetilen devletin tüccar siyasetin terazisinde âdeta lüks tüketim malı hâline gelmiş düzenin adaleti. Halk bu lüks malı satın alamıyor Sayın Bakan. Adaletiniz vahşi sömürü düzeniyle büyüyen mülkün üzerini örtüyor. Bugün 25 Kasım, kadınların hayatta kalabilmesi için mücadele ettiği bir gün. 2024 adalet istatistikleri kadınların yaşamının nasıl bir şiddet iklimine mahkûm edildiğini gösteriyor ve siz, adaletiniz yüz binlerce, milyonlarca kadının talebini hâlâ görmezden geliyor ve bütçe sunumunuzda İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden imzalanması ve 6284'ün uygulanması taleplerine hiçbir yer verilmiyor.

Gelelim cezaevlerine: Sunumunuzda, cezaevlerine ilişkin en temel soru olan "Kapasite nedir? Mevcut hükümlü ve tutuklu sayısı nedir?" sorularının yanıtları neden yok Sayın Bakan? On bir ve on ikinci yargı paketinin, Covid-19 mağdurları başta olmak üzere adalet arayanların beklentilerine ilişkin somut bir yanıt neden yok? Böyle yapınca gerçekleri sakladığınızı mı düşünüyorsunuz? Peki, ölüm hücrelerinden oluşan kuyu tipi cezaevlerini kapatacak mısınız? Cezaevleri ölünecek değil ceza çekilecek hâle getirecek misiniz? İnfaz düzenlemesiyle kısmi ya da örtölü af tartışmalarının yoğunlaştığı bu süreçte politik tutsakları da kapsayan bir af düzenlemesini gündeminize alacak mısınız?

Sayın Bakan, "Beştepe'den sonra en büyük saray benim adalet sarayımdır, İstanbul'un tek adamı da benim." diyen, böyle düşünen ve yargı sopası sallayan bir savcı var. Türkiye siyasetine yön verdiğini düşünüyor, belki yerinizde de gözü olabilir, onu da buradan söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Ama bu işleri eskiden DGM savcıları yapardı, kaldırmakla övündüğünüz DGM'lerin yerine gelenler DGM'leri aratır hâle geldi.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erkan Baş, süreniz beş dakika.

Buyurun.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Bütün bunlar şunu gösteriyor: Yirmi yılı aşan dönemde, başlayan bütçe sunumunuz adalet tarihine şöyle bir not düşüyor...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bayhan, süre bitti. Erkan Bey'e söz verdim, süresi gidiyor.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Bu dönem sermayenin Tunç adaleti dönemidir ama artık bu dönemin de sonuna geldik Sayın Bakan.

ERKAN BAŞ (İstanbul) - Sera Hanım konuşacak Sayın Başkan.

SALIHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Anayasa'sı fiilen işgal edilmiş bir ölkenin Adalet Bakanlığına vergilerimizden kaç para vereceğimizi konuşmak üzere burada toplaşmış bulunuyoruz, hakikaten çok manalı bir toplantı. Bu toplantıda bizden Adalet Bakanı 400 milyara yakın para istiyor.

Sayın Bakan, en sonda söyleyeceğimi en başta söyleyeyim: Bu seneki faaliyetler ve bu zamana kadarki faaliyetlerle bu Bakanlığın 5 kuruş bütçeye bile değer olmadığını söylüyorum ve düşünüyorum. Kapatalım bu Bakanlığı. Bakın, 14 milyon öğrenciye bu ölkede 1 öğün yemek vermenin bedeli 200 milyar, Adalet Bakanlığına 400 milyar para verene kadar bu ölkedeki tüm öğrencilere biz 2 öğün ücretsiz yemek sağlayabiliyoruz devlet okullarında.

Bir sunumla gelmişsiniz karşımıza, bu sunumda şöyle diyorsunuz 5'inci sayfada: "Adalet devleti ve milleti ayakta tutan yegâne değerdir. Devletin varlık sebebi adaleti sağlamaktır." Bu ölkede yaşayan her 10 kişiden 8'i yargıya güvenmiyorsa devlet aygıtı, sizin deyiminizle varlık sebebini gerçekleştirilmekten acze düşmüş durumdadır Sayın Bakan. Bu ölkede başta Adalet Bakanı olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar meşruiyetini yitirmiştir, zira bu ölkede artık bir Anayasa yoktur; hâliyle bir Adalet Bakanı yoktur, milletvekilleri yoktur, Cumhurbaşkanı yoktur, devlet kurumları yoktur çünkü bunların hepsinin meşruiyet kaynağı Anayasa'dır ve artık bu ölkede bir Anayasa yoktur, fiilen ortadan kaldırılmıştır sizin tarafınızdan. Bu ölkede bir Anayasa olmadığının en somut kanıtı da nedir, biliyor musunuz? Şu an benim yanımda oturması gereken, Hatay'da depremzede halkın oylarıyla seçilmiş olmasına rağmen bugün burada deprem suçlarını yüzünüze vurmak için oturamayan, onun yerinde Silivri'de esir tutulan Hatay Milletvekili Can Atalay'dır; en somut delili budur şu anda bu ölkede bir Anayasa olmamasının. Ve bu seneki sunumunuzda şöyle bir cümle kurmuşsunuz, hakikaten bunu yazan arkadaş hiç utandı mı çok merak ediyorum ben: "Anayasa'mızda önemli reformları hayata geçirmeyi başardık, hak arama yollarını genişlettik, AYM'ye bireysel başvuru imkânı getirerek insan hakları alanında etkili bir iç hukuk yolu oluşturduk." Ne kadar güzel yazmışsınız ya(!) Peki, bundan mesela, acaba şeyin haberi var mı, 13. Ağır Ceza Mahkemesi var ya hani Can Atalay hakkındaki kararı uygulamayıp uygulamamaktan korktuğu için Yargıtaydaki ağabeylerini göreve çağırın o hâkimlerin? Merak ediyorum, var mı haberleri acaba? Yargıtayın mesela, alenen darbe mahiyetindeki kararını getirip bu Gazi Meclis çatısının altında okutacak kadar şuuru kaybedenlerin mesela, haberi var mı sizin bu başvuru yolunu açtığınızdan ya da mesela,

Tayfun Kahraman hakkında AYM'nin verdiği kararı uygulamayacak kadar öz güven saçmakta bir beis görmeyen 13. ve 14. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi üyelerinin? Demirtaş, Yüksekdağ, Kavala hakkındaki sayısız karar karşısında ölü taklidi yapan -ya, artık hâkim, savcı demeye benim dilim varmıyor, biliyor musunuz, "cüppeli memurlar" diyeceğim- bu cübbeli memurların haberi var mı, merak ediyorum. Bunların haberi yok belli ama bir kişinin haberi var Sayın Bakan, o da sizsiniz çünkü bir açıklama yaptınız -çok sayıda fantastik açıklama yapıyorsunuz, en fantastiklerinden biri gerçekten buydu- şöyle dediniz: "Ya, biz bu kararların yüzde 91'ini uyguluyoruz." Yüzde 91'ini uyguluyormuşsunuz, çok güzel bir haber bu. Geri kalan yüzde 10'luk kararlar arkadaşlar bu işin süsü mü? Anayasa'da bir hüküm var, benim haberim mi yok? Mesela, Anayasa Mahkemesi kararlarının yüzde 91'i mi yasama, yürütme, yargı, tüm organları bağlıyor? Ve bir soru daha soracağım, cevap verirsiniz çok sevinirim. Anayasa Mahkemesinin verdiği bu kararlardan hangisinin uygulanıp hangisinin uygulanmayacağına acaba kim karar veriyor? Bu soruya da bir cevap bekliyorum.

Yine, sunumda öngörülebilir bir adalet sisteminden bahsediyorsunuz ki sonuna kadar katıldığım tek başlık bu. Hepinizi tebrik ediyorum, çok doğru bir başlık atmışsınız buraya çünkü sayenizde artık ülkemizde gerçekten son derece öngörülebilir bir adalet sistemi var. Arkanızdaki bütün erkek bürokratların eline sağlık diyorum. Bu öngörülebilir adalet sistemimiz...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Kadınlar da var.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - İçeriye de baktım Sayın Bakan, 3-4 kişi var, ayıp oluyor. 25 Kasım faslında geleceğim ona da.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ama onları yok saymayın, onlar var yani. Onları niye yok sayıyorsunuz?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Öngörülebilir bir adalet sistemi kurmuşsunuz; çok doğru, çok öngörülebilir. Bu ülkede her şey ateş pahası ya artık su dâhil, bir şey çok ucuz Sayın Bakan. O çok ucuz olan şey de suç işlemek artık. Bu ülkede suç işlemek beleş, siyaset yapmak ateş pahası artık. Hak gasbetmek beleş, o gasbedilen hakları aramak ateş pahası artık. Bu ülkede depremzedelere çadır satan Kızılay Başkanını değil onu protesto edenleri yargılıyorsunuz ya siz! Çalışırken ölen gençlerin faillerini değil hak ve özgürlükleri peşinde koşan gençleri yargılıyorsunuz. İş cinayetlerinin faili patronları değil haklarını arayan işçileri yargılıyorsunuz. Gelelim kadınlara mesela. Kadınları öldürenleri, taciz edenleri, doğru düzgün yargılayıp cezalandırmak yerine bunu protesto eden kadınları yargılıyorsunuz siz. Ve bakın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erkan Baş.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bugün 25 Kasım Sayın Bakan, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü. Vali Bey İstanbul'da yine karar verdi. Geçen sene sokağa çıkan 180 kadına dava açtı.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kadigil, sözü Erkan Baş Bey'e veriyorum.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Dedim ya arkanızda 1, 2 değil de olması gerektiği kadar kadın bürokrat olsaydı...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - 3 Genel Müdür var burada, kadın.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - 3 Genel Müdür var, ne kadar güzelmış Sayın Başkan. Arkadaki bürokratlara bir gidelim bakalım.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - "Hiç yok." diyorsun ama.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bülent Tezcan...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yalnız, senin olduğun tarafta kaç kadın var baksana.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bülent Tezcan.

Bülent Bey, hazır mıyız?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Halı saha maçına gelmedik.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Adalet Bakanlığı personellerinin yüzde 50'sinden fazlası kadın.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Bu şekilde de emin olun, ne kadına yönelik şiddetle mücadele edebilirsiniz ne şu rezilliklerin önüne geçebilirsiniz Sayın Bakan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bülent Bey, süreniz on dakika.

Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Bakın, bu bir rezilliktir.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Teşekkür ederim.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Ben bir avukat olarak hayatımda en çok Zekeriya Öz'ün...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kadigil, Bülent Bey'in süresinden gidiyor. Lütfen...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - ...o, kadınla kartopu oynadığı fotoğraftan utanmıştım, bir de bundan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Siz her gün geliyorsunuz, buranın usullerini de biliyorsunuz. Niye böyle bir uygulama her seferinde bize yaşıyorsunuz, anlayamıyorum.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Ve İstanbul Başsavcısı çıkmış tam sayfa röportaj verip bir iddianameyi savunuyor. Hakikaten yazıklar olsun! Ona da yazıklar olsun, bunu HSK'ye şikâyet edemeyenlere de yazıklar olsun!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kadigil...

Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Sayın Başkanım, baştan başlatır mısınız? Erkan Bey süresini verdi o yüzden oradan gitti.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Sayın Başkan, iki konuşmamız var. Evet, siz de biraz abartıyorsunuz artık bence bu konuyu.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İmtiyaz istiyor.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - İmtiyaz istemiyorum ya, niye imtiyaz isteyeyim?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kadıgil, burada arkadaşlar beş dakikada konuşup gidiyor. Dün biz bire yakın gittik, sabah herkes tekrar geldi. Yani herkese burada söz imkânı var. Sözcülerle ortak alınmış bir kararı uyguluyoruz. O bakımdan teşekkür ediyoruz.

SALIHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Valla, o sözcüleri de ben eleştiriyorum muhalefet partilerini yani Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Süreniz on dakika.

Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; bugün, burada, olmayan adaletin bütçesini konuşuyoruz maalesef. Sabahtan bu yana yaptığımız konuşmalara, Türkiye'de yaşadığımız sürece baktığımızda, olmayan adaletin bütçesini konuşuyoruz. 19 Mart Türkiye'de "yargı darbesi" diye tarihe geçti ve bu utanç siyaset tarihimize yeni bir darbeler sürecini başlatan tarih olarak ne yazık ki utanılabilecek bir şekilde kaydedildi. Sayın Bakan, askerî darbeler dönemi belki 15 Temmuzda sona erdi, inşallah, 15 Temmuzda sona erdi, ermesi gerekir. 15 Temmuz son askerî darbe girişiminde biz sizlerle, birçok arkadaşımızla beraber bu kutsal, bu mübarek çatının altındaydık, darbecilere karşı direndik ve o zaman da kararlı bir şekilde askerî darbeleri sona erdirmenin onurunu birlikte yaşayacağımıza inanıyorduk. Ama şimdi görüyoruz ki sizin iktidarınızda askerî darbeler dönemi sona ererken yeni bir darbeler dönemiyle tanıştık; bu da yargı darbeleri, sivil darbeler dönemi.

Sayın Bakan, 15,5 milyon vatandaşın oyuyla Ekrem İmamoğlu Cumhurbaşkanı adayı gösterildi. Bugün anketlere baktığınızda, tutsak aldığınız Ekrem İmamoğlu'nun görüntüsünü, sesini, sosyal medya paylaşımlarını yasakladığınız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun anketlerde Cumhurbaşkanlığı yarışındaki oyu yüzde 60. Ne kadar bozmaya çalışırsanız çalışın yüzde 60 ve şimdi bunu normal seçmene vurduğunuzda 36 milyon seçmen yapıyor. Yani siz 36 milyon seçmeni zindana kapattınız, millî iradeyi zindana kapattınız. Bakın, burada 15 belediye başkanımız var. Buradaki 15 belediye başkanı zindanın içinde, iyi bakın bu zindana. Bunu siz yaptınız, bunu biz Ankara sanayisinde, organize sanayisinde demirciye yaptırmadık, bunu AK PARTİ iktidarı yaptı, bunu sizin iktidarınız yaptı bu demir zindanları. Buradaki bu 15 belediye başkanı ayrıca sizin kayyum uygulamalarıyla yok saydığınız milletin iradesi bugün Türkiye'de 30 milyon nüfusa tekabül ediyor, bugün Türkiye'de 17 milyon seçmene tekabül ediyor.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; şimdi, burada 15 belediye başkanının iradesine çöken, onların hizmet ve siyaset üretmesine karşı yargı darbesiyle müdahale eden bir anlayışla karşı karşıyayız. Bakın, şimdi, Türkiye'de yeni bir dönem başlattınız. Bu yeni dönem siyaset dışı yapılarla siyaset alanını dizayn etme dönemi. Siyaset dışı yapılarla, siyaset alanını dizayn ediyorsunuz. Bu iktidar dizayn ediyor. Bunun adı cuntacılıktır. Hiç başka bir şey söylemeyin, bunun adı cuntacılıktır, siyaset alanını dışarıdan tanzim etmeye cuntacılık denir ve bugün Türkiye'de Akın Gürlek cuntası işbaşındadır maalesef. Bir dönem sizin yardımcılığını yapan, Adalet Bakan Yardımcısı. Yani düşünebiliyor musunuz, milletvekili adayı olsa hâkimlikten bir daha seçilemese, listeye giremese yeniden mesleğe dönemeyecek ama siyasi bir görev olan Adalet Bakan Yardımcılığına geliyor; Sayın Cumhurbaşkanının tabiriyle siyasi görevi olan Adalet Bakan Yardımcılığından en yetkili yere, bir dönemin kudretli özel yetkili savcılar gibi Türkiye'nin her yerinde soruşturma yapabilecek şekilde bir göreve geliyor. Bunun adı tam da Akın Gürlek cuntasıdır.

Şimdi, şunu unutmayın: Bakın, bu tarihe not etmemiz gereken bir şeydir: Cuntacılıktan medet umanlar bir gün cuntalara teslim olurlar. Siyaset dışı aktörlerle iş tutanlar siyaset dışı aktörlerle tasfiye edilmenin önünü açarlar. Ben bir tehlikeye işaret ediyorum, tıpkı FETÖ döneminde ısrarla sizi uyarmamıza rağmen, karşı çıktığınızda dönüp buna karşı mücadele ederken bizimle beraber mücadele etmek zorunda kaldığınız günleri hatırlayın. O yüzden, bakın, şu gazete yani Allah bize Yeni Şafak gazetesinin reklamını yapma imkânını verdi, nasıl işte, tarihin cilvesi. Sayın Bakan, şimdi, gazetede yani bu sizin burada bakın...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kâğıt parçası.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Neyse, kâğıt parçası, doğru.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı röportaj yapıyor. Sayın Bakan, siz avukatlıktan geliyorsunuz, milletvekilliği yaptınız, Bakanlık yapıyorsunuz, arkanızda birçok Bakanlık bürokratları var; ya, başsavcı iddianame, savcı iddianamesiyle konuşur, hâkim kararıyla konuşur. Savcılar kalkıp da bu tip basın toplantıları yapamazlar, röportaj veremezler ama Allah'a şükür yapıyor, o kadar kendini kudretli hissediyor ki. Ne demiş? "Dönüm noktası Ertan Yıldız'ın itirafçı olması." demiş. Ne güzel, işte söyledi, bizim günlerdir anlatmaya çalıştığımızı röportajda kendisi söylemiş. Yani diyor ki: "Ben bu soruşturmaya başladığımda elimde bir şey yoktu ama Ertan Yıldız'ın konuşmasıyla çözüldü iş." Ertan Yıldız'ı ne zaman konuşturdunuz, itirafçı yaptınız? Bize göre iftiracı. Soruşturma başladıktan bir ay sonra. Bir ay o kadar insanı hangi delille tutukladınız, hangi delille içeri aldınız? Demek ki oturup gizli tanıkların iftiralarıyla, iftiranamelerle bu süreci yürüttünüz.

Şimdi, beyaz Toroslar... Masasına beyaz Toros koyan savcılar var. Bak, bunu iyi görün, beyaz Toros. Beyaz Toros'un ne olduğunu hafızamız çok iyi biliyor. Beyaz Toroslarla dönüp tam da Sayın Cumhurbaşkanının iki gün önce "Beyaz Toroslar dönemi bitti." dediği bir dönemde, Türkiye'nin çözümünün yeniden konuşulduğu, toplumsal barışın yeniden konuşulduğu bir dönemde bunu koyabilen bir savcı var. Bu şımarıklık nereden geliyor? Sayın Bakan, bunu bir düşündünüz mü? Bu şımarıklık nereden geliyor? Bu gücü nereden alıyorlar? Ben size söyleyeyim: İktidarınızdan alıyorlar. Bu şımarıklık sizin iktidarınızdan geliyor çünkü bu şımarıklığı aldığınız hizmetin karşılığını verdiğiniz için bu kadar cesaretiler. Ne o aldığınız hizmet? E, siyaset dışı yollara sapan cuntacılar tenezzül ederseniz, onlarla yol yürürseniz, onlarla iş tutarsanız, böyle istediklerini söyleyebilme hakkını kendinde görürler.

Bakın, Can Atalay Anayasa Mahkemesi kararını 3. Ceza Dairesi tanımadı gözünüzün önünde. Tayfun Kahraman Anayasa Mahkemesi kararını 13. Ağır Ceza Mahkemesi tanımadı, ilk derece mahkemeye düştü artık bu tanımadıma lüksü, keyfiyeti gözünüzün önünde Anayasa ihlal edildi. Sayın Bakan, HSK Başkanısınız, hâlâ neyi bekliyorsunuz bu ihlaller karşısında? Selahattin Demirtaş Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına rağmen hâlâ serbest bırakılmadı. Figen Yüksekdağ hâlâ serbest bırakılmadı. Osman Kavala hâlâ serbest bırakılmadı. Sayın Bakan, neyi bekliyorsunuz, neyi bekliyorsunuz? Bu kadar bunları şımartacak... Fatih Altaylı yüz elli günü aşkındır tutuklu. Hüseyin Kocabıyık şu anda elli gündür tutuklu. Ha, şimdi diyeceksiniz ki, her zaman söylediğiniz gibi: "Yargı bağımsızdır."

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tezcan, süreniz bitiyor, ona göre planlayın.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - "Yargı bağımsız." diyeceksiniz, bana bunu söylemeyin Sayın Bakanım. Bunu söylemeyin çünkü mesela, Mehmet Can Kozan'ı hoşunuza gitmeyen muhalefet şerhi nedeniyle sürgün ettiniz 14. Ağır Ceza Üyesi. Mesela İzmir 18. ve 28. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlarını sürgün ettiniz "Tahliye kararı verdi." diye. Mesela, ahmak davasındaki o meşhur Hüseyin Zengin'i Samsun'a sürgün ettiniz ve en son İstanbul 5. İdare Mahkemesindeki ara kararını beğenmediğiniz Başkan Recep Şendil'i sürgün ettiniz. Ha, demek ki işinize gelmeyince, hiç de öyle sizin müdahale edemeyeceğiniz bir alan yok.

Sayın Bakan, yarattığınız dönemde -bakın, Mehmet Pehlivan- sadece yargıyı değil, savunmayı tutsak aldınız. Mehmet Pehlivan, avukatlık görevini yapıyor. İşte, burada zindanın içerisinde bakın, iyi bakın buna. Siz de cübbe giymiştiniz bir zaman, bu zindanın içerisinde, bunu da siz yaptınız, bu zindanı da. Mehmet Pehlivan avukatlık görevini yaptığı için bugün zindanda. Sadece Mehmet Pehlivan değil, Onur Büyükhatipoğlu, Kazım Yiğit Akalın, Serkan Günel, Yiğit Gökçehan Koçoğlu. Teslim alamadığınız savunmayı tutsak aldınız konuşturmamak için. Yarattığınız yargı düzeni böyle bir düzen.

Sayın Bakan, son olarak şunu söylüyorum: Hodri meydan, canlı yayın. Getirin canlı yayını yargılama, milletin gözünün önünde olsun. El mi yaman bey mi yaman görelim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Tanrikulu, buyurun.

Süreniz on dakika.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, buradan başlayayım da bakın, ben sizin adınıza üzgünüm. Niye? Hükûmetin en zayıf, kamuoyu araştırmalarında en çok eleştirilen Bakanlığını yönetiyorsunuz. Bütün kamuoyu araştırmalarında "Adalet en sorunlu alan." diye gözüküyor. Bakın, şimdi, bu ne biliyor musunuz? Fahri Kasırga -buradaki yargıçlar bilirler, siz de bilirsiniz- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısıydı, beni bu beyaz Toros'tan kendisi kurtardı, bu beyaz Toros'tan beni kendisi kurtardı. Şimdi, bu ne demek biliyor musunuz, o masaya konması? Bu başsavcı ya da savcı neyse çocukluğu sırasında Toros'a mı binmiş, maket araba mı yapmış, ne yapmış yani, niye bu onun masasında, hiç düşündünüz mü? Araba koleksiyonu mu yapmış? Neden beyaz Toros? Ya bu ayıp bir şey, gerçekten ya yani buna sessiz kalmanız. Bakın, bir AK PARTİ'nin bugüne kadar bir şey söylememesi ayıp gerçekten ya! Bakın, ben söylüyorum, kendim söylüyorum. Fahri Kasırga sağ, kendisi beni kurtardı. Evimin önüne gelmiş, eliyle götürceklerdi. Bu travmayı bilmezsiniz. Kalmadı, bakın, kalmadı. Bak ta buraya geldi.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Hangi tarih?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - 1993-1994, o civar.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Kimdi iktidar?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Allah Allah! Ben bunu soruyorum size, bunu soruyorum. Bakın, bunu soruyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdiki ortağınız Mehmet Ağar.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Bugün kim iktidarda? Bugün kim iktidarda? Bakın, Sayın Bakan, bunu nasıl ya, nasıl sormazsınız bunu gerçekten ya, bu ne anlama geliyor? Bakın, bir savcının masasında bu nasıl olur ya, gerçekten nasıl olur? Gerçekten bir sorun kendisine "Maket mi yaptın, baban mı seviyordu bunu, baban mı biniyordu, çocukluğunun arabası mı?" Bir sorun bunu gerçekten, bakın, size meydan okuyorlar, size. Bize değil, size meydan okuyorlar. Bunu bilin yani ha! Yarın aynı meydanı size okuyacaklar.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Bakanım, bakın, burada, buyurun.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - "Beyaz Torosları tarihten sildiniz, teşekkür ederim Recep Tayyip Erdoğan'a." diyeceğinize böyle diyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Peki, bu savcı ne?

Sayın Bakan, bakın, ben 1990'lı yıllar ile bu yılları karşılaştırma imkânına sahibim.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - O günlere kimse geri götürmeyecek.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Orada avukatlık yapıyordum. İnsan Hakları Derneğinin, İnsan Hakları Vakfının, Uluslararası Af Örgütü'nün kurucusuyum. Bakın, insan haklarını korumada...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - O zaman öğrenciydim, faili meçhul olurdu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Ben Tahir Elçi'yi size sorarım bakın, böyle söylerseniz. Tahir Elçi'de kimdi hükûmet? Siz değil miydiniz? Sizin Başbakanınız "Siyasal cinayet." dedi buna. Nerede failer, soruyorum size nerede failer? Sizin döneminizde Lice JİTEM davası, Kulp JİTEM davası, Kızıltepe JİTEM davası, hepsi ama hepsi beraat etmediler mi, hepsi zaman aşımına uğramadı mı?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - O asit kuyuları...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Bütün davalar, asit kuyuları davası Adıyaman'da zaman aşımına uğramadı mı? Siz Bakandınız veya önceki Bakan vardı.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ya bu cinayetler ne zaman yapıldı? Ta, 1990'lı yılların hesabını bize soruyorsun. Kırk yıl önceki hesabı bize soruyorsun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Hepsi bakın, hepsini korudunuz, bütün sanıkları korudunuz, bütün sanıkları. O davaları aldınız, Diyarbakır'dan, Hakkâri'den aldınız Ankara'ya getirdiniz, hâkimler tayin ettiniz, hepsi zaman aşımına uğradı. Vartinis davasını aldınız Muş'tan götürdünüz Kırıkkale'ye. Niye götürdünüz bana söyler misiniz? Neden götürdünüz? Bir tane mahkûmiyet var mı, bakın, bir tane mahkûmiyet? Bakın, 1990'lı yıllar ile bu yılları karşılaştırma imkânına sahibim. Arkadaşlar, dikkatle dinlesin bakın, 6 tane kriter var insan haklarının korunmasında, denetlenmesinde ve insan hakları bilincinin oluşmasında. O zaman yargı vardı bakın, yargı vardı o zaman. Yargı vardı o zaman, yargı.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Niye bulamadı? Niye o faili meçhulleri bulamadı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - O zaman yargı vardı, yine bakın, bağımsız ve tarafsız değildi ama kapılarına gittiğimiz, kapısını çaldığımız yargıçlar vardı, başsavcılar vardı. Ben kendim... İstanbul'da işkence görmüş, ağlayan bakın, ağlayan, taciz edilmiş bir kız çocuğunun, bir kız öğrencinin tamam dilekçesini savcıya veremedi avukatlar ya, kâtibine ulaşamadılar, kâtibine. İşkence, kâtibine ulaşamadılar, kâtibine. Bakın, kâtibine ulaşamadılar. O zaman bakın...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - İşkencede zaman aşımını kaldıran biziz, zaman aşımına tabi değildir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Değil, değil... Ya gidelim beraber İstanbul Adliyesine.

Şunu söyleyeceğim Sayın Bakan: Bakın, o zaman bir, yargı; iki, TBMM; üç, medya; dört, sivil toplum; beş, uluslararası mekanizmalar; altı, akademi, 1990'lı yıllarda hepsi güçlüydü, şimdikinden güçlüydü. Şimdi İnsan Hakları Komisyon Başkan Vekiliyim, o zaman hatırlayın, siz de hatırlarsınız, İnsan Hakları Komisyonu Başkan Vekili karakollara gidip işkence aletleri topluyordu. Şimdi işkence yok değil mi? Gelin beraber İstanbul Emniyetine gidelim, beraber gidelim İstanbul Emniyetine. Vatan'a gidelim, beraber gidelim bakın. İşkenceyi hani silmişsiniz ya, sıfır tolerans. Bakın, o zaman TBMM vardı, faili meçhullerle ilgili olarak en kapsamlı raporu hazırlayan TBMM vardı, Susurluk'la ilgili en kapsamlı raporu hazırlayan TBMM vardı. O zaman boşaltılan köylerle ilgili rapor hazırlayan TBMM vardı. Şimdi ne var? Bunu çürüttünüz, bakın. Bir, yargıyı çürüttünüz; iki, TBMM'yi çürüttünüz; üç, medya vardı, medya, manşet atarlardı, manşet. Bir işkence olayı olduğu zaman manşet atarlardı.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - 28 Şubat yargıçları vardı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Şimdi, bir ölüm olayı bile bir gazetede haber olamıyor.

Dört, uluslararası mekanizmalar. Ondan çekinen, ondan utanan siyasetçiler vardı, siyasetçiler. "İsimleri o raporlara geçmesin." diyen siyasetçiler vardı ama şimdi gerçekten de utanmayan, bunları böyle ellerinin tersiyle iten, izleyen bir siyaset ortamı var.

Beş, akademi vardı, akademi; bunlarla ilgili olarak rapor yazan, makale yazan akademi vardı; ortadan kaldırdınız, ortadan kaldırdınız hepsini.

Sivil toplum... Sivil toplumun yöneticisi olmak şimdi örgüt yöneticiliğine dönüştü, örgüt yöneticiliğine dönüştü şu anda. Bunların tümünü, bakın, tümünü yok ettiniz. O nedenle, yani Türkiye böyle güllük gülistanlık falan... Size soru soracağım... Hani derecelendirme kuruluşları var; B+'dan B-'ye geçtik, B-'den... Bunu ne kadar sevinçle karşılıyorsunuz değil mi? "Gördünüz değil mi?" falan filan diyorsunuz, Maliye Bakanı "Türkiye'nin kredisi arttı." Peki, size soruyorum: Aynı derecelendirme kuruluşları hukuk devleti için de var, aynı; yargı bağımsızlığı için de var; Türkiye kaçınıcı sıraya gelmiş sizin iktidarınız döneminde? Hep düşmüş, hep düşmüş, hep düşmüş ve sizin Bakanlığınızda en dibe düşmüş. Ya, bakın, böyle, kafanızı kuma gömmeye gerek yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hangi istatistik?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - TÜİK istatistiklerine bak, TÜİK'e bak, adalete güven var mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Bakın, dünya Türkiye'yi artık hukuk devleti olarak görmüyor, görmüyor hukuk devleti, görmüyor. Bakın, böyle bir durum, böyle bir ortam var.

Bakın, şunu size söyleyeyim: Sizin döneminizde ne oldu biliyor musunuz? Yani sorsanız insanlara, medeni insanlara, herkese sorsanız "Korkunuz nedir?" Ne der? İşte "Çocuklarıma başına bir şey gelmesin." der, gelecekle ilgili bir şey der korku olarak, "Emekliliğimde ne olacağım?" der, "Hastalansam ne olur?" der. Bunlar insanların medeni korkularıdır. Türkiye'de ölçülen korkuya sabah gözaltına alınmayı eklediniz; 3'üncü sırada, 3'üncü sırada.

ORHAN YEGİN (Ankara) - O, yolsuzluk, hukuksuzluk yapanların korkusu, vatandaşın öyle bir korkusu yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Vatandaş konuşmaya korkuyor, konuşmaya.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Bakın, sabah erken gözaltına alınma korkusu yurttaşlarımızın 3'üncü korkusu hâline gelmiş, 3'üncü korkusu.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yanlış yapan korksun tabii.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Bu hâle gelmiş bakın, Türkiye yani güvenilir kamuoyu şirketlerinin ölçtüğü korku bu ve bu sizin Bakanlığınız döneminde oldu. Bunları görün, görmek zorundasınız aynı zamanda.

Şimdi sorayım... Dün cezaevine gittim, Tayfun'la görüştüm, Osman Kavala'yla görüştüm. Ya, Allah rızası için ya; ya, bu 13. Ağır Ceza Mahkemesi ne İstanbul'da, özerk mi; İstanbul'da ayrı bir özerk alan mı var? Özerk alan mı var? Ya, nasıl Anayasa Mahkemesi kararına uymaz? Nasıl uymaz Anayasa Mahkemesi kararına? Ben Diyarbakır'daydım, Anayasa Mahkemesi ile Yargıtay, ortak Bakanlık projesiyle ilgili, Anayasa Mahkemesi kararlarının yerine getirilmesiyle ilgili sempozyum yaptılar, ben de oradaydım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Son bir dakikanız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Gittim, Anayasa Mahkemesi Başkanımızı ziyaret ettim. Ne güzel konuşmuşlar. Ya, ertesi gün... Bakın, Avrupa Konseyinden para almışsınız, dünyanın parası; hâkim ve savcılar eğitiyorsunuz bu karara uyulsun diye -dünyanın parası- 7 bölgede kaç toplantı yaptınız, bu toplantının ertesi günü İstanbul'da Ağır Ceza Mahkemesi Anayasa Mahkemesi kararına uymuyor ya, uymuyor; 14. Ağır Ceza Mahkemesi uymuyor! Bu ne peki? O zaman çıkartın Anayasa'yı, atın, 153'üncü madde niye orada yazıyor, söyler misiniz? Osman Kavala davası, Demirtaş davası, Figen Yüksekdağ davası, Can Atalay; ya, bunlar ne? Gerçekten, bakın, bunlarla ilgili bir adım atmadığınız ölçüde, atmadığınız ölçüde kimse Türkiye'ye "hukuk devleti" demez, diyemez yani. İstanbul Büyükşehirle ilgili açılan davalar... Hepsini, bakın, hepsi hukuka aykırı delil yöntemleriyle başlatılmış ve öğütölmüş soruşturmalar; tümü. Burada çok değerli hukukçular var, onlar bilmiyorlar mı bunu? Biliyorlar. Aynı zamanda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tanrıkulu, teşekkür ederim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Evet, son olarak şunu söyleyeceğim: Kent Uzlaşısı... Siz, Bakanlık olarak bu sürece karşı mısınız, değil misiniz? Karşı mısınız, değil misiniz? Karşıysanız, sizin bürokratlarınız, yargınız neden bu uygulamaları yapıyor?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tanrıkulu, Sayın Bakana da ifade edersiniz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Teşekkür ederim, görüşmek üzere. Hukukumuzdan bağımsız bunları söyledim.

(Gülüşmeler)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Gülizar Biçer Karaca...

Gülizar Hanım, buyurun.

Beş dakika süreniz.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Sayın Komisyon, Sayın Bakan, sayın bürokratlar; ben de akşamın bu vaktinde hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, bugün 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü. Bugün konuşmanıza başlarken, aslında İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede hukuksuzca çıkılmasının ardından katledilen, erkekler tarafından katledilen kadınlardan ve şüpheli şekilde yaşam hakkı ellerinden çalınan kadınlardan özür dileyerek sözlerinize başlamanızı dilerdim. Bırakın, özür dilemeyi, tüm sunumunuzda buna ilişkin bir tek cümle dahi kurmadınız. O nedenle, aslında...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Siz yoktunuz, kurdum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Buradaydım Sayın Bakan, buradaydım, sonuna kadar da dinledim.

Ayrıca, son günlerde sürekli; izinli çıkan, cezaevinden izinli çıkan failer tarafından katledilen kadın cinayetleriyle ülkemiz sarsılıyor. Seçim bölgem Denizli'de de 2 kadın bu şekilde, daha önce kendisine karşı suç işleyen ve cezaevinden izinli çıkan erkekler tarafından, eski koca, iş arkadaşı tarafından katledildi. Bütün dünyada bunun örnekleri nedir diye baktık ve "risk değerlendirme kurulu" diye bir kurul oluşturulmuş. Böyle bir kurulun oluşturulması elzemdir diye düşünüyorum çünkü sadece 2025 yılında tespit edebildiğimiz 7 kadın bu şekilde yaşamdan koparılmıştı.

Sayın Bakan, geçtiğimiz günlerde Denizli'de Denizli Barosu Stajyer Avukatlar Komisyonunun bir eğitim çalışmasına katıldım; oradan stajyer avukat arkadaşlarımızın sizlere iletilmek üzere teslim ettiği notlar var, bunları size aktarmak isterim. Stajyer avukatlar diyor ki: "Diğer odalarda bütçelerden -Sayın Bakan, stajyer avukat arkadaşlarımızın cümleleri, lütfen dinlerseniz sevinirim-kaynak aktarılıyor, odalara veriliyor ve onların stajyerleri stajında maaş ve ücret alıyor." Dava harçları ve cezalarından, yargı harç ve cezalarından barolara kaynak aktararak stajyer avukat arkadaşlarımızın bu şekilde bir aylık ücret almalarının sağlanmasını temin etmeniz onların talebidir, bizim de talebimizdir.

Yine, yeşil pasaporttan bahsettiniz Sayın Bakan. Avukat arkadaşlarımız, mesleğe yeni başlayan avukat arkadaşlarımız bırakın, yeşil pasaportu, BAĞ-KUR primlerini dahi ödeyemiyorlar. Hani dediniz ya "Beş yıl boyunca baro aidatlarından muaf kıldık." Bir yıl BAĞ-KUR ödentilerinden istisnaları var; hatta onun kaldırılmasının gündemde olduğu bilgilerine erişmiş arkadaşlarımız, deniyor ki: "Eğer bu kaldırılırsa biz BAĞ-KUR primlerimizi ödeyemeyiz." Bırakın kaldırmayı, baro aidatlarıyla birlikte bunun da beş yıla çıkarılması talep ediliyor.

Yine, avukat meslektaşlarımız, mesleğe yeni başlayacak arkadaşlarımız "Hukuk fakültelerinde bize masumiyet karanesi öğretildi yani suçluluğu ispat edilinceye kadar herkes masumdur ama Sayın Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu ve içerideki tutuklu bulunanların masumiyet karanesinden faydalanma hakkı yok mu, yoksa bugünün hukuk düzeninde masumiyet karanesi ortadan kaldırıldı mı?" diye sorarlar; bizler gibi.

Yine, stajyer avukat arkadaşlarımız diyorlar ki: "Hukuk fakültelerinde tutuklama istisna, tutuksuz yargılanma esastır. Peki, 19 Marttan bugüne kadar bizim belediye başkanlarımız, Cumhurbaşkanı adayımız ve bürokratlarımız herhangi bir delile erişmeden neden tutuklandılar?" Bunu da sizden sormamızı talep ettiler; biz de soruyoruz.

Sayın Bakan, sitenize baktım, sitenizde değerleriniz var, o değerlerinizde "hesap verilebilirlik" diyor Sayın Bakan, "Hesap verilebilirlik adına..." Baktım, acaba hakikaten hesap verilebilirliğin gereği yerine getirilmiş mi diye. Soru önergeleri... Biliyorsunuz, tek adam rejimine geçtikten sonra elimizde denetim mekanizmalarından neredeyse tek kalan, soru önergeleri. Bu soru önergelerinde süresi içerisinde soru önergelerine yanıtınız yüzde 9,5'larda, süresi geçtikten sonra yüzde 52,5'larda ve 1.800 önergeye hiç cevap vermemişsiniz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Kaç cevap vermişim? Cevap verdiğim...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - 420.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yanlış o.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Vallahi sizin...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yok, kesinlikle.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Yani biz resmî kayıt... Sayın Bakan, beş dakika sürem biliyorsunuz, çok uzun zaman sonra burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Karaca.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Sayın Başkanım, 3.123 soru önergesine cevap verdim.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Resmî kayıtlarda gördüğüm yüzde 9,5.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Benim cevaplarım teferruatlı.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Sayın Bakan, yüzde 9,5 olarak görünüyor. Lütfen, o zaman, kayıtlarınızı düzeltin.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - O eski bir kayıt.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Ben resmî kayıtlardan bakıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Şimdi de söz sırası Sayın Sırrı Sakık'ın.

Buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Bakan, sevgili arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, "beyaz Toroslar" deyince -aslında konuşmam farklıydı, ben buradan ödünç alayım- bu beyaz Toros bizim hayatımızda "beyaz bir cellat" olarak anılır. Bu beyaz Toroslarla, gittiler, Vedat Aydın'ı aldılar, yol arkadaşlarımızı, birçok yakınımı alıp götürdüler ve Vedat Aydın'ı öldürdüler. Biz, Vedat Aydın'ın cenaze törenindeydik, o katiller bizi taradılar, ben de ağır yaralıyım, ölümden döndük. Sonrası, bir başka anım var. 1991 seçimlerinde SHP Muş Milletvekili Adayıyım, bir dağdan, seçim çalışmalarından iniyoruz, yolumuzu kestiler, ellerinde silahlar vardı, beyaz Toros vardı, iner inmez ensemize Keleşleri dayadılar, döndüm, baktım, meşhur "Yeşil" dedikleri adam -onu Muş'tan da tanıyoruz- o gece beyaz Toros ve ölümlü yüzleştim. Tesadüfler sonucu buradayız. Bu beyaz Toros'la cinayet işleyenler sizin döneminizde olmadı, bunu biliyorum ama sizin döneminizde bu katillerin hepsi aklandı. Ben birçok duruşmaya katıldım; yargıçlarla dalga geçiyorlardı, 10 insanı öldürmüşlerdi, yakmışlardı -Vartinis davasında- yargıç "Neden söndürmediniz?" diyordu, "Görevimiz söndürme değil." diyordu, ben de bağırdım: "Bunlar katil, bunların görevi ateşi harlamaktır." İşte beyaz Toros'un bizim hayatımızda yeri budur, böyle bilinmesi lazım. Onun için, biz gördüğümüzde emin olun, kimyamız bozulur, bu gecemiz çok kötü geçer.

Şimdi, Sayın Bakan, bakın, Sevgili Demirtaş tam üç bin üç yüz gündür içeride; kızı, çocukları, ailesi tam, totalde dört yüz yetmiş beş hafta dokuz yüz elli gün, kayıtsız şartsız -bütün kayıtlarda var- her hafta görüşe giderler; Diyarbakır'dan, Edirne'ye giderler. Ve toplam ne kadar biliyor musun? 3.400 kilometrelik yol, totalde 1 milyon 600 kilometre yol gidip geliyorlar bunlar bu süre içerisinde. Ve yolda kazalar geçirdiler; annesi, babası ölümden döndü. Şimdi bir empati yapalım -Allah rızası için- sizi, bizi, hepimizi Edirne'den alıp Şırnak'a götürseler; ailemizin günahı ne, çocuk çocuğumuzun günahı ne? Biz size dönüp diyoruz ki: Ya, bu ülkede yargı varsa... Anayasa Mahkemesinin kararları var, "Bırakın." diyor ama bu kararlar hayat bulmuyor; taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler var, bunları hayata geçirmiyorsunuz, AİHM "Geçirin." diyor. Bakın, 1994'te tutuklandık DEP davasında; bir kısmımız tahliye olduk, bir kısım arkadaşımız içeride kaldılar. Dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan bizi aradı, dedi ki "AİHM kararlarını hayata geçiriyoruz. Arkadaşlar, serbest..." 2004 yılında; bakın, o dönem, sizin iyi döneminizdi ve o kararları hayata geçirdiler, o dönem uluslararası sözleşmelere harfiyen uyuluyordu. Bugün neden uymuyorsunuz? Hem de önemli bir süreçten geçiyorsunuz, bizimle barışacağını söylüyorsunuz, "Kürtlerle yeniden bir toplumsal sözleşmeyi imzalayacağız." diyorsunuz ama Kürtlerin, Türklerin sevdiği Selahattin Demirtaş'ı, Figen Yüksekdağ'ı hâlâ içeride tutuyorsunuz. Vallahi bu da bizim kırmızı çizgilerimiz, haksızlık etmeyin, bu arkadaşlarımız sadece siyaset yaptılar, bunların şiddetle hiçbir bağları olmadı. Selçuk Mızraklı, bir hekim, bir belediye başkanı, bir milletvekili, cezasını bitirmiş ama sizin infaz kurullarınız "Siz örgütten ayrıldınız mı?" diyor. Ya, bir hekimin ne örgütü olabilir, bir belediye başkanının ne örgütü olabilir, bir milletvekilinin ne örgütü olabilir ya? Örgütümüz Türkiye Büyük Millet Meclisidir, belediyelerdir, halkımızdır. Bir an önce bu haksızlıklara son verin. Bakın, arkadaşlarımızın büyük bir çoğunluğu bunları seslendirdiler. Şu infaz yasası...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederiz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Son...

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Bir cümleyle tamamlayın.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - O kadar büyük haksızlıklar yapılıyor ki infaz yasasında, otuz yıl yatmış, otuz iki yıl yatmış... Dün akşam bir halk şöleninde, Bodrum'da otuz iki yıl yatmış Deniz Öztürkmen konuştu, dedi ki: "Mutlu değilim, benim arkadaşlarım haksız bir şekilde içeride."

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederim.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ve dün ona bir tebligat geldi, 70 milyon lira... Bolu Vergi Dairesi faiziyle birlikte bir de para istiyor.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederim Sayın Sakik.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi de söz sırası Sayın Heval Bozdağ'da.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum ben de.

Şimdi, Türkiye hapishaneleri, biliyoruz, çoklu koğuş sisteminden doğru, bugün tecrit ve izolasyonu aratmayacak uygulamalara sahne olan bir dönüşümü gerçekleştiriyor. Batı modernitesinin kapatma esasları aslında bugün uygulanmaya çalışılıyor ve Türkiye artık cezaevlerinde kendi mimarisini örmeye başladı. Mahpuslar bu mimariyi "kuyu tipi" olarak adlandırıyorlar. Yüksek güvenlikli hapishaneler bunlar; S ve Y tipi olarak tecrit ve izolasyonun, işkencenin, ağır hak ihlallerinin uygulandığı mekânlara dönüşmüş durumdalar. İnsanın tüm haklarını elinden alan, yalnızlaştıran bir sistem söz konusu. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan da müebbet hapis alan da süreli hapis cezası alan da tutuklu olarak yargılanan da bu cezaevlerinde tutuluyor. Bir diğer ceza infaz kurumunda disiplin suçu işleyenler de idare ve gözlem kurullarının kararlarıyla bu yüksek güvenlikli cezaevlerine gönderiliyorlar. Mahpuslar yirmi iki buçuk saatleri bulan uzun süreler hücrelerde tutuluyorlar. Penceresi ızgaralı tellerle kaplı, havalandırma kapısı olmayan bu hücreler yalnızca insanlardan yalıtılma değil güneşten, gökyüzünden ve havadan da yalıtılma anlamına geliyor. Bu koşullar, kanunda yalnızca hücre cezası için öngörülen koşullar olup kuyu tipi hapishanelerde kalıcı duruma gelmiş durumda. Bugün, 2024 yılında, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komitenin Beşinci Dönemsel Raporu'nda bu durum gündeme geldi ve ele alındı, kabul edilemez olarak görüldü; Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi bunu kabul edilemez olarak gördü. Anayasa'mız 17/1'de var, "Kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı güvence altına alınmıştır." diyor ve maalesef ki kendi hukukumuz, yasalarımıza dahi uymuyoruz.

Sayın Bakan, sunumunuzda, sayfa 27'de var, diyorsunuz ki: "Ceza infaz sisteminde amaç, yalnızca suçluları cezalandırmak değil onları yeniden topluma kazandırmak, toplumsal ihtiyaçlara cevap veren bir ceza infaz sistemi oluşturmak ve

yine, insan hakları standartlarına uygun, modern ve rehabilitasyon odaklı kurumlar inşa etmek." S ve Y tipleri, yüksek güvenlikli cezaevleri bu durumda neyi ifade ediyor? Bu söylediklerinizin karşılığı mıdır bu cezaevleri? Bu kurumları yürütmek üzere ceza infaz yasaları düzenlenmiş -5275 sayılı Yasa- ve o yasada dahi havalandırma hakkında bahsediliyor, gözetilmeme hakkından bahsediliyor ama maalesef ki kendi kanununuza, yasanıza dahi uymuyorsunuz. Bir Adalet Bakanına "Kanununuza uyun!" nasıl denir bilmiyorum ama söylüyorum: Kanunlara uymuyorsunuz.

Bakınız, bu hak ihlallerine, işkencelere karşı mahpuslar bugün açlık grevindeler. Sincan'da, Antalya'da, Çorlu'da, Kırşehir'de açlık grevleri devam ediyor. Mahpuslar başka cezaevlerine sevklerini istiyorlar, bu kuyu tipi cezaevlerinin kapatılmasını istiyorlar. Bu duruma karşı tutumunuz nedir? Yaşamları sizin sorumluluğunuzda ve birçok hak savunucusu ve kurum, S ve Y tipi hapisanelerin insana dair işkence merkezleri olduğu tespitini yapıyor. Siz buna karşı duyarsız kalamazsınız. Bugün bir cezalandırma yöntemi olarak kapatılmanın bile tartışılması gereken bir yerde mahpuslara ayrımcılık uygulanması, yüksek güvenlikli gibi kategorize edilerek buralarda izolasyona tabi tutulmaları suçtur, insan hakkı ihlalidir. Kapatılmanın gayesi aşılmıştır, insan sağlığına zarar verecek bir cezalandırma yöntemine dönüşmüştür; bu, kötü muamele ve işkence suçudur.

Diğer taraftan, Sayın Bakan, bu cezaevlerinin yapımı için milyarlarca lira para harcanmış, kamu kaynakları heba edilmiş ve belli gruplara aktarılmış olarak görülüyor. Bunların iktidarınızla ilişkili sermaye ve yandaş gruplar olduğu görülüyor. İhalelerin büyük bölümü pazarlık usulünde 21/a ve 21/b kapsamında yapılmış yani adrese teslim ihaleler ve şimdi hâlâ yeni cezaevleri yapmadaki ısrarınızı nereye bağlayalım? Adalet Bakanına "Kanuna uyun!" demek... 5275, iç hukuk ihlal edilmiş. Sadece 5275 mi? AYM kararları, AİHM kararları var ve yakın zamanda Elâzığ'da infaz hâkimliğinin, idare ve gözlem kurullarının görev ve sorumluluklarının sınırlarını çizen Elâzığ 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından onanmış Emin Güler kararı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Bozdağ.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - O çok önemli.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Onu bana verir misiniz?

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Bu, idare ve gözlem kurullarıyla ilgili bundan sonra emsal karar olacak mı, olmayacak mı; bunu bekliyoruz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Şimdi de söz sırası Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu'nda.

Süreniz beş dakikadır.

Sayın Türkoğlu, buyurunuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Komisyon, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, kıymetli bürokratlar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, çok fazla not vardı elimde ama en son baktım, vazgeçtim, böyle olmayacak, 4-5 tanesini seçtim, sizinle paylaşmak istiyorum.

Aslında 2010'da bozulmaya başladı Türkiye'de adalet; ölümleri de kaldırdılar, oy verdirdiler referandumda. Ondan sonra adalet, adalet olmaktan çıkıp belli grupların, en sonunda da hükümetlerin bir yargı sopası hâline geldi; her yerde gördük bunu sonuna kadar. O zaman Hükümetimiz FETÖ'yle iş tutuyordu o referandum zamanında, ondan sonra TSK'ye operasyonlar oldu, sonra 15 Temmuz, ondan öğrendikleri derslerle aynı sistemle sonra Hükümet yargıyı sopa gibi kullanmaya başladı; bu bir.

İki: Sayın Bakan, ben adalet istiyorum. Mesela kimin için biliyor musunuz? Necmettin Öğretmen için adalet istiyorum; Aybüke Öğretmen için, Neşe Alten için, şehit öğretmenler için adalet istiyorum. Şöyle istiyorum: 99'da yakalanıp cezaevine konulan, hükmü kesinleşen, bebek katili Abdullah Öcalan'ın şimdi örgüt lideri olduğunu herkes kabul ediyor; kaçak göçek görüşüyorlar, gizli gizli gidiyorlar. Şimdi, madem örgüt lideri ise 99'dan bugüne kadar PKK'nın şehit ettiği öğretmen, asker, polis, korucu, doktor, imam, hepsiyle alakalı neden örgüt liderliğinden elinizin altındaki Apo'yu yargılamıyorsunuz? Şimdiye kadar neden yargılamadınız? Bir örgütün emriyle katledilmedi mi, şehit edilmedi mi bu insanlar? O örgütün, PKK'nın şehit ettiği askerin, polisin, öğretmenin... O PKK'nın lideri içerden yönetiyorsa eğer neden o yargılanmıyor? Onun da yargılanmasını...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yargılandı ya.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 99'dan sonraki suçlarla ilgili neden yargılanmıyor, 99'dan sonra? Çok net bir şey söylüyorum.

Efendim, üçüncüsü, adalette en büyük şikâyet şu: Ya, Allah aşkına, beş yıl, sekiz yıl, on yıl, on beş yıl sürer mi ya? Adalet gecikmez, tez verilmeli ya; en büyük şikâyet bu. Avukatlarla görüşüyoruz, çok fazla izin alan hâkimler meselesi var. Dosya bitmiyor, kapanmıyor, adalet yerini bulmuyor.

Şimdi, ben bir şey söyleyeceğim, kira davaları için içinden çıkılmaz bir hâl aldı; belli ki bu sistemle bunlar çözülemeyecek. Sayın Bakanım, tüketici hakem heyetleri gibi neden kira hakem heyetleri ayrı bir çözüm yolu olarak oluşturulmuyor?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Oluşturuldu, arabuluculuk getirdik ya.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ara buluculuk olmuyor, tüketici hakem heyetleri bu konuda çok hızlı. Kira için münhasıran kira hakem heyetleri oluşturulmalı ve bu işler hızlandırılmalı; aksi durumda, vatandaş yakında katil olmaya devam edecek.

Efendim, devam edelim: Şimdi, kamuoyuna son derece sık yansımaya başladı. Savcı, başsavcı, yüksek yargı mensubu, hâkim; bir bakıyorsunuz, birinci derece çocukları, yakınları, akrabaları avukatlar hususen ve bakıyorsunuz, memleketin, şehrin en büyük sermaye gruplarının vekâletleri gencecik adamlarda. O şehrin 5 bin avukatı varken gitmiş bir başka şehirdeki onun çocuğuna vekâlet verilmiş. Ya, Allah da biliyor, siz de biliyorsunuz, herkes biliyor. Bunlar etik mi ya? Bunlar hiç soruşturulmuyor mu, bunlar hiç incelenmiyor mu? Bunun incelenmesini istiyoruz Sayın Bakan; iddialar ortada, herkes biliyor.

Diğer taraftan, dokuzuncu yargı paketinde bekledi, Anayasa'nın eşitlik ilkesine göre hakları yenen Covid mağdurları, 31 Temmuz Covid yasası mağdurları. Dokuzda gelmedi, onda dağ fare doğurdu, şu on birinci yargı paketinde bunların kaybedilmiş haklarını, Allah aşkına, ne zaman gelecekse getiririn ve bu sorunları çözün.

Adalet insanların, vatandaşların sorununu çözmek için olsun diyorum, bütçemizin hayırlı olmasını ümit ediyorum.
OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi de söz sırası Sayın Yüksel Arslan...

Buyurunuz lütfen.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Bakan, kıymetli milletvekilleri, çok kıymetli bürokratlar; bugün yalnızca Adalet Bakanlığının bütçesini konuşmuyoruz, biz bugün devlet dediğimiz yapının omurgasını yani adaletini konuşuyoruz çünkü devletin adaleti çökerse hiçbir bakanlığın bütçesi bu milleti ayakta tutamaz. Türkiye'de bugün çözülmesi gereken dosya sadece ceza dosyaları değil, çözülmesi gereken dosya milletin adaletle olan inancı. Millet artık mahkemeye hak aramaya değil "Bahtıma bugün ne çıkacak?" diye gitmeye başladı. "Tweet" atan sabaha karşı gözaltına alınırken milyon dolarları valiz valiz taşıyanlar, kara para soruşturmalarında adı geçenler ve yolsuzluk dosyalarının gölgesinde dolaşanlar ellerini kollarını sallayarak geziyor; kısacası, uydurma yargı oyunları ve algı operasyonu hız kesmeden devam ediyor. Bunun en bariz örneği, dürüst yönetimi ve çalışkanlığıyla Ankara'ya nefes aldırın Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'a yönelik her gün yeni bir uydurma soruşturma icat ediyorlar. Mesele Mansur Yavaş değil, mesele bu ülkede hukukun değil siyasi talimatın üstün olmasıdır. Bakın, Sayıştay AKP'li belediyelerdeki usulsüzlükleri yıllardır yazıyor, raflarda tozlanıyor, Melih Gökçek elini kolunu sallıyor, aynı konuda ona takipsizlik veriliyor, "Onun sorumluluğu yok." deniliyor ama maalesef muhalefet olunca üzerine gidiliyor. "Eski Balıkesir Belediye Başkanı usulsüzlükleri için de soruşturma açılınsın." deniliyor, aynı konuda açmamışlar ama Mansur Yavaş'a gelince çay, çorba, miting bahanesiyle kıyamet kopuyor. Söz konusu muhalefet olunca yargı hızını alamıyor. Bu mudur devlet ciddiyeti? Mansur Yavaş hakkında talimatla işlem başlatıyorsanız da milletin emeğini çalanlara neden tek kelime söylemiyorsunuz? Eğer birilerini yargılamak istiyorsanız adres belli: İmar rantlarıyla parsel parsel götürenlerin hesaplarını açın; eşlerine, çocuklarına ihale dağıtan kamu görevlilerini sorgulayın; savcılara, hâkimlere talimat vererek davaları yönlendiren siyasilerin önüne set çekin; millete küfredenleri yola getirin; teröre zemin hazırlayanları yargılayın.

Sayın Bakan, artık kimsenin gizleyemediği bir gerçek var: Yargının üzerine çöken siyasi gölge devletin tüm damarlarına işlemiş durumda. Oysa hâkim ve savcılar Allah'ın adalet sıfatını yeryüzünde temsil eden kişilerdir. Adaletin terazisine yapılan her türlü müdahale milletin devlete olan güvenini de çökertir.

Bizim talebimiz, korkudan değil hukuktan güç alan bir yargı düzenidir. Ne yazık ki bugün yaşanan uygulamalarla yargının bağımsızlığına yönelik kaygılarımız daha da derinleşmeye başladı. Hâkimler ve Savcılar Kuruluna seçilen bazı isimler kısa süre içinde iktidar partisinin yöneticisi yapıyor. Siyasilerin akrabaları mülakat sihirbazlığıyla hâkim, savcı yapıyor. Mülakat kuralları eski iktidar milletvekillerine teslim ediliyor.

Gelelim diğer önemli bir konuya: Sokaklarımızı uyuşturucu baronları, kaçak göçmen çeteleri ve torbacılar sarmış durumda. Uyuşturucu kullanma yaşı 12'ye düşmüş, aileler feryat ediyor. Suça sürüklenen çocuk sayısı artıyor ama koruyucu ve önleyici hizmetler güçlendirilmiyor. Keza kadınlarımız için de aynı durumlar söz konusu. Sokakta bir kadını çocuğunun yanında katlediyorlar, mahkemeden iyi hâl indirimi alıyorlar; bu nasıl bir adalet acaba?

Sayın Bakan, bu kürsüden bir başka büyük adaletsizliği daha dile getirmek istiyorum. Dolandırıcıların kendi hesaplarını kullanmadığını hepimiz biliyoruz. Masum insanların, özellikle de gençlerin hesaplarını birer paravan gibi öne sürdüğü artık gün gibi ortada. Fakat iyi niyetli, istismar edilen, hayat tecrübesi az olan bu gençler bugün nitelikli dolandırıcılık suçundan dört yıldan on yıla kadar hapis tedirginliği gölgesinde yaşamaya mahkûm ediliyor. Oysa, bu çocuklar suçun ortağı değil bizzat suçun mağduru. Bu adaletin terazisi de milletin vicdanını sızlatıyor. Dolayısıyla yapılması gereken açıktır: Türk Ceza Kanunu'nun 158'inci maddesinin ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253'üncü maddesinin özellikle uzlaşma hükümleri bakımından yeniden düzenlenmesini talep ediyoruz.

Aynı şekilde, Covid mağdurlar için de hâlâ bir düzenleme yapılmadı. Pandemi dönemde cezaevlerindeki yoğunluğu azaltmak için bazı hükümlülere geçici izin uygulanmıştı. Bu durum, aynı şartlara sahip hükümlüler arasında ciddi bir eşitsizlik doğurdu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Arslan.

Şimdi de söz sırası Sayın Levent Uysal'da.

Buyurunuz lütfen.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Özellikle, bugün, kadınlarımızın olumsuzluktan korunması için çok önemli bir gün. Bunun için, Mersin'imizin evladı olan Özgecan Aslan'ı rahmetle anıyorum efendim.

Sayın Bakanım, Anamur ilçemize kazandırdığımız adalet sarayı için öncelikle teşekkür ederiz. Bugün şehrimizin adalet altyapısının güçlenmesi için sizden bazı desteklere ihtiyacımız olduğu arkadaşlarımız tarafından iletili ve tamamen, gayet iyi şekilde ilerlememiz için bunların yapılması çok ama çok önemli efendim:

- 1) Mersin Adalet Sarayına ek bir hizmet binası istiyoruz efendim.
 - 2) Mut Adalet Sarayı binasının güçlendirilmesini istiyoruz.
 - 3) Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı çalışanları için bir lojmana ihtiyacımız var, bunun uygunluğunun verilmesini istiyoruz.
 - 4) Silifke ve Tarsus ilçelerinde Adalet ve ceza infaz kurumlarına personel alınmasını istiyoruz.
 - 5) Bozyazı ve Aydıncık ilçelerimizdeki adli destek ve mağdur hizmetleri biriminin personel sayısının artırılmasını istiyoruz.
- Ve son olarak dijital adalet sistemi altyapısının geliştirilmesini talep ediyoruz.

2026 yılı bütçemiz hayırlı olsun efendim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Uysal.

Şimdi söz sırası Sayın Tamer Osmanağaoğlu'nda.

Buyurunuz lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum.

Sözlerimin başında, Şanlıurfa Adliyesinde meydana gelen patlamada yaralanan zabıt kâtibimize acil şifalar diliyorum.

Adalet; şüphesiz, hava, su, yemek gibi her insanın temel ihtiyacı olan ve her zaman aranan değerler arasında ilk sırada kendisine yer bulan bir kavramdır. Birçok adalet tanımı olsa da "herkese hak ettiğini vermek" tanımı hak, hukuk, eşitlik, güvende hissetme, fayda kavramlarıyla örtüşen bir tanım olması hasebiyle düşüncelerimize tercüman olan bir tanımdır. Çağın gereği, adalet arayışının belirli bir hukuk temelinde gerçekleşmesi, herkesin hakkını arayabileceği bir adalet sisteminin temin edilmesi ise sanıyorum en büyük sorumlulukları arasındadır. Bu sebeple, adalet arayışının merkezi hâline gelen adliyelerimizin şartlarının iyileştirilmesine, adalet ordumuzun ihtiyaçlarının layıkıyla karşılanmasına yönelik atılan adımlar çok kıymetlidir. Her geçen gün yeni ihtiyaçların ortaya çıktığı, özellikle ceza adaleti anlamında yeni mevzuat ihtiyaçlarının kendini gösterdiği, bilişim suçlarının çeşitlendiği, teknolojinin etki alanının genişlemesiyle farklı suç tiplerinin arttığı, ticaretin çeşitlenmesiyle özel hukuk alanında da yeni ihtiyaçların zuhur ettiği bir ahvalde Bakanlığımıza büyük görevler düştüğü de inkâr edilemeyecektir. Bu alanlarda atılan adımların farkında olduğumuzu, olsa da bazı aksaklıkların hızlı bir şekilde giderildiğine şahitlik ettiğimizi ifade etmek istiyorum.

Diğer yandan, Aliğa Adalet Sarayımızın yapım sürecinin hızla devam etmesinden duyduğumuz memnuniyeti Aliağalı hemşehrilerimiz adına ifade etmek istiyorum. İnşallah, öngörülenden de erken tamamlanacağı düşünülen adliye binamızın Aliağalı hemşehrilerimizin hizmetine girmesine hep birlikte şahitlik edeceğiz. Aynı şekilde, yine Adalet personelimizin lojman ihtiyacının giderilmesinden dolayı size teşekkür ediyorum.

Kemalpaşa'da açılışı gerçekleştirilen yeni adliye binamızın tamamlanarak hizmete girmesine vesile olan başta siz olmak üzere herkese ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Kemalpaşa ilçemize kazandırılan bu güzel hizmet binasının tekrar hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, sürekli geliştiğini gördüğümüz hukuk sisteminin dayandığı temel değer her şeyden önce adalet, her şeyden önce insandır. Dolayısıyla, Türk ve Türkiye Yüzyılı'nın temel direklerinden birinin hatta en önemlisinin adalet olduğu da muhakkaktır. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin ifade ettikleri gibi adalet, temel hak ve özgürlüklerin düşüncesi olmakla birlikte devletin temeli ve millî varlığın harcıdır. Bu temel korunduğu müddetçe millî birlik ve dayanışma ruhu zayıf düşmeyecek, zedelenmeye maruz kalmayacaktır. Dolayısıyla adalet, sadece kişiler arasındaki anlaşmazlıkları değil devleti koruyan, milleti yaşatan, millî birliği ve millî şuuru teminat altına alan önemli bir değerdir. Kaldı ki bu topraklarda adaletin sağlanmasına vesile olacak bir hukuk sisteminin inşa edilmesi, sadece siyasi sınırlarımızda değil sınırların ötesine taşan ve parmakla gösterilecek örnek bir adalet sistemini de beraberinde getirecektir. İnaniyor ve biliyorum ki önümüzdeki süreç, bu sistemin tam anlamıyla oturtulduğu bir süreç olacaktır.

Sayın Bakanım, hem size hem kıymetli bürokratlarınıza hem de taşrada adaletin tesisi için görev icra eden adalet ordusuna şükranlarımı sunuyorum. Bütçemizin devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Osmanağaoğlu.

Şimdi de söz sırası Sayın Mehmet Baykan'da.

Buyurunuz.

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Divan; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları üzerine konuşmak istiyorum. Malumlarınız, adil yargılanma hakkı, yaşam hakkı, kişinin maddi ve manevi bütünlüğü, ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, özel hayat ve aile hayatına saygı hakkı başlıklarında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidiliyor. Bunlardan adil yargılanma hakkı başvurularında Türkiye olarak ne durumdayız, değerlendirelim.

2024 yılında, tüm üye ülkeler açısından bakıldığında, AİHM'in yayınladığı verilerde toplam 36.819 başvurunun sonuçlandırıldığı ve 1.000 ihlal kararı verildiği görülmekte. Buna göre ihlal kararlarının sonuçlandırılan başvurulara oranı tüm üye ülkeler açısından 2,72 iken Türkiye hakkında sonuçlandırılan toplam 6.190 başvuruya bakıldığında 67 ihlal kararı verilmiş olup ihlal sayısının tüm sonuçlandırılan başvurulara oranı yüzde 1,09'dur. Bu sonuç kapsamında, Türkiye'ye ilişkin ihlal sayısının, karara bağlanan başvuru sayısına oranının genel ortalamanın altında olduğu görülmektedir. AİHM, Türkiye aleyhine, 2018 yılında 140, 2019 yılında 96, 2020 yılında 85, 2021 yılında 76, 2022 yılında 73, 2023 yılında 72 ihlal kararı vermiştir. 2004 yılında ise 67 ihlal kararı verilmiş olup görüldüğü gibi ihlal karar sayıları önceki yıllara bakıldığında düşüş eğilimindedir.

Kararların icra edilme oranı açısından karşılaştırma yapıldığında Türkiye'nin üye ülkeler ortalamasının üzerinde olduğu görülmekte. 1959 yılından 2024 yılının sonuna kadar tüm üye ülkeler hakkında verilen 33.115 ihlal ve dostane çözüm kararları toplamının 26.347'sinin icra süreci tamamlanmıştır. Dolayısıyla, tüm üye ülkelerin AİHM kararlarını icra etme oranı yüzde 79,56'dır. Aynı periyotta Türkiye hakkında 4.466 kararın 4.025'inin icra süreci tamamlanmıştır. Dolayısıyla, Türkiye'nin AİHM kararlarını icra etme oranı yüzde 90,13'tür.

Şimdi, bir de AİHM'in ülkemizden yapılan başvurularda verdiği bazı kararlara bakalım. Haber7 internet sitesi yazarı Faruk Arslan'ın bir değerlendirmesi üstünden hareket edeceğim.

Birinci başlık: Şiir hapsine dört yıl kör, sağır kaldılar. O AİHM ki şiir okuduğu için İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde cezaevine atılarak siyaset yasağı getirilen Recep Tayyip Erdoğan'ın 1999'daki başvurusunu dikkate almadı, dört yıl boyunca işleme koymadı. Sadece bir şiir okuma üzerinden ceza verilmesi gibi basit bir hadiseyi dört senede irdeleyemedi, sonuca varamadı AİHM. O süreçte Sayın Erdoğan cezaevinden çıktı, parti kurdu, seçimlere girdi, milletin oylarıyla iktidar oldu. AİHM, şiir

davasını hâlâ karara bağlayamadı. Nihayetinde, Sayın Erdoğan, Başbakan olarak Meclise girdiği 2003 yılında başvurusunu geri çekti; AİHM'den adalet çıkmadı.

Başörtüsü durumunu hukuka uygun buldular. 28 Şubat sürecinin sembolik zulmü başörtü yasağı. İnancı gereği başını örttüğü için 1998 yılında İstanbul Üniversitesine alınmayan, bugün AK PARTİ Grup Başkan Vekilimiz olan Sayın Leyla Şahin'in başvurusunu beş yıl sonra, 2004 yılında karara bağladı AİHM. Kararda, başörtü yasağının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle uyumlu olduğu savunuldu. Başörtü yasağının ifade ve din özgürlüğünün ihlali olmadığı, eğitim hakkını kısıtlamadığı, özel hayat ve aile hayatına saygısızlık taşımadığı, ayrımcılık teşkil etmediği farklı farklı oylamalarla kararlaştırıldı.

Bir diğer davada, İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi, bugün Meclis Başkanımız olan Sayın Kurtulmuş'un eşi Sevgi Kurtulmuş'un 2001 yılındaki başvurusunda da aynı karar çıktı. Din özgürlüğünün ihlal edildiğini ve kendisine ayrımcılık yapıldığını vurgulayan Kurtulmuş da "Hayır, yasaklar güzeldir." mealinde rezil bir kararla yüzüstü bırakıldı.

Seçimle iktidara gelen partinin kapatılmasını meşru saydılar. 28 Şubat cuntasının iktidardan indirilip yargı eliyle kapısına kilit vurduğu Refah Partisi, 28 Şubat sürecinde yargının kapatma davasını AİHM'e taşıdı. AİHM, 2001 yılında Refah Partisini haksız, 28 Şubat yargısını haklı bularak parti kapatmayı meşru kabul etti. Sözde savunucusu oldukları demokrasi ve cumhuriyet ilkelerine kapkara leke sürdü.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; gördüğü gibi, AİHM kararlarının da öyle çok adaletli, her noktada eşitlikçi, demokratik ve özgürlükçü bir anlayışa sahip olduğunu iddia etmemizin mümkün olmadığını ortaya sermeye çalıştım.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Baykan.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.29

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.42

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; 21'inci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum. Şimdi söz sırası Sayın İnan Akgün Alp'te.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Bakanım, öncelikle, bütçeniz hayırlı olsun.

Kıymetli bürokratlarımıza da Meclisimize hoş geldiniz diyoruz.

Sayın Bakanım, sunuşunuzda bütçelerin aynı zamanda birer istişare zemini olduğunu söylediniz. Bu temelde ben de Bakanlığınızın görünümünü, muhalefet cephesinden görünümünü arz etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, biz, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında, dönemde ceza alıp da cezaevinde yatmayanları gördük. Malum, herkesin tanıdığı mafyatik tipler yıllarca cezaları olmasına rağmen bir sabah uyandığımızda tahliye olmuşlardı; bunları

yaşadık. Cezaevinde yatıp da cezası her ne hikmetse yıllarca kesinleşmeyenleri de gördük; çok sayıda siyasi var bu konudan muzdari. Cezanın infazını bitiren ama cezaevinden çıkamayanları da gördük, mesela Doktor Selçuk Mızraklı; daha yakın zamanda tahliye imkânı varken cezaevleri gözlem ve idare kurulu kararıyla tahliyesi engellendi; örgüt üyeliğinden ayrılması talep edildi kendisinden. Oysaki Selçuk Bey örgüt üyesi değildi ki zaten sekiz yıl önceki yargılamada da örgüt üyesi olduğunu kabul etmemişti, üzerine gidip bir o kadar da ceza yattı ve bugün itibarıyla münfesi bir örgüte üye olduğunu kabul etmesini istiyorsunuz. Bu cezaevi gözlem ve idare kurulları, örgütün artık münfesi olması durumu karşısında hiç kimseyi örgüt üyesi olmaya veya üyelikten ayrıldığına dair beyanda bulunmaya zorlayamaz. Bu cezaevi gözlem ve idare kurullarının kararlarının bu temelde yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

Biz, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında ceza almayan ama ömür boyu ceza çekenleri bile gördük. Bir kısım KHK'liler bu durumdadır; yargılanmışlardır, beraat etmişlerdir, şu anda hiçbir cezaları yoktur ama sanki ömür boyu hapse mahkûm edilmiş gibi... Biz Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında tahliye olup çıkamayanları gördük. Osman Kavala tahliye olduğu cezaevi kapısında başka suçtan tekrar tutuklandı, tahliye olup cezaevinden kurtulamadı adam. Cezaevinden akşam çıkıp sabah geri alınanları bile gördük. Avukat Selçuk Kozağaçoğlu tahliye oldu, ertesi gün sabahı tekrardan tutuklandı. Dokunulmazlığı olup aslında bugün burada olması gerekirken cezaevinde olanları da gördük; Can Atalay malum, bu durumdadır. Ceza almayanlar var, suç işleyip de ceza almayanlar, onları da gördük. En son Hayata Dönüş Operasyonları hakkında açılan dava yirmi beş yıl sonra zaman aşımına uğradı, onlarca devrimci mahkûmu cezaevinde katledenler bir gün bile ceza almadılar. Zaten masum olup ceza alan çok sayıda örnek var, tek bir örneği anlatıp da boşuna vakit harcamak istemiyorum, çok sayıda bu durumda insan var. Yargılamadan infaz edilenler var, yargısız infaz edilenler, Dilek Doğan örneğinde olduğu gibi.

Sayın Bakanım, siz öyle bir dönemde Bakansınız ki yerel mahkemeler üst derece mahkemelerin kararlarına uymuyor, idare organları mahkeme kararlarını uygulamıyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmayan bir dönemde siz maalesef Adalet Bakanı oldunuz; sizin için şanssızlıktır. Delilleri, şahitleri, örnekleri ve tarih önündeki gerçekliğiyle sabittir ki bugün adaletin durumu her ne kadar iktidar cephesinden inkâr edilse de böyle bir durumdadır. İşte, bu durumda siz 400 milyara yakın bir bütçe talebiyle Meclise geldiniz. Sayın Bakan, sizin bu bütçe talebinize benim yapacağım en önemli eleştiri, bu bütçenin ruhu yok. Çünkü 2026 bütçesiyle eşzamanlı yürüyen ve Kürt sorununun çözümüne ilişkin çabalara dair tek bir kör kuruş dahi ayrılmamıştır bu bütçede; ne sizin Bakanlığınızda ne de başka bakanlıklarda. Eğer siz bu çözüm konusunda samimiyseniz ve bu bütçeyi yapıyorsanız bunun karşılığını ayırmak zorundaydınız. Sayın Bakan, Kürt sorunu çözülecekse bunun için devlet tek bir kuruş para harcamayacak mı da bütçeye yer almadınız? Yıllarca demediniz mi "Kürt sorunu bölgesel geri kalmışlıkla alakalıdır." diye? Bugün bütçe yaparken bu sorunu da çözmek istiyorsanız eğer, niye bizim bölgelerimizin kalkınma hamlelerine, yatırımlarına kaynak ayırmadınız bütçenizde? Kürt sorunu eğer temel insan hakları sorunuysa, adalet sorunuysa, hukuki temelleri varsa ve bugün bu sorunu çözmek bir devlet politikası hâlinde çözüme kavuşturulmak isteniyorsa ve tam da bu zamanda Adalet Bakanlığının bütçesi yapılıyorsa nerede onarıcı adalet mekanizmaları için ayrılacak bütçeniz? Tek bir kör kuruş ayırmadan mı siz bu yaraları onaracaksınız, yaraları saracaksınız? Sayın Bakan, bu konularda bütçede kaynak ayrılması sizin ve diğer bakanlıkların bu konuda yetersiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Alp.

Şimdi de söz sırası Servet Mullaoglu'nda.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Sayın Bakanım, değerli hazırım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunuş konuşmanızda çok güzel ifadeler kullandınız; adaletin insan onurunu koruyan, devleti ve milleti ayakta tutan yegâne değer olduğunu, insan hak ve özgürlüklerin toplumsal barış güvencesi olduğunu, devletin varlık nedeninin adaleti sağlamak olduğunu ifade ettiniz. Bu çok güzel söylemler maalesef uygulamada karşılık bulmamakta. Bugün bazı hâkimler Anayasa Mahkemesini, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını açık açık tanımadığını söylemekte. Bir hâkimin Anayasa Mahkemesini, Anayasa'da ifade edilen görevini yerine getirmemesini hukuk devletinde ifade etmek gerçekten çok zor. Ben merak ediyorum, bu hâkimlerimiz bu gücü nereden alıyor? Çünkü Anayasa'yı tanımamak, Türk milletini tanımamak anlamına gelir. Türk milletini tanımayan hâkimler nasıl hâlâ görev yapabilmektedirler? İstanbul 45. Asliye Hukuk Hâkimi -hepimiz biliyoruz ki ihtiyati tedbir kararları nihai karar niteliğinde değildir, tedbir niteliğinde karar verilemez- açıkça, Siyasi Partiler Kanunu'nda yer almayan, yasada, Anayasa'da yer almayan bir hükmü veriyor ve siz buna seyirci kalıyorsunuz. Eğer bilmediğimiz kanunlar varsa bu ülkede -bu hâkimlerin bilip de bizim bilmediğimiz- bunları öğrenmek isteriz. Yok, eğer öyle değilse, neden bu hâkimlerin açıkça suç işlemesine seyirci kalınıyor? Çünkü hepimiz biliyoruz ki adalet, bütün ideolojilerin üstünde değerlendirilmesi gereken, toplumsal barışı sağlayan ve devletin temelini oluşturan hayati bir olgudur. Adalet bir toplumun nefes borusudur. Adalet olmazsa toplum nefes alamaz ve gelişemez, devletin var olması da söz konusu değildir. Dolayısıyla söylemlerimiz kadar uygulamada da aynı hassasiyeti ve aynı güzellikte eylemlerimizin olmasını beklemekteyiz. Kamu gücünü kullanan kamu yöneticilerinin herkesten çok adil olması gerekmektedir. Yaptıkları her adaletsizlik, insanların devlete olan güvenlerini sarsacak ve onlarda devlete karşı bir yabancılaşmaya neden olacaktır; bu durum da toplumsal çözülmeye neden olacaktır. Bizler hukuk fakültesinde okurken bile tutuklamanın bir tedbir olduğu, ceza yargılamasının sonuçsuz kalmaması için başvurulması gereken bir tedbir olduğu bize ifade edilmişti. Okurken -tam kırk yıl oldu herhâlde- hep eleştirilirdi, tutuklama tedbirinin çok haksız ve aşırı kullanıldığı ifade edilirdi, hep eleştirilirdi. Günümüzde de aynı şekilde tutuklama tedbirinin çok insafsızca kullanıldığını görmekteyiz. Dolayısıyla tutuklamaya karar veren hâkimlerin yasada aranan şartlar dışına çıkarak keyfi karar verdiklerinin iyice denetlenmesi ve yeri gerekli yaptırımların uygulanması zaruridir, bu, hukuk devleti inşasında olmazsa olmazlardan biridir.

Yine, aynı şekilde, Covid yasasının yarattığı haksızlıklar var. Siz de geçen bayramdan önce Covid yasasının çıkacağını ifade ettiniz çünkü bir yasa çıktı ve aynı yasa aynı nitelikte suçu işleyenlerin bir kısmına uygulandı, geri kalan kısma uygulanmadı.

Burada mahkemeler geç işlediği için 31 Temmuz 2023'ten önce dosyası kesinleşmeyen hükümler yönünden maalesef bu yasa uygulanmadı ve hâlâ binlerce insan mağdur konumunda ve biz artık bu insanların ailelerine, insanlara seyirci kalmak istemiyoruz Sayın Bakanım. Gerçekten, binlerce aile çok çok mağdur. Bizlere günde onlarca telefon geliyor ve bu sorunun bir an önce giderilmesi gerekmektedir.

Yine, hepimizin şikâyet ettiği, yargılamanın çok uzun sürdüğü ve özellikle içtihat birliğinin sağlanmaması nedeniyle uygulamada çok ciddi sıkıntılar görüyoruz. Bunun için, teknolojiden, yapay zekâdan yararlanmak, hâkimlerin aynı konudaki bütün Yargıtay kararlarının ekrana düşmesi ve sürenin de düşmesi bence biraz yararlı olacaktır. Dolayısıyla burada bu yargı içtihat birliğinin sağlanması da son derece önemlidir. Bizler adalet olmazsa devletin olmayacağına inanıyoruz. Biz belediye başkanlarımızın tutuksuz yargılanmasını da istiyoruz; bu bir imtiyaz değildir, herkese uygulanan aynı yasanın bizim belediye başkanlarımıza ve siyasi tutsaklara da uygulanması gerekiyor. Somut deliller olmadığını, demin arkadaşlar ifade etti. İstanbul Başsavcısının sadece savcılık görevini yerine getirmesini istiyoruz; siyaseti çok seviyorsa siyaset kurumuna girmesini isteriz.

Teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Mullaoğlu.

Şimdi de söz sırası Sayın Zeynel Emre'de.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakika.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, Sayın Başkan, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle, birkaç teknik hususu dile getirmek istiyorum. Şimdi, bir defa, 2024 kesin hesap ve Sayıştay raporu... 2024 kesin hesaplarına biraz detaylı bakarsak Adalet Bakanlığı harcaması yaklaşık 200 milyar TL olmuş. Bu harcamanın yüzde 70'i personel ve Sosyal Güvenlik Kurumu giderleri -yüzde 70'ini oluşturuyor- mal ve hizmet alımları ise neredeyse her 5 liradan 1'ini oluşturuyor. Bunun usulüne ilişkin de birkaç şey söyleyeceğim birazdan. Tabii, burada dikkat çekici bir şey, sermaye gideri yani yatırım harcamaları da toplam yüzde 4'üne tekabül ediyor yani ne kadar yüzde 4'ü? Sermaye ödeneği başlangıçta 18 milyar 100 milyon. Buradaki amaç ne sermaye giderlerinde? Kurumsal kapasitenin artırılması. Yani insanlar cezaevinde nöbetleşe yatıyorlar, özellikle kırsaldaki adliyelerin durumu çok kötü, dijital altyapının güçlenmesi lazım. Buradaki 18 milyar 100 milyar TL yıl içinde revize ediliyor değerli arkadaşlar 10 milyar 700 milyon olarak. Gerçekleşen harcama ise 8,6 milyarda kalmış. Yani onayı alınmış, başlangıç bütçesinin yarısı bile kullanılmamış. Şimdi, bunu niye dile getirdim? Şimdi, burada gerekçe olarak "tasarruf" deniyor. Yatırım bütçesinden, Adalet Bakanlığında bu alanda tasarruf yapılmış. Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, hükümetlerinizin yaygın uygulamasında maalesef gördüğümüz durum bir var, tasarrufu böyle alanlarda yapıyorsunuz. Saray harcamalarından, yandaşa adrese teslim ihalelerden, dünyanın en büyük kamu araç filosuna sahip makam araçlarından zerre kadar tasarruf edilmiyor ama elzem olan, adalet için yapılması gerekenlerde tasarruf yapılıyor. Ha, bu arada, maaş ödemelerine özellikle hiçbir şey diyeceğimiz yok; aksine, maaşların iyileştirilmesi lazım. Biz bu vesileyle cezaevlerine çok ziyaret yapıyoruz. Arkadaşlar, özellikle ceza infaz memuru, koruma memurunun şartları çok kötü durumda yani 50 bin lira maaş, zaten ömürlerinin önemli bir kısmı cezaevinde geçiyor birçok şeyden kısıtlı hâlde, lojman hakkı bitenler 15-20 bin lira kiraya çıkıyorlar yani bu gerçekten sürdürülebilir bir şey değil, kimse de derli toplu bir şekilde bunların özlük haklarıyla ilgili bir çalışma yapmıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, mesela, sizin daha on gün önce OECD toplantısında şöyle bir sözünüz, konuşmanız var; diyorsunuz ki: "Adalet insan onurunun en güçlü teminatıdır. Adaletle erişim hakkı ise insan onurunun korunmasını mümkün kılan temel unsurlardan biridir. Türkiye olarak adaletle erişimi güçlendirmeyi demokratik hukuk devletimizin öncelikli hedeflerinden biri olarak görüyoruz." ve 2028 Stratejik Plan'da da benzer ifadeler geçiyor ve orada yine, şöyle bir ifade var: Adalet teşkilatının kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi, fiziki altyapının iyileştirilmesi, vesaire vesaire. Yani aslında yazılan çizilen ile uygulama arasındaki bu çelişkiye dikkat çekmek istedim burada. Şimdi, şöyle bir nokta daha var: 2024 Sayıştay Raporu'nda yaklaşık 33 milyarın üzerinde bütçe geliri elde edilmiş. Bunda ne var? Harçlar var, cezalar var, yargı gelirleri var ama bu dahi sermaye gideri olarak kullanılması düşünülmemiş; o hâlde ortada adaletten ziyade, vatandaş açısından bir tahsilat makinası olarak görülür burası. 2026 bütçesinde de toplam bütçenin yüzde 10'u olarak öngörülüyor ama bu da gerçekleşir mi, pek inandırıcı değil.

Şimdi, gelelim Sayıştayın çarpıcı bir bulgusuna; diyor ki Sayıştay özetle...

Bu arada benim konuşmam on dakika olacaktı, beş dakika olarak orada şey yapılmış.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Uzatırız.

Buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) - Özetle diyor ki Sayıştay yani bunu da Adalet Bakanlığına diyor: "Doğrudan temin, sözleşmesiz ve genel iş tanımlı alımlar; 1/2/2024'te yürürlüğe giren doğrudan temin tebliğine rağmen -özetleyerek gidiyorum- yapılan incelemeler neticesinde doğrudan temin yöntemiyle yapılan ve alımı belli bir süre gerektiren mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde sözleşme imzalanmayan, piyasa araştırması yapılırken hiçbir teknik detay ortaya konulmadan genel başlıkla gerçekleştiren alımların olduğu tespit edilmiştir." Yani diyor ki: "Çok açık bir şekilde, belirli bir süreyi gerektiren sözleşmesiz alımlar" Bunlar hangileridir? Lütfen, işin adını, harcama birimini, yüklenici firmayı, başlangıç ve bitiş tarihlerini; bunları bizimle bir paylaşın Sayın Bakan. İkincisi: Sözleşme yapılmadan ve teknik detay yazılmadan doğrudan teminle yaptığınız alımlar hangi hizmetleri kapsıyor? Bu hizmet veya mal alımlarıyla ilgili inceleme veya denetim başlattınız mı? Burada, tabii, bir konuyu da hatırlatmak istiyorum: Bakanlığınız zor sorulara cevap vermiyor, yazılı olarak sorduğumuz sorulara. Benim bu alanda sormuş olduğum bir soru daha vardı, o da şuydu: Sizin iktidarınız döneminde yapılan cezaevleri hangileridir, yapılan adliyeler hangileridir, hangi usullerle yapılmıştır ihalesi, ne miktarda olmuştur, hangi firmalar almıştır? Bunu da paylaşırsanız, kamuoyu aydınlanmış olur.

Şimdi, bu teknik detayların içerisinde, tabii, çok söylenecek şey var ama zaman itibarıyla özetleyerek gitmek durumundayız çünkü yargının, gerçekten, içler acısı bir durumu var değerli arkadaşlar. Şimdi, burada, tabii, yargıya güvenin -yıllardır Meclise geliyoruz, bütçe görüşmelerinde dile getiriyoruz- her geçen gün çok daha geriye gittiği, insanların yargıya olan güveninin, inancının kalmadığı bir çöküş dönemine doğru gidiyoruz. Hele hele 19 Marttan sonra yaşananlarla birlikte Anayasa Mahkemesi

kararlarının fiilen yok sayıldığı, AİHM kararlarının uygulanmadığı, seçilmiş belediye başkanlarının soruşturmalar ve tutuklamalarla görev yapamaz hâle getirildiği ve parti kapatma ve butlan gibi siyasi mühendislik aracı olarak yargının araçsallaştırıldığı, bu söylemlerin yaygınlaştığı bir durumda adalet artık nefes alabiliyor mu, yaşıyor mu, ondan da emin değiliz.

Sayın Bakan, şimdi, 19 Martla birlikte aslında bir ilan yaptınız "Demokrasi tramvaydır, durağa geldik, iniyoruz." dediniz. Yetmedi, "Bakalım, Cumhurbaşkanlığı hevesi yolunda daha kaç CHP'li telef olacak?" diyerek yargının elindeki sopayı gösterdiniz. Şimdi, değerli arkadaşlar, burada tekrar soralım: Bu ülkede muhalefet etmek başlı başına bir adli vaka mıdır? Yani Türkiye sadece bir otoriter düzenin içinde değil, bununla birlikte, eş zamanlı ekonomik eşitsizliğin, yoksulluğun, yolsuzluğun birbirini beslediği bir çöküş rejimine doğru gitmektedir. Umutsuzluk, gençler arasında çok yaygın bir şekilde gözlemlenmektedir. İnsanlar gelecek hayali kuramıyorlar. "Bunun en temel nedeni ne?" dersek eşitliğin olmaması, hukuk devletinin olmaması; bunun yatırıma, istihdama etkisinin de çok büyük olduğunu dile getirmek isteriz. Sayın Bakan, sizin zaman zaman çıkıp da "Yargımız tarafsız bağımsızdır." sürekli bunu vurgulayan açıklamalarınızın pratikte bir karşılığının olmadığını söylemek isterim. Bugün Türkiye'de iki ipotek aynı anda vatandaşın omzundadır: Birincisi yargı eliyle siyaset alanı daraltılıyor, örgütlenme ağı boğuluyor; ikincisi de köprülerden şehir hastanelerine, kur korumalı mevduattan -ki bize zararı, maliyeti 57 milyar dolar- özelleştirmelere kadar ülkenin geleceği rant sözleşmelerine rehin veriliyor. İşte, bu, çifte ipotek rejimidir. Şimdi, eğer yargı kararları sarayın ajandasına göre verilirse orada "Hâkim cübbesi mi ağırdır yoksa talimat kâğıdı mı ağırdır?" sorusu gelir akıllara. Burada, tabii, şunu vurgulamak isterim: Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak ahlaki üstünlüğü kaybetmeden, hukukun dışına sapsadan hukuku savunuyoruz çünkü biliyoruz ki muhalefet de hukuk dışına çıkarsa çürüme herkesi yutar.

Değerli arkadaşlar, buradan bir hususu daha dikkatlerinize çekmek istiyorum. Çok sayıda değerli hukukçu var burada, ceza davalarında çok kereler bulunduk. Bir başsavcının dava açtıktan sonra basını toplayıp da ikna edici, propaganda mahiyetine gelecek açıklamalar yapması görülmüş şey değildir. Bizim hukukumuzda gizli tanık uygulaması terör kaynaklı dosyalar nedeniyle getirilmiştir -ki kişilerin can güvenliğini korumak amacıyla- gelişigüzel her dosyada kullanılmaz. Bizim hukukumuzda göre iddia edilen rüşvet ve ihaleye fesat suçlarında etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmak söz konusu değildir. Burada çok garabet bir durum var: "Ben suçluyum, çaldım." diyen serbest kalıyor, "Zinhar iftira." diyen içeride yatıyor. Ben bu hususun özellikle Bakanlığınız tarafından da dikkatle incelenmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü toplumsal barış, huzur, kardeşlik diyorsak buna en büyük düşmanlığı bu olaylar yapmaktadır.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Emre.

Şimdi de söz sırası Sayın Sevda Erdan Kılıç'ta.

Buyurunuz.

Süreniz beş dakika.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle bütçeniz hayırlı olsun Sayın Bakanım.

Bugün sunumumuzu dinledik. 2025 yılında 280 milyar gibi bir bütçesi olan Bakanlığın 2026 yılı teklifine baktığımızda, bütçesinin yüzde 39'luk bir artışla yaklaşık 390 milyar liraya çıkarıldığını görüyoruz. Tabii, bütçe sadece gelir gider tablosu değildir; bütçe, aynı zamanda devletin vicdanının, hukukun ve adaletin de yıllık röntgenidir. Türkiye'de her dönem bütçeye artış yapılıyor ancak maalesef adalet bütçesiyle doğru orantıda artmıyor. Adalet Bakanlığının 2024 Yılı Faaliyet Raporu ve Sayıştay Raporu'nu ben de inceledim. Elektronik izleme sistemi hedefi yüzde 63'te kalmışken, cezaevlerinde hükümlü başına düşen personel hedefi tutmamışken, denetimli serbestlik personel eğitimi yarım bırakılmışken, adliyelerin iş yükü, yargılamaların süresi, kadın ve çocuk mağdurlara verilen hizmetler ölçülmemiş yani fiilen yok sayılmışken bu Meclise pembe bir tablo sunulması pek de mümkün değil. Tabii, bugün 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü ve biz burada Adalet Bakanlığı bütçesini konuşuyoruz. Bu bütçenin en çarpıcı gerçeklerinden biri de şu: Şiddet mağduru kadınların hayatını korumak için kurulan elektronik izleme sistemi hedefinin 2024 Faaliyet Raporu'na göre yüzde 63'üne ulaşılabilmiş. Hedef 7.000 iken gerçekleşen oran 4.413 yani 2.587 kadının bu devlet tarafından korunmasına gerek duyulmamış. Tabii, elektronik kelepçe sadece kadına yönelik şiddette kullanılmıyor, birçok suçta içeriyor. Meseleye buradan bakarsak da tehlikeye açık bırakılan kadın sayısının çok daha fazla olduğunu görmekteyiz. Tabii, bir de "Aile Yılı" ilan edildi 2025 yılı; ilk on ayında en az 317 kadın, erkekler tarafından katledildi.

Sayın Bakan, bir röportajınızda kullandığınız ifadeler dikkatimizi çekti. 18 Kasım Salı günü HSK adayı İsmail Ergüneş'in Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı yapılmasıyla ilgili bir soruya "Çok sayıda avukat HSK için başvurdu, CHP üyeleri de vardı; bunu yargının siyasallaşması olarak görmek doğru değil, mevzuata, kanuna aykırı bir durum değil." dediniz. Ancak şunu belirtelim: İsmail Ergüneş HSK adayı seçilemeyince hemen ardından AKP İlçe Başkanı yapılmasını "Mevzuata aykırılık yok." diyerek savunmak maalesef meseleyi daraltmaktır. Buradaki sorun kanuna aykırılık değil, yargının tarafsızlığına gölge düşüren siyasi ilişkiler ağıdır. HSK yargının kalbidir, o kalbin içine girmek isteyen bir ismin hemen ertesi günü bir siyasi partinin ilçe başkanı yapılması yargı-siyaset hattının nasıl iç içe geçtiğinin de en somut göstergesidir. Tabii, yargıya güven olmayınca, maalesef, millet çareyi gündüz kuşağı programlarında, haksızlığa uğrayan kişiler yeni nesil mafyaya şikâyet ederek arıyor. Çok acı olaylar yaşadık son dönemde. Şüpheli önce serbest kalıyor, sonra bakıyorsunuz, sosyal medyada paylaşımlar artınca ardından tutuklama geliyor, hatta deliller yok olmuş oluyor ve maalesef yargı ve Emniyet sosyal medyadan sonra görevini yapmaya başlıyor. Ben bir hukukçu olarak açık söyleyeyim, yargı sisteminin bu hâlden utanıyorum. Bu güvensizlik geniş bir kesimce kabul görünce de alet olanları ayırıyorum ama mesleğini onuruyla yapan yargıçların ve savcılarının da haksızlığa uğradığını düşünüyorum. Yargıya güvenin yüzde 20'lere düştüğü bir karanlık dönemde maalesef bir Orta Çağ filminin içinde gibiyiz. Tutuksuz yargılanması gerekenler tutuklu, tutuklu olması gerekenlerse maalesef sokakta geziyor. Anayasa'nın, yasaların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının bir "tweet" kadar değeri kalmamış bu sistemde. Yargıyı siyasetten ayırmadan, hukukun üstünlüğünü hayata geçirmeden bu ülkenin hiçbir sorununa derman olamayız Sayın Bakanım.

Ve son söz olarak bu konuya da değinmek istiyorum, kamuoyunda çok konuşuluyor; 31 Temmuz Covid yasası olarak bilinen yasanın yarattığı mağduriyet. Her gün yüzlerce mail, mesaj alıyoruz, "tweet"lerimizin altı bu mesajlarla doluyor, biliyorum ki sizler de alıyorsunuz. 50 binden fazla kişinin yararlanacağı da konuşuluyor. Binlerce hükümlü, binlerce aile umutla sizin ağzınızdan çıkacak bir söze bakıyor. Adil bir infaz düzenlemesiyle bu mağduriyetin de giderilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Tekrardan bütçenize hayırlı olsun diyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç.

Şimdi de söz sırası Sayın Barış Bektaş'ta.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakika.

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; ülkemizde adaletin geldiği noktada sorunları bize ayrılan kısa sürede anlatmak mümkün değil ancak toplum katmanlarının ayrımının netleşmesi ve gelir adaletinin hızla bozulmasıyla suç eğilimlerinin ekonomiyle doğrudan ilişkisini ortaya koyan yeni nesil çetelere değinmek istiyorum. İlk önce şu tespiti yapmak şart: Yeni nesil çeteler, AKP iktidarının adaleti yok eden politikalarının ürünü. Bu kanlı çeteleşme sorunu adaletle güvenin yok olduğu, adaletin en iyi sonuçta dahi telafisi imkânsız derecede geciktiği ve sokağın kendi kanununu yazdığı bir ortamın meyvesidir. Hükûmeti ve temsilcilerini eleştirenler noktasında çok hızlı işleyen yargı sisteminin, toplumu tehdit eden diğer suçlarda âdeta pasif kalması ve topluma adaletin alınıp satılır bir şey olduğu hissiyatının yerleşmesi çeteleşmeyi artırmıştır. Söz konusu çetelerin, isimlerini çizgi film karakterlerinden alan, devlet tarafından ıslah edilemeyen, suça sürüklenen çocukları kullanarak çoğu zaman küçüklerin infaz rejiminin avantajlarından yararlanan yapılar olduğunu görüyoruz. Toplumun birçok kesimine fakirliği bir kader olarak dayatan iktidarınızın ücretsiz eğitim başta olmak üzere istihdam ve birçok konuda fırsat eşitliğini ortadan kaldırmasıyla çocuklar ve gençlerin düzgün şartlarda hayatını devam ettirme umudu dahi kalmamıştır. Eskiden de bu toplumda fakirlik vardı ama fakir bir ailenin çocuğu da iyi bir eğitim görerek dikey geçiş umudu taşırdı ve siz bu umudu yok ettiniz. İşte, bu umutsuzluk ortamında sosyal medyayı kendilerini bir marka gibi pazarladıkları bir güç vitrini yapan, 15-25 yaş arasındaki gençleri devletin bıraktığı boşlukta avlayan tehlikeli bir suç alt kültürü oluştu. Kısaca, suça sürüklenen çocukların ıslahı, suçla mücadelede devletin zayıflığından aldıkları cüret ve ekonomik temelli, yine sizin yerleştirdiğiniz lüks hayata kavuşma özentisiyle bu yapılar son derece yaygınlaştılar.

İktidarınız, yıllardır yargıyı sistematik olarak aşındırdı, muhalif avlamak dışında resen görev yapamaz hâle geldi. Savcılar siyasi baskının gölgesinde suç örgütlerinin üzerine gidemez hâle geldi. Gerçek suç örgütleri siyasi pazarlıklarla ya da cezasızlık politikalarıyla korunurken tutuklama tedbiri siyasi muhalifleri susturmanın bir sopasına dönüştü. Ülkenin önünde tek bir yol vardır ve bu nettir: AKP öncelikle bütçeyi adil bir şekilde sosyal devlet ilkesine uygun dağıtmalı ve yargı üzerindeki müdahalesini sonlandırmalıdır, her türlü toplumsal ve siyasi olayı yargı eliyle dizayn etmeye son vermelidir. Maalesef adaletten anladığınız, hak arayan sendikaları, ezilenleri, hayvan ve doğa hakları savunucularını, ülkemizin doğal kaynaklarını, ormanlarını, zeytinliklerini, ırmaklarını koruyan yurttaşlarımızı ezmek olmuş, işte bu uğraşınızla çeteler, illegal yapılar çoğalmış ve istediği gibi at koşturmakta. Sizin adaletiniz ülkeyi, toplumu ve yurttaşları değil, vatandaşlarımızın can, mal güvenliği, seyahat hakkı gibi anayasal haklarını korumak üzerine değil, maalesef iktidarınızın devamı üzerine odaklanmış. Bu çarpık düzen yargı süreçlerini de felç etmiştir. Yıllarca süren soruşturmalar, keyfi gerekçelerle uzatılan tutukluluk süreleri yurttaşların hayatını gasbetmekte ancak bu uzun ve yıpratıcı süreçlerin sonunda ne yazık ki adaletin gerçekten tesis edildiği konusunda ciddi şüpheler oluşmaktadır. İşte bu adalet anlayışınızla bu yapılar devamlı büyümeye devam edecektir.

Sayın Bakanım, konuşmanızın başında normlar hiyerarşisini sağlamakla, yargı organlarının kararlarının Anayasa'ya uygunluğunu, yürütme ve türevi olan idareyi denetlemekle yükümlü Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkını mevzuata kazandırmakla haklı olarak övündünüz. Ancak Can Atalay başta olmak üzere yurttaşların lehine olan kararları yok sayarak kendinizle çelişiyor ve hukuka, demokrasiye ve ülkemize büyük kötülük ediyorsunuz. Bu tavırdan acilen dönülüp hukukun üstünlüğünün yeniden tesis edilerek otoriteyi kısıtlamalarla değil, adalet üzerinden kurarak bu karanlık düzene son verme zorunluluğu vardır, başka çare yoktur.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Bektaş.

Şimdi de söz sırası Sayın Aliye Coşar'da.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Bakan, Türkiye'de yaşanan tüm hukuk hukuksuzluklara rağmen açıklamalarınızda hep "Türkiye bir hukuk devleti." demektesiniz. Yaşanan hukuksuzlukları tek tek yazsak sayfalar yetmez. Hukuk devleti ilkesinden uzaklaşıldığı, demokrasi, özgürlük ve insan haklarında gerilere gidildiği bir gerçektir. Türkiye'de hukuk varsa düşman hukuku vardır. Adalet Bakan Yardımcısı Akın Gürlek'in İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanmasıyla yargı eliyle siyaseti dizayn eden operasyonlar başladı. 31 Mart yerel seçimlerinde yenilen AKP'nin sandıkta kaybettiklerini araçsallaşan yargıyla gasbetmesiyle kendisine muhalefet siyasetçi, gazeteci, öğrenci, akademisyen, kim varsa -Akın Gürlek'in- hedefinde oldu. Cumhuriyet Halk Partili belediyelere karşı yoğun baskı ve operasyonlar başladı, kayyumlar atandı, Meclis üyelerine baskı yapıp başkan vekillikleri gasbedildi. Tüm bu süreç yaşanırken masumiyet karinesi, lekelenmeme hakkı göz ardı edildi. Yargısız infaz, itibarsızlaştırma, iftiralarla gizlilik kararı olan dosyalarda belgeler, bilgiler yandaş medyaya servis edildi.

Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu'nun hukuksuz bir şekilde otuz bir yıllık diploması iptal edildi, 19 Mart yargı darbesiyle Ekrem İmamoğlu dâhil 16 Belediye Başkanımız ve çok sayıda kişinin tutuklanmasıyla süreç devam etti. Suçu savunma yapma olduğu için avukatları dahi tutukladınız. Son iddianamede, AKP İstanbul yargı kolları başkanı Akın Gürlek, Cumhuriyet Halk Partisinin kapatılması için Yargıtaya talimat verecek kadar cüretli. Belediye başkanlarımızla yetinmeyen, siyasallaşan yargı, hukuksuz ve mesnetsiz iddialarıyla partimize de savaş açtı.

İnsan Hakları Derneğinin 2025 Hasta Mahpuslar Raporu'na göre, tespit edebildikleri 1.412 hasta mahpus bulunmaktadır. Beylikdüzü Belediye Başkanımız Mehmet Murat Çalık sağlık raporlarında lösemi riski uyarısına rağmen tutuklu. Antalya Büyükşehir Belediye Başkanımız Muhittin Böcek -Covid nedeniyle yoğun bakımda kalan, akciğerlerinde hasar oluşan, şeker, tansiyon ve kalp hastası- günde 16 ilaç kullanıyor ve tutuklu yargılanmaktadır. Tutuklama tedbirini cezaya dönüştüren sistem yarattınız. Döneminizde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarına uymamak alışkanlık hâline geldi. Seçilmiş milletvekili Can Atalay ve Tayfun Kahraman hakkında Anayasa Mahkemesi kararları uygulanmıyor. Sayın Bakan, bu kararlar niçin uygulanmıyor, bir açıklamanız olacak mıdır?

Yargı bağımsızlığı yok, hukukun üstünlüğü yok, yargı üzerinde siyasi baskı var, yargıyı siyasallaştırmak var; Sayın Bakan, bu kadar hukuksuzluğun yaşandığı bir süreçte Türkiye devleti bir hukuk devleti midir? Bu yaşanan hukuksuzluklar hukuk fakültelerinde ders olur.

Avukatların sorunları artıyor. CMK ücretleri avukatlık asgari ücret tarifesiyle eşitlenmelidir. Bir defaya mahsus ödenen yol giderleri yıllarca süren davalarda yetersiz kalmaktadır. Kamu hizmeti veren avukatlar yüzde 20 vergilendirmeye tabi tutuluyor, bu oran düşürülmelidir. Düşük olan CMK ücreti vergilendirmeye de daha da düşmektedir. Ayrıca sulh ceza hâkimleri soruşturma evresinde müdafî olmaksızın tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmediği yönünde inceleme yapılmasını kural hâline getirmiştir. Müdafilerin talep etmelerine rağmen haber verilmeden karar verilmektedir. Bu durum savunma hakkının kısıtlanması olup adil yargılanma hakkının unsuru olan silahların eşitliği ilkesine de aykırıdır. Hâkim ve savcıların mesleki olarak bilgi ve birikimlerinin artırılması görevindeki... Adalet Akademisi Başkanlığına HSK'ye şikâyet edilen Bekir Altun atandı. Hakkındaki iddialarla ilgili bir adım atıldı mı? Yargının tarafsız ve bağımsızlığının yok edildiği, savunmanın yok sayıldığı, halkın yargıya güvenini artırmak yerine bütçesini artırmaya çalışan Adalet Bakanlığının bütçesini kabul etmiyoruz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Coşar.

Şimdi de söz sırası Turan Taşkın Özer'de.

Buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Değerli Bakan Yardımcıları, genel sekreterler, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, tabii, sunumumuzu -özellikle şu konuşma içerisinde yani konuşmada kullandığınız sunum içerisinde- dikkatle dinledik. Yargı bağımsızlığı vurgusu yaptınız yine her zamanki gibi, zaten hep yapıyorsunuz, ne zaman mikrofona çıksanız, kameralar önüne geçseniz durmadan "Yargı bağımsız... Yargı bağımsız..." diyorsunuz. Burada da söylediniz, burada da tekrar ettiniz ama şimdi bir gerçek var. Tabii, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yürütme ağırlıklı bu yapısı olduğu müddetçe siz ne kadar "Yargı bağımsızdır." deseniz de bu bir laftan öteye geçmeyecek çünkü bağımsızlık standartlarına uygun bir yapı değil. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmamasını, bakın, birçok vekil arkadaşımız burada size defaatle hatırlattı. Bir yerel mahkeme Anayasa Mahkemesinin kararını uygulamıyor Sayın Bakan, buna verilecek bir cevap yok, söylenecek bir cümle yok hukukta buna yani. Dolayısıyla siz ne kadar "Yargı bağımsız..." dersiniz deyin, burada gerçeklerin ne olduğunu siz de dâhil olmak üzere herkes biliyor.

Şimdi, "Yargı hızlandı." vurgusu yaptınız, süreler CPT'yle uyumlu görülebilir. Evet, doğru sunum içerisinde var ama sistemik sorunlar var bunun içinde. Dosya sayılarındaki artış yargının hızını değil, çözümsüzlüğün yetersizliğini gösteriyor; Sayın Bakan, bir kere bunu böyle bilmek lazım. "Hâkim, savcı artışı yapıldı." diyorsunuz, doğru ama çok genç atamalar, mülakat gölgesinde yapılan atamalar, bakın, "Mülakatı kaldıracağız." demiş olmanıza rağmen mülakat gölgesinde yapılan atamalar... Siyasi referans iddiaları ki yine burada bulunan herkes bunun ne şekilde işlediğini çok iyi biliyor. "Ceza infaz sistemi insan haklarına uygundur." diyor buradaki metin, metnin içinde var ancak CPT raporlarına göre aşırı kalabalık cezaevleri, -bakın, bu da bir insanlık dramıdır- "yüksek güvenli" adı altında kuyu tipi cezaevleri, işkence ve kötü muamele iddiaları, tecrit uygulamaları ortadayken biz burada ne kadar insan haklarından bahsederek edelim sonuca varamayız. Adliye sayısının artışı; evet, güzel güzel binalar, büyük büyük binalar, adliye sarayları yapmışsınız ancak çoğu bölgede yapmış olduğunuz adliyelerde personel yetersiz, altyapı yetersiz. Dolayısıyla, bina çokluğu ve binaların büyüklüğü ile adalet ilişkisini kurmanın sosyolojik bir temeli yok. İstedığınız kadar bina yapın, içinde adalet olmadıktan sonra bina yapmanın bir anlamı yok. 32 sayfa metin var burada. Bu 32 sayfalık metinde avukatlarla ilgili yarım sayfa bahsetmişsiniz Bakanım, orada da yarım sayfa "Avukata yeşil pasaport verdik." demişsiniz, bakın, yeşil pasaport.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Hayır, binalar da yarım sayfa.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Avukatların sorunları ne olacak? Avukatların yaşadığı sorunlar ne olacak? Yeni mezun avukatların yaşadığı problemler, sorunlar ne olacak? Bu metnin içinde o yok Sayın Bakanım, onu söyleyeyim.

Şimdi, siyasal açıdan baktığımız zaman metin tam anlamıyla bir AK PARTİ icraat metni olmuş, bütçe sunuş metnine hiç benzemiyor. İktidarın adalet konusundaki başarısızlığını başarı propagandası gibi anlatan bir sunum. Son yirmi üç yıl vurgunuz var, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi övgünüz var. Darbe ve vesayet retorikleriyle dolu bir metin. Reform iddialarının tek taraflı ve sadece olumlu yönlerinin anlatıldığı bir metin, olumsuz hiçbir şeye değinmemişsiniz. Dolayısıyla, bu bir bütçe sunuş konuşmasından çok Cumhurbaşkanına övgü düzen -her zaman olduğu gibi- bir propaganda konuşması olmuş. Neticede sunumda yargı bağımsızlığı meselesi açık şekilde örtülmüş, detayına girilmemiş. Ülkede bir yargı bağımsızlığının olmadığını biliyoruz. Nicel veriler var, bunlar başarı gibi anlatılmış ama nitelikten bahsetmiyorsunuz, niteliği hep beraber gidip gezerek görebiliriz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Eksik okumuşsunuz, nitelik de var.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Türkiye adalet sistemini eleştiren ulusal ve uluslararası raporlar ve bu raporlardaki eleştirilerin hiçbirini bu metne koymamışsınız. Dilerseniz biz size yollarız, oradan takip edersiniz. Cezaevlerinin aşırı doluluğu yok bu sunumda Sayın Bakanım. Tekrar ediyorum: Kuyu tipi cezaevleri yok, gidin, gezin; siyasi yargılamalar ve bu yargılamaların verileri bu raporun içinde yok. Pembe bir tablo çizen bir sunum, bir bütçe sunumundan daha çok da açık bir siyasi metin var.

Şimdi, Sayın Bakan, devletin refahı parayla değil, bakın, adaletle ölçülür. Adaletin kalmadığı, dolayısıyla refahın da olmadığı ülkemizde bu bütçe kalemlerinden çok daha büyük bir meseleyle biz karşı karşıyayız. Bu mesele burada birçok muhalefet vekilinin dile getirdiği gibi sizlerin yaptığınız uygulamalar. Bu mesele sizin evrensel olan hukuk ve adalet kavramlarının içini boşaltıp prosedürlerle meşruiyet ürettiğiniz, kendini adalet kılıfına sokmuş Minotor düzeniniz. Yani adalet arayan birisi bir labirente giriyor, labirentin içerisinde kayboluyor ve boğuluyor, adaletle ulaşması mümkün değil. Bizler bir yandan İBB soruşturmasında ülkenin 1'inci partisine yönelik açılan kapatma davalarından ve soruşturmalarda hukuksuzlukları konuşurken, çetelerin ele geçirdiği sokaklardan, öldürülen çocuklardan, gazetecilerden, vicdanı ile cebi arasında kalan bir kısım hâkim ve savcılardan, adliye koridorlarında kurulan borsalardan, seçim dönemlerinde çıkarılan mafya ve çete liderlerinden, diğer yanda ise haksız ve hukuksuzca cezaevine atılan yurttaşlardan, kuyu tipi cezaevlerinden, adliyelerin ve hapishanelerin fiziki şartlarından, avukatların mesleklerinden doğan haklarının ve sorumluluklarının suç sayılmasından -ki Mehmet Pehlivan bunlardan biridir- haksız yere açılan davalardan, kime söylendiği bile belli olmayan ama her şeyi üzerine alarak açtırılan Cumhurbaşkanına hakaret davalarından bahsederken aslında ülkenin en başat sorununu ortaya koyuyoruz Sayın Bakan. O da nedir? Adalet sorunudur, bakın, ısrarla vurguluyoruz. Bu ülkenin işsizliği de bir vatandaşın açlık sınırında yaşamasının sebebi de ülkenin dışarıdaki itibarı da siyasetin bu kadar sığlaşması ve sizlerin hesap vermeme lüksünüz ve pervasızlığınızla ilgilidir, bir otokratik düzen kurmanızın sonucudur.

Bu düzenin değişmesinin ilk adımı Değerli Bakanım, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun üzerinden elinizi çekin. Yaptığım her konuşmada bunu söylüyorum. Bakan olarak HSK'nin başından ayrılmamız; ellerinizi, siyasi ikballerinizi, Ankara-İstanbul kavgalarınızı -altını vurgulayarak söylüyorum- yargının üzerinden çekmekle bunu düzeltebilirsiniz. Mensubu olduğunuz partinin ve Başkanınızın vesayetinden yargıyı bir kere arındıracaksınız, partinizin arka bahçesi olmaktan yargıyı çıkaracaksınız. Bu yargı milletin yargısı olacak, devlet hukuk devleti olacak. Bakın, Cumhurbaşkanının ifade ettiği gibi yargı devleti değil, hukuk devleti olacak. Genel bir hatırlatma ve uyarı yapmak isterim: Cemaatçilik, grupçuluk, mezhepçilik, mafyacılık, çetecilik, kanunların ve bu kanunları uygulayacak olanların olduğu yerde yani yargıda olamaz. Bağımsız hâkim ve savcılarının bulunması gereken yer kanunların çizdiği sınırlar içerisinde adaletin yanındır.

Sayın Bakan, bakın, iktidarlar değişir, gelir geçer. Bugün iktidar diye yanında durulan yerlerin yarın esamesi okunmadığında verilen kararlar ya da uygulanmayan kararlarla el elde baş başta kalınır. Kanunilik, şahsılık, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, masumiyet karinesi, bunların hepsi önemli kavramlardır. İşte, haysiyet sınavı önünüzde; ya bu sınavı geçer, ülkenin demokrasisi, insan hakları, adaleti önünde nefer olunur ya da bu sınavdan geçilmez ve günü gelince yaratılan bu kanunsuz düzenin altında kalınır.

Şimdi, tabii, bu değerlendirme ve tespitlerin ardından Hâkimler ve Savcılar Kurulunun başı olarak size birkaç sorum olacak. Bu soruların yanıtı da aslında önemli. Öncelikle, HSK'nin misyonu nasıl tanımlanıyor, görevlerinin ne olduğunu anlatmanızı bir isteyeceğim sizden çünkü biz şunu görüyoruz: Şikâyetleri sümen altı eden, hâkim ve savcılarının tartışmalı işlemlerini örtbas eden, denetimden sorumlu bir kurul olmasına rağmen ilk önce ilk refleksi kendi kendini korumak olan bir yapıya dönmüş. "Yok, bunlar sizin iddianız." diyorsanız bize burada örnek verin, canlı canlı örnek verebilirsiniz. Ayrıca, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin talebi üzerine Venedik Komisyonu tarafından HSK hakkında hazırlanan Aralık 2024 tarihli rapora bakmanızı öneririm, çok ciddi eleştiriler var.

Şimdi, öte yandan, Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek ve 2 savcı hakkında -ki biri Torosçu savcı biliyorsunuz- 2 adet dilekçe sunduk; işleme dahi alınmadı. Şimdi, Sayın Bakan, burada özellikle söylemek istiyorum, sizin yüzünüze karşı söylemek istiyorum: Bakın, burada Toros meselesi ve asıl tartışma konusu şu değil yani konu beyaz Toros'la ilgili olayların geçmişte yaşanıp yaşanmamasıyla ilgili bir mesele değil. Konu geçmişte yaşananlar değil. Geçmişte yaşananlar nedeniyle bu beyaz Toros'un neyi temsil ettiği çok net ortadayken sizin Bakanlığınız döneminde bir savcının bunu masaya koymasını tartışıyoruz. Bunun neyi temsil ettiği çok belliyken sizin Bakanlığınız döneminde bir savcı bu beyaz Toros'u getiriyor ve masasına koyuyor ve buna ilişkin şikâyet dilekçesi veriliyor, siz hiçbir şey yapmıyorsunuz Sayın Bakan, soruşturma dahi açmıyorsunuz Sayın Bakan; itirazımız buna. Yoksa sizin söylediğiniz gibi geçmişte yaşanmıştır, doğrudur ama bizim itirazımız temsiliyetten olduğu bilinen bu objenin sizin Bakanlığınız dönemindeki savcının masasında ne aradığı. Ayrıca, İstanbul Cumhuriyet Başsavcımızın Lüksemburg'daki Eti Maden iştirakinin yönetim kurulunda olması. Bakın, belge var, belge, belge var ve buna rağmen işlem yapmıyorsunuz Sayın Bakan. Ayrıca, gitmiş, bugün bir de Yeni Şafak gazetesine röportaj vermiş. Tabii, burada Hâkimler ve Savcılar Kanunu 48 ve atfı ile Devlet Memurları Kanunu madde 15 diyor ki: "Bunu yapamaz." Tek istisnası HSK genelgesi, o genelgede de "Gideceksin, soruşturmayı açıklayacaksın." denmiyor. Dolayısıyla bu dilekçelerle ilgili işlem yapmanızı rica ediyoruz Sayın Bakan.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Özer.

Şimdi söz sırası Sayın Ömer Faruk Hülakü'de.

Buyurun.

Süreniz beş dakika.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokratlar ve kıymetli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, son birkaç aydır birçok cezaevine gittim; Düzce, Afyon, Bolu, Kırşehir, en son olarak da dün Erzincan'daydım. Burada o kadar çok hukuksuzluk var ki sayfalar dolusu cezaevlerindeki hukuksuzluğu yazdım, bunlar bu beş dakikaya sığmayacak kadar çok fazla. Birkaç tanesine değineceğim sadece burada.

Şimdi, gerçekten, hapishanelerde ağır tutsakların sayısı binlerle ifade ediliyor. Son olarak, Erzincan'a gittiğimde on yıllardır tutsak olan İsmail Berka temel haklarını talep ettiği için açlık grevine girdi ve iletişim cezasıyla karşılaştı. Aynı şekilde greve katılanlar sürgüne gönderiliyor. Sayın Bakan, bakın, temel haklarını savunan, isteyen kişileri idare sürgüne gönderiyor susturmak için, iletişim cezası veriyor, disiplin cezaları veriyor. Bakın, iletişim cezası alan siyasi tutsakların koğuşuna infaz koruma memurlarından başka hiç kimse girmiyor. Mektup yasağı var, görüş yasağı var, telefonla görüşme yasağı var. Yani o koğuşa hiç kimse girmemesine rağmen o

koşušta haftada iki gün arama yapıyor. Peki, arama nasıl yapıyor biliyor musunuz? Bütün eşyaları dağıtılarak, yerlere atılarak. Yani infaz koruma memurunun sayım için girdiği koşuşlara, başka hiç kimsenin girmedği koşuşlara haftada 2 kez, bezdirmek amacıyla giriliyor ve bütün eşyalar dağıtılıyor; okumak için kullandıkları gözlükler kırılıyor, bunlar için tutanaklar tutuluyor ve bu tutulan tutanaklara hiçbir cevap verilmiyor.

Erzincan Kadın Hapishanesinde Zeynep Erdem on beş yılın ardından hâlâ tecrit koşuşlarında tutuluyor, kelepçeli muayeneyi kabul etmediği için revire çıkmıyor. Hâlen kelepçeli muayene devam ediyor. Ayda yalnızca 1 kez spora çıkabiliyorlar, sadece 1 kez spora çıkabiliyorlar, mektupları sansürleniyor ya da hiçbir şekilde ailelerine iletilmiyor. Aynı hapishanede Ziyet Sağlam Suriye vatandaşı olduğu için ailesinden gelen paraları kendisine verilmiyor, telefon görüşmelerinde sürekli sorun yaşıyor. Kırşehir Hapishanesinde ağız içi aramaları hâlen devam ediyor. Ciddi su problemleri var, bırakın içmeyi, el yıkanacak bir su bile oralarda yok. Havalandırma süreleri yalnızca bir buçuk saat. Kürtçe yayınlar yasak. Bir mahpusun kendi yazdığı Kürtçe kitap kendisine bile verilmiyor. Sayın Bakan, bu kitap şu an basımı yapılmış ve Türkiye'de herkes tarafından okunan bir kitap; kendi kitabını cezaevine istiyor, Kürtçe olduğu için cezaevine almıyorlar ve bundan dolayı yirmi aydır görüş yasağı bulunan tutsaklar var.

Düzce'de infaz yakma tamamen rutin hâline gelmiş durumda. Halay çıktıkları için hücre cezası alan tutsaklar var. Kantinden alınmış bir radyo farklı frekans dinlendiği gerekçesiyle disiplin cezasına konu edilmiş. Üç yıl önce, sayımda ayağa kalkmadıkları için üç gün boyunca fiziki işkence uygulanan tutsaklarla görüştüm ben Sayın Bakan. Bir diş hekiminin muayene sırasında "Siz hainsiniz, sizi tedavi etmek bile bana züldür." dediği bir şeyden bahsediyoruz ve bu hekim Hipokrat yemini etmiş bir hekim. Kürtçe mektuplar "Tercüman yok." denilerek iade ediliyor, teslim edilmiyor. Dilekçelere cevap verilmediği için hukuki başvuru yolları fiilen kapalı.

Sayın Bakan, bakın, bugün yine bir haber aldım ve gerçekten çok üzüldüm. Bucak T Tipi Hapishanesinde otuz bir yıldır tutsak bulunan Mehmet Sait Yıldırım ağır kalp hastası; daha bir ay önce kardeşi yaşamını yitirdi kalp krizinden dolayı. İkinci kezdir dokuz ay uzatılıyor. Peki, kim tarafından uzatılıyor? İdari Gözlem Kurulu tarafından. Otuz bir yıl cezaevinde yatmış bir tutsaktan bahsediyoruz. İşte, Cezaevi Müdürü, Cezaevi İmamı, bilmem kimler bir araya gelip bunun hakkında karar veriyor. Neye dayanarak? Ne için karar verdiğini kimse bilmiyor. 30 yaşına gelmemiş bir genç, daha otuz yıl ömür tüketmemiş bir genç otuz bir yıl içeride kalan Sait Yıldırım için "Cezaevinde kalması uygundur." diyor. Bunun cevabını bekliyoruz Sayın Bakan. Bunun ölmesini mi bekliyoruz? Ağır kalp hastasıdır, tek başına hayatını idame ettiremiyor, bütün kardeşleri, amcaları kalp rahatsızlığından dolayı vefat etmiş. Bugün binlerce hasta tutsak cezaevlerinde ölümü bekliyor, hâlen çıkmıyor. Yani, bu otuz yılı tamamlayan kişilerin... Bu İdari Gözlem Kurulunun kararları artık bir zulme dönüşmüş ve bunun için bir an önce adım atmanız gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Hülakü.

Şimdi de söz sırası Sayın Yasin Öztürk'te.

Buyurunuz.

Süreniz beş dakika.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Değerli Komisyon üyeleri; bugün sadece rakamların olduğu bir tabloyu tartışmıyoruz, bugün tartıştığımız asıl mesele bu ülkenin adalet duygusudur.

Bütçede Adalet Bakanlığına ayrılan pay 389 milyar 560 milyon 443 bin lira yani toplam bütçenin sadece yüzde 2,06'sı. Kâğıt üstünde her şey büyüyor, rakamlar şişiyor. Peki, adalet duygusu da aynı oranda büyüyor mu? Makul sürede yargılanma hakkı güçleniyor mu? Adalet erişim kolaylaşıyor mu? Cezaevleri insan onuruna daha uygun hâle geliyor mu? Yoksa, bu bütçe adalet sistemimizin sorunlarını kapatan kalın bir perdeye mi dönüşüyor?

Adalet Bakanlığı bütçesinin yaklaşık üçte 2'si personel giderlerine, beşte 1'i civarı ise mal ve hizmet alımlarına gidiyor. Yatırıma, modernizasyona, kapasite artışına ve insana dokunan iyileştirmelerde sınırlı pay kalıyor. Üstelik 245 milyarlık personel gideri yüzde 43,91 artarken bu artışın adalet hizmetinin kalitesine ne kattığını gösteren tek bir ciddi gösterge yok. Kişi başına maliyet nerede? Birim başına personel, riskli birimlerde kadro doluluğu nerede? Bu yüzden bu artış hizmet kalitesindeki sıçramadan daha çok kontrolsüz bir cari artış gibi görülüyor. Mal ve hizmet alımlarında 72 milyar 940 milyon lira ödenek var, artış yüzde 31,97 ama bilişim, dijitalleşme, bakım onarım, güvenlik, temizlik, eğitim gibi kalemlerin şeffaf bir alt kırılımı yok. İhale ve teklif sayısı, iptal ve yenileme oranı, piyasa fiyatı ile ihale bedeli arasındaki fark açıklanmadan "Tasarruf ediyoruz, rekabetçi ihaleler yapıyoruz." demek en hafif tabiriyle soyut bir iddiada kalıyor.

Bakanlık bütçesinin neredeyse tamamı hukuk ve adalet programı altında toplanmış durumda. Adalet erişim, adli ve idari yargı, ceza infaz, HSK, yüksek yargı, alternatif çözüm yolları, eğitim; hepsi bu başlığın altında. Peki, her bir alt program için somut hedef nerede? Ölçülebilir performans göstergeleri nerede? Yıl sonu gerçekleşme raporu nerede? Yoksa, hukuk ve adalet programı "Parayı buraya koyduk, gerisini sormayın." programı mıdır?

Yönetim ve destek programı 2026'da yüzde 24,86 artarak 27 milyar 346 milyon liraya çıkmış durumda. Kurumsal yönetim, idari işler, insan kaynakları, bilişim, bakım, lojistik elbette gerekli ancak bu kalemler ayrıışmadıkça bu artışın verimlilik mi, yoksa sadece idari konfor mu ürettiğini bilemiyoruz. Özellikle yazılım lisansları ve aboneliklerde kullanıcı başına maliyet ile aktif kullanım oranları açıklanmadıkça bu alanlarda büyüme güven vermiyor.

Demokratik denetim boyutu daha da vahim. Milletvekillerinin soru önergelerine zamanında cevap vermemek, hele hele sizin gibi Meclis görmüş bir Bakana hiç yakışmıyor.

Gelelim zamanında...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Rakamlar...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Rakamı da söyleyeyim: Yüzde 88,5'u Anayasa'nın öngördüğü zamanda cevaplanmamış.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Tamam da on beş günde...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Gelelim suça sürüklenen çocuklara. Ekonomik kriz derinleştikçe, sosyal adaletsizlik arttıkça çocuklar suçun ve organize yapıların hedefi hâline geliyor. Çocuk adalet sistemini ise ne caydırıcı ne de koruyucu şekilde işletebiliyoruz. Tedbir kararları yeterince denetlenmiyor, eğitim ve rehabilitasyon çoğu kez kâğıt üstünde kalıyor, cezalar hafif, denetim zayıf, çocuk sistemden çıkıp aynı çetenin daha da sıkı bir parçası hâline dönüyor. "Sabıka kaydı temiz, 18 yaş altında; önce onu sahaya sürelim." mantığıyla çocukların suç örgütlerinin ön cephesi hâline getirildiği bir tabloyla karşı karşıyayız.

Cezaevleri ise ayrı bir alarm veriyor, 419 binin üzerinde mahpus yaklaşık 300 binlik kapasitede... Yani yüzde 132,9 oranında dolu. Bu tablo ceza adalet sisteminin aşırı ölçüde tutuklama ve ceza hapsine dayalı işlediğini gösteriyor. Ceza politikaları ve tutuklama pratiği değişmedikçe yeni yapılacak cezaevleri de krizi çözmez.

Değerli milletvekilleri, karşımızda personel ve işletme ağırlıklı, yatırım payı sınırlı, hedef gösterme-gerçekleşme zinciri zayıf, Meclis denetimini ciddiye almayan bir Adalet Bakanlığı tablosu var. Bütçe büyüyor ama adalete güven büyümüyor, harcamalar artıyor ama dava süreleri kısalıyor. Cezaevleri dolup taşıyor ama suç ve çeteleşme azalmıyor. Çocuklar suça sürükleniyor ama sistem onları korumak yerine yeniden suçun kucağına atıyor. Adalet sadece Bakanlığın adı değil bu ülkenin temel ihtiyacı. Bu bütçe adalet duygusunun güçlendirmiyor, tam tersine zayıflatıyor; hukuku üstün kılmıyor, siyasete tabi kılıyor. Bizim görevimiz bu bütçeye kayıtsız şartsız "evet" demek değil, bu tabloyu bütün çıplaklığıyla teşhir etmektir.

Bu nedenle Sayın Bakana soruyorum: Büyüttüğünüz şey gerçekten adalet mi, yoksa sadece Bakanlığın harcama kalemleri mi?

Son sorum daha açık olsun: Herkesin malumu olan Ünsal Ban isimli şahıs nerede? Nasıl kaçtı? İtirafçı olduğu söyleniyor, öyleyse itiraflarında AK PARTİ'den herhangi birisi veya yakını ismini verdi mi diyor, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Öztürk.

Şimdi söz sırası Sayın Hüsmen Kırkpınar'da.

Buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bizler Adalet Bakanlığının bütçesini tartışıyoruz ama aslında tartıştığımız şey, Türkiye'de hukukun var olup olmadığıdır. Türkiye'de yargının siyasallaştığı artık bir algı değil, isim isim, olay olay ortaya dökülmüş bir gerçektir.

Sayın Bakan, Hâkim ve Savcılar Kurulu üyesi adayı olarak Mecliste oylamaya giren bir kişi nasıl olur da iki hafta sonra AK PARTİ Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı olarak atanır? Grup Başkan Vekilinizin yeğenini Cumhurbaşkanına hâkim adayı diye sunması liyakat mı, yoksa yargının akrabalıkla dizayn edildiğinin itirafı mıdır? Hâkimlik mülakat komisyonu başkanlığı yapan Sayın Bakan Yardımcısının kızının aynı süreçte hâkim olması yargı kadrolarının parti ve aile bağlarıyla şekillendiği şüphesini güçlendirir mi? Bir başsavcının görevdeyken şirket yönetiminde huzur hakkı alması yargının yürütmeye ekonomik bağ kurması değil midir Sayın Bakan?

Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımayan mahkemeler, Yargıtay ve Meclis Başkanlığı Anayasa'nın üstünlüğünü yok sayıyor. Berberoğlu'nda başlayan, Can Atalay'la devam eden bu çizgi hukuku değil gücü üstün kılıyor. Soruyorum: Anayasa Mahkemesi kararını reddeden mahkeme hangi hukuk devletinde meşrudur? Yargıtay ihlalini "saygıdeğer görüş" diye sunmak hangi demokraside görülür? AYM'yi "kapatılacak kurum" diye hedef göstermek hangi çağdaş ülkede kabul edilebilir? Sayın Bakan, siz Anayasa'yı koruyacak mısınız, yoksa, yok sayan düzenin Adalet Bakanı mı olacaksınız? Tutuklama istisna olması gerekirken Türkiye'de kural hâline geldi, masumiyet karinesi fiilen yok edildi, insanlar hüküm almadan suçlu damgası yiyor, medyanın etkisiyle, beraat etse bile itibarını kaybediyor.

Tek tek soruyorum: Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 143 ülke arasında 118'inci sıraya düşmüş bir Türkiye'de adalet nasıl sağlanacak? El Salvador, Angola ve Honduras bizden öndeyken bu tabloyu normal mi görüyorsunuz? Demokrasi Endeksi'nde 179 ülke içinde 139'uncu sıraya gerilemiş bir ülke özgürlükleri nasıl konuşacak?

Sayın Bakan, 2024'te 222.329 çocuk suça sürüklendi. Dosyaların yarısı kapandı, sadece üçte 1'i davaya dönüştü yani 10 binlerce çocuk ceza sistemine sürüklenip sonra dışarı atıldı. Adaletin çarkları çalışmadığı için çocuklarımız, gençlerimiz ve kadınlarımız savunmasız, hepimiz tehdit altındayız, bu ihmalin telafisi de yok.

Türkiye'de zombi şirket oranının yüzde 20'lere dayandığı tahmin ediliyor. KOBİ'lere ilişkin veriler daha da vahim yani küçük esnafın, üreticinin, sanayicinin krediye erişimi fiilen kilitlenmiş durumda. İflas rakamları ise gerçeği saklıyor, binlerce şirket ödeme gücünü kaybettiği hâlde iflas başvurusu yapamıyor; konkordato, yeniden yapılandırma ve gayri resmi uzlaşılarda istatistik dışına taşınıyor. Böyle bir tabloda iflas verilerinden ekonomi okunabilir mi? Konkordato başvuruları borç yükünden kaçmaya çalışan şirketlerin sığınağı hâline gelmiş durumda. Sistemi suistimal edenleri kim denetleyecek? İcra iflas daireleri ise bu çöküşün tam ortasında, devreden dosya sayısı 2024'te 23,9 milyona fırlamış, dahası bir icra dosyasının ortalama işlem süresi 2024'te dokuz yüz on sekiz güne çıkmış. Bu gecikmeyi hangi reformla açıklıyorsunuz?

2024'te 141.658'e çıkan karşılıksız çek suçları ayrı bir alarm zili, vergi suçları ise bambaşka bir felaket. 2022'de 23.673 olan sayı 2024'te 215.830'a ulaşmış. Sizler hâlâ başarı hikâyelerinizi anlatıyorsunuz. Bu örneklerin her biri tek başına bir skandalken bunların içinden yurttaş kendi hakkını kime emanet edecek? Bu tabloyu yaşayan bir ülkede adalet nasıl bağımsız olacak? Bu bütçe çöküşü durdurmak için mi hazırlanmıştır, yoksa sadece üzerini örtmek için mi?

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Kırkpınar.

Şimdi de söz sırası Sayın Mehmet Taytak'ta.

Buyurunuz lütfen.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri; adalet devletin bekasıyla, milletin huzuruyla doğrudan ilgili temel bir alandır. Bu nedenle, Adalet Bakanlığının bütçe görüşmelerini sadece rakamlar üzerinden değil, toplumun adalet beklentisi üzerinden değerlendirmeyi esas alıyoruz.

Türk milletinin adalete erişiminin hızlanması, güven duygusunun güçlenmesi ve yargı süreçlerinin daha etkin işlemesi bizim için çok önemlidir. Yıllar süren davalar hem bireylerin hukuki güvenliğini zedeliyor hem de adaletin gecikmesi nedeniyle işleyen düzeni yıpratıyor. Bu çerçevede, adalet hizmetlerinin personel, teknik altyapı ve mevzuat yönüyle güçlendirilmesini desteklediğimizi ifade ediyoruz.

Kadına ve çocuğa yönelik suçlar toplum vicdanını derinden yaralayan konulardır. Bu alanda verilen her mücadelenin caydırıcılığı yüksek bir hukuk düzeniyle desteklenmesi şarttır. Bu hassas alanlarda karar süreçlerinin hızlandırılması, mağdur haklarının daha da güçlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Sayın Bakanım, hepimizi derinden ilgilendiren, vicdanlarımızı yaralayan ve geleceğimizi doğrudan şekillendiren bir konuya değinmek istiyorum: Suça sürüklenen çocuklar. Bu konuyu tartışırken öncelikle bir gerçeği kabul etmeliyiz; çocuk adalet sistemimizdeki her vaka sadece bir adli dosya değildir, o aynı zamanda, aile, eğitim ve sosyal çevreyi ilgilendiren stratejik bir alandır. Birçok gelişmiş ülkedeki sosyal medya yaş sınırları düzenlemelerinde olduğu gibi, çocuklarımızı siber zorbalıktan, istismardan ve suça sürüklenmekten korumak zorundayız. Çocukları suça yönlendiren, istismar eden ya da onları kötüye kullanan yetişkinlere yönelik cezaların derhâl ağırlaştırılması ve kesinlikle uygulanması şarttır. Çocuğun psikolojik ve sosyal desteğe erişimi, bağımlılık veya kötü alışkanlık risklerinin erken tespiti, meslek ve eğitim programlarıyla desteklenmesi hayati önem taşımaktadır. Bu anlayış doğrultusunda, çocuk adalet sisteminin güçlendirilmesine yönelik düzenleme iradenizi son derece değerli bulduğumuzu belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, her suç sadece mağduru değil tüm toplumları da etkiler ancak ne yazık ki bazı suçlar yeterince gündeme gelmez, mağdurlar ise çeşitli endişeler nedeniyle haklarını arayamaz. Bu durum ceza adaletimizin amacına ulaşmasını zorlaştırmaktadır. İşte, tam bu noktada, 27'nci Dönem Altıncı Yasama Yılında sunduğum, geçen hafta revize ettiğim kanun teklifi gündeme gelmektedir. Ceza kanunlarımızın temel amacı suç olarak tanımlanmış fiillerin cezasız kalmaması ve suçların önlenmesidir ancak mevcut sistemde bazı suçların soruşturulabilmesi için mağdurun şikâyet etmesi gerekmektedir. Maalesef, mağdurlar bazen şikâyet haklarını kullanmakta tereddüt etmektedirler. Özellikle suç isnat edilen kişinin mağdurun açık kimlik ve iletişim bilgilerini öğrenmesinden doğan endişeler bu tereddüdün en büyük sebeplerindendir. Teklifimizle mağdurların şikâyet hakkını güvenle kullanabilmesi sağlanacak, suçluların açığa çıkması kolaylaşacak, benzer suçların tekrar işlenmesi önlenecek, ceza adaletimizin güvenilir olması sağlanacak ve mağdurların hakları korunacaktır.

Sayın Bakanım, bununla ilgili 27'nci Dönem Altıncı Yasama Yılında sunduğum bir teklif var. Bu teklifimizi tekrar revize ettik ve zatîalınıza gönderdik efendim. Teklifimizin on birinci ve on ikinci yargı paketlerine dâhil edilmesini arzu ediyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle, Adalet Bakanlığımızın bütçesinin devletimize, milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Taytak.

Şimdi de söz sırası Sayın Veysel Tipioğlu'nda.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

VEYSAL TİPIOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcılarımız, Bakanlığımızın saygıdeğer bürokratları; Adalet Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Komisyonumuzu ve kıymetli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Adalet güvenliğinin, toplumsal huzurun, ekonomik istikrarın ve devlet otoritesinin ve bekasının en temel direğidir. Devlet büyüdükçe adaletin omuzlarındaki yük de artar. Bu nedenle, adalet yatırımı sıradan bir bütçe kalemi değildir, devletin geleceğine yapılan stratejik bir yatırımdır. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nın merkezinde güven veren, hızlı ve erişilebilir bir adalet anlayışı bulunmaktadır. Görüşmekte olduğumuz bütçe işte böyle bir vizyonun güçlü bir adımıdır. Adalet Bakanlığımızın ortaya koyduğu çalışmalar güçlü bir dönüşüm sağlamıştır. UYAP, E-Duruşma, SEGBİS ile süreçler hızlanmıştır. Yeni adliye binalarıyla kalite artmıştır. Hâkim, savcı kapasitesi güçlenmiştir. Mağdur hakları birimleri genişletilmiştir. Ceza infaz kurumlarında rehabilitasyon temelli anlayışlar pekiştirilmiştir. Bu adımlar yargı sistemimizi daha güçlü ve daha etkin bir hâle getirmiştir.

Sayın Bakanım, Kocaeli özelinde de bir değerlendirmede bulunmak istiyorum. Kocaeli Adliyesinin artan iş yükünü karşılamak için ek hizmet binasının kiralanması sürecinde göstermiş olduğunuz yakın ilgi ve güçlü destek için teşekkür ediyorum. Bu adım hem vatandaşımızı hem adliye çalışanlarımızı gerçek anlamda rahatlatacaktır. Kocaeli bu ilgiyi hissetmiş ve takdir etmiştir. Ancak Sayın Bakanım, sizin de gelip bizzat yerinde gördüğünüz üzere, Kocaeli'nin yargı yükü artık geçici çözümlerle taşınabilecek bir yük değildir, Kocaeli Türkiye gayrisafi millî hasılasına en fazla katkı yapan illerden biridir. 2 milyon 200 bini geçen nüfusu, 14 organize sanayi bölgesi, 36 limanı, yüksek ticaret hacmi ve yoğun lojistik hareketliliğiyle bu il sadece kendi nüfusunun değil, Marmara Bölgesi'nin de önemli bir bölümünün yargı yükünü taşımaktadır. Bu tablo Kocaeli'yi nüfusu daha yüksek pek çok ilden bile daha yoğun bir yargı trafiğine sahip konuma taşımıştır. Mevcut adliye binası bu yükü artık karşılayamamaktadır. Sayın Bakanım, bu konuda artık tüm şehir sanayicisiyle, ticaretiyle, STK'larıyla, esnafıyla tek bir beklentide birleşmiştir; proje çalışması tamamlanan yeni Kocaeli Adliyesinin 2026 yılı yatırım programına alınması şarttır. Bu yatırım dava süreçlerini hızlandıracak, vatandaşımızın adalete erişimini kolaylaştıracak, personelimizin çalışma koşullarını iyileştirecek, Kocaeli'nin sanayi ve ticaret yoğunluğuna uygun kurumsal kapasiteyi sağlayacaktır ve Kocaeli'nin Türkiye Yüzyılı'ndaki stratejik rolünü güçlendirecektir. Ek hizmet binamızda gösterdiğiniz hassasiyetin yeni adliye konusunda da aynı kararlılıkla ortaya konacağına hiç şüphemiz yoktur. Bu adım Kocaeli'de de güçlü bir karşılık bulacaktır.

Türkiye'de yargı bağımsızdır, tarafsızdır ve köklü bir geleneğe sahiptir. Son dönemde ve ne yazık ki bugün burada da yargıya yönelik eleştirilerin büyük bir kısmının gerçeklikten uzak siyasi okumalarla yapıldığını görüyoruz. Bu yaklaşım hem

milletimizin adalet algısını bulandırmaktadır hem de büyük bir fedakârlıkla görev yapan yargı teşkilatımıza haksızlık yapılmaktadır. Türkiye'de yargı bir karar verdiğinde hoşumuza gittiğinde "bağımsız" hoşumuza gitmediğinde "iktidar etkisinde" demek sağlıklı bir değerlendirme değildir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, Recep Tayyip Erdoğan'a laf söylüyor, Sayın Cumhurbaşkanına laf söylüyor.

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Bu söylem kurumlarımızın itibarını zayıflatmakta, adaleti günlük siyasetin polemiklerine çekmektedir. Oysa yargı kişilerin memnuniyetlerine göre değil hukukun gereğine göre karar verir. Bizim görevimiz de yargının bu kurumsal bağımsızlığını güçlendirmek ve itibarını hep birlikte korumaktır. Adalet milletin vicdanıdır; bu bütçe, o vicdanı güçlendiren, o kurumsal kapasiteyi artıran, yargının çalışma koşullarını iyileştiren bir bütçedir. Yargının güçlü olması devletin güçlü olması demektir.

Bu vesileyle, adalet hizmetlerinin güçlenmesine yönelik gayretlerinden dolayı başta Sayın Bakanımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Tipioğlu.

Şimdi de söz sırası Sayın Cüneyt Yüksel'de.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz on dakikadır.

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Kıymetli Komisyon üyeleri ve değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz Adalet Bakanlığı bütçesi bir mali kalem olmanın çok ötesinde, Türkiye'nin hukuk devleti idealini, adalet düzeninin yönünü ve milletimizin adaletle duyduğu güven ile toplumsal huzuru doğrudan şekillendiren stratejik bir çerçeve taşımaktadır. Bu bütçe yargı teşkilatının personel, teknoloji, bina ve operasyon ihtiyaçlarını karşılayacak, yeni mahkemelerin açılmasına ve uzmanlaşmanın artmasına imkân sağlayacak, ceza infaz kurumlarında rehabilitasyon odaklı dönüşümü hızlandıracaktır. Ayrıca, yapay zekâ ve dijital adalet projeleri bu bütçeyle daha somut adımlara dönüşecektir.

Son yıllarda şeffaflık, hesap verebilirlik, insan hakları ve yargı bağımsızlığı temelinde kapsamlı reform süreçleri yürütmekteyiz. Bu reformlar, sadece mevzuat değişikliklerinden ibaret değil, uygulama, kurumsal kapasite ve insan kaynağının güçlendirilmesini hedefleyen bütüncül bir dönüşüm programının ürünüdür. 2026 bütçesi süregelen hukukta reform anlayışının bir ürünüdür. Bu reform süreci yalnızca geçmişin sorunlarını gideren bir düzenleme değil, aynı zamanda, Türkiye'nin demokratik standartlarını yükselten köklü bir dönüşümün yansımasıdır.

Sayın milletvekilleri, adalet yalnızca mahkeme salonlarında tecelli eden bir kavram değildir; adalet milletin huzurunu, toplumun vicdanını ayakta tutan temel değerdir. Adalet devletin varlık sebebidir. Adalet bizim medeniyetimiz için de her zaman önemli ve değerli olmuştur. Ecdadımız, yüreğinin ve bileğinin gücüyle ele geçirdiği coğrafyaları asırlar boyunca adaleti sayesinde huzurla, güvenle yönetmeyi başarmıştır. Nitekim, Kanuni Sultan Süleyman Han'ın "Kılıcın yapamadığını adalet yapar." ifadesi de gelecek nesillere bırakılacak en büyük mirasın adalet olduğunu ortaya koymaktadır.

Cumhuriyet tarihinin en büyük demokrasi ve kalkınma atılımlarına imza atan Adalet ve Kalkınma Partisi, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yolculuğuna başlarken siyasetin merkezine kalkınmayla birlikte adaleti yerleştirmiştir. Türkiye son yirmi üç yılda hukuk alanında tarihî bir dönüşüm yaşamış, birçok yapısal reform hayata geçirilmiştir. Darbe dönemlerinden kalan düzenlemeler temizlenmiş, askerî yargı kaldırılmış ve yargı birliği tesis edilmiştir. Bireysel başvuru, ombudsmanlık ve kişisel verilerin korunması gibi çağdaş mekanizmalar hukuk güvencesini güçlendirmiştir. Temel kanunların yenilenmesi, istinaf mahkemelerinin kurulması, yargıda dijitalleşme, uzlaştırma ve ara buluculuk sistemlerinin geliştirilmesi Adli Tiptan bilirkişiliğe pek çok alanda adalet hizmetlerinin kalitesini yükseltmiştir. Bu reformlar adalet hizmetlerinin sadece genişlemediğini, aynı zamanda yükselen bir kalite standardı üzerine inşa edildiğini göstermektedir. Sözün özü, burada saymaya kalsak saatler alacak iyileştirme, düzenleme ve yenilikler adalet sistemimize kazandırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, 2009, 2015, 2019'da hazırlanan Yargı Reformu Strateji Belgeleri Türkiye'nin hukuk devleti perspektifini sistematik bir plana bağlayan temel referanslardır. Bu reform belgelerinin devamı niteliğinde, katılımcı bir anlayış sonucu ve yoğun bir çalışmayla Adalet Bakanlığımızca hazırlanan Türkiye Yüzyılı Yargı Reformu Strateji Belgesi, 23 Ocak 2025'te Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ilan edilmiştir. Belge, hukukun üstünlüğünü esas alan, makul sürede işleyen, öngörülebilir ve güven veren bir adalet sistemi vizyonunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi, yargılamaların hızlanması, usul ekonomisinin sağlanması, toplumsal güvenin artırılması, onarıcı adalet mekanizmalarının yaygınlaştırılması, ceza adalet sisteminin etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik olarak adliyelerden ceza infaz kurumlarına, akademiye teknolojik altyapıya kadar yoğun bir çalışma yürütülmektedir. Bu çalışmaların sürdürülebilirliği ise bugün görüştüğümüz bütçenin kabulüyle yakından ilişkilidir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Yüzyılı Yargı Reformu Strateji Belgesi esas alınarak hazırlanan ve yakın dönemde kabul edilen onuncu yargı paketi yani 7550 sayılı Kanun'la önemli düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Hazırlıkları tamamlanma aşamasında olan on birinci yargı paketi ise suç örgütleriyle mücadele, kamu güvenliği ve trafik düzeninin sağlanması bakımından yeni tedbirler içermektedir. Bu paketle, suç örgütlerine, özellikle çocukları suça sürükleyenlerle, suçta çocukları araç olarak kullananlarla ilgili yaptırımlar artırılacak, düğün ve benzeri etkinliklerde ateş açılmasına yönelik cezalar yükseltilecek, trafikte yol kesme eylemi müstakil suç olarak düzenlenerek ağır yaptırımlar uygulanacaktır, dolandırıcılık ve bilişim suçlarıyla ilgili düzenlemeler yapılacaktır. Başta Komisyon ve Genel Kurul süreçleri olmak üzere yasama çalışmaları sırasında bizlere her türlü teknik desteği veren Sayın Adalet Bakanımız Yılmaz Tunç Bey'e ve değerli bürokratlarına teşekkürlerimi iletmek isterim.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Türkiye Yüzyılı'nın aynı zamanda adaletin yüzyılı olacağına inanıyoruz. Bu dönemin Türkiye Yüzyılı'na yakışır sivil ve çağdaş bir anayasayla taçlanması büyük önem taşımaktadır. Mevcut Anayasa günümüzün toplumsal ve hukuki ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmakta, hakları, özgürlükleri ve bu toprakların kardeşlik hukukunu güçlendirecek yeni bir anayasanın ise en geniş toplumsal mutabakatla, ortak akılla hazırlanması gerekmektedir. Cumhur İttifakı

olarak insan onurunu merkeze alan, özgürlükleri genişleten ve kurumsal istikrarı pekiştiren bir anayasa hedefinde samimiyiz, kararlıyız. Unutulmamalıdır ki millete karşı sorumluluklarını yerine getirmekten kaçanları milletimiz asla affetmeyecektir.

Kıymetli arkadaşlar, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı hukuk devletinin temelidir ve toplumun adalete güvenini inşa eder. Ne yazık ki bugün bazı çevreler, yürüyen soruşturmalar ve davalar üzerinden yargı mensuplarımızı haksız ithamlarla hedef almaktadır. Mesleğine bağlı, zor şartlarda görev yapan yargı mensuplarını yıpratmaya yönelik söylemler kabul edilemez. Yargıya güveni artırmanın yolu yapıcı önerilerden ve adalet hizmetlerinin niteliğini yükseltmekten geçer. Adaletin kalitesini korumak hepimizin ortak sorumluluğudur. Yargı milletindir, Türkiye bir hukuk devletidir ve hukuk neyi gerektiriyorsa onun yapılması en doğal olanıdır. Unutmayalım ki toplumda adalete, yargıya ve mahkemelere duyulan güveni sarsmak ülkeye yapılabilecek en büyük kötülüktür. Zira, yargıya duyulan güven sarsıldığında toplumun huzur iklimi de bundan olumsuz etkilenir. Hukuk devleti hepimizin ortak hedefi ve kırmızı çizgisi olmalıdır. Adalet hizmetlerinde kaliteyi yükselterek ve yargıya olan güveni artırarak toplumdan gelen serzenişlerin önüne geçmek hepimizin görevidir.

Değerli arkadaşlar, maalesef, bugün, yakın coğrafyamız başta olmak üzere dünyanın pek çok yerinden zulüm altında inleyen insanların feryatları âdeta arşı inletmektedir. Filistin ve Gazze'de yaşanan insanlık dramı herkesin gözü önünde gerçekleşmektedir. İki yılı aşkın bir süre boyunca vuku bulan ağır bombardımanlar, zoraki kitlesel yerinden etmeler, sivil altyapının bilinçli şekilde ortadan kaldırılması ve insanın en temel hakkı olan gıdaya ve temiz suya erişimin kasıtlı olarak engellenmesi, uluslararası hukukun tanımadığı en ağır cürümler arasında yerini almıştır. Bu fiiller açık bir şekilde soykırım, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar kategorisine giren vahim ihlaller olarak insanlığın vicdanına kazınmıştır. Yedi yüz otuz sekiz gün boyunca devam eden bu zulmün ardından 10 Ekim 2025'te tesis edilen ateşkes her ne kadar geçici bir sükûnet sağlamış olsa da hesap verebilirlik ve cezasızlıkla mücadele açısından tarihi bir eşiği temsil etmektedir. Türkiye çatışmanın ilk gününden itibaren insani yardım, diplomasi ve hukuk mekanizmalarında öncü rol üstlenmiş, hakkın ve mazlumun yanında durma kararlılığını göstermiştir. Ülkemiz adaleti yalnızca talep eden değil, onu hukuk zemininde icra eden, takip eden ve tahkim eden bir devlet olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün artık ayrışma değil, birleşme zamanıdır. Terörsüz Türkiye, huzur ve barış içinde yaşayan mutlu Türkiye'dir. Terörsüz Türkiye, ayağındaki prangaları kıran muktedir Türkiye'dir. Terörsüz Türkiye, muazzam bir kardeşlik ve kucaklaşma sahnesi olacak muvaffak ve muzaffer Türkiye'nin nişanesidir. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun yürüttüğü çalışmalar yeni bir dönemin kapılarını aralamaktadır. Terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge süreciyle acı ve gözyaşlarıyla dolu dönem kapanacak, toplumsal bütünlük pekişecek, refah ve kalkınma hedeflerine daha hızlı ulaşılabilecektir. Nazlı hilalin gölgesinde Ezan-ı Muhammedî'nin huzurunu veren bu iklimde 86 milyon hep birlikte güven içinde, kardeşçe yaşayacağız.

Bütçe görüşmelerinin milletimize ve Adalet teşkilatımıza hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Yüksel.

Şimdi de söz sırası Sayın Rifat Turuntay Nalbantoğlu'nda.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakika.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, sayın basın mensupları; İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak sözlerime başlarken hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde var olan iş, ekmek ve aş taleplerine hukuka ve yargıya olan inancın azalması ve güven kaybı nedeniyle artık adalet ve hukuk talepleri de eklenmiştir. Şimdi, insanlar "Ekmek kadar, aş kadar, iş kadar adalet istiyoruz, hukuk istiyoruz." diye haykırıyorlar, Adalet Bakanı da yatıyor, kalkıyor "Türkiye bir hukuk devletidir ve yargı bağımsızdır." diyerek halkı kandırmaya çalışıyor, âdeta bir tekerleme olmuş dilinde ama ne yapsın, söyleyecek başka bir şeyi yok, bari bu konuda biraz kreatif olun. Mesela, Hazine ve Maliye Bakanı zammın adına "maliyet bazlı fiyatlandırma" diyor artık, siz de bir şeyler uydurun; üzülüyoruz, gerçekten üzülüyoruz, bir bakan bu duruma düşmek için acaba ne tür günahlar işlemiştir, hiç düşünmeden duramıyorum.

Sayın Bakan, Anayasa'nın hiçe sayıldığı, mahkeme kararlarına uyulmadığı bir ülkede hangi hukuktan, hangi yargı bağımsızlığından söz ediyorsunuz? Bırakın artık bu masalları. Zira, ne siz inanıyorsunuz ne de toplum inanıyor. Artık, yargı AKP yargısı hâline gelmiştir. Onun için, alınan bütün kararlar Anayasa'ya ve hukuka göre değil, AKP'nin dönemsel olarak ortaya koyduğu amaç ve hedeflerine göre belirleniyor. Siyaseti de yaşamı da yargı eliyle dizayn etmeye çalışan bir sistem var. Bu kötü zihniyetin ve sistemin bakan eliyle değil de başsavcılar eliyle yürütülüyor olması da maalesef daha da kötü bir durum ortaya çıkarmaktadır, toplumsal barışın altına dinamit koymaktadır. Bakanlığınızda, adliye saraylarında, adaletin, tarafsızlığın simgesi olan, gözleri bağlı adalet kraliçesi heykelleri, resimleri var, bence kaldırın bunları Sayın Bakan çünkü bizim ülkemizde teraziye tutanların ne yazık ki gözleri açık, adaletin de terazisi şaşmış durumda.

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarı kendisine muhalif olan herkese düşman hukuku uygulayarak âdeta vicdana ve insanlığa yakışmayacak bir fütursuzluk içindedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ve Anayasa hükümlerine göre masumiyet karinesi hiçe sayılmakta, sabaha karşı gözaltılarla, gözaltı kararı bile olmadan mevcutlu olarak ifadeye götürülmeyle, gizli kalması gereken soruşturma evresinin dışarı servis edilmesiyle kişiler hakkında olumsuz yargı oluşturulmasına yol açılmakta ve bir insanlık suçu işlenmektedir, bu durum da dış dünyanın dikkatinden asla kaçmıyor ve dikkatini çekiyor. Cumhuriyet Halk Partisi üyesi olmak Kanada'da göçmenlik için kabul edilecek bir kriter hâline geliyor. Kanada Dışişleri raporuyla kabul edilen bu kritere göre, Cumhuriyet Halk Partisi üyesiyse, mitinglere katılıyorsa ve bir de gözaltına alınıyorsa, bu arada polis şiddetine uğradıysa ve bunları bir şekilde belgelediyseniz göçmenlik yolunuz açık demektir. Ne kadar acı, ne kadar dramatik bir durum değil mi? Bunu nasıl hazmediyorsunuz, nasıl içinize sindirebiliyorsunuz, gerçekten merak ediyorum. Adaletle ilgili cezaevlerinde kötü muameleler ve hak ihlalleri bugün de artarak devam ediyor.

Bir de kilidin karşı tarafında, arka tarafında olanlar var. Bu arkadaşlarla da sayenizde tanıştık, bizzat yerinde sorunlarını dinledik, durumları gerçekten vahim. Eskiden "gardiyan" denilen, daha sonra saygınlık kazandırma adına "infaz koruma memuru"

olarak adlandırılan cezaevi çalışanları hem çalışma koşullarının ağırlığı hem düşük maddi olanaklar hem de sınırlı özlük hakları konusunda çok dertli. Yıllardır süregelen bu sorunların çözümü konusunda bugüne kadar bir adım bile atılmaması adında "adalet" olan bir bakanlık için gerçekten büyük bir acziyettir. Soruyorum sizlere: Geçen seneden bu seneye ne değişti? Hangi adımlar atıldı? Kocaman bir hiç.

Sayın Bakanım, bu gerçekleri görün. Hukukun, adaletin, yargının içine düştüğü bu kaostan kurtulması için AKP'nin değil Türkiye Cumhuriyeti'nin bakanı gibi davranın ve oturduğunuz makamın sorumluluğu içinde hareket edin, yoksa hep birlikte altında kalacaksınız.

Bu düşüncelerle heyeti saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Nalbantoğlu.

Şimdi söz sırası Sayın Şengül Karslı'da.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakanımız ve kıymetli heyeti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, salondaki herkesi şöyle bir geçmişe, çeyrek asır öncesinin adliye koridorlarına götürmek istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Bugüne bakalım, bugüne. Yirmi dört senedir iktidarda sizsiniz Sayın Vekilim!

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Ari...

CAVİT ARI (Antalya) - Yirmi dört sene olmuş Sayın Vekilim!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Rutubet kokan dosyalar, günlerce beklenen sıralar, daktilo sesleri... Hatırlarsınız o günleri.

CAVİT ARI (Antalya) - Hatırlıyoruz, gerçekten çok adil bir yargı sistemi vardı.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Ari...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bugün sahip olduğumuz konforu zaten hep böyleymiş gibi algılıyoruz.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Bilgisayarı siz mi icat ettiniz?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Bilgisayar icat edilmiş miydi o zaman?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - O yüzden, ben bugün verilerin diliyle adalet hizmetlerinin fiziki ve dijital olarak geçirdiği dönüşüme şöyle kısacık değinmek istiyorum çünkü hafızayı beşer nisyan ile maluldür, o yüzden hatırlatmakta fayda var.

Bakın, 2002'de Türkiye'nin adalet hizmetleri 569 bin metrekare alanda çoğu eksik, yetersiz derme çatma binalarda veriliyordu.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Metreyle mi ölçüyoruz adaleti?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bugün, yaklaşık 6 milyon metrekarelik modern adliye alanı, tam 298 yeni adliye binası inşa edildi. O binalar sadece bir mimari yapı değil, aynı zamanda, dünyanın parmakla gösterdiği teknolojik bir yapıyı da içeriyor. Nedir o yapı? Ulusal Yargı Ağı yani kısa adıyla UYAP sistemi.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Adaletle güven oranı ne kadar?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bir zamanlar ifade vermek için Kars'tan Edirne'ye, Urfa'ya gitmek zorunda kalan vatandaş, bugün SEGBİS sayesinde bulunduğu şehirde, hatta bulunduğu ilçede ifadesini veriyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Vekilim, teknoloji geliştii, bunlar gündelik işler, çok abartmayın bu işleri Sayın Vekilim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Somut birkaç örnek daha vermek isterim: Tebligatı hatırlayın, bir tebligatın gitmesi, cevabının gelmesi aylarca sürerdi, postacı yolu gözlemek âdeta adalet sisteminin bir parçasıydı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Vekilim, muhtarları bir ziyaret edin, muhtarlıklarda içeri girilmiyor tebligattan.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Adalet, kapısına ulaşabilenlerin hakkı değildir. Adalet, ulaşmakta zorlananlara yaklaştırıldığında değer kazanır.

CAVİT ARI (Antalya) - Muhtarları bir ziyaret edin isterseniz Sayın Vekilim, muhtarlıkların kapısı açılmıyor tebligattan.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Peki, şimdi "e-tebligat" diye muazzam bir uygulama var, sadece bir tık sesi geliyor ve işlem tamam.

Bakın, sizinle çok enteresan bir veri paylaşmak istiyorum. Sadece bu bahsettiğim sistemin ülkemize kazandırdığı tasarruf 28 milyar TL, eski parayla katrilyonlar. Üstelik, yüz binlerce ağacı kesilmekten kurtardık, çevrecilikse çevrecilik, tasarrufts tasarruf.

Gelelim, herkesin konuştuğu yargı yükü meselesine. Burada da bir ezber bozuldu, ara buluculuk ve alternatif çözüm yolları; kira uyuşmazlıkları, komşu hakları, kat mülkiyeti, bunlar vatandaşın günlük hayatını zehir eden ama mahkemeleri de kilitleyen meselelerdi. Birçok konunun yanı sıra, 2023 Eylül ayında bunlar da ara buluculuk kapsamına alındı. Sonuç ne? Toplamda 5 milyondan fazla dosya mahkemeye gitmeden çözüldü. Sadece iş uyuşmazlıklarındaki başarı oranı yüzde 44.

CAVİT ARI (Antalya) - Bu ülkede millet kirasını ödeyemiyor, ne yapsın, ara bulucuya gitse ne olacak? Kiralar çok yüksek, ödeyemiyorlar.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Değerli arkadaşlar, tabii, bir hukukçu olarak ama her şeyden önemlisi bir insan olarak beni en çok memnun eden düzenlemelerden birine değinmeden geçemeyeceğim; o da çocuk teslimi. Yakın zamana kadar boşanmış ailelerin çocuk teslimleri icra dairesi aracılığıyla yapılıyordu. Çocuğun bir eşya gibi icra memuruyla, bazen polisle alındığı o dramatik, travmatik görüntüleri hepimiz hatırlıyoruz. Şükür ki bu utanca da son verdik, artık bu işlemler Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğüne yapılıyor. Üstelik, vatandaştan hiçbir şekilde harç alınmıyor, tüm masrafları devlet karşılıyor. Uzman pedagoglar eşliğinde çocuk örselenmeden süreç yürütülüyor.

Değerli arkadaşlar, çağımızın en büyük hastalığı maalesef dezenformasyon. Bir bakıyorsunuz, eksik ya da yanlış bir bilgiyle "Suçlu serbest kaldı." yaygarası koparılıyor, toplumda infial oluşturulmaya çalışılıyor. Oysa dosyanın aslına, hukuki gerçeğe bakıyorsunuz, durum çok farklı. Yalanı yaymak, doğruyu anlatmaktan maalesef daha kolay hâle gelmiş. Şunu açıkça ifade etmek isterim: Bilerek ya da bilmeyerek bu kara propaganda arkasına takılmak, bu bilgi kirliliği üzerinden siyaset devşirmeye çalışmak ve

yargıya olan güveni terazinin kefesine koymaya çalışmak aslında bizatihi milletin güvenini zedelemeyi hedef almaktır, adalet duyğusunda tamiri imkânsız yaralar açmaktadır ve adaletin sağlıklı bir şekilde tecellisine engel olmaktadır.

Toparlayacak olursam, daha da geliştirilmesi gereken alanlar yok mu? Elbette var. Yapacaklarımız bitti mi? Asla ama dünden çok daha iyiyiz, yarın bugünden çok daha iyi olacağız çünkü milletimiz bunu hak ediyor diyor, Adalet Bakanlığının 2026 bütçesinin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Karslı.

Şimdi de söz sırası Sayın Gizem Özcan'ın.

Süreniz beş dakikadır, buyurun lütfen.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İçinden geçtiğimiz hukuki süreçlerin merkezinde Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu'nu ve temsil ettiği demokratik halkçılığı siyasetin dışına itme hedefli 19 Mart yargı darbesi bulunuyor. Bugün İBB iddianamesi kabul edildi. İddianamenin ana omurgası, ortada bir suç örgütü olduğu iddiasıdır ancak bunu işaret eden hiçbir maddi delil yok. Kurulan mekanizma basittir "Örgüt var." deniliyor, bu varsayım ile gizli tanık devreye sokuluyor, gizli tanık örgütü tarif ediyor; böylece örgüt kurulmuş gibi gösteriliyor. Bu, hukukun değil, sarayda hazırlanmış politik bir kurgunun kendi kendini doğrulayan mantığıdır. Gizli tanık, maddi delil yokluğunu perdeleyen bir aparata dönüşmüş durumdadır. Bu yöntem Ergenekon'da da vardı, şimdi Türkiye'nin en büyük belediyesine, 15,5 milyonun Cumhurbaşkanı adayına yöneltiliyor. CMK 58 açıktır, gizli tanık olaya hangi vesileyle vâkıf olduğunu açıklamak zorundadır. Bu dosyada bu koşullar yoktur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları da nettir, gizli tanık beyanı tek başına mahkûmiyete gerekçe olamaz.

Değerli milletvekilleri, siyasi casusluk soruşturmasına gelelim. TCK 328'in uygulanabilmesi için aynı anda şu unsurların bulunması gerekiyor: Devlet güvenliği bakımından gizli bir bilgi olacak, bunu temin edecek fail ve üçüncü olarak siyasal askerî casusluk amacıyla kullanılacak. Ceza hukukunda genişletici yorum yasak olduğu için kişisel veri ile devlet güvenliğine ilişkin gizli bilgi aynı kategoride değildir. Bir verinin sızması olması ile failin bunu temin etmesi de eşit değildir. Savcılığın bu ayrımları yok sayması hukuken kabul edilemez. Sonuç olarak, veriler İmamoğlu döneminde sızdırılmış olamaz. OSINT analizleri veri hırsızlığı veya casusluk delili sayılamaz. Kriptolu haberleşme iddiası da temelsizdir, Wickr'da örgütsel aktivasyon yoktur, itirafçı beyanları delil standardını karşılamamaktadır, kişi de ajan olduğunu reddetmektedir. Soruşturma seçici yürütülüyor, "ajan" denilen kişinin bakanlıklarla ve AKP'yle bağlantıları tamamen dışarıda bırakılmıştır. Bu tablo da gösteriyor ki Türkiye artık siyasetin ihtiyaçlarına göre üretilmiş bir hukukla yönetiliyor. Bu ihtiyacın bir göstergesi de Kent Uzlaşısı davaları. Gerekçe ne? Terör. Bakalım, Türkiye'de son on beş yılda kaç kişiye terör soruşturması açıldı? 2009-2024 arası terörden 3 milyon 292 bin 921 kişi yargılanmış. Oysa, dünya genelinde, uluslararası sistemlerde 300 bin civarında terör şüphelisi kayıt altında. Zaten çoğu soruşturma takipsizlik, kovuşturma beraatla sonuçlanıyor. Sonuç, siyaset eliyle yaratılmış bir korku rejimi. Hukuk devletine gölge düşüren bu uygulamaları kabul etmiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu süreç yalnızca bireyleri değil, devletin yerleşik kurumlarını da aşındırmaktadır. Türkiye açık bir anayasasızlaştırma dönemindedir. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin Anayasa Mahkemesi kararını tanımayarak Tayfun Kahraman'ın tahliyesini engellemesi de bunun son örneğidir, aynı mahkeme Can Atalay'ın kararını da uygulamamıştı. Mahkemenin uymama gerekçesine baktığımızda, bireysel başvuru hakkının esasını tanımadığını görüyoruz. Anayasal düzenin ve hukuk devletinin güvenliği bakımından Hâkimler ve Savcılar Kurulunun ilgili mahkemeye ilgili gerekli tedbirleri alması zorunludur. Öte yandan, Selahattin Demirtaş hakkındaki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının da yok sayıldığını biliyoruz.

Sayın Bakan, son olarak 2025'in ilk on ayında en az 237 kadın öldürülmüş, 247 kadın ise şüpheli şekilde hayatını kaybetmiştir. Rabia Naz, Rojin Kabaiş, Ece Gül Övezova ve Yeşim Akbaş gibi yıllardır aydınlatılamayan dosyalar neden hâlâ sonuçlanmamıştır? Adalet sistemi kadınların yaşam hakkını koruyamıyorsa Bakanlığınız bu tabloyu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Özcan.

Şimdi de söz sırası Sayın Cumhur Uzun'un.

Süreniz on dakikadır, buyurun lütfen.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan, yüksek yargının çok değerli temsilcileri, Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benden önce konuşan değerli konuşmacılar ülkemizde yaşanan ve Bakanlığınızın sessiz kalarak izlemekle yetindiği sayısız hukuksuzluğu dile getirdiler. Ben bunlara tekrar girmeyeceğim ama bir hukukçu olarak, hukuk devleti ilkesine bağlılığımın bir gereği olarak bazı hususları özellikle hatırlatmak istiyorum. Sayın Bakan, Türk hukuk tarihinde ilk kez, Türk hukuk tarihinde ilk kez yürürlükteki Anayasa'ya rağmen İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi Hatay halkının seçip Parlamente'ye gönderdiği Milletvekili Can Atalay hakkında verilen Anayasa Mahkemesi kararını uygulamadı. Oysa, Anayasa Mahkemesi kararında Can Atalay'ın hak ihlaline uğradığına, yeniden yargılanmasına, infazın durdurulmasına, tahliyesine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğine ilişkin işlemlerin yapılması gerektiğine karar vermişti; buna rağmen, yerel mahkeme kararı uygulamadı. Siz ise yalnızca "Değerlendirmeyi ilgili mahkemeler yapacaktır, süreci takip ediyoruz. Yargı bağımsızdır." demekle yetindiniz ve eklediniz: "Türkiye bir hukuk devletidir." Keşke olsa Sayın Bakanım, keşke olsa ama söylemekle, "Türkiye bir hukuk devleti" demekle Türkiye hukuk devleti olmuyor. Oysa, Anayasa'mızın 153'üncü maddesinin son fıkrasında çok açık bir şekilde "Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. Yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar." demektedir. Şimdi, siz bana "Ben Adalet Bakanı olarak yargıya müdahale mi etseydim? Ne yapabilirdim ki?" diyeceksiniz. Elbette, kimse sizden yargıya müdahale etmenizi istemiyor, hatta özellikle yargıya müdahale etmenizi istemiyor. Tam tersine, hukukçular olarak böyle bir müdahaleye, en başta biz karşı çıkarız. Ancak burada söz konusu olan yargıya müdahale değil Anayasa'yı hiçe sayan bir tutuma karşı görevinizi yapmamanızdır. Anayasa Mahkemesi kararına uymayan hâkimler hakkında resen disiplin soruşturması açmanız, açığa alma ve meslekten uzaklaştırma süreçlerini

işletmeniz gerekiyordu çünkü Anayasa'nın 159'uncu maddesine göre siz Hâkimler ve Savcılar Kurulunun Başkanısınız ve ilgili madde, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma görev ve yetkisini açıkça size vermiş bulunmakta ama siz bu görevinizi ve yetkinizi dahi yerine getirmediğiniz. Anayasa'ya uymayan bir hâkimin bu ülkede görevde kalması düşünülebilir mi? Düşünüldü ve hâlâ görevde Sayın Bakanım. Üstelik, bırakın resen soruşturma açmayı, baroların başvurularına rağmen hiçbir işlem yapmadınız. Bu nedenle, yalnızca Can Atalay dosyasında yaşanan ihlalle sınırlı kalacağı sanılan Anayasa tanımaz uygulama Tayfun Kahraman kararında bir kez daha tekrar etti. Anayasa Mahkemesinin hak ihlali tespitine rağmen yine İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, kararı yine uygulamadı, böylece bir olan ihlal iki oldu. Siz ise yalnızca sürecin farklı yollarla ele alınabileceğini, hukuki ve idari boyutlarının takip edildiğini ifade etmekle yetindiniz; kararı veren hâkimler hakkında yine hiçbir işlem yapmadınız.

Sayın Bakan, yapamazsınız, yapmayacaksınız biliyorum çünkü talimat bekliyorsunuz çünkü gücünüzü yasalardan ve Anayasa'dan değil, tek bir kişiden alıyorsunuz.

Sayın Bakan, bu tutum sürdükçe yerel mahkemelerin Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımama cesareti artacak, Anayasa'nın bağlayıcılığı fiilen ortadan kalkacak. İlk kararda gereğini yapsaydınız, emin olun, bu ülkede ikinci bir ihlal vakası asla yaşanmayacaktı. Üzgünüm ama Sayın Bakan, Anayasa'yı ihlal eden yargıçları görevde tutan, hem yeni ihlallerin önünü açmaya sebep oldunuz hem de Anayasa'nın hukuk uygulayıcıları tarafından ihlal edildiği bir ülkede görev yapan Adalet Bakanı oldunuz ve böylelikle bu ihlallere seyirci kalan Adalet Bakanı olarak tarihe geçtiniz.

Sayın Bakan, bugünlerde yeni bir tarih daha yazıyorsunuz. Sözde İstanbul Büyükşehir Belediyesine dair yolsuzluk, özde ise İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu'na yönelik iftiralarla dolu, tamamen siyasi kumpaslarla örülmüş bir dava sürecinin, bu dönemin Adalet Bakanısınız. Temellerini hukukun üstünlüğü esasına dayandıran cumhuriyetimizde bu tür davaların olmamasına dair göreviniz olduğunu bir kez daha hatırlatmak isterdim ancak bu davaları yaratmakta olanlara sizin de gücünüzün yetmediğini, size bağlı savcılara sözünüzün geçmediğini artık cümle âlem olarak biliyoruz, görüyoruz, yaşıyoruz.

Sayın Bakan, kendisi de bir zamanlar avukatlık yapmış olan size, yalanlarla dolu bu süreçte 3.739 sayfalık bu iftiranameden dolayı bir avukatın sırf görevini yaptığı için hapiste olduğunu hatırlatmak isterim. Sayın Ekrem İmamoğlu'nun avukatı Avukat Mehmet Pehlivan, müvekilini savunduğu ve müdafaa ettiği için hâlâ hapiste tutuluyor ve hâlâ tutukluluğu devam ediyor Sayın Bakan. Eski bir avukat, şimdinin siyasetçisi ve dönemin Adalet Bakanı olarak, bir avukatın, bir meslektaşımızın sadece bir tanık beyanına dayalı olarak mesleğinden ve özgürlüğünden yoksun bırakılmasının takdirini sizin ve halkımızın vicdanına emanet ediyorum.

Sayın Bakan, Avukat Mehmet Pehlivan özelinde yaşanmakta olan bu hak ihlali yanında, sizin de meslektaşlarınız olan avukatlar büyük sıkıntılarla mücadele ediyor. Elbette, bir Adalet Bakanı olarak sizden, hiç değilse meslektaş olmanın hatırına birçok beklentileri var. Avukatlar sizden, niteliksizleştirilen hukuk eğitimi kalitesinin yükseltilmesi ve bunun için üniversite sınavlarında ilk 75 binlik dilimde olanların ancak hukuk fakültesi tercih edebilmelerinin sağlanmasını; avukatlara yönelik saldırıların mutlak önüne geçilmesini; avukat gözetiminde yapılacak iş ve işlemlerin sayısının artırılarak ihtilafları önleyici hukuk politikalarının hayata geçirilmesini; avukatlık stajı yapanların yaşamlarını idame ettirecek düzeyde kamusal ekonomik destekle desteklenmelerini; kamu avukatlarının özlük haklarına ilişkin hak ettikleri düzenlemelerin hayata geçirilmesini; serbest çalışan avukatların emeklilik haklarında yargının diğer sülhleriyle eşit prensiplere uygun şekilde düzenlemeler yapılmasını ve ülkenin içinde bulunduğu temel ekonomik sorunlardan çok derinden etkilenmekte olan ve yasak olması nedeniyle başkaca gelir getirici herhangi bir işle de uğraşması mümkün olmayan avukatların avukatlık faaliyetlerinden elde edeceği gelirin gerek CMK Ücret Tarifesi gerekse Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde yapılacak değişikliklerle yaşamlarını idame ettirmelerini ve sağlıklı, saygın bir yaşam sürmelerine olanak verecek düzeye çıkarılmalarını acil olarak beklemektedirler çünkü CMK göreviyle çalışmakta olan avukatlar ülkemizde 85 bini bulmuştur ve onların buna mutlak anlamda ihtiyacı vardır.

Ve son olarak Sayın Bakan, siz her gün çıkıp "Türkiye hukuk devleti, Türkiye hukuk devletidir." diyorsunuz ya, eğer gerçekten buna birazcık inancınız var ise bunun gereğini derhâl yapın ve saraya değil, Anayasa'ya sadakat gösterin diyor, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Uzun.

Şimdi de söz sırası Sayın Ali Gökçek'te.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurunuz lütfen.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, buraya gelmeden önce geçtiğimiz yıl yaptığınız bütçe konuşmasına bir göz attım. Bakın, konuşmanızın ilk dakikalarında ne demişsiniz: "Adalet, insan onurunu koruyan yegâne değerdir. Adaletin tesis edilmediği bir düzende hak ve özgürlüklerin korunması mümkün değildir." Siz bunu söylediğiniz günden beri tam bir yıldır biz aleni bir düşman hukukuna maruz kaldık ve kalmaya devam ediyoruz. Belediye başkanlarımızın, belediye bürokratlarının, çalışanlarının masumiyet karinesi, adil yargılanma hakkı ve lekelenmeme hakkı kalmamış durumda. Öyle garabetlere şahit oluyoruz ki bırakın beş dakikayı beş saatte anlatamaz, özetlenemez.

Bakın, herkes bu manşeti gösterdi ama ben farklı bir şey söyleyeceğim. Furkan Karabay, Akın Gürlek'in ismini ve resmini kullanarak haber yaptığı için aylardır tutuklu.

Peki şimdi soruyorum: İsminden, cisminden, yayınlanmasından çekinen bu arkadaşlar, madem bu kadar çekiniyorlar, istemiyorlar, bu fotoğraf ne, bu manşet ne? Yok, eğer bu yapılan gazetecilikse o zaman Furkan Karabay neden tutuklu hâlâ?

Şimdi, Sayın Adalet Bakanı ve HSK Başkanına soracağım, gerçekten çok merak ettiğim bazı sorular var. Birincisi, gizlilik kararı olan bir soruşturmanın iddianamesi mahkeme heyeti tarafından henüz bugün kabul edilmişken iddianame nasıl oluyor da iki haftadır herkesin elinde dolanıyor? Nasıl oluyor da bugünkü manşeti atan Yeni Şafak iddianamesinin kaç sayfa olduğunu, bırakın

iddianamenin açıklanmasını, sızdırılmadan dahi bilebiliyor? Nasıl oluyor da her seferinde bir sulh ceza hâkimliğinin kapısında tutuklama kararı beklerken, her seferinde internetten haber sitelerinden çıkan kararı öğreniyoruz? Yine HSK Başkanı olarak size soruyorum: Nasıl oluyor da açık Anayasa hükmüne rağmen ve YSK kararlarına rağmen 45. Asliye Hukuk Mahkemesi ana muhalefet partisine il başkanı atama hadsizliğini gösterebiliyor?

Şimdi, bu sorularımın cevabını tabii ki merak ediyorum ama asıl sorum şu Sayın Bakanım: Tüm bunlar, bu hukuksuzluklar olurken siz neredesiniz? Sahi neredesiniz? Yani önceden yine çıkıp bir "Türkiye hukuk devletidir." diyordunuz, artık onu da bıraktınız. Gerçekten bu tehlikeli gidişata ne zaman "Durl!" diyeceksiniz? Bir de bu hukuksuzluklar olurken bu hukuksuzlukların yapılış yöntemi yeni hukuksuzluklar ve yeni mağduriyetler yaratıyor. Kişi Cumhuriyet Halk Partiliyse şafak baskınlarıyla ailelerinin yanlarından teröristler gibi alınıyor. İlk kez gözaltısız gözaltı var Sayın Bakanım. Geliyorlar, diyorlar ki: "İfadeye gideceksiniz." Gözaltında mıyım? "Değilsiniz." Tamam, siz gidin, ben gider savcıya ifademi veririm. "Yok, size eşlik edeceğiz." Şimdi soruyorum size bu gözaltı mı, değil mi?

12 Eylülde bile görülmeyen sevk görüntüleri bu süreçte ortaya çıktı Sayın Bakanım, bu nedir ya? Ya, bu bir utanç tablosudur; burada belediye başkanları var, seçilmiş insanlar var ama dahası burada bir eş var, burada bir baba var, burada bir oğul var. Bu görüntüleri izleyen saatlerdir, saatlerdir ailelerini görememiş insanlar bu görüntülerle ilk ailelerini gördüler; yazıktır, günahdır. Siz bu prodüksiyonun neresindesiniz? Eğer bu prodüksiyon içinde değilseniz, bu prodüksiyonu yapanlarla ilgili bugüne kadar ne yaptınız, merak ediyorum. Peki, bu tutuklamalarda en son tutuklanınca eziyet bitiyor mu? Bitmiyor, tabii ki de bitmiyor. Yani insanları hiçbir geçerli sebep olmadan, ailelerinden 800 kilometre uzaklıktaki cezaevlerine naklettiniz ve bunu yaparken ailelerine dahi haber vermediniz. Hâliyle soruyoruz Sayın Bakanım: Bunlar olurken siz neredesiniz?

Üzerine konuşulması gereken bir diğer mesele de Cumhurbaşkanına hakaret konusu. Mesela "diplomasız Tayyip" diye slogan atan gençler hakaret olmadığı hâlde gözaltına alınıyor, bunun şık veya etik olduğunu siz kendi aranızda tartışabilirsiniz ancak bu bir hakaret değil Sayın Bakanım ve gözaltına alındıkları yetmezmiş gibi, bir de bu arkadaşlara tutuklama veriliyor ve aylarca Adalet Bakanlığından kovuşturma izni bekliyor bu arkadaşlarımız. Yani o sırada tam olarak neyi bekliyorlar merak ediyorum. Mesela, gençler cezaevinde yataırken arkada bir süreç mi işliyor, yoksa bunların biraz burnu sürtsün, korksunlar biraz diye mi bekleniyor?

Değerli arkadaşlar, kabul edelim, artık siz siyasallaşmış yargı eliyle bir sonraki Cumhurbaşkanını susturmak, halkın gönlünden düşürmek istiyorsunuz, belediyelerimize yargı eliyle siyasi kapkaççılık yapıyorsunuz.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Malumunuz, mesaimizin önemli bir kısmı sayenizde adliyelerde ve cezaevlerinde geçiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Adliyelerde adliye çalışanlarının, cezaevi ziyaretlerimizde infaz koruma memurlarının bizlere iletği çok önemli sorunlar oluyor, çok zor şartlarda ve gerçekten çok düşük ücretlerle çalışıyorlar; bu arkadaşlarımızın meslek tanımı yapılmalı ve özlük hakları iyileştirilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Gökçek.

Şimdi de söz sırası İsmail Atakan Ünver'in.

Buyurunuz lütfen.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, kıymetli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Freedom House'un, Özgürlük Evi'nin 2025 Dünya Özgürlükler Raporu'na göre Türkiye son on yılda özgürlüklerin en fazla gerilediği ilk 10 ülke arasında yer aldı. 2018 yılında "özgür olmayan ülkeler" kategorisine alınan Türkiye 2025 Raporu'nda da aynı kategoride kalmaya devam etti. 2025 Dünya Özgürlükler Raporu'nda dünyada özgürlüklerin gerilemesinde seçimle göreve gelen liderlerin otokratlaşmasının etkili olduğu belirtildi. Raporda seçim süreçlerinin manipüle edilmesi, muhalif adayların baskı altına alınması, medya üzerindeki denetim ve baskının artması küresel demokratik gerilemenin temel sebepleri arasında gösterildi. Bize yabancı mı? Hiç de değil. Birçok uluslararası rapor ve endekse göre Türkiye'de hukukun üstünlüğü tanınmıyor ve hukuk devleti yok; yargı bağımsız ve tarafsız değil; bilgi edinme, toplanma ve ifade özgürlüğü yok; basın özgür değil ve toplumsal cinsiyet eşitliği kadınların aleyhine aşırı derecede bozuk.

Bu tespiti yaptıktan sonra İBB iddianamesiyle ilgili bir iddiadan bahsetmek istiyorum. İddianamede "38'inci İstanbul İl Kongresi'nde delegeleri satın alarak, desteklediği İl Başkanının seçilmesini sağlayan örgüt liderinin Cumhuriyet Halk Partisi 38'inci Olağan Kongresi'nde aday olarak Özgür Özel'i belirlediği, İstanbul İl Başkanlığı seçimlerinde yaşanan sürecin benzerinin genel kurultayda da yaşandığı, delegelerin satın alınarak Özgür Özel lehine oy kullanmaları sağlanmıştır. Olağan Kurultay'da yaşanan usulsüzlükler hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma derdestir." denmektedir, sayfa 3.272. Böyle bir cümleyi bir hukukçu, bir cumhuriyet savcısı nasıl yazabilir? Hukukçu iddialar karşısında ihtiyatlı olur, savcı hüküm olmadan varmış gibi davranamaz. Siz Adalet Bakanısınız ve HSK'nin da Başkanısınız. Defalarca soruldu, bu ve benzeri işleri yapanlar hakkında hiçbir işlem yapmıyorsunuz. Neden? Gücünüz mü yetmiyor? Davul sizde, tokmak başkasında mı? Kendi içinde demokratik yarış yapamayan, genel başkanlığa, il başkanlıklarına, hatta ilçe başkanlıklarına bile 2'nci bir adayın çıkmasına müsaade etmeyen bir parti, parti içi demokrasi anlamında yanından yöresinden geçemeyeceği bir partiyi savcılar, hâkimler eliyle paralyze etmeye çalışıyor. Bir savcı çıksa ya da geçmişte çıksaydı, deseydi ki "AKP'de parti içi seçimler göstermelidir; ilçe başkanlarını, il başkanlarını, hatta genel başkanları bile tek bir kişi belirler; gün olur Ahmet Davutoğlu'nu genel başkan yapar, sonra vazgeçer; gün olur "Binali" der. Büyük kongrede yapılan oylamalar göstermelidir, yapılan iş ve işlemler Siyasi Partiler Kanunu ve atf yaptığı kanunlara aykırıdır, kanunda öngörülen müeyyideler uygulanmalıdır." dese ne cevap verirdiniz? "Hadi oradan, sen işine bak! " demez misiniz. Şimdi, siz, elinizdeki devlet aygıtı ve atadığınız savcı ve kamu görevlileri eliyle rakibiniz bir siyasi partiye bunların yapılmasıyla ne kazanacaksınız? Millet size aferin mi diyecek? Sandıktan umudu kestiniz de yargı eliyle mi alt edeceksiniz bizi? Siz siyasetin en temel kuralını ihlal ediyorsunuz, bir siyasi partinin iç işine bir başka siyasi parti karışamaz; karışmak hadsizliktir, siyasi seviyesizliktir, siyaseten diptir.

Siyasette siyasi partiler açısından esas olan Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan denetim ve bu denetim kapsamında yapılan iş ve işlemlerle ilgili olan yanlış işlerin müeyyideye bağlı olmasıdır. Partilerin diğer iş ve işlemleri iç işleyişidir, milletten başka kimseyi ilgilendirmez. "Partilere cezayı millet keser, ödülü de millet verir." Siz hep böyle demez miydiniz? Şimdi ne değişti? Eskiden öyle diyordunuz, şimdi ne diyorsunuz? Biz devlete çökreldik, ahtapot gibi yayıldık, buradan kalkamayız, kimse de bizi kaldırmaz mı diyorsunuz? Bu anlayışa hizmet edenler hangi hukuku okudu merak ediyorum. Millet kaldırır, hem de öyle bir kaldırır ki bir daha oturamayacak hâle getirir sizi.

İnsan Özgürlüğü Endeksi 2024 Raporu'na göre Türkiye'yi bu sıralamada Tanzanya, Papua Yeni Gine, Haiti, Moğolistan, Burkina Faso, Botsvana, Madagaskar gibi ülkelerin arkasına düşürmüş, gerisine düşürmüş yirmi beş yıllık AKP'nin iktidarının olmayan adaletinin Bakanı olarak karşımızda oturuyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederiz Sayın Ünver.

Şimdi de söz sırası Sayın Zuhul Karakoç.

Buyurunuz lütfen.

ZUHAL KARAKOÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım ve kıymetli bürokratlar; millî devlet düzeninin özü adalettir. Adalet, yalnızca mahkeme salonlarında tecelli eden bir hüküm değil, Türk milletinin tarih boyunca taşıdığı nizam ülküsünün yaşayan ruhudur. Adaleti güçlendirmeyen hiçbir düzen ayakta kalmaz. Devletin kudreti, milletin birliği ve toplumsal huzur ancak adaletle teminat altına alınır. Adalet, teknik bir mevzuat alanı değil, millî vicdanın, devlet aklının ve toplumsal ahlakın da omurgasıdır. Bu kapsamda ceza infaz kurumlarının sorunlarına değinmek yalnızca idari bir başlık değil, adaletin temel sütunlarını sağlam tutma iradesinin açık bir göstergesi olacaktır.

Bugün özellikle Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesi için ifade edeceğim husus tam da bu nedenle stratejik önemdedir. Elbistan Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun ihalesi yapılmış, karar aşamasına gelinmiştir ancak karar ne kadar gecikirse bölgenin yükü, personelin belirsizliği ve adalet zincirinin aksayan halkaları o kadar büyümektedir. Bu inşaatın bir an evvel başlaması hem güvenlik hem kurum bütünlüğü hem de personel planlaması için bir zorunluluktur. Sayın Bakanım, hatırlatırım, bu bölgemizdeki cezaevinin açık ve kapalı olan projesinin ilk hâli; maalesef şu anda farklı şekilde, tamamı Elbistan'da olacak şekilde revize edilmiş ve onaylanmıştır. Bu gecikmenin bir telafisi olarak sizlerden isteğimiz, projenin ilk hâlindeki gibi açık ve kapalı ceza infaz kurumunun bir tanesinin arada sadece beş on dakika mesafe olan bu iki ilçeden biri olan Ekinözü'nde, diğerinin Elbistan'da yapılacak şekilde güncellenmesi çok yerinde ve hakkaniyetli bir karar olacaktır. Cezaevi yokken personelin dönüşlerinin bekletilmesi, aile düzeninden bölgesel hizmet kapasitesine kadar pek çok dengeyi bozmaktadır. Yeni adliye binamız Sayın Bakanımın da destekleriyle vatandaşlarımızın hizmetindedir, müteşekkirimiz ancak adliye cezaevi bütünlüğü tamamlanmadıkça adaletin eksiksiz yürüdüğünü söyleyemeyeceğiz. Nihayet, Kahramanmaraş'ımızda görev yapan hâkim ve savcılarımız için yapılan lojmanların bir an evvel hak sahiplerine teslim edilmesi ve sürecin hızlandırılması da talebimizdir.

Sayın Bakanım, infaz ve koruma memurları devletimizin adalet mekanizmasının sessiz nöbetçileri, toplumsal huzurun görünmeyen cephesinin de kahramanlarıdır. Kapalı, riskli ve yıpratıcı çalışma koşullarında gün ışığı görmeden yüksek sorumluluk bilinciyle fedakârca görev yapmaktadırlar. Her sabah kurumlarına duyarlı kapıdan başlayıp, sıkı aramalardan geçerek ulaşan infaz koruma memurları, tüm güvenlik teçhizatlarını kullanarak devletin güvenliğini ve düzenini korumaktadırlar. Bu sorumluluk ve ağır risklere rağmen hâlâ 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36'ncı maddesine göre genel idare hizmetleri sınıfı içinde değerlendirilmektedirler oysa görevlerinin mahiyeti güvenlik, kriz yönetimi ve risk kontrolünün merkezindedir. Bu nedenle, infaz koruma memurlarının ivedilikle emniyet hizmetleri sınıfına geçirilmesi artık ertelenmemesi gereken bir gerekliliktir. Çok çeşitli suçlardan hükümlü ve tutukluyla gün boyu yan yana çalışan infaz ve koruma memurları, kurum düzenini sağlarken yalnızca infaz görevlisi olarak değil, bazen psikolog, bazen sağlık çalışanı, bazen bir ağabey gibi rehabilitasyon sürecini de yönetiyorlar. İnsan iradesini bilen, krizleri sakinlikle çözen, görevlerinde büyük bir özveri gösteren personelimize hakları mutlaka teslim edilmelidir. Bugün yaşanan ekonomik koşullar, özellikle artan kira bedelleri personelin lojman ihtiyacını kritik bir noktaya taşımıştır. Mevcut lojman kapasitesi talepleri karşılamaktan oldukça uzaktır. Çalışma şartları ağırdır, risk yüksektir, toplumsal algı zayıftır, ekonomik imkânlar ise maalesef aynı oranda olmamakla birlikte çok gerisindedir. Bu tabloyu değiştirmek, personelin özlük haklarında iyileştirme yapmak, mali haklarını güçlendirmek hem devletin sorumluluğu hem de adaletin gereğidir. Mesai saatleri boyunca tüm iletişim cihazlarından uzak olan infaz ve koruma memurları, âdeta gönüllü mahkûm rolü oynamaktadır. Toplumdaki imajlarının güçlendirilmesi, sınıf değişikliği taleplerinin karşılanması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi yıllardır cezaevi personellerine verilen sözleri yerine getirmeyi artık zorunlu hâle getirmiştir. Bu adım sadece memurların değil, adalet sistemimizin de güçlenmesine katkı sağlayacaktır ve buradan açıkça ifade ediyorum: İnfaz koruma memurlarımız yalnız değildir. Bu mesele bir personel hakkı meselesi değil, Türk milletinin bekasına hizmet edenlerin şeref meselesidir.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım ve 2026 yılı bütçenizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkürler Sayın Karakoç.

Şimdi de söz sırası Sayın Mahmut Tanal'ındır.

Süreniz beş dakikadır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkürler Değerli Başkanım.

Değerli Bakanım, değerli hazırım; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Tabii, Şanlıurfa denilince gerçekten mağduriyet geliyor ama yargıyla ilgili Şanlıurfa'nın sorunlarını ilk önce başlıklar şeklinde sayacağım Değerli Bakanım, sonra da ayrıntısını zaman kalırsa izah etmeye çalışacağım:

- 1) Aşırı dava ve soruşturma yükü var.
- 2) Uzayan yargılama süreleri var.
- 3) İlçe adliyeleri yetersizliği var.
- 4) Uzman personel eksikliği var.

- 5) Cezaevlerinde aşırı yoğunluk var.
- 6) Kadına yönelik şiddet birimlerinin yetersizliği,
- 7) CMK ve adli yardım ödenekleri yetersizliği,
- 8) Tercüman eksikliği ve çok dillilik sorunu,
- 9) Kolluk birimlerinin uzmanlaşma eksikliği,
- 10) Adli tıp şube müdürlüğünün yetersiz kalması, grup başkanının yokluğu,
- 11) UYAP ve dijital altyapı sorunları,
- 12) Engellilerin erişimi,
- 13) Bölünmüş adliye düzeni,
- 14) Duruşma salonlarının fiziki yetersizliği,
- 15) İstinaf mahkemesi eksikliği yani adli ve idari istinaf mahkemesi eksikliğinden Gaziantep'e gidiliyor.
- 16) Nöbetçi noter uygulaması il merkezinde var, ilçelerimizde yok. İlçelerimizin nüfusu 100 bini geçen var, 200 bini geçenler var.

17) Avukatların vekâletname ibraz etmeksizin dosyayı inceleme hakkının engellenmesi. Soruşturma aşamasında bu tüm Türkiye'nin sorunu. CMK 153'üncü maddesi bu yetkiyi verdiği hâlde UYAP'a girdiği zaman cumhuriyet savcılarının onayını almadan kısıtlı olan dosyalar hariç olmak üzere... Kısıtlılara aynen katılıyorum ama kısıtlı olmayan dosyalara cumhuriyet savcısı onay vermeden avukatların hiçbirisi buna giremiyor.

18) Hilvan'da hükûmet konağında, bir katında adliye kurulmuş, sadece 1 tane duruşma salonu var ve o anlamda gerçekten adalete erişim hakkı engelleniyor. Şanlıurfa'nın yargı yapısı yani toplam 13 tane ilçe var, 1 büyük il, 18 tane yargıyla ilgili sorun var ve bugün de zaten yangın çıktı, tekrar geçmiş olsun, yaralılara da acil şifa diliyorum.

Şanlıurfa'nın yargı yapısı hem fiziki hem kurumsal olarak ağır aksaklıklarla mücadele etmektedir. Bu aksaklıklar yalnızca teknik bir sorun değil, adalete erişim hakkını, makul sürede yargılama ilkesini, hukuk devleti güvencelerini doğrudan zedelemektedir. Aşırı dava ve soruşturma yükü, savcı ve hâkim başına düşen dosya sayısı Türkiye ortalamasının çok üzerindedir. Bu büyük yük soruşturmaların uzamasına ve gecikmelere sebebiyet vermektedir. Uzayan yargılama süreleriyle ceza, aile, hukuk mahkemelerinde davalar yıllara yayılmakta, çok uzun duruşma günleri verilmekte; keşif, bilirkişi ve uzman raporları gecikmektedir. Hilvan ilçesinde Bozova, Suruç, Siverek gibi ilçelerde mahkeme türleri sınırlıdır. Vatandaş en basit işlem için il merkezine gitmek zorunda kalmaktadır.

Dördüncüsü, uzman personel eksikliği; adli tıp uzmanı, pedagog, psikolog ve sosyal hizmetler uzmanı sayısı yetersizdir. Cezaevlerinde aşırı yoğunluk var, ceza infaz kurumlarının kapasitesi üzerinde, doluluk üzerinde çalışılması gerekir.

Beş, kadına yönelik şiddet birim birimleri yetersizdir. ŞÖNİM ve aile mahkemeleri iş yükünü karşılayamamaktadır. 6284 sayılı Yasa'daki tedbirlerin alınması gecikmektedir.

Altı, CMK ve adli yardım ödemeleri yetersizdir. Başvurular artmış, bütçe aynı oranda artırılmamıştır, avukat ödemeleri de gecikmektedir.

Yedi, tercüman eksikliği çok dillilik sorunu. Arapça ve Kürtçe tercüman eksikliği duruşmaların gecikmesine neden olmaktadır.

Sekiz, kolluk birimlerde uzmanlaşma eksikliği; organize suç, çocuk istismarı, kadına şiddet birimlerinde uzman sayısı düşüktür.

Dokuz, adli tıp şube müdürlüğü yetersizdir. Şanlıurfa'da hâlen adli şube müdürlüğü seviyesinde toksikoloji, kimya, patoloji incelemeleri yapılamamakta, dosyalar Gaziantep'e gönderilmektedir. Bu anlamda, tam teşekküllü grup adli tıp müdürlüğü kurulması bir ihtiyaçtır.

On, UYAP ve dijital sistem yetersizdir. Yoğunluk nedeniyle işlemler sisteme geç düşmekte, duruşmalar aksamakta, icra takipleri yavaşlamaktadır.

On bir, adliyenin girişinde rampalar, yönlendirmeler, asansörler engellilerin çıkışı için yetersizdir ve engelliler adliyeye erişememektedir.

On iki, bölünmüş adliye düzeni var. Ceza mahkemesi ayrı yerde, hukuk mahkemesi ayrı yerde, icralar ayrı yerde; bu şekilde, bu dağınıklık adalet hizmetini yavaşlatmaktadır.

On üç, duruşma salonları fiziki anlamda yetersiz. Sulh ceza salonu küçük, havasız, izleyici alamaz durumdadır. Diğer mahkeme salonları aleniyet ilkesine uygun değildir.

On dört, istinaf mahkemesi zaten en kritik sorunlarından bir tanesi; hem adli istinaf yok hem de idari istinaf yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Suiçmez, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şanlıurfa'da nöbetçi noter uygulaması maalesef il merkezinde var, ilçe merkezinde nöbetçi noter bulunmamaktadır.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Başkanım, baştan başlatın.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şanlıurfalılar adına tüm bu yargıya yönelik eksiklerimizin bir an önce giderilmesini arz eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sizin sürenizden gidiyor, hiç nezaket yok.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakanım, bu sesle benim mücadele etmem mümkün mü acaba yani? Bunu da dikkate alın yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır ama benim yapacağım bir şey yok.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ekmen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, Urfa'nın yargı sorunları sizi ilgilendirmiyor mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, Sayın Suiçmez'in süresinden yiyorsunuz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anayasa'nın hükümleri uyarınca siz tüm milletin vekili değil misiniz? Siz sadece seçtiğiniz bölgenin vekili misiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Sayın Tanal maalesef Sayın Sibel Suiçmez'in süresini ihlal etmiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, halkın sorunu mu önemli, bir dakika mı önemli? Kurban olayım, bu halkın sorunlarını bir an önce çözelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolayısıyla, Sayın Suiçmez'in mikrofonu açık iken burada gereken nezaketi göstermemiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Halkın sorunlarını bir dakikaya kurban edemezsiniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Suiçmez, buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan ve değerli bürokratlar; ülkemizde adaletin gerçekleşmesi için fedakârca çalışan hâkim, savcı, avukatlar ve adalet emekçilerini saygılarımla selamlıyorum.

Meclisin bile Anayasa'yı açıkça ihlal ettiği, toplumun yargıya güveninin ciddi zedelendiği, yargılama sürelerinin ve yargılama giderlerinin artmasıyla adalete erişimin zayıfladığı, soruşturma ve kovuşturmanın hukuk çiğnenerek yapıldığı gerçeği karşısında bütçe sunum konuşmasında gururla verdiğiniz hâkim, savcı ve adalet binaları sayısındaki artışların hiçbir anlamı yoktur. Bürokratlarınız söylemiyor, iktidar partisi milletvekilleri söylemiyor, ben söyleyeyim: Kral çıplak; adaleti mumla değil kibritle arar olduk. Ülkemizin dört bir yanından, her sosyoekonomik ve siyasal gruptan, her yaşta kişilerden adalet talebi sesleri yükseliyor. Yargıyı siyasal amaçları için kullanma politikası sonucunda hukukun evrensel ilkelerini çiğneyen, Anayasa'yı yok sayan, az ancak etkin yargı mensupları aracılığıyla Adalet Bakanlığı adaletin ortadan kalktığı bir bakanlık hâline gelmiştir. Bu boşluk, sosyal medya Adalet Bakanlığı tarafından doldurulmaktadır. Bir yandan Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kurulu, bir yandan yandaş gazeteciler, gazeteler âdeta çifte kavrulmuş fındık misali çifte Adalet Bakanlığı olarak hareket etmektedirler; adalet sistemiyle problemlili insanlar da racon keserek adalet dağıtmaktadırlar. Kral çıplak değil mi Sayın Bakan? Hâkim, savcı ve adalet binalarının sayısının artırılmasıyla adaletin sağlanacağını düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Tarihimizde ilk kez adalet kaygısı ekonomik kaygının önüne geçmiştir.

Sayın Bakan, konuşmanızda bazı rakamlar verdiniz ama ülkemizde hızla artan mağdur ve suçlu sayısından, bütçenin yüzde 70'inin personel gideri, SGK devlet primi olduğundan, yatırım bütçesinin sadece yüzde 8'lik oranla pay aldığından, 304.886 kapasiteli hapisanelerde 428.267 mahpusun tutulduğundan, hapisanelerde 12-18 yaş arası 4.682 suça sürüklenen çocuğun, anneleriyle birlikte 822 kalan çocuğun olduğundan, 30 kadının ceplerinde koruma kararı varken katledildiğinden hiç bahsetmediniz. Hâlâ kral çıplak demeyecek miyiz Sayın Bakan? Hangi ülkenin adliyesinde Çağlayan Adliyesinde olduğu gibi avukatların dahi geçemediği, vatandaşın önünün barikatlarla kesildiği, adliye içerisinde barikatların, alt katında kalkanlı, maskeli ve çelik yelekli polislerin durduğu görülmüştür? Adliyenin içerisinde, hatta duruşma salonunda hâkimiyetin emniyet güçlerine bırakıldığı bir düzende adalet gerçekleşebilir mi? Hangi ülkenin emniyetinde Vatan Emniyetinde olduğu gibi bir ortam vardır?

Sayın Bakan, AKP iktidarında anayasasızlaşma sürecine geçiş yapılmıştır. AKP iktidarında Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları tanınmayarak, yüksek yargı kararları uygulanmayarak, yargı bağımsızlığına müdahale sistematik hâle getirilerek hukuk devleti ilkesi işlevsiz kılınmıştır. Nitekim, Hatay Milletvekili Sayın Can Atalay ve Sayın Tayfun Kahraman, haklarında verilmiş olan AYM kararlarına rağmen hâlâ cezaevindedirler. 12-19 Mart sürecinde yargının araçsallaştırılmasıyla siyasi rakiplerin tasfiyesine dönen bir sistem kurulmuştur. Soruşturma ve kovuşturma aşamalarında en temel hakları ihlal edilmiştir. Cumhurbaşkanı adayımız, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu'na, seçilmiş belediye başkanlarımıza ve bürokratlarımıza uygulanan zulüm hukukla açıklanamaz. Bugün iddianamenin kabulüyle gördük ki bu dosya siyasi iradenin beklentileri için kurgulanmış bir operasyon olup halkın iradesine ve hukuk devletine karşı açıkça yapılan bir saldırı niteliğindedir. Milletin oylarıyla göreve gelmiş belediye başkanlarımızın hukuki dayanaktan yoksun operasyonlarla, soruşturmalarda, kovuşturmalarda ve kararlarla etkisizleştirilmesi Anayasa'mızdaki hukuk devleti ilkesine, ceza sorumluluğunun şahsiliği kuralına açıkça aykırıdır. Meslektaşımız Mehmet Pehlivan'ın tutuklanması, savunmanın susturulması iradesinin sonucu olup asla kabul edilemez.

Sayın Bakan, CMK zorunlu müdafilik ücretlerinin eşit işe eşit...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Suiçmez.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Emre...

Buyurun lütfen.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; ben de hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, geçtiğimiz hafta Sayın Bakan, sizin oturduğunuz yerde Sayın Dışişleri Bakanı oturuyordu. Kendisine Avrupa Konseyinde Türkiye'nin durumunu -Türkiye'ye ihlal prosedürünün başlatılmış olduğunu- uygulanmayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını sorduğumuzda bize şöyle bir yanıt verdi: "Adalet Bakanı geldi mi buraya?" Bu ifadeyi tutanaklardan okuyorum. Gelmediğini, geleceğini söyledikten sonra bizler, "Adalet Bakanımızla konuştunuz mu?" diye tekrar sordu. Bunun üzerine -şu anda yanımda- Veli Bey de yine ön sırada bulunuyordu, kendisine "Adalet Bakanı yapmıyorsa onun yakasına yapışalım, siz görüşünüzü söyleyin." dedi ama Sayın Bakan görüşünü söylemedi. Konuşmanın devamında, süresinin sonuna doğru geliyordu, yine milletvekillerimiz uyardılar, İnan Akgün Alp Vekilimiz, Kars Milletvekilimiz "Niye uymuyorsunuz?" diye sorduğunda, Sayın Bakan tekrar "Adalet Bakanımız gelecek, Adalet Bakanımız geldiği zaman." dedi; yine tutanaklardan bunu okuyorum. Efendim, hoş geldiniz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Hoş bulduk.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Lütfen, bu konuda sizden bir açıklama bekliyoruz. Bakın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmaması konusu Türkiye açısından çok büyük bir problemdir. Buna "Efendim, biz kararların şu kadarını uygulamaktayız, yüzde 90'ını uyguluyoruz, 91'ini uyguluyoruz." diyemezsiniz efendim. Bakın, bu doğru değildir çünkü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gerek Demirtaş gerek Kavala kararları, bildiğiniz gibi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18'inci maddesinin ihlali anlamına gelen kararlardır. Şimdi, bunu niye söylüyorsunuz? Aslında, bildiğiniz gibi, burada üçlü bir ihlal vardır. Sayın Bakan, çok uzatmak istemiyorum ama öncelikle, bu tutuklamaların somut kanıtlara dayanmadığını ortaya koyan 5'inci madde ihlali vardır. Esas bizi ilgilendiren 18'inci madde ihlali ise bu tutuklamaların, cezaevinde tutma işleminin kanunlarda yazılı olan amaçlardan farklı amaçlarla gerçekleştirdiğini ortaya koyuyor. Yani mahkeme diyor ki: "Siz bu insanları tutuklama gerekçelerinizden farklı amaçlarla cezaevinde tutuyorsunuz." Sayın Demirtaş'la ilgili verdiği kararda, bir siyasi partiye siyaset yaptırmamak üzere, o dönemki HDP'ye siyaset yaptırmamak üzere Demirtaş'ın cezaevine konulduğu söyleniyor. Osman Kavala'yla ilgili de Türkiye'deki insan hakları alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarını, aktivistleri caydırmak, korkutmak amacıyla Osman Kavala'nın cezaevine konulduğu söyleniyor. Bu ihlalin ortadan kaldırılması için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği karar hemen salıverilme kararıdır; bakın, bunun altını çizmek istiyorum, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği karar hemen salıverilme kararıdır. Burada birçok defa söylendi; Anayasa'nın 90'ıncı maddesi, ayrıca CMK'nın 311'inci maddesi var. Burada, açıklıkla, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmesi'nin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin ve bu hükmün bu aykırılığa dayandığının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması yazıyor efendim, yeniden yargılamanın gerekçesi olarak 311'inci maddede.

Şimdi, bunların hepsi orta yerde dururken biz Dışişleri Bakanına soruyoruz, "Benden sonra Adalet Bakanına sorun." diyor. Birazdan Adalet Bakanımız, Sayın Bakan yanıt verecek ama efendim, lütfen, bu olayı "Biz mahkemenin şu kararlarını uyguladık." diye yanıtlamayınız. Bu kararlar 18'inci madde kapsamında ihlal kararlarıdır ve Avrupa Konseyinde -buna dikkatinizi çekmek istiyorum- yapılan tartışmalarda 18'inci madde ihlalinin Avrupa'da insan haklarını koruyan, garanti altına alan sistemin kalbine atılmış bir nükleer bomba olduğu değerlendirilme yapıyor; bu kadar büyük, önemli bir karar olduğu söyleniyor. Birçok defa verilen bir karar da değildir. Bakın, sözleşmenin yetmiş beş yıllık tarihi var, sadece birkaç defa verilmiştir 18'inci madde bakımından ihlal kararı. O nedenle, bu çok önemli bir olaydır. Bunun, bu olayın, hem Demirtaş'ın salıverilmemesi hem Kavala'nın salıverilmemesi olayının Türkiye'nin Avrupa Konseyinden çıkarılmasına kadar gidebilecek büyük bir olay olduğuna dikkatinizi çekmek istiyorum. Yıllar geçiyor efendim, bakın, yıllar geçiyor; Demirtaş dokuz yıldır cezaevinde, Kavala sekiz yıldır cezaevinde. Bu büyük ihlaller orta yerde dururken lütfen, ciddiyetsiz şekilde buna yanıtlar vermeyin. Sizden önceki burada oturan bakanlara da biz bu soruları sorduk ve biliyorsunuz ki ayrıca, Demirtaş kararında Adalet Bakanlığının yalan söylediği yani mahkemede, huzurda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde, Büyük Dairede yapılan duruşmada Adalet Bakanlığının yalan söylediği ifadesini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Demirtaş'ın ikinci kararında yazdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Bunların hepsi ortadayken sizden doyurucu, açıklayıcı yanıtlar bekliyoruz Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

Sayın Şahin, buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakanımız; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, ben siyasi mesajlardan ziyade yargı organının oluşturduğu kitlesel mağduriyetlerle ilgili bazı konulara kısa kısa değineceğim Sayın Bakanım.

Tabii, bir infaz düzenlemesi konuşuluyor. İnfaz hukukumuz bizim son dönemlerdeki eşitliğe aykırı bazı düzenlemeler nedeniyle, farklı farklı dönemlerdeki düzenlemeler nedeniyle maalesef yamalı bir bohçaya dönüşmüş durumda. Bu anlamda bizim adil, gerçekçi, uygulanabilir ve bir daha da değiştirilmeyecek şekilde kapsamlı bir infaz hukuku düzenlemesine ihtiyacımız var, bunu bu Meclisin yapması gerekir diye düşünüyorum. Bu mağduriyetin, bu sorunun oluşturduğu bir konu, hepimizin bildiği 31 Temmuz Covid düzenlemesi. Bu kanun Meclise geldiğinde biz ilgili arkadaşları uyarmıştık "Bu kanun yanlış çıkıyor." demiştik, "Hüküm tarihinin esas alınması yanlıştır, doğru olan suç tarihinin esas alınması." demiştik ve iki buçuk yıl geçti üzerinden arkadaşlar. Bugün geldiğimiz noktada bu düzeltilmeye çalışılıyor. Bizim sizlerden istirhamımız, bu sefer bu düzenleme geri çekilmesin ve bu eşitsizlik durumu ortadan kaldırılsın çünkü aynı suç, aynı ceza farklı infaz uygulaması olmaz. Bu, eşitliğe aykırıdır, bu durum düzeltilmelidir.

Bir diğer husus Sayın Bakanım, iktidarın da bu konuda daha önce vaadi olmuştu. Uzlaştırma kurumunun kapsamının genişletilmesi; hem yargı organının yükünü alması hem ceza infaz kurumlarının yükünü alması hem de toplumsal barışa katkı sağlaması açısından uzlaştırma kurumunun kapsamının genişletilmesi elzemdir, bu konuda bir çalışma yapılmalıdır.

Süresiz nafaka konusunu ben çok sık dile getiriyorum, bu konuda Meclise sunduğum bir kanun teklifi de var. Bu konu toplumsal hayatta önemli sorunlara sebep olmaktadır. Bu konuda Türk Medeni Kanunu'nun 175'inci maddesindeki "süresiz" ibaresinin kaldırılması gerekmektedir ve burada nafakanın süresinin tarafların çalışabilir olup olmaması, evlilik süresi, çocuk sayısı gibi -başka kriterler de olabilir- bu tür kriterlere göre hâkim tarafından belirlenmesi gerekir, bu konuda da yasal bir düzenleme yapılması gerekir.

KHK mağduriyeti Türkiye'nin önemli bir sosyal yarasıdır. Bu konuyu çok sık dile getirdik ve rahat bir şekilde dile getiriyoruz. Tabii, 15 Temmuz Türkiye'nin bir gerçeğidir ancak 15 Temmuz sonrasında da KHK mağduriyeti büyük bir sosyal yaraya dönüşmüştür. Bu konu, adalet temelinde suçlu ile suçsuzun ayrılması ilkesi çerçevesinde düzeltilmek zorundadır, burada devlet vatandaşıyla kucaklaşmak zorundadır.

Yine, karşılıksız çek konusunda burada da bir düzenlemeye gidilmesi gerekiyor. Bir taraftan alacaklı, bir taraftan borçlu, piyasalar ciddi anlamda mağduriyetler yaşıyor. Burada ekonomik işleme ekonomik tedbirlerin, ekonomik yaptırımların uygulanacağı bir düzenlemeyi de bu Meclis çıkarmalıdır diye düşünüyorum.

Benim hep vurguladığım, kamuda mülakatların kaldırılması gerekliliğini de buradan bir kere daha ifade etmek isterim.

Yine, belediye şirket işçileri gibi, korucular gibi alanlarda, buradaki alanların özlük haklarının iyileştirilmesi de önemli bir başlıktır.

Son olarak, yargı camiasında bu sorunu birçok arkadaşımız da dile getirdi, uzayan davalar sorunu en önemli konularımızdan biri. Bizim burada belli çıkış yolları bulmamız gerekiyor. Bununla ilgili mesela, boşanma davaları üç-dört senede bitmiyor, istinaf, temyiz bozulup geri gelirse -Sayın Bakanım, siz de avukatlık yaptınız- yedi-sekiz yıl süren boşanma davaları var. Ya, bu, ciddi anlamda sosyal hayatın önemli bir sorunu. Elbette ki bizim için aslolan evlilikler ancak hayatın çekilmez olması durumunda boşanma da hayatın bir gerçeğidir. Ben yedi-sekiz ay önce Meclise bir kanun teklifi sunmuştum, sizlerle de paylaşmıştım. Boşanma davalarının boşanma kısmı ile ferilerinin, maddi yönlerinin birbirinden ayrılması yani boşanmanın gerçekleşmesi ferileri açısından tefrik edilerek davanın devam ettirilmesi yönünde bir düzenleme yapılabilir. Bunu da buradan paylaşmak istiyorum.

Ben 2026 Adalet Bakanlığı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

On beş dakika soru kısmına geçiyorum.

Öncelik sırasına göre milletvekillerimize söz vereceğim.

Değerli milletvekilleri, Adalet Bakanımıza çok yoğun bir ilgi gözüküyor şu an ekranımızda. Dolayısıyla sizden istirhamım, Sayın Bakanı selamlama, teşekkür ve yorum kısımlarını dışarıda bırakıp doğrudan soruları sormanız. Mikrofonun alınmasından sonra dün akşamki krizi yaşıyoruz, diğer milletvekillerine zaman kalmıyor, bu da olmuyor; bırakalım bütün milletvekilleri sorularını sorsunlar.

Evet, Sayın Gülsoy, buyurun.

Otuz saniye...

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Bakanım, deprem bölgesi Osmaniye'mize büyük yatırımlar yaptınız, teşekkür ediyorum.

Sormak istediğim soru: Osmaniye Adalet Sarayımızın temelini ne zaman atacağız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erkan...

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Bakanım, Yargı Reformu Strateji Belgemizde ceza adalet sisteminin etkinliğin artırılmasına yönelik önemli hedefler ortaya koyduk. Bu çerçevede, önümüzdeki dönemde hayata geçirmeyi planladığınız yeni çalışma ve düzenlemeler nelerdir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kocacık...

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, özel hukuk ihtilaflarının adalet ve hakkaniyete uygun biçimde çözülmesi, yargılama süreçlerinin teknolojik imkânlarla sadeleştirilmesi, davaların makul sürede sonuçlandırılması ve önleyici hukuk uygulamalarının güçlendirilmesi alanlarında Bakanlığınızın yürüttüğü çalışmalar nelerdir?

Ayrıca, avukatlarımızın bilgi ve belge toplamada karşılaştıkları sorunların giderilmesi konusunda ne tür adımlar atılmaktadır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş Taş...

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Bakanım, şu yeni anayasa yapma isteğinden sık sık bahsediyorsunuz. Bu anayasayı, sonuçta biz beş senelik seçilmiş vekilleriz, neden bu anayasayı halka götürüp yapma yolu hiç konuşulmuyor da "İlla Mecliste yapılsın." diye ısrar ediliyor? Anayasa bir devletin ana temelidir, yıllarca sürdüreceği bir kitabıdır; bunun beş yıl geçici süreyle burada duran vekiller tarafından yapılması ne kadar doğrudur?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt...

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Bakanım, Adıyaman'ımızın her derdiyle ilgilendiniz. Besni, Adıyaman adliye binalarını açtık, Adıyaman Tarım Mükemmeliyet Merkezi'ni açtık, iş yurtları bölge ekonomimize büyük katkı verecek.

Deprem nedeniyle diğer illere sevki yapılan Adıyaman Cezaevi hükümlerinin tekrar Adıyaman'a getirilmesi, cezaevi personelinin Adıyaman'a getirmesiyle ilgili ne gibi çalışmalar yapılıyor?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mantıklı.

RESUL KURT (Adıyaman) - Yargıdaki iş yükünün azaltılması, kadro kapasitesinin güçlendirilmesi ve yargılamaların kalitesinin artırılması amacıyla ne gibi çalışmalar var?

Ara buluculuk sisteminden beklenen faydayı sağladık mı?

2002'den bugüne adliye ve personel sayılarımızda nasıl bir artış oldu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Bakanım, Konya'mızda birçok yeni adliye yaptınız, yapılmakta olanlar var, bizzat gelip temellerini attınız. Son birkaç aydır yapılmakta olanların ödenek noktasında sıkıntı yaşadıklarını öğreniyoruz. Karşılıkları olduğu hâlde, belki hazineye takılıyor, bu konuda takibinizi rica ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Emre...

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO) raporları, beşinci tur raporları bütün ülkeler için çıktı. Türkiye raporu hâlâ gizli olarak görülüyor, beşinci tur raporu hâlâ yayımlanmadı. Bu gecikmenin sebebi nedir? Ayrıca, dördüncü tur raporlarıyla ilgili haziran ayında sizin de GRECO heyetiyle yaptığınız görüşmede dördüncü tur kapsamında Türkiye'yle ilgili 22 tavsiyenin olduğu ama sadece 3 tanesinin yerine getirildiği, Meclisle ilgili 7 tavsiyenin ise hiçbirinin tamamen yerine getirilmediği söyleniyor. Bu durumun sebebi nedir?

Yolsuzlukla mücadele bakımından gerekli adımlar niye atılmıyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Genç...

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Bakan, seçim bölgem Kayseri'de bir çocuk adalet merkezi kurulması gerekliliği uzun süredir dile getiriliyor. 2026 bütçesi kapsamında Kayseri'de bir çocuk adalet merkezi kurulması yönünde bir planlama yapılmış mıdır?

Yine, seçim bölgem Kayseri'de özellikle ilçe adliyelerin fiziki şartları oldukça yetersizdir. Kayseri'de ilçe adliye binalarına ilişkin Bakanlığınızın 2026 yatırım programında bir planlama veya ödenek ayırımı var mıdır?

CMK görevlendirmelerinde genç avukatların gelirini doğrudan etkileyen ödemelerin gecikmesi artık kronik bir sorun hâline geldi. 2026 yılında CMK ücretlerinin düzenli ve öngörülebilir bir takvimle ödenmesi için Bakanlığınızın belirlediği somut bir ödeme planı veya uygulama takvimi var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Gökçen...

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının bugün birkaç açıklaması oldu aslında Birleşik Arap Emirlikleri'nin istihbarat servisinin Türkiye'de yürüttüğü faaliyetlerle ilgili. Sonra sildiler bu açıklamayı, sonra tekrar bir açıklama yaptılar. Bu konuya bir açıklık getirebilir misiniz?

İkincisi, infazda eşitlikle ilgili beklentilere dair bir etki analizi tamamlanacağı söylenmişti. Etki analizi tamamlandı mı, bu durum nedir; bu konuyla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Ve üçüncüsü, beyaz Toroslar...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Neyin etki analiziydi?

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Efendim?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Neyle ilgili etki analiziydi?

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - İnfazla ilgili. İnfazla ilgili bir etki analizinden bahsedilmişti, "Bu yapıldı mı?" diye sordum.

Ve son olarak, beyaz Toroslarla ilgili çok konuşuldu ama ben başka bir açıdan bir soru sormak istiyorum: Birleşmiş Milletlerin Herkesin Zorla Kaybedilmeye Karşı Korunmasına Dair Sözleşmesi var -uluslararası sözleşme- buna taraf olmayı düşünür müsünüz? Bu beyaz Toros hatırasına karşı iyi bir mesaj olmaz mıydı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bekleyen milletvekillerimiz var. Sayın Tanal'ın ışığı yanıp sönüyor ancak alan bırakmıyor ki mikrofonu Sayın Tanal, ben ne yapabilirim? Dolayısıyla, lütfen otuz saniye kuralına dikkat edelim ki diğer milletvekillerine süre kalsın.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Anayasa Mahkemesinin mahkûm olunan tazminatlar için sorumlu kamu görevlilerine rücu edilmesi yönünde Bakanlığınız bugüne kadar kaç işlem tesis etmiştir?

Son on yılda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kaynaklı tazminatların toplam maliyeti nedir, bu tazminatların kaçısı ilgili kamu görevlilerine rücu edilmiştir?

Soru üç, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve Anayasa Mahkemesi kararlarıyla hak ihlali yaratan hâkim, savcı veya diğer kamu görevlileri hakkında idari soruşturma açılmamasının gerekçesi nedir?

Soru dört, hukuka aykırı işlem yapan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aslan...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Antalya S Tipinde bulunan Abbas Kaya, biliyorsunuz ki TCK 226 ve 7 iptal edildi, 9 Temmuzda yürürlüğe girdi ancak Abbas Kaya bu maddeden hükümlü olmasına rağmen dört aydır yerel mahkeme Yargıtaya, Yargıtay yerel mahkemeye, bir ihmalle hâlâ tutukluluğu devam ediyor. Bu konuyu size bildirmemize rağmen herhangi bir yol alındı mı? İhmalde bulunan hâkim ve savcılarla ilgili bir işlem yapıldı mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanrıkkulu...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Bakanım, Diyarbakır'da yargı hizmetleri 7 ayrı binada, bazıları da kiralık olmak üzere hizmet vermektedir. Diyarbakır'daki dava yoğunluğu da dikkate alınarak yeni adliye binası konusunda ne düşünüyorsunuz? Arsa tahsis yapılmış durumda, Bakanlığa ait arsa var, neden proje konusunda ve ihale konusunda herhangi bir işlem yapmıyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Suiçmez...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Akçaabat ve Araklı ilçe adliye hizmet binaları açıldı, Of ilçemiz adliyesinde de inşaata başlandı bu 3 yatırım için Sayın Bakanım size ve tüm teşkilata teşekkür ediyorum. Vakıfıkebir ilçe adliye binasının yapımı için yer tahsis yapıldı, umarız 2026'da ihaleye çıkar. Trabzon Bölge Adliye Mahkemesinin de yeni bir yere taşınması gerekiyor. İhtiyacımızın değerlendirilmesi talebimiz vardır.

25 Kasım nedeniyle bu akşam sokaklarda olan tüm kadınlara selam olsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Bakan, Aziz İhsan Aktaş iddianamesinde savcının silmeyi unuttuğu Aydın ilinde yürütülen soruşturmalardan bahsediliyor. Aziz İhsan Aktaş'a en çok ihale veren Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu ve bürokratlar hakkında soruşturma açacak mısınız? Özellikle alt ve üst yapı işleri kapsamında Özlem Çerçioğlu tarafından Aktaş'a verilen milyonlarca liralık ihaleler hakkında inceleme başlatacak mısınız? Yoksa AKP'ye katılınca Özlem Çerçioğlu'nun dosyaları bir bir kapatılacak mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Ejder Açıkkapı...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Bakanım, Elâzığ Adliyesinin mevcut hizmet binası artan yoğunluğu, personel kapasitesi, dosya yükü ek adliye binası ihtiyacı doğurmuştur. Elâzığ Adliyesi için planlanan ek bina yatırımının mevcut durumu nedir? Ek bina için ödenek tahsisi, yer tespiti veya proje hazırlık süreçleri başlatılmış mıdır, bu konuda bilgi alabilir miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, milletvekillerimizin soruları karşılanmıştır.

Şimdi, Sayın Bakana bugünkü görüş, eleştiri ve sorular için cevap hakkını kullanması için otuz dakika süre veriyorum.

(Uğultular)

Değerli milletvekilleri, bir uğultu söz konusu, herhâlde sorduğumuz soruların cevabını biz biliyoruz benim anladığım. Dolayısıyla, sükûneti tesis edersek Sayın Bakanı dinleyelim.

Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli milletvekillerimiz; tekrar hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Tabii, çok sayıda milletvekilimiz sabahdan bu yana görüşlerini ifade ettiler, sorularıyla toplantıya değer katkılar ve çok istifade ettiğimizi öncelikle ifade etmek istiyorum. Tabii, 50'den fazla milletvekilimiz burada söz aldı, sorularla beraber baktığımız zaman 70-80'i buluyor. Tabii, yarım saatlik bir süre buna yetmeyecektir ama cevaplayamadıklarımı da yazılı olarak sizlere aktarmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Biz yazılı kabul ederiz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Öncelikle soru önergelerine yeterince cevap verilmediği yönünde bazı rakamlar verilerek eleştirilerde bulunuldu; tabii, o rakamlar doğru rakamlar değil. Ben on altı yıl boyunca Parlamentoda milletvekilliği yapmış bir arkadaşınızım dolayısıyla Meclisin denetim araçlarından biri olan soru önergelerinin önemini çok iyi idrak eden, bilen birisiyim; mümkün mertebe sorulara geciktirmeden cevap vermeye çalışıyoruz yazılı soru önergelerine. Şu ana kadar Bakanlığımızca 3.123 soru önergesine cevap verildi. Tabii, süresi içerisinde, on beş gün içerisinde verilen cevap sayısı 470 ama toplamda verilen cevap 3.123 yani bu, bakanlıklar arasında en yüksek oran ve en yüksek sayı. Dolayısıyla, tabii, cevap verirken de bir geçiştirme yapmıyoruz, kurumlardan, yargı teşkilatlarımızdan bilgiler alıyoruz ve o bilgilerin gelmesinde on beş günlük süre yeterli olmayabiliyor, o nedenle verdiğimiz cevap 3.123. Tabii, şu anda bekleyen cevaplar var, bunları da mümkün mertebe hızlı bir şekilde sizlere ulaştırmaya çalışacağız.

Covid düzenlemesi çok gündeme getirildi. Bazı milletvekillerimizin özellikle bu konunun neden hayata geçirilemediği yönünde eleştirileri oldu. Tabii, Covid'le ilgili düzenlemeden, 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla cezaevlerinde bulunanlar yararlanmıştı. Tabii, suç tarihi bakımından 31 Temmuz 2023 öncesi suç işleyen, daha sonra suç işleyip de davası daha hızlı bir şekilde sonuçlanıp cezaevinde bulunanlar yararlanmıştı ama davası sonuçlanmayanlar, cezaevinde bulunamayanlar yararlanamamıştı. Tabii, bu konuda eşitlik ilkesi bakımından birtakım eleştiriler var, serzenişler var, bu yönde talepler de size yoğun bir şekilde geliyor, bize de geliyor bu konuyu değerlendirmek gerekir.

Bunun etki analizinin yapılmasıyla ilgili olarak Grup Başkanımız da kamuoyuna bir açıklama yaptı. Etki analizini yaparak bu konuda, özellikle taleplerin değerlendirilmesi hususunda takdir Meclisin, milletvekillerimizin, bu konuda takdir neyse biz yürütme olarak ona uyarız.

Tabii, bugün Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Günü. Çok sayıda milletvekilimizin kadına karşı şiddetle ilgili mücadelede özellikle iktidarımızın bu konuda cezasızlık politikası izlediği yönünde birtakım eleştirileri oldu. Bunu kabul etmemiz mümkün değil, kadına yönelik şiddet konusunda biz de hassasız, bir tek kadınının bile şiddete maruz kalması hepimizi derinden yaralar. O nedenle, bu konuda hep birlikte mücadele etmemiz lazım. Kadınlarla ilgili olarak gerek kadın haklarının güçlendirilmesi, kadınların şiddetten korunmasıyla ilgili çok sayıda anayasal ya da yasal ya da uygulamaya yönelik düzenlemeler yapıldı. Başta Anayasa'mızda kadınlarımıza yönelik pozitif ayrımcılık düzenlemeleri başta olmak üzere, aile mahkemelerinin kurulması, yine Bakanlığımız bünyesinde Adli Destek Hizmetleri Müdürlüğü bünyesinde Kadın Hizmetleri Daire Başkanlığının hayata geçirilmesi ve kadına yönelik şiddetle ilgili soruşturmanın etkin yürütülebilmesi için savcılıklarda özel soruşturma büroları ve tedbir mahkemelerinin kurulmasını sağladık.

Tabii, Meclisimizin özellikle Türk Ceza Kanunu'nda yaptığı bu yönde değişiklikler oldu, cezaların daha etkili olabilmesi, caydırıcı olabilmesi bakımından. Kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçları için cezayı artırıcı nedenlerin kadına karşı işlenmesi durumunda cezada ağırlaştırıcı neden olarak kabul edildi. Yine, kadına karşı işlenen kasten yaralama suçlarında kuvvetli suç şüphesinin varlığı hâlinde tutuklama nedeni varsayıldı. Israrlı takip eylemi sürekli gündemdedi, müstakil bir suç hâline getirildi. Yine "İyi hâl indirimi" dediğimiz, salt kravat indirimi, giyim kuşamından dolayı adliyelerde yapılan, mahkemelerde yapılan indirimlerin sadece indirim almaya yönelik bir tutum nedeniyle iyi hâlden yararlanamayacağı yönünde bir düzenleme yapıldı. Suç mağduru kadınların talepleri hâlinde ücretsiz avukat görevlendirmeleri yapıldı. Buna benzer, adliyelerimizdeki kadınlara yönelik, çocuklara yönelik adli görüşme odaları, Adli Destek Hizmetleri Müdürlüğümüzün bu yöndeki çalışmaları, Adalet Akademimizin aile hukukundan kaynaklanan davalar bakımından özellikle 6284 sayılı Kanun'un uygulamalarındaki sorunların giderilmesine yönelik eğitimleri oldu hâkimlerimize. Tabii, bu gece Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Beşinci Eylem Planı yayımlandı

Sayın Cumhurbaşkanı kararıyla ve bu eylem planı çerçevesi içerisinde de kadına yönelik şiddetle mücadelemizi kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz.

Çocuk yargılamaları çok gündeme getirildi Sayın Bülbul, Sayın Taytak ve bazı milletvekillerimiz tarafından. Özellikle bu konu da çok önemli, çocuklar bizim geleceğimiz, onları onarıcı adalet anlayışı içerisinde, çocuğun üstün yararını gözeterek, gerek suç mağdurları bakımından gerekse suça sürüklenen çocuklar bakımından onların adli süreçlerden örselenmeden yararlanabilmeleriyle ilgili çok önemli düzenlemeler yapıldı. Özellikle 2005 yılında Çocuk Koruma Kanunu'nun çıkarılmasıyla beraber bu konuda alınacak tedbir kararları yasal mevzuata kavuşturuldu. Çocuk adalet merkezleri önemseydiğimiz bir konu -Kayseri'de de inşallah planlıyoruz; Bursa'da, Erzurum'da, Eskişehir'de açılışlarını gerçekleştirdik- adliyelerden ayrı, çocukların büyüklerden ayrı yerlerde yargılanabilmeleriyle ilgili; şimdi İzmir'de de son hazırlıklarımızı devam ettiriyoruz. Özellikle büyükşehirlerimizde kısa süre içerisinde çocuk adalet merkezlerini faaliyete geçirmek istiyoruz.

Çocuk izlem merkezleri önem verdiğimiz bir konu. Suç mağduru çocukların ifadelerinin alındığı, muayenelerinin yapıldığı, onların mağdur olmadan, özellikle adli süreçlerde örselenmeden... Bunların bütün illerde yaygınlaştırılmasını sağladık, birkaç ilimizde yok henüz, onları da inşallah yakın zamanda tamamlayacağız.

Çocuk teslim merkezleri gibi çocuklara yönelik birçok iyileştirici düzenlemeyi hayata geçirdik. Çocuklar için ne yapsak azdır ama son zamanlarda, özellikle kamuoyunda bazı suça sürüklenen çocuklar ve bazı olaylar bakımından... İşte, İstanbul'daki Minguzzi cinayeti hepimizi derinden yaraladı. Bu anlamda, bazı yasal düzenlemeler yapılabilir mi, caydırıcılık anlamında yeni düzenleme ihtiyacı var mıdır diye kamuoyunda çok tartışmalar yapıldı. Tabii, suça sürüklenen çocukların hangi cezaya, nasıl çarptırılacağı Türk Ceza Kanunu'muzun 31'inci maddesinde düzenlenmiş. 0-12 yaş grubu ceza almıyor, başka tedbirler uygulanıyor; 12-15 yaşta 1/2 indirim yapılıyor, yetişkinlere göre; 15-18 yaşta da 1/3 indirim oluyor. Burada, tabii, bu yasal düzenlemede caydırıcılık bakımından ama suça sürüklenen çocukların özellikle ceza adaleti sistemi bakımından değerlendirme yapmak, kapsamlı bir değerlendirme yapmak lazım. Çünkü öncelikle, bizim dikkate almamız gereken, suça sürüklenen nedenleri ortadan kaldırmak. Dolayısıyla asıl suçlu olan suça sürüklenen nedenlerdir, bu nedenleri ortadan kaldırmaya çalışmak lazım. Bu konuda Meclis Araştırması Komisyonu kuruldu, bu Komisyon çok önemli bir çalışma sergileyecek ve suça sürükleyen nedenlerin araştırılması ve bu konuda mevzuatta yapılması gereken ya da uygulamalarda yapılması gereken hususlarla ilgili o Komisyonun raporunu takip edeceğiz; o görüşmelere de inşallah bizler katkı sağlamaya çalışacağız.

Sayın Başkanım, adliyelerle ilgili çok sayıda talep var. Tabii, yatırım programlarımız... Biz milletvekillerimize bire birde de anlatıyoruz, Kocaeli Adliyesi öncelik verdiğimiz adliyelerden bir tanesi, çok ihtiyaç. Bunun yanı sıra Osmaniye Adliyesinin temelini atacağız, ihalesini yaptık. Yine, birçok ilimizde -açış konuşmasında da bahsettiğim- yatırım programı çerçevesinde... Etüt projeye aldıklarımız var, Diyarbakır'ı etüt projeye teklif ediyoruz. Birçok adliye, burada belki birçoğunu sayamayacağımız...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Etüt proje ne oluyor Sayın Bakanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Proje çizimi, proje ihalesi.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Önce etüt proje kapsamına alınıyor, projesi çiziliyor, sonrasında da yapım ihalesine geçiyoruz. Diyarbakır'ın bir ihtiyacı var, bunu biliyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakanım, bizimkiler müteahhitlikten, ihaleden filan anlamazlar, kusura bakmayın!

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Diyarbakır benim çocukluğumun geçtiği yer, Diyarbakır benim memleketim sayılır.

Diyarbakır'a bölge idare mahkemesi de kurduk, aynı şekilde Antalya'ya ve Kayseri'ye de bölge idare mahkemesi kurduk.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Temel ne zaman atılacak?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Temel etüt projesi tamamlandıktan sonra yapım programına alınacak ve ondan sonra çalışmaları takip edeceğiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar -tabii, vaktim kısıtlı- burada özellikle Türkiye'nin Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde çok gerilerde olduğu yönünde çok sayıda milletvekilimiz görüş beyan ettiler. Tabii "Dünya Adalet Projesi" dediğimiz proje kapsamında kâr amacı gütmeyen bir kuruluş, bir dernek vasıtasıyla yapılan bir sıralama söz konusu. Amerika Birleşik Devletleri eski Barolar Birliği Başkanının kurduğu bir dernek ve bu dernek her yıl Dünya Hukukun Üstünlüğü Endeksi sıralamasını yapıyor. Tabii, sıralamada Türkiye'yi 118'inci sırada gösterdiler bu sene itibarıyla. Tabii, listeye baktığımız zaman, Türkiye'nin üstünde olup demokrasisi olmayan, serbest seçimlerin olmadığı, Türkiye'yle kıyaslanamayacak...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Bakanım, bir yıl önce de aynı sözlerle cevap vermiştiniz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bir yıl önce de aynı şeyi gündeme... Siz de aynı şeyi gündeme getiriyorsunuz, siz yine gündeme getirdiniz, bir yıl önce de aynı şeyi gündeme getirdiniz.

Şimdi, siz endeksin sadece kapak kısmına bakıyorsunuz. Bakın, o endekste çok çelişkiler var yani o endeksin internet sayfasını şöyle bir karıştırırsanız çelişkileri yakalarsınız. Objektif kriterlere dayanmıyor yani Türkiye gerçeklerini göz ardı eden, halk anketlerini göz ardı eden; sadece belli uzmanlardan oluşan, belli ideolojiye sahip kişilerden alınan görüşler doğrultusunda bir sıralama yapılıyor ama o sıralamalar yapılırken...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Bakanım, yaşıyoruz, sokakta yaşıyoruz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Süleyman Bey, bakın, dinleyin, önünüzde internet, girdiğiniz zaman, ayrıntısına baktığınız zaman orada genel nüfus anketi sonuçlarına bakıldığında endeksteki sıralamamızın vatandaşlarımızın genel görüşünü yansıtmadığı açıkça gösteriliyor. Bu anket sonuçlarına göre -yine bu endekste, anket yayınlanmış- yargılama sonunda elde ettiği sonuçtan bağımsız olarak yargılama sürecinin adil işlediğine inanan vatandaşlarımızın oranı ülkemizde "Yüzde 59." diyor bu anket, yüzde 59; işte şu sayfa, bu sayfayı açarsanız burada "Adil yargılama, yargıya güven, süreç memnuniyeti, halk anketi yüzde 59." diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Türkiye mi o Sayın Bakan?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Evet, Türkiye.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Emin misiniz?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - "Yüzde 59." diyor ama bu oran endekste 2'nci sırada gösterilen Norveç'i yüzde 36 gösteriyor ama endekste 2'nci sırada.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - İyi yalan söyleyemiyormuş Norveçliler. Norveç Hükûmeti iyi yalan söyleyemiyormuş, kandıramıyormuş.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - İsveç 4'üncü sırada endekste, yüzde 52 gösteriyor; 12'nci sırada Avusturya, yüzde 52 gösteriyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, biz bunlara inanırız da inşallah siz inanmazsınız.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - 34'üncü sırada İtalya, yüzde 48 gösteriyor. Yine aynı endekste, burada bu sayfada var...

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, bu araştırmayı yapanlar metodolojisini sizden iyi biliyorlardır, herhâlde uzmanlar, çalışan insanlar sizden iyi biliyorlardır.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ama işte metodoloji, sayfalar arasında çelişki var.

Şimdi, bakın, yargılama süreci sonunda adil bir sonuca ulaşacağına inanan vatandaşlarımızın oranı burada "Yüzde 61." diyor, işte yüzde 61, aynı sayfa. Ama aynı endekste 2'nci sırada olan Norveç yüzde 64, 4'üncü sırada olan İsveç yüzde 57, 12'nci sırada yer alan Avusturya yüzde 60, 34'üncü sırada yer alan İtalya yüzde 57. Yargılama sürecinden, yargıdan aldığı hizmetten memnun olduğunu ifade eden vatandaşlarımızı yüzde 74 gösteriyor bu listede ama endekste 2'nci sırada yer alan Norveç yüzde 61. Şimdi, halk anketlerine bakıyoruz, memnuniyet oranları farklı, listedeki sıralamamız farklı. Şimdi, ben bu ülkeleri okumuyorum yani bu ülkeler ile Türkiye'yi kıyaslayamazsınız, burada benim isimlerini okumama hiç gerek yok; Afrika ülkeleri var, üçüncü dünya ülkeleri var; seçimlerin olmadığı, demokrasinin olmadığı... Yargılamaların orada nasıl yapıldığını, hukuk sisteminin nasıl işlediğini bildiğimiz ülkeleri Türkiye'nin üzerinde göstermek çok büyük haksızlık. Bu, yargı mensuplarımıza da haksızlık, bütün yargı teşkilatına yani ilk derecesinden yüksek yargısına hepsine haksızlık.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Hangi demokrasi endeksinde Türkiye'nin durumu iyi ki yani demokrasi, hukuk...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Şimdi yani Basın Özgürlüğü Endeksi'nde de İsrail'in gerisindeyiz Yunus Bey. Basın Özgürlüğü Endeksi'nde İsrail'in altında gösteriliyor Türkiye. Doğru mu bu sizce doğru mu, doğru mu?

YUNUS EMRE (İstanbul) - Bakın yani Türkiye'yi diğer ülkelerle karşılaştırsak başka bir noktaya geliriz, başka bir noktaya geliriz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Basın özgürlüğü; İsrail'de gazetecinin yaşam hakkı yok ki. Yani son iki yılda 250'den fazla gazeteciyi öldüren bir İsrail var. Nasıl basın özgürlüğünde Türkiye'nin üstünde olabilir? Yani bu endeksler, maalesef belli çevrelerce özellikle Türkiye aleyhinde propaganda yapmaya yönelik yapılan listeler. Tabii, biz burada bu endeksle...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Biz de basın kalmadığı için vatanın özgürlüğü de yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Espri yapıyor Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - "Basın kalmadı da..." Sabahtan beri gazete gösteriyorlar. Dolayısıyla burada endeksin içindeki çelişkileri ben size anlatmaya çalıştım.

Süleyman Bey, geçen sene bu çelişkileri anlatmamıştım, bu sene siz gündeme getirdiniz.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Fatih Altaylı cezaevinde, Merdan Yanardağ cezaevinde.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yani baktığınız zaman endeks kendi içinde çelişkilerle dolu dolayısıyla... Bir de bağışçılara baktım yani bu endeksi yapan dernek bağışlarla yürüyor, Bağış yapanların da en üst sıralarda olduğunu görüyoruz.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Efendim, OECD bu endeksi kullanıyor.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yani hukuk olmasa bile bağış yapmış en üstte çıkmış; 30'larda 40'larda, 60'larda.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu konuda etki analizi yapıp size sunacağım Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ya, o ülkelerin adalet bakanlarıyla görüşüyoruz. "Bunu nasıl yapıyorsunuz? Şunu nasıl yapıyorsunuz?" Dijitalleşmede, diğer alanlarda, ceza adaletinde gelip bizden eğitim alan, Adalet Akademisine gelen ülkeler var. Yani ama nasıl olur 30'larda 40'larda? Şimdi bağış listesinde en önde olanların listede de en yukarılarda olduğunu görüyoruz ama bizim bütçemizde bununla ilgili bir bağış hâlâ konulmadı, önümüzdeki sene için ne yapacağız bilemiyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - OECD'nin Yargıya Güven Endeksi de mi öyle Sayın Bakanım?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Şimdi, değerli milletvekilleri, diğer sorulara da hızlı hızlı...

Tabii, Sayın Türkoğlu "Kira uyuşmazlıklarında hakem heyeti olamaz mı?" diyor. Tabii, 1 Eylül 2023 tarihinden itibaren kira uyuşmazlıklarında da dava şartı ara buluculuğunu biz sistemimize dâhil ettik ve başarılı da gitti, özellikle kira uyuşmazlıkları konusunda çok tartışmalar vardı. Bu konuda özellikle 144.695 dosyada uzlaşma sağlandı yani 289.390 kiracı ve kiralayan adliyeye gitmeden bu sayede barışmış oldu. Yani kiranın yanı sıra diğer uyuşmazlıklarda da dava şartı ara buluculuk kapsamında.

Ara buluculukla ilgili soru da vardı. Burada özellikle alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini biz daha da geliştirmek istiyoruz, ara buluculuğu teşvik etmek istiyoruz. Bu, toplumsal barışa hizmet eden bir durumdur diyoruz ve dolayısıyla şu ana kadar 2013'ten bu yana yaklaşık 8 milyon civarında dosya ara bulucunun önüne gitti, 4,5 milyonu aşan, 5 milyona yakın anlaşmayla sonuçlandı. Yani bu, yüzlerce mahkemenin vereceği karara isabet eden bir durum. Dolayısıyla hem hızlı sonuca ulaşmayı hem vatandaşlarımızın barışarak, tokalaşarak haklarına kavuşmasını önemsiyoruz. Yargı paketlerimizde de -taslaklarımızda sizlere arz edeceğimiz- özellikle ara buluculuğu daha etkin hâle getirebilmek için hukuk yargılamalarında bu konuda bazı düzenleme taslaklarımız da olacak.

Tabii, çok sayıda milletvekilimiz, özellikle cezaevlerindeki izleme ve idare ve gözlem kurulu değerlendirme sistemiyle ilgili eleştirilerde bulundular. Sayın Uysal, Sayın Uçar, Sayın İdris Şahin, Sayın Saruhan Oluç, Sayın İnan Akgün Alp, Sayın Aliye Coşar ve çok sayıda milletvekilimiz özellikle hem hasta hükümlüler bakımından hem de cezaevlerinde iyi hâl değerlendirmeleri bakımından birtakım eleştirilerde bulundular. Tabii, burada, özellikle iyi hâl değerlendirmesi hususu idare ve gözlem kurullarının 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 89'uncu maddesi çerçevesinde gerçekleşiyor. Yine, yönetmeliğin 22'nci maddesi kapsamında bu çalışmalar gerçekleşiyor. Dolayısıyla burada özellikle iyi hâl değerlendirmesinin sistemini ve öz ü itibarıyla neyi ihtiva

ettiğini zaten benim size anlatmama gerek yok. Bu konuda hepimiz... Burada çok sayıda hukukçumuz, avukatlarımız var. Özellikle altı ayda bir idare ve gözlem kurulu kararları değerlendiriliyor. Tabii, bu iyi hâl değerlendirmesi eğer... Neticede bir idari karar bu. Bu karar infaz hâkimliğinin denetimine tabi ve yine, infaz hâkimliğinin denetimine itiraz da ağır ceza mahkemesine götürülebilir. Burada özellikle ağır ceza mahkemesi de reddetmişse yine kanun yolu bitmiş değil. Yani eğer gerçekten bu noktada bir mağduriyet söz konusu ise yani burada kişinin iyi hâl değerlendirmesiyle ilgili... Evet, uzmanlardan oluşuyor; burada psikologlar var, psikiyatristler var, eğitimciler var, sosyal çalışmacılar var, cezaevi görevlileri var. Bu idari kurulun yanlış bir değerlendirmesi elbette ki olabilir, hata da olabilir, bu konudaki itiraz süreçlerini takip etmek gerekir. Bu anlamda bariz hukuka aykırılıklar söz konusu olduğunda kanun yararına bozmaya da özellikle infaz hâkimliğinin ağır ceza mahkemesinde ret kararı olmuşsa temyiz edilmeden kesinleşen bir karardır, bu konudaki başvurular da yapılabilir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Bakan, sizin "altı ay" dediğinize "ara dönem değerlendirme raporu" diyorlar. Bir gün arayla "iyi hâlli" deniliyor, 65 puan alıyor, bir sonraki gün kurula gidiyor, kurultan ret yiyor. Bakın, bir gün arayla. Ara dönem puanı çok yüksek ama kurultadaki değerlendirme pişmanlık değerlendirmesi üzerine politik sorularla, bir gün arayla "iyi hâlli değil." deniliyor. Bu çelişkileri çok fazla önergeyle de sunduk, İYUK başvurularıyla da sunduk, "Kurullarla ilgili yeni bir değerlendirme yapılsın." dedik ama çok memnun bir hâl var Bakanlıkta.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yani bu konudaki mağduriyetleri hep beraber giderebiliriz. Yani burada özellikle...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Selçuk Kozağaçalı, Selçuk Mızraklı... Hepinizin bildiği, burada milletvekilliği yapmış şahsiyet Selçuk Mızraklı, Belediye Başkanlığı yapmış, Operatör Doktor.. Sonuçta başka, psikolog falan diyor ki: "Pişman değil." Bunu nereye sığdıracaksınız? Bunların izahını bize bir söyleyin yani gerçekten.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Bakanım, otuz yıl yatmış birine pişmanlık dilekçesi imzalatmaya çalışılabilir mi?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ama bu mevzuatımızda olan şey bir şey. Mevzuatı çıkartmak sizin elinizde.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Otuz yıl Sayın Bakan!

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ama şöyle yani burada... (Gürültüler)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, bakın, Selçuk Kozağaçalı'yı tanıyorsunuz, ÇHD'nin Genel Başkanı, tahliye edildi, tahliyesi geri alındı.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Şimdi, değerli milletvekilleri, yani bazı suçlar bakımından, terör suçları bakımından özellikle ilgili mevzuatta bizzat yazılı olan bir husus bu. Yani bu konudaki konu bu. Hastalık nedeniyle infazın ertelenmesi konusu Ceza İnfaz Kanunu'muzun 16'ncı maddesi gereğince gerçekleşiyor. Tam teşekküllü eğitim ve araştırma hastanelerinden alınan raporun Adli Tıp tarafından onaylanmasıyla beraber bu infaz ertelemeleri gerçekleşiyor. Yani öyle bir propaganda yapılıyor ki sanki "Bu raporlar hiç verilmiyor ya da bu raporlar hiç dikkate alınmıyor ve bu hiç uygulanmıyor." gibi bir algı oluşturuluyor. 2024-2025 yılları arasında toplam ceza tehiriyile tahliye edilen yani hastalık nedeniyle cezası tehir edilen 1.353 kişi var. Çok insani bir durum ve bu konuda... İyi hâl değerlendirmelerinde sanki herkese olumsuz karar veriliyormuş gibi bir algı da oluşturuluyor burada, böyle bir durum da yok.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ayrımcı davrandığınız için...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Şimdi, bakın, toplam olumsuz karar oranı 1 Ocak 2025-30 Eylül 2025 tarihleri arasında yüzde 6. Yüzde 94 olumlu, iyi hâlli olarak değerlendirilmiş ve koşullu salıverilmesine karar verilmiş dolayısıyla yüzde 94'ü olumlu. Sanki hiç kimseye iyi hâl değerlendirmesi yapılmıyor gibi...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Bu yüzde 6'nın hepsi de siyasiler Sayın Bakan.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Biz de ayrımcı davranılıyor diyoruz zaten Sayın Bakan, ideolojik davranılıyor, politik mahpuslar bırakılmıyor diyoruz. Bir bütünle adli mahpuslar açısından bir değerlendirme yapmadık.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Buradaki temel sıkıntı şu: Bir; kolluğun fezlekesini bile dışarıdaki vatandaşın ağır cezada anlatıncaya kadar canı çıkıyor. Bu idari kurullarında savcılarının veya infaz hâkiminin yerinde müdahaleyi yapması...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Zaten idare ve gözlem kurulu bazı suçlarda cumhuriyet başsavcısının, cumhuriyet savcısının başkanlığında toplanıyor yani onlar...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ama şöyle iddia var: "Bu, dosya üzerinden yapılıyor, savcı bizzat katılmıyor." gibi iddialar var. Bunları araştırmak sizin göreviniz Sayın Bakan. Arkadaşlarımıza da bu konuda uyarıda bulunursanız daha verimli bir sonuç alınır.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - 2021-2025 arası 1 milyon 535 bin değerlendirme yapılmış ve yüzde 93,78'i olumlu sonuçlanmış. Tabii, burada kaldırılmamış disiplin cezaları nedeniyle olumsuz sonuçlanan değerlendirmeler de oluyor.

Kuyu tipi cezaevi yok bizde, kuyu tipi cezaevi diye bir şey söz konusu değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İzmir'de var.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Efendim?

VELİ AĞBABA (Malatya) - İzmir'de, Buca'da.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İsmi değişik.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yüksek güvenlikli S tipi kapalı ceza infaz kurumları: Çağdaş infaz rejimine ve uluslararası standartlara uygun, yeterli düzeyde güvenlik önlemleri bulunan, hükümlülerin gereksinimlerine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği, AİHM kararlarına uygun büyüklükte, havalandırma ve yaşam alanlarının bulunduğu, aydınlatma problemi bulunmayan, 1-3 kişilik odalardan oluşan yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları bunlar. Söz konusu kurumlar ulusal ve uluslararası kuruluşların denetimine tabi, başta Meclis İnsan Hakları Komisyonu ve CPT olmak üzere ulusal ve uluslararası kuruluşlarca denetleniyorlar. Bu cezaevlerinde yapılan infaz uygulamaları cumhuriyet başsavcılıkları, infaz hâkimlikleri ve ağır ceza mahkemeleri denetimine de açık.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Tam tersi...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Efendim?

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Tam tersini iddia ediyoruz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Rojin Kabaiş'in soruşturması sorulmuştu, Rojin...

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Bununla ilgili bir araştırma komisyonu kurulabilir.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Efendim?

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Birlikte gidelim, S tipi...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Zaten İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun alt komisyonu var, Cezaevleri araştırma komisyonu, cezaevlerimizi denetliyorlar.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Yirmi iki buçuk saat hücrede kalan birisiyle ilgili olarak nasıl havalandırma koşullarının...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Araştırma komisyonu Meclisin takdirinde, kurulabilir. Zaten Cezaevlerini İnceleme Komisyonu var, İnsan Hakları Komisyonunun altında.

Şimdi, Rojin Kabaiş soruşturması... Sayın Uçar ve Sayın Kaya sormuştu. Bunu takip ediyoruz. 27 Eylül 2024'te kaybolmuştu, on sekiz gün sonra cansız bedenine ulaşılmıştı. Sonrasında Adli Tıp Van ve İstanbul Birinci İhtisas Kurulu (Adli Tıp Kurumu) tarafından ölümün suda boğulma şeklinde gerçekleştiği, cinsel saldırı olmadığı yönünde rapor verildi.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İlk rapor.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - "Zehirlenme, travmatik bir durum söz konusu değil." denildi.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İlk rapor öyleydi Sayın Bakan.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Tabii, vücudundan 67 örnek alınmıştı. Burada, tabii, iki farklı DNA'yla ilgili... İlk raporda da var, tabii, kamuoyuna yansımadığı için... Bu DNA'ların acaba o gölden, denizden çıkarılırken bir bulaş mı olduğu...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Olmadığı da tespit edildi.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bunların hepsi araştırıldı ve bir eşleşme söz konusu olamadı. Tabii, bir eşleşme bulamadı Adli Tıp bu 2 DNA'yla ilgili. Ama bir cinsel saldırı bulgusu yok muayenesinde. Şimdi, burada özellikle tabii dijital kayıtlar incelendi. Benim buradan soruşturmanın detayıyla ilgili bilgi vermem çok mümkün değil. O dijital arama kayıtları vesaire... Burada özellikle cep telefonunu önemsiyoruz. Cep telefonundaki kayıtlarda bir delile ulaşılabilir mi? Eğer fail varsa oradan ulaşılabilir. İspanya'yla görüştük, orada bu programın olduğu bize ifade edilmişti. İspanya Adalet Bakanıyla da İspanya ziyaretimde bizzat görüştüm, takip ediyoruz. Cep telefonu ile ilgili görevlendirmeleri yaptık ve bu program çözüldüğünde oradan çıkacak delilleri bekliyoruz. Soruşturmayı sonuna kadar takip ediyoruz, ailesinin hassasiyetini de biliyoruz.

Sayın Tanhan yeni anayasa ihtiyacından bahsetti, Sayın Türkeş de "Yeni anayasayı millet yapsın." dedi. Şimdi, değerli milletvekilleri, tabii, yeni anayasa ihtiyacı bütün herkes tarafından ifade ediliyor yani bir darbe anayasasıyla yönetilmenin demokratik bir ülkeye yakışmadığını hepimiz söylüyoruz. Evet, bu Anayasa'da 1982'den bu yana, yürürlüğe girdiğinden bu yana 184 kez değişiklik yapıldı; madde sayısından daha fazla. Yani bir taraftan yeknesaklık bozuldu. İşte bireysel başvuru hakkı 2010 yılında Anayasa'ya girdi. 2010 yılında Anayasa'ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, süreniz bitti.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bir beş dakika daha...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) - Verin, verin. Daha birçok konu var, İnsan Hakları Mahkemesini açıklayacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Emre, biz bir aydır veriyoruz boyuna burada. Yani verecek mecal kalmadı bizde de. Yani şimdi böyle...

Yani Sayın Bakanım, şimdi 10 tane de önerge var arkada...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - O zaman üç dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Üç dakika veriyorum, buyurun.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bireysel başvuruya ilgili tartışmalar yani yüksek yargılar Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay arasında. İşte, Anayasa'nın 153'üncü maddesi: "Anayasa Mahkemesi kararları herkesi bağlar." E, 150, 154, Yargıtay kararları, adli mercilerden verilen kararların son inceleme merci, 155 Danıştay. Dolayısıyla, sonradan ihdas edilen kurumlar arasında da mahkemeler arasında da tartışmalara neden oldu. Buna benzer, ileride başka şekilde tartışmalar da çıkacak bu yeknesaklığın bozulması nedeniyle.

Şimdi burada yeni anayasa ihtiyacını hepimiz söylüyoruz. Tabii, bunun yapılması usulü tamamen bir uzlaşmaya tabii olan bir konu. Mecliste uzlaşma olmadan bir anayasa yapmamız mümkün değil. Anayasa'da evet, demokratik, yüksek standartlı bir demokrasiye kavuşma noktasında çok sayıda düzenlemeler yapıldı. Yani darbeci, vesayetçi anlayışın sonlandırılmasına yönelik çok sayıda düzenleme yapıldı, temel hak ve özgürlüklerin genişletilmesi ve hukuk devleti ilkesinin tahkimi anlamında, hak arama yollarının genişletilmesi anlamında, Kamu Denetçiliği Kurumundan tutun da kişisel verileri korumaya varıncaya kadar birçok düzenleme yapıldı. İşte, askerî yargının kaldırılması, DGM'lerin kaldırılması, Anayasa Mahkemesi, HSK, bunların demokratik standartlara uygun hâle getirilmesiyle ilgili düzenleme reformları yapılmaya çalışıldı ama burada, özellikle Anayasa'nın vesayetçi ruhtan tamamen arındırılabilmesi yeni bir anayasayla mümkün. İnşallah sivil, katılımcı bir toplumsal sözleşme hüviyetinde bir anayasayı yapmak bu Parlamente'ye nasip olur ve tabii ki Parlamente'den sonra bunu onaylayacak olan da milletimizdir.

Tabii, Sayın Başkanım, "Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir." sözümü hep tekrarladınız, ben teşekkür ediyorum. Hep tekrarlamaya devam edeceğiz, hukuk devletinden uzaklaşmamamız lazım. Sorunlarımız olabilir, bu sorunları gidermemiz lazım. Tabii, "Hukuk devletidir." dedikten sonra da çok sayıda cümle kuruyorum yani onları da göz ardı ediyorsunuz. Sadece konuşmanın o cümlesini alarak sürekli, özellikle bazı medya kuruluşlarında bu sözü sürekli tekrarladığım söyleniyor. Tabii, bizim hukuk devletinden anladığımız bu konuda eleştirenlerden biraz farklı. Bizim hukuk devletinden anladığımız özellikle yargı bağımsızlığıdır, tarafsızlığıdır, yargının adaleti hakkıyla tecelli ettirmesidir. Tabii, bizim hukuk devleti anlayışımızdan, uygulamalarımızdan rahatsız olanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, bitti...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Son cümlelerim, bağlamadım ama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakikada bağlayın şu işi.

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Şimdi, "Eskiden yargı vardı, merdiven altlarında da olsa yargı gerçekleşiyordu, bağımsız yargı vardı." diyen... Sizlerden yaşça benden büyük olanlar var, ne Yargıtay Başkanları görüldü, neler dediler? "Vicdanla cüzdan arasında sıkışmış yargı." dediler. 28 Şubat postmodern darbelerin karşısında hazır olan bir yargıyı gördük biz geçmişte. 12 Eylül yargısı, gençlerin yaşlarını büyüterek bir sağdan bir soldan asan yargı, geçmişteki yargı bağımsız yargı mıydı? 27 Mayıs yargısı bağımsız yargı mıydı?

CAVİT ARI (Antalya) - Kötü örnek, örnek olmaz.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Yani şimdi "Geçmişte yargı çok iyiydi, şimdi kötü." diyorsunuz ama şimdiki yargı, özellikle millî iradeye saygı duyan, 15 Temmuz hain kalkışmasında millet meydanlarda mücadele ederken o yargıçlar, savcılar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kim getirdi acaba o yargıçları?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - ...evlerinde oturmayıp adliyelere koştular, darbeleri kısıvrak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, bir de ihraç ettiğiniz yargıçları kim getirdi?

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Bugünkü yargı her zamankinden bağımsız ve tarafsızdır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya bir şey söyleyeceğim, laf atmak, soru sormak farz oldu artık: Bu 15 Temmuz'a kadar bu yargıdaki hâkimleri kim getirdi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, bitirdik.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Darbeciden de vesayetçiden de hesap soran, yolsuzluktan da hesap soran, hiçbir ayrımcılığa müsaade etmeyen bir yargıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ramazan Can mı getirdi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ramazan Can'a sataşmayın.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederim arkadaşlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Müzakereler bitmiştir.

Önergelere geçiyorum, okutup işleme alacağım.

Değerli milletvekilleri, gündemimizdeki kurumların bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum.

İlk olarak Adalet Bakanlığı bütçesini okutuyorum:

(Adalet Bakanlığının 2026 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 8 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederim.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSAL	EKONOMİKKOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	8.41	01	01.01	3.000.000.000
1	8.41	01	02.01	500.000.000
1	8.41	01	03.02	1.000.000.000

Ayyüce Türkes Taş
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Adalet Bakanlığı 2026 yılı bütçesi 389 milyar 560 milyon 443 bin TL'ye yükselmiş, 2025 yılı başlangıç ödeneğine göre yüzde 38,99 oranında artmıştır. Ancak bu artışa rağmen adalet sisteminin en ağır yükünü taşıyan icra ve iflas daireleri, mevcut personel ve altyapı kapasitesiyle iş yükünü çeviremez hale gelmiştir. Adalet istatistiklerine göre 2024 yılında icra iflas alanındaki iş yükü 32,7 milyon dosya seviyesine ulaşmış, bu yük tek başına tüm mahkemelerin toplam iş yükünü katlayarak aşmıştır. 2015 yılında 18 milyon olan devreden dosya sayısının 2024 yılında 23,9 milyona çıkması, sistemin her yıl net dosya birikimi ürettiğini ve icra iflas dairelerinin fiilen dosya çöplüğüne dönüştüğünü göstermektedir. İcra iflas dairelerinde bir dosyanın ortalama işlem süresi 2023

yılında beş yüz seksen iki gün iken 2024 yılında dokuz yüz on sekiz güne yükselmiş, sadece bir yıl içinde yaklaşık yüzde 57 oranında artmıştır.

Söz konusu durumun iyileştirilmesi için icra iflas dairelerinde yeni personel istihdamı, mevcut personelin sayısının ve nitelikli uzman kadroların artırılması, dosya yönetimi, elektronik tebligat, UYAP entegrasyonu ve otomasyonu süreçlerini güçlendirecek dijital altyapı yatırımları, özellikle büyükşehirlerde ve yoğun borç-alacak trafiği olan bölgelerde uzmanlaşmış icra birimlerinin kurulması ve mevcut birimlerin fiziki kapasitesinin artırılması için ilave kaynağa ihtiyaç bulunmaktadır.

Teklif edilen ödenek artışı icra iflas dairelerindeki birikmiş dosya yükünün azaltılması, ortalama işlem sürelerinin makul seviyelere çekilmesi ve ekonomik hayatın güvencesi niteliğindeki tahsilat sürecinin hızlandırılması bakımından zorunludur. Bu artış, adalet hizmetlerinin hızlı ve etkinliğini artırarak hem vatandaşlarımızın hak arama özgürlüğünü güçlendirecek hem de ticari hayatın sağlıklı işlemesine katkı sağlayacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Adalet Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	8.67	01	03.05	500.000.000

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Hâkim ve savcı arkadaşları dinlediğimizde personelin eğitiminin yetersiz olduğunu iletmışlerdi. Adli personele gerekli eğitimin verilmesi için 500 bin TL ek ödenek verilmesini teklif ediyoruz.

ADALET BAKANİ YILMAZ TUNÇ - Ne kadar?

SADULLAH KISACIK (Adana) - 500 bin Sayın Bakanım. Ama bunlar pinti, vermezler şimdi. Adli personelin eğitimi için.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Eğitim için önerge reddedilirse ayıp olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Şahin...

Sayın Kısacık, Sayın Bakanın yapacağı hiçbir şey yok. Buradakiler karar veriyor. Bakana boşuna demeyin yani.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Hâkim ve savcı arkadaşların talebi. "Eğitim lazım." diyoruz yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederim.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	8.68	01	01.01	6.000.000.000
1	8.68	01	02.01	1.000.000.000
1	8.68	01	03.01	6.000.000.000

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) 2025 tarihli Ceza İnfaz Kurumları Raporu'na göre 1/1/2025 tarihi itibarıyla 273 kapalı, 12 kadın kapalı, 9 çocuk ve gençlik kapalı kurumu, 99 müstakil açık, 8 kadın açık ceza infaz kurumu ve 4 çocuk eğitimevi olmak üzere toplam 405 ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Bu kurumların toplam kapasitesi 301.397 kişi, aktif infaz ve koruma memuru sayısı ise 66.130 olarak raporlanmıştır. Bu tablo, ülke genelinde ortalama her 5 hükümlü/tutukluya 1 infaz ve baş memur düştüğünü, yüksek güvenli çocuk ve kadın ceza infaz kurumlarında ise bu oranın 1/2-1/3 seviyelerine gerilediğini göstermektedir.

Ceza infaz kurumları tutuk evleri ve eğitim merkezlerinde insan onuruna yakışır bir infaz rejiminin tesis edilmesi için hem fiziki koşullarını hem de burada görev yapan personelin özellikle de infaz ve koruma memurlarının mali ve sosyal haklarının ivedilikle iyileştirilmesi zorunludur. Aşırı kalabalık, yetersiz yaşam alanı, sağlık ve psikososyal destek hizmetlerine sınırlı erişim, eğitim ve iyileştirme programlarının kapasite sorunlarıyla karşı karşıya olduğu mevcut tabloda ağır iş yükü, yüksek risk ve nöbet sistemi altında görev yapan personelin düşük ücret, sınırlı ek ödemeler ve yetersiz yıpranma payıyla çalıştırılması hem çalışma barışını hem de infaz hizmetlerinin güvenli ve hukuka uygun yürütülmesini olumsuz etkilemektedir. Ceza infaz kurumlarının fiziki altyapısının güçlendirilmesi, sağlık güvenlik, eğitim ve sosyal faaliyet imkânlarının artırılması ile infaz ve koruma memurları başta olmak üzere bütün personelin ücret, ek tazminat, yıpranma payı ve çalışma sürelerine ilişkin iyileştirmelerin yapılması, hem mahpusların temel hak ve özgürlüklerinin korunması hem de ceza infaz hizmetlerinin nitelik ve etkinliğinin yükseltilmesi bakımından ertelenemez bir ihtiyaçtır.

Bu sebeplerden ötürü ilgili programa toplam 13 milyar liralık artış öngörülmektedir. Teklif edilen bu artış, ceza infaz sisteminin en kritik halkası olan cezaevi personeli ve cezaevi koşulları açısından çarpan etkisi yaratacak, hem mahpusların hem de burada görev yapan kamu görevlilerinin temel hak ve özgürlüklerine saygılı, insan onuruna uygun bir infaz rejiminin tesisine yönelik somut bir adım olacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir. Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Adalet Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİKKOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	8.68	01	06.01	140.000.000

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şu anda cezaevlerinde doluluk oranı yüzde 138'e ulaşmış durumda ve cumhuriyet tarihinin en yüksek düzeyinde. Buna rağmen mamul mal alım kalemini incelediğimizde 2025 yılında 110 milyon 655 bin TL olan ödeneğin 2026'da 10 milyon TL'ye indirildiğini görüyoruz. Buna ek olarak 140 milyon TL'lik bir ödenek talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
01	8.68	01	03.02	300.000.000

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Hapishanelerde kadın mahpusların cinsiyetle ilgili ihtiyaçlarının özel olarak ve ayrıca gözetilmesi gerekmektedir. Kadın mahpusların menstruasyon döneminde hijyen malzemelerine, pedlere ve tamponlara erişimlerinin ücretsiz ve ayırım gözetmeden sağlanması gerekmektedir. Kamu Denetçiliği Kurumunun bu yöndeki tavsiye kararıyla temel hijyen ürünleri ücretsiz olmuşsa da bir kısım hapishanede bunların temin edilmemesi, verilenlerin ise kalitesiz olması daha etkili bir çözümü zorunlu kılmaktadır. Bu sebeple tüm hapishanelerdeki kadın mahpuslara kaliteli hijyen kitlerinin ücretsiz olarak sağlanması için Adalet Bakanlığı bütçesinde ödenek artırımına gidilmelidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Müteakip önerge geçiyorum.

Bütçe ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	8.67	01	03.05	15.000.000.000
1	8.68	01	03.05	15.000.000.000

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Cezaevlerinde tercüman olmadığı gerekçesiyle mahpusların aileleriyle yaptıkları Kürtçe görüşmeler kesilmekte, Kürtçe mektuplaşmaya izin verilmemekte, Kürtçe kitap edinmeleri engellenmektedir.

Yine, adliyelerde kadrolu Kürtçe tercümanların olmaması, bu açığın mübaşir ve benzeri adliye personellerinden karşılanmaya çalışılması ana dilde savunma hakkını sekteye uğratmaktadır.

DEM PARTİ olarak, bu sorunun giderilerek cezaevlerinde ve adliyelerde bu coğrafyadaki halkların konuştuğu Türkçe dışındaki diğer ana dillerin de kullanılabilmesi amacıyla adliye ve cezaevlerinde Kürtçe tercüman kadrolarının ihdas edilmesi için Adalet Bakanlığı bütçesinin 30 milyar TL artırılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	8.68	01	05.04	70.000.000.000

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Mahpusların ailelerine ve hastalıklarının tedavisi için gitmeleri gereken hastanelere yakın illere kendi istekleriyle sevk talep ettiklerinde kendilerinden fahiş miktarlarda sevk masrafı istenmektedir. Aynı zamanda yakınlarını kaybettiklerinde cenaze ve taziye izni istediklerinde de yine yol masrafı harcırahlarıyla birlikte kendilerinden istenmektedir. Aksi hâlde talepleri yerine getirilmemektedir. Mahpusların maddi sebepler nedeniyle sağlık hakkı ile özel ve aile hayatına saygı hakkı gibi temel haklarını ihlal edecek bu uygulamanın sona ermesi amacıyla masrafların ücretsiz karşılanması için Adalet Bakanlığı bütçesinde ödenek artırımına gidilmelidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Son önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	8.68	0.1	05.04	30.000.000.000

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Ülkede yaşanan yüksek enflasyon oranlarıyla birlikte derinleşerek artan ekonomik kriz ve yoksulluğun yansıdığı alanlardan biri de cezaevleridir. Ancak mahpusların en temel hakkı ve ihtiyacı olan su, elektrik, gıda, hijyen, bebek bezi, iletişim gibi giderler ise mahkûmlardan ve ailelerinden tahsil edilmektedir.

Çalışma hakkı olmayan ve çoğunluğu hâlihazırda yoksul olan mahpuslardan ya da ailelerinden iâşe ve elektrik bedelleri talep edilmektedir. Çok sayıda mahpus ailesi cezaevi iâşe bedellerinin ödenmesi için haklarında çıkarılan icra emirleriyle uğraşmakta, çoğu kez artık kamu borcuna dönüşen bu meblağlar ödeyememektedir.

DEM PARTİ olarak, bu sorunun giderilerek sosyal devlet anlayışına uygun olarak cezaevlerinde iâşe bedelleri ile elektrik bedellerinin kamu tarafından karşılanması için Adalet Bakanlığı bütçesinin artırılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, Adalet Bakanlığının bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Adalet Bakanlığının 2026 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Adalet Bakanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, ben kendi seçim bölgemle alakalı hiçbir şey söylemedim, siz anladınız.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Samsun'a adli tıp yaptık, Samsun'a bölge adliye mahkemesi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, hepsini saymayalım, "Anladık." deyin, şimdi arkadaşlar buradalar hani...

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Samsun'a eğitim tesisleri yapacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, anlaşılmıştır.

ADALET BAKANI YILMAZ TUNÇ - Ne gerekiyorsa sonuna kadar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, arkanızdaki arkadaşlar da anladı, bakıyorlar bana duvarın dibinden.

Hâkimler ve Savcılar Kurulunun bütçesini okutuyorum:

(Hâkimler ve Savcılar Kurulunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Hâkimler ve Savcılar Kurulunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye Adalet Akademisinin bütçesini okutuyorum:
(Türkiye Adalet Akademisinin 2026 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederim.

KURUM: TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	102.1	02	01.01	250.000.000
1	102.1	02	02.01	25.000.000
1	102.1	02	03.02	100.000.000
1	102.1	02	03.05	100.000.000

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Hâkim ve savcı yardımcılarının yani adaylarının mesleğe hazırlanması, meslek içi güncelleme programları ve yeni uzmanlık alanlarında kapasite geliştirilmesi bakımından Türkiye Adalet Akademisi kilit konumdadır.

Türkiye Adalet Akademisinin eğitim sürecini daha nitelikli hâle getirmek, hâkim ve savcı adayları ile meslek içi eğitim gören yargı mensuplarının bilgi ve beceri düzeyini yükseltmek ve bununla bağlantılı olarak akademinin idari, fiziki ve mali yapısını güçlendirmek amacıyla ilgili kurumun bütçesinde ödenek artışı öngörülmektedir. Bu artışla birlikte hem eğitim programlarının kapsam ve kalitesinin geliştirilmesi hem de kurumsal kapasitenin çağın ihtiyaçlarına uygun şekilde güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi Türkiye Adalet Akademisinin bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Türkiye Adalet Akademisinin 2026 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye Adalet Akademisinin kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Adalet Akademisinin 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kişisel Verileri Koruma Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kişisel Verileri Koruma Kurumunun kesin hesabını okutuyorum:

(Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Anayasa Mahkemesinin bütçesini okutuyorum:

(Anayasa Mahkemesinin 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Anayasa Mahkemesinin kesin hesabını okutuyorum:

(Anayasa Mahkemesinin 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yargıtayın bütçesini okutuyorum:

(Yargıtayın 2026 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Adalet Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: YARGITAY BAŞKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
1	4.3	01	03.05	1.000.000.000

Sadullah Kısacık

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, Başkanım, Yargıtay Başkanlığı tarafından 2025 Yılı Performans Programı'yla Yargıtay İctihat Merkezinin yapay zekâ bileşenlerinin güncellenmesi ve çeşitlendirilmesi ile elektronik posta altyapısının güçlendirilmesi gibi kurumsal kapasiteyi artırmaya yönelik hedefler belirlenmiştir. Bu hedeflerin tamamı için performans riskleri bölümünde ortak risk olarak ödenek kısıtı belirlenmiştir. Bu riski ortadan kaldırıyoruz. Yargıtaya 1 milyar TL ek ödenek yapılmasını tekliflerinize sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, Yargıtayın bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Yargıtayın 2026 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yargıtayın kesin hesabını okutuyorum:

(Yargıtayın 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, Sayın Bakan, bugün Adalet Bakanlığı bütçesi konuşuluyor. "Adalet Bakanlığı" deyince benim aklıma Plan ve Bütçe Komisyonunda Adalet Hanım geliyor. Adalet Hanım KHK'yle ihraç edilmiş, dava açmış, hiçbir sonuç elde edememiş, şu anda milletvekili. "Adalet" deyince bu Plan ve Bütçe Komisyonunda tek Adalet Hanım geliyor aklıma. Birçok ihraç milletvekili var, bunları dikkatinize sunuyorum.

Sayın Ramazan Can'la birlikte daha önce milletvekilliği yapmıştık. Sizinle de yaptık ama Ramazan Can'ın ilgisi, alakası iyi. Çok fazla övmeyeyim, başına bir iş gelir.

Bir de inşallah size bugün son bir teşekkür etme fırsatını verirsiniz seviniriz. Bu infaz koruma memuruyla ilgili konuşurken o düzenlemeyi yaparsak -ben bütün grupların da buna destek vereceğine inanıyorum- kocaman bir teşekkür ederiz. İnfaz koruma memurları da sizi sonsuza kadar hiç unutmazlar. İnşallah yaparız bu düzenlemeyi de.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Danıştayın bütçesini okutuyorum:

(Danıştayın 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Danıştayın kesin hesabını okutuyorum:

(Danıştayın 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşların bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı, uğurlu olsun.

Gündemimizdeki kamu kurumlarının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek üzere 26 Kasım Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.09